

ŽELEZAR

TEDNIK - GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SŽ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 14. JUNIJA 1979

ŠTEVILKA: 22 • LETO: XXVIII

Naš kovinar, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik Železarka začel izhajati 26. januarja 1937. Železarka izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl - Naslov: Uredništvo Železarka, SŽ - Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 483, administracija 484 in 726. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72.

ENERGETIKA IN RAZVOJNE MOŽNOSTI V SLOVENSKEM ŽELEZARSTVU

Sredi priprav smo za izdelavo srednjeročnega programa razvoja za obdobje od leta 1981 do 1985. Obravnavamo različne osnove za razvojne možnosti in med temi so energetski viri gotovo med najpomembnejšimi. Energija je danes eden osnovnih problemov v svetovnem gospodarstvu in razumljivo, tudi za jugoslovansko gospodarstvo.

Splošno problematiko s številnimi podatki obravnavajo skoraj dnevno razna sredstva javnega obveščanja od dnevnikov, radija, televizije, do strokovno-tehničnih in gospodarskih revij. Moj namen ni ponavljati to kar ste že prebrali in mogoče občutili tudi na svoji koži in žepu. Podatki, katere navajam so zaokroženi, ker sestavek ni namenjen strokovni razpravi temveč splošni informaciji o tem, kakšna je splošna problematika z energijo v železarstvu, predvsem pa na našem ožjem gospodarskem področju.

Železarstvo sodi med velike porabnike vseh vrst energije. Splošno mnenje je, da je potrebno za vsako tono jeklarskih izdelkov 3,5 tone surovin in okoli 5,4 Gcal toplote.

Zato ni slučaj, da pomeni energetska kriza za železarje po vsem svetu še posebno skrb. Uvodni referati na

raznih menarodnih srečanjih strokovnjakov poudarjajo nastajajočo energetsko problematiko. Cela vrsta inštitutov in raziskovalcev je zaposlena na raziskavah, kako omiliti ali rešiti nastopajoče energetske probleme.

(Nadaljevanje na 6. strani)

PROIZVODNJA V MAJU BOLJŠA KOT V APRILU

Z gospodarskim načrtom predvideno skupno proizvodnjo smo v maju uresnili 96,0 % in gotovo 97,8 %, to je boljše kot v aprilu. Če ne bi bilo v tem mesecu večje okvare na ravnalnem stroju v TOZD Valjarna debele pločevine, potem bi pri gotovi proizvodnji verjetno dosegli načrtovano količino. Stanje v posameznih temeljnih organizacijah združenega dela je bilo naslednje:

TOZD PLAVŽ

Edini vzrok, da načrtovana količina surovega železa ni bila doseže-

na je bila ohladitev plavža št. 2, ki je sicer brez surovega hoda trajala dva dni. Poraba vsipnega koksa je bila 635 kg/tono grodlja kar je za 15 kg/t pod načrtom in za 40 kg/t manj kot je bilo doseženo v aprilu. Na plavžu št. 2 je bila s 593 kg/t dosežena doslej najnižja mesečna poraba koksa in s tem tudi prvič pod 600 kg na tono.

TOZD JEKLARNA

Martinarna zaradi premajhnega števila delavcev ni obratovala celotno obdobje predvideno za obratovanje s petimi SM peči. Elektro jeklarna je zaostala za načrtovano proizvodnjo predvsem zaradi občas-

(Nadaljevanje na 3. strani)

PRODAJA V MAJU BLIZU NAČRTOVANE

V letošnjem maju smo prodali 36.879 ton naših izdelkov ali 97 % planirane količine. S tem smo ustvarili 492,6 milijona din osnovne realizacije, ki se je povečala z realizacijo storitvenih TOZD za 3,3 milijone din, z ostalo realizacijo za 7 milijonov din in vključno s TOZD Kovinoservis, katerega realizacija znaša 5,8 milijonov din, smo v maju dosegli 508,8 milijonov din celotne realizacije, kar je le 2 % manj kot smo načrtovali. Poprečna prodajna cena je bila s 13.796 din za tono za 1 % ali 174 din za tono višja od planirane prodajne cene.

Planirane količine posameznih TOZD so bile v maju dosežene ali presežene v TOZD Valjarna blumang-stekel, Valjarna žice in profilov, Hladna valjarna Bela in Jesenice, Žičarna, Jeklovlek in Elektrode. Ostale TOZD planirane količine niso dosegle, največji zaostanek pa je v TOZD Profilarna (32 % pod planom). Dosežena prodajna cena je skoraj v vseh TOZD višja od planirane, za 25 % zaostaja dosežena prodajna cena za planirano le v TOZD Hladna valjarna Bela. Vrednostnega plana ni doseglo pet TOZD, ostale

TOZD pa so ga presegle, od teh najbolj TOZD Žičarna za 12 %. V

(Nadaljevanje na 9. strani)

OSEBNI DOHODEK ZA MAJ

Sezona letnih dopustov se šele prav začenja, zato na proizvodni in poslovni proces ter tudi na osebni dohodek v mesecu maju še ni imela vpliva. Nasploh ugotavljamo, da se tako višina kot struktura osebnega dohodka zelo malo razlikujeta v primerjavi z aprilom.

Za mesec maj bomo imeli 190,1 plačano uro na zaposlenega, kar je 0,2 ure manj kot v aprilu. Osebni do-

hodek na uro je večji za 0,37 din, tako da znaša na zaposlenega poprečno 7.441 dinarjev in je za 60 din večji kot v aprilu.

Plačilo osebnega dohodka za delovno soboto, 5. maja smo se odpovali v korist solidarnostnega sklada za pomoč prizadetemu področju SR Črne gore. Ta del osebnega dohodka in čas sta obračunana posebej in v ničemer ne vplivata na izračun povprečja neto osebnega dohodka.

Osebni dohodek za maj je večji od povprečja leta 1978 za 23,3 %, od maja 1978 za 32,6 % in večji od planiranega zneska za 7,0 %. Iz sredstev temeljnih organizacij in delovnih skupnosti pa je bil izplačan 4,1 % večji povprečni osebni dohodek kot smo planirali za leto 1979.

Kumulativna januar-maj izkazuje 19,4 % povečanje v primerjavi z letnim povprečjem.

(Nadaljevanje na 2. strani)

(Nadaljevanje na 2. strani)

PRIHODNI TEDEN SEJE VSEH TREH ZBOROV SKUPŠČINE OBČINE

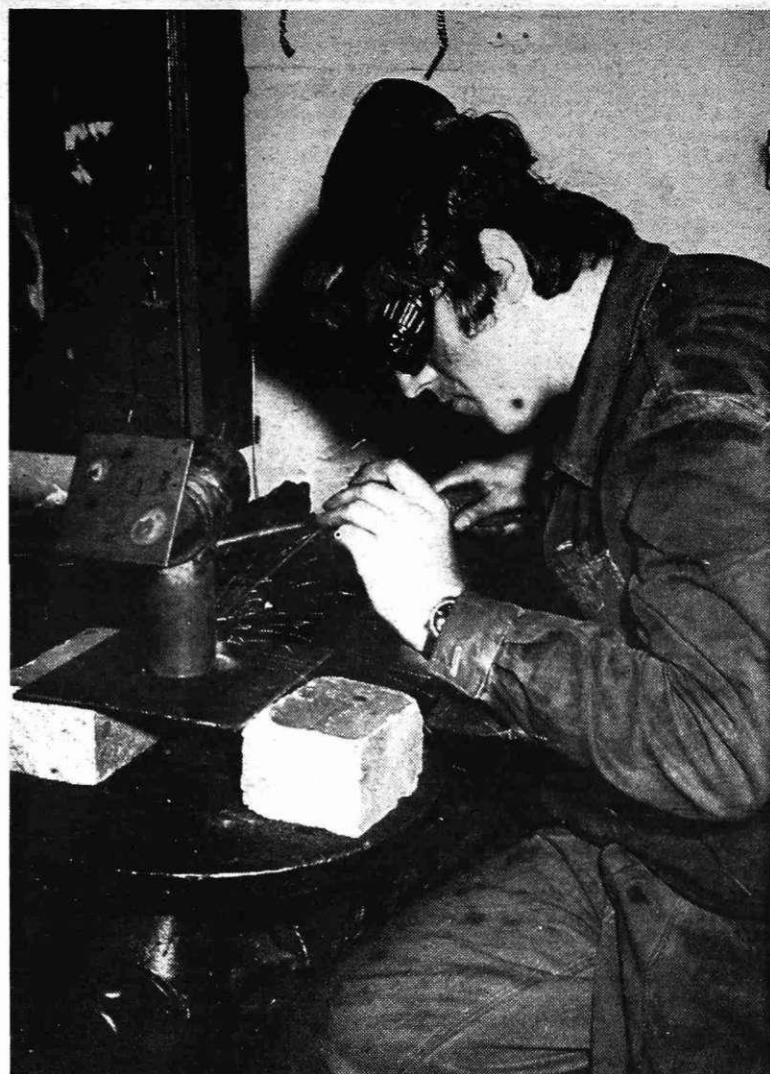
Predsednik družbenopolitičnega zbora skupščine občine Jesenice Janko Burnik sklicuje v torek, 19. junija, 14. sejo zbora, predsednika Valentin Črv in Vera Dulmin pa zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti v četrtek, 21. junija. Na vseh treh sejah bodo obravnavali naslednja skupna vprašanja:

STANJE VARNOSTNIH RAZMER V OBČINI

Poročilo o stanju varnostnih razmer v občini zajema splošne ugotovitve v zvezi z uresničevanjem sistema splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite ter prizadevanja za njuno podružbljanje. Zajema tudi oceno razmer v pogledu samouprave urejenosti in organiziranosti teh dveh področij družbene dejavnosti v krajevnih skupnostih in organiza-

cijah združenega dela, oziroma temeljnih organizacijah združenega dela. Poudarjen je tudi pomen civilne zaščite v miru in vojni in kot sestavni del družbene samozaščite. Drugi del poročila pa zajema vprašanje splošnega in gospodarskega kriminala in stanje javnega reda in miru ter stanje prometne varnosti, poleg drugih vprašanj, ki so aktualna za našo občino kot obmejno občino.

(Nadaljevanje na 16. strani)

Sodelavec - varilec med tekmovanjem. O tem lahko več preberete v posebnem sestavku

NAŠI IZLETI IN PIKNIKI

Čeprav se zaradi pričetka počitniškega obdobja počasi izteka obdobje sindikalnih izletov in piknikov, s katerimi pa bomo nadaljevali po dopustniškem obdobju, bi bilo prav, da bi v izvršnem odboru ali pristojni komisiji konference osnovnih organizacij zveze sindikatov Železarne analizirali to zelo razvejeno dejavnost v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih naše železarne pa tudi sprejeli nekatere programske opredelitve. Za ti dve dejavnosti porabljamo precej denarja, nekaj sindikalnega, nekaj pa iz prihrankov delavcev, ki pa ni vedno najboljše naložen ali pa ga koristijo vedno manjši del vseh zaposlenih. Torej problem, ki bi mu kazalo nameniti resno pozornost.

Prav gotovo bi morali med izleti in pikniki narediti določeno ločnico. Čeprav smo doslej zasledili nekaj zelo dobro programiranih in organiziranih izletov, moramo ugotoviti, da je večina izletov organiziranih z enim samim ciljem ali vsaj večinskim ciljem - zabavati se. Verjetno je res tak program izleta podoben razpisništvu, kakor nekateri ugotavljajo, ker razen kopanja v morju ali bazenu in družabno zabavnega programa, ne nudi udeležencem nič več. To pa je zelo draga stvar, še posebno, ker je pri tem zapravljen največ našega skupnega denarja iz sindikalne blagajne.

Izleti bi morali biti zelo odgovorno programirani na osnovi izraženih interesov delavcev, oziroma članov zveze sindikatov. Imeti bi morali določen cilj ali cilje z osnovnim poudarkom: spoznavati nove kraje in ljudi, zgodovinske, naravne in kulturne spomenike, industrijske objekte, ki predelujejo naše jeklo in druge velike gospodarske in kulturne pridobitve in podobno. Imeti bi morali vzgojno-spoznavni značaj, ki nam pomaga odkrivati nova spoznanja in znanja in širi naše obzorje. Tudi tako programirani izleti prispevajo k boljšemu medsebojnemu spoznavanju delavcev oziroma sodelavcev, morda celo bolj kot izleti »zabavnega« značaja, ker se bodo delavci za take izlete odločali po svojem interesu spoznavati nekaj novega.

Zabavno druženje del pa bi morali prenesti na dobro organizirane piknike, na katere bi prišli delavci s celotnimi svojimi družinami vsaj enkrat na leto. Zato bi morali biti organizirani v bližini, za kar imamo nešteto možnosti, da bi delavci s svojimi družinami lahko prišli peš. Seveda bi morali dobro poskrbeti za družabno zabavno in rekreativno športno in kulturni program. To bi okrepilo vezi med delavci, najmlajši pa bi se počasi tudi navzeli našega »fabriškega duha«.

O vsem tem bi kazalo resno razmišljati.

SODOBNE OBLIKE NASTOPANJA OZD NA TRŽIŠČU

V Mariboru je bil v dneh 30. in 31. maja sedemnajsti podiplomski seminar za študente višje ekonomske-komercialne šole. Teme, ki so jih obravnavali, postajajo vedno bolj aktualne tudi za nekatere naše izdelke in za nastop na tržišču, ki zahteva vedno bolj strokovno-znanstveni pristop.

KRITIČEN PRIKAZ RAZVITOSTI SODOBNEGA PRISTOPA OZD NA TRŽIŠČU

Predno bi poskušal analizirati stanje, je potrebno osvetliti nastajanje marketinške miselnosti in pokazati na to, da je taka miselnost v današnjih razmerah vse večje in raznovrstnejše ponudbe postala nujnost.

Razvoj sodobnega tržišča se je pričel s tipično proizvodno usmeritvijo. To je tudi razumljivo, saj potrebe tržišča niso bile velike, usmeritev gospodarstva pa je bila, kako proizvesti in ne kako zadovoljiti tržišče, oziroma potrošnika. Z razvojem tehnologije je bilo problemov v proizvodnji vse manj, tržišče je dobivalo vedno več izdelkov in pričeli so se pojavljati problemi plasmaja. Prišli smo do spoznanja, da bo potrebno proizvajati to, kar tržišče potrebuje in kar lahko najboljše za-

dovolji potrebo po določenem blagu. Tehnološki problemi prehajajo v drugi plan, pomembnejši so problemi plasmaja. Šele v fazi, ko so se podjetja srečala s temi problemi, so pričela pod vplivom konkurence iskati nove prodajne načine in poti, spoznavati trg in resno obravnavati probleme prodaje.

Dosedanja aktivnost organizacij združenega dela je pokazala, da so bili vsi napor usmerjeni v to, da so bili izdelki prodani pod čim ugodnejšimi pogoji in s čim manjšimi stroški. S tem v zvezi pa so bila na prvem mestu še vedno tehnološka vprašanja, manj pa tržna. Politika prodaje je bila usmerjena bolj ali manj na politiko cene in distribucije.

Na sodobnem tržišču, na katerem se pojavlja zelo diferencirano blago in ponudba storitev, pa ni mogoče nastopati s tako enostavnimi po-

(Nadaljevanje na 7. strani)

jati. rju, mo- r na dlo- den, bla- 0 m. -let. -Le- aku, a so nah r do bre- o li- tom nje- li li- eme i ob lega tali, naj- anja letu Pe- tek- tiv- o. jega, ali n s tel z onč- oraj de v iljne kalo vi se ijo. pri- dal pred omaj so -let ec - žini 1000 m/h m/h mo- -let ru - 66,2 (LC) rih a rile- -let ntar (Ce) m/h n/h, ic je u ae -let ec - tek- 1000 n/h, t. F. -let -Ze- cilj ovič 04,5 n/h, 9; 5. -let -Le- mo- očk; -ola- (LJ.) n/h, 7. -pli- 10 - (LC) - 3. -ard (LC) anez očk; -97,3 - - za- -tič, M.

V temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih smo sredi intenzivnih priprav za oblikovanje novega srednjeročnega načrta za obdobje 1981 — 1985. Čeprav bo mnogim to zvenelo precej tuje in odmaknjeno, se bomo morali spoprijeti s problemom, kako v srednjeročni načrt kar najbolj skrbno vgraditi tudi kulturni razvoj in aktivnost posameznih temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti. Pri tem bomo morali izhajati iz spoznanja, da nam področje kulture predstavlja bitko za osvoboditev človeka in dela in to kar smo sprejeli z našo ustavo, da so: »Vzgoja in izobraževanje, znanost in kultura bistveni dejavniki razvoja socialistične družbe, večje produktivnosti dela, razvoja ustvarjalnih sil ljudi in vsestranskega razvoja osebnosti, humaniziranja socialističnih samoupravnih odnosov in splošnega napredka družbe...«

V ta prizadevanja se bodo morali predvsem vključiti komunisti, kajti ta naloga izhaja tudi iz resolucije enajstega kongresa Zveze komunistov Jugoslavije, v kateri je med drugim poudarjeno: »Planiranje kulturnega razvoja in aktivnosti, kot dela celotnega družbenoekonomskega razvoja, mora izhajati iz interesov, potreb in možnosti združenega dela, krajevnih skupnosti, vseh družbenih asociacij, samoupravnih interesov in družbenopolitičnih skupnosti.«

Najbrž pa se bomo marsikje zaustavili že pri vprašanju interesov in potreb, kajti le-te so še marsikje zelo nerazvite, kar je v bistvu naš dolg do neuresničenih sklepov iz preteklosti. Ker je bilo doslej v naši praksi precej odsotno vprašanje kulture, oziroma ukvarjanje s problemi ustvarjalnih možnosti in kulturnega življenja delavcev, imamo precejšnjo vrzel pri prebujanju kulturnih potreb in interesov med delavci. Kajti s tem, da bi kulturna dejavnost že pred leti, ko smo za to dobili politične pobude, postala sestavni del razvojnih načrtov, bi dali tudi možnost za hitrejšo prebujanje kulturnih potreb in kulturnih interesov med delavci. Zato ne moremo in ne smemo, v interesu razvoja nič več odlašati, ampak v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih imenovati ustrezna delovna telesa, ki se bodo začela ukvarjati z izdelavo načrtov kulturnega razvoja in aktivnosti temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti.

To pa je relativno »novo« področje, planskega dela, ki bo zahtevalo ustrezno inštruktazno delo na nivoju delovne organizacije, katerega naj bi opravila zveza sindikatov ob pomoči kulturnih organizacij in društev.

V temelje teh planskih prizadevanj bomo morali vgraditi oblike delovanja za hitrejši in načrtnejši razvijanje kulturnih potreb in interesov delovnih ljudi. To pa seveda mora hkrati pomeniti zagotavljanje gmočnih in drugih možnosti za razvoj kulture, kar je eden temeljnih pogojev za samoupravno sodelovanje delovnih ljudi v kulturnem življenju in za vsestranski razvoj ustvarjalne osebnosti slehernega. Sedaj imamo dovolj tako objektivnih, kakor subjektivnih možnosti, da se celotna kulturna stavba družbe celoviteje učvrsti v svojih razrednih temeljih. To pomeni, da smo v dosedanjem razvoju, na osnovi ustave in zakona o združenem delu že ogromno dosegli, da odstranimo posredništvo v proizvodnji in delitvi gmočnih in duhovnih dobrin, da se vedno bolj uveljavlja sporazumevanje in dogovarjanje pri svobodni in neposredni menjavi dela med delavci v organizacijah in skupnostih, ki opravljajo kulturno dejavnost in delovnimi ljudmi na drugih področjih družbene ga življenja.

KULTURA MORA DOBITI USTREZNO MESTO V NOVIH SREDNJEROČNIH NAČRTIH

Krepitev vsega tega mora postati temeljno izhodišče naših bodočih srednjeročnih prizadevanj, da se bodo delavci — neposredni proizvajalci samoupravno uveljavili v kulturni politiki, da bodo sami neposredno in prek svojih delegatov odločali o svojem presežnem delu, namenjenem kulturnim dejavnostim, s tem pa bodo odločali tudi o usmerjenosti in vsebini celotne kulturne dejavnosti v ožjih in širših družbenih skupnostih. To pa bomo dosegli le, če bomo znotraj temeljnih organizacij razvijali in utrjevali socialistične družbenoekonomske odnose in se nenehno zavzemali za hitrejši in načrtnejši razvijanje kulturnih potreb delovnih ljudi. Kajti dejstvo je, da se bodo le osveščeni delavci, delavci z razvitimi kulturnimi interesi in potrebami tudi resnično vključevali v svobodno in neposredno menjavo dela med delavci v kulturi in tako neposredno sodelovali pri oblikovanju kulturne politike, kulturne usmerjenosti in vsebini tako v občini in republiki kot širši jugoslovanski skupnosti.

Ta proces razvijanja kulturnih potreb in interesov delovnih ljudi pa mora potekati tako na osnovi kontinuirane in sistematične kulturne in estetske vzgoje kot z organiziranjem različnih kulturnih prireditev in manifestacij za delavce, kar se v bistvu med seboj prepleta. Tako se morajo potrebe in interesi, ki jih bodo delavci v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnosti vgradili v svoje srednjeročne načrte, prek delegatskega sistema odraziti v načrtih kulturne skupnosti in kulturnih organizacij in društev v občini in širši družbeni skupnosti.

Seveda pa bodo morali srednjeročni plani in na njih sloveči letni načrti vsebovati zelo konkretne opredelilne naloge in cilje, ki jih bodo zasledovali v posamezni TOZD ali delovnih skupnosti. Pri tem bodo morali izhajati iz kulture in humanizacije dela in življenja, oziroma ureditve delovnega in življenjskega okolja, higiensko zdravstvene kulture, kulture stanovanja in gospodinjstva, rekreacije, pri čemer mislimo na sproščeno kulturno zabavo, duhovno sprostitve in podobno, kolektivnega in družbenega življenja delavca. Nadalje bodo načrti morali vsebovati širjenje in uporabo dobre knjige, kulturno-tehnično in znanstveno-tehnično dejavnost in ustvarjalnost delavcev, kulturno izobraževalno dejavnost in podobno.

V načrtih kulturnega življenja v TOZD in delovnih skupnosti bomo morali konkretno opredeliti tudi oblike delovanja pri uresničevanju zastavljenih nalog in ciljev. V ta del sodi raziskava kulturnih navad, potreb in interesov delavcev, informativna dejavnost — kulturni dogodki, posredovanje vstopnic, nakup knjig in podobno — organizacija krožkov, razgovorov, predavanj, ogleda prireditev, razstav, galerij, programirani izleti, pikniki s kulturno zabavnimi programi in podobno. Ob vsem tem bomo morali navesti tudi izvajalce ali bo TOZD ali delovna skupnost sama ali osnovna organizacija zveze sindikatov oziroma zveze socialistične mladine ali bodo izvajalci drugi, kdo in koliko denarja bo za to potrebno. V načrtih pa bomo morali zajeti tudi vse delavce, ki se kakorkoli ukvarjajo s kulturo.

To je le nekaj misli, ki jih v pripravah novih srednjeročnih in dolgoročnih načrtov TOZD in delovnih skupnosti ne bi smeli prezreti.

NADALJEVANJE RAZPRAV O JEKLARNI

(Nadaljevanje s 1. strani)

Na podlagi teh zahtev smo obdelali vse možne variante prostorov za gradnjo.

Obdelali smo možnost gradnje jeklarne na prostoru apnenice, sedanje jeklarne, strojnih delavnic, na nasipu in na polju Bela 2. Povsod smo ugotavljali prednosti in slabosti posameznih lokacij predvsem iz stališča možnosti gradnje moderne jeklarne.

Prednosti prvih štirih lokacij so v glavnem enake in so: Na širino območja Železarn, smo bližje sedanji jeklarni in lahko uporabimo nekatere usluge za obe jeklarni na isti lokaciji. Slabosti posameznih lokacij so različne in jih navajam ločeno:

NA MESTU APNENICE

Zgradimo lahko halo velikosti 120 X 150 m, ki je premajhna za dve peči. Sele z rušenjem aglomeracije lahko pridobimo prostor 120 x 200 m, ki pa za planirani razvoj tudi ne zadošča. S tako gradnjo bi dobili nepopolno jeklarno v utesnjenem okolju in brez možnosti nadaljnje razširitve. Pomožne oddelke bi morali razmestiti daleč od jeklarne. Otežkočen, če ne celo nemogoč, bi bil dovod elektro energije preko naselja. Predno bi porušili aglomeracijo, bi morali vložek dovažati s cestnimi vozili, na vagonih dolito ječko pa z železnico, ki bi jo morali stisniti med halo jeklarne in aglomeracijo. Morali bi prenesti del starega plavža pred muzejem.

Ce bi hoteli takoj zgraditi hale v dolžini 200 m, bi morali ustaviti aglomeracijo in s tem tudi plavže. Smiselno pa bi bilo ustaviti plavže potem, ko bi proizvodnja v jeklarni dosegla primeren nivo.

V kolikor bi gradili postopoma, bi gradnja prvega dela trajala tri leta in gradnja drugega dela z rušenjem aglomeracije nadaljina tri leta. Šestletna gradnja bi nam zavlekla projekt v toliko, da rešitve že ne bi bile več moderne. Z gradnjo jeklarne na tem mestu ne bi bilo več prostora za širjenje žičarne. Na tem prostoru so sedaj gradbeni oddelki in uredni bazeni, ki bi jih bilo treba prenesti. Moti tudi železniški most čez Savo.

S tako odločitvijo bi dobili že v samem začetku utesnjeno jeklarno z daleč naokrog razporejenimi pomožnimi oddelki in s slabimi transportnimi rešitvami. Motena bi bila proizvodnja plavžev, kar bi vplivalo tudi na martinarno.

NA MESTU SEDANJE JEKLARNE

Pozitivne strani gradnje na tem mestu so enake kot gradnja na prostoru apnenice.

Slabosti so: zgradili bi tehnološko nepopolno jeklarno in ne bi imeli možnosti širjenja. Dnevno skladišče vložka bi morali postaviti na območju plavža. Ustaviti bi morali SM peči 1, 2, 3 in 4 takoj ali po dve naenkrat. Nemogoče bi bilo istočasno graditi in proizvajati. Pomožne oddelke bi morali razmestiti izven območja jeklarne.

Z gradnjo na tem prostoru bi najmanj za tri do štiri leta zmanjšali proizvodnjo ječla za 150 do 180.000 ton letno in bi bili še bolj odvisni od nabave vložka za valjarne.

NA MESTU STROJNIH DELAVNIC

Dobre strani take gradnje bi bile enake kot so prej navedene. Slabosti so: dobili bi omejen prostor 100 x 150 m brez možnosti širjenja, če ne bi prestavili postojnih tirov. Z gradnjo bi morali prenesti žebjarne, elektroodni obrat, strojne in remontne delavnice.

NA NASIPU

Dobre strani so enake kot zgoraj, možnost je tudi dovoda elektro energije 110 KV.

Slabosti so: dobili bi nepopolno jeklarno brez čistilnice slabov. Morali bi odstraniti skladišče in pripraviti starega železa, za kar ne najdemo prostora. Gradbeno je teren izredno težek. Z gradnjo in velikostjo hal bi jeklarna še bolj vplivala na okolico kot na Beli.

NA POLJU BELA 2

Pozitivne strani gradnje na tem mestu so: Možno je razporediti hale tako kot ustrezajo tehnološkemu postopku, imamo možnost širjenja, dovod elektro energije je neoviran in predvsem imamo na razpolago dovolj prostora za gradnjo vseh naprav, ki zagotavljajo kvaliteten program proizvodnje.

Slabe strani so predvsem v tem, da širimo območje Železarn, da je potrebna večja priprava terena in da je treba ugodno rešiti vprašanja transporta.

da naj ima jeklarna možnost širjenja in zadosti prostora za dve peči in z možnostjo vgraditve novih tehnoloških postopkov.

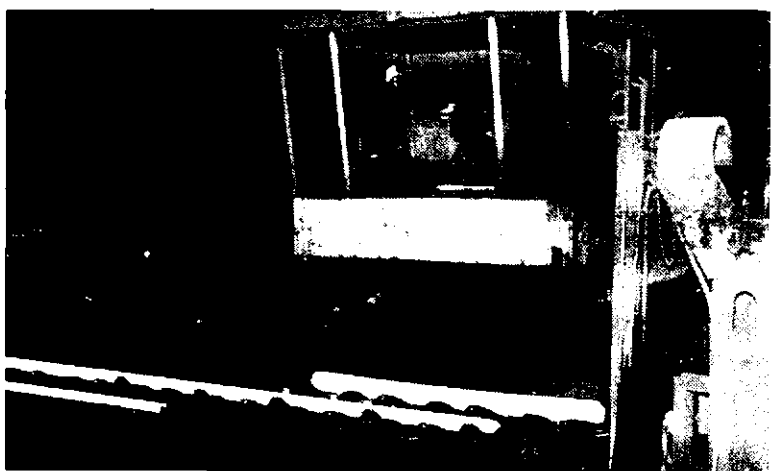
Iz vseh navedenih zahtev, najbolj ustreza varianta Bela 2.

Jeclarna pa ne sme zaposlovati več kot delavcev kot jih ima sedaj, oziroma lahko toliko več, kot bo več novih postopkov, oziroma dodelave, na primer, kontinuirno vlivanje, zar-

jenje in podobno. Zato je nujno čimprej izdelati bolj podroben plan števila delavcev in kako bomo opustili proizvodnjo v martinarni.

S tem so na sestanku navzoči strokovni delavci (vodstvo Železarn, TOZD Jeclarna in TOZD Plavž, tehnologi raziskovalnorazvojnega oddelka in jeklarne) sklenili, da podpirajo odločitev za gradnjo jeklarne na polju Bela 2 in, da predvsem podpiramo izbiro takega projekta, ki bo zahteval najmanjše število delavcev.

S. ČOP

V valjarni žice

OSEBNI DOHODEK ZA MAJ

(Nadaljevanje s 1. strani)

tom 1978, 37,3 % v primerjavi januar — maj 1978 in 3,6 % v primerjavi s planom. Porast osebnega dohodka v kumulativni januar — maj je približno enak porastu življenjskih stroškov v istem obdobju. Podatki o življenjskih stroških za maj še niso dokončno ugotovljeni in so v različnih virih neenotno predstavljeni, zato jih v našem pregledu ne podajamo.

Delež osnovnega osebnega dohodka je v strukturi skupnega osebnega dohodka nekoliko manjši kot v aprilu na račun večjega deleža učinka. Delež osebnega dohodka za učinkovitost izvajanja delovnih nalog, se je povečal iz 17,9 na 18,6 % skupnega osebnega dohodka. Povečanje pogojuje:

- dokončno ažuriranje konstant premijskih sistemov,
- nekoliko boljši proizvodni rezultati,
- znatno boljši poslovni rezultati kot v predhodnih mesecih.

Naivejši delež povečanja izvira iz boljših poslovnih rezultatov, ki se izkazujejo predvsem v večji vrednosti prodaje kot smo jo predvideli in v višji prodajni ceni kot smo jo planirali. V maju smo prvič v letošnjem letu dosegli ugodno razmerje med izvršitvijo in planom. Posledica tega je priznana večja učinkovitost tistim delavcem, ki na ta del poslovnega rezultata lahko v večji meri vplivajo in se jim premija obračunava na osnovi podatkov o poslovnih rezultatih.

Časovni pogoji dela v celoti niso bistveno spremenili deleža v strukturi OD, razlike so pa v deležu posameznih pogojev. Dodatek za nedeljsko delo je manjši, ker je bila v maju ena nedelja manj kot v aprilu.

Bistven premik je opaziti tudi v deležu nadurnega pribitka, katerega delež je v strukturi padel iz 1,6 % na 1,2 %. Tega podatka pa ne moremo obravnavati kot splošen trend zmanjševanja nadurnega dela. Upoštevati moramo namreč to, da je bil normalni delavnik v mesecu maju dolg 192 ur. V kolikor bi bil normalni delavnik krajši, bi bil obseg nadurnega dela neprimerno večji.

V okviru deleža OD za posebne časovne pogoje dela je potrebno omeniti predvsem znatno povečanje nadomestila osebnega dohodka delavcem, ki so delali na praznične dni. Ker pripada tem delavcem osebni dohodek za opravljeno delo, štejem nadomestilo za praznik kot plačilo za posebne pogoje dela, ki na običajne dni ne nastopa. Povečanje te vrste izplačil je pogojeno z dvema prazničnima dneva, medtem ko je bil v aprilu le en praznik.

Vse ostale spremembe v strukturi OD so nebitne, zato ne potrebujemo komentarja. Veljalo bi le še opozoriti, da je bolezenska odsotnost še vedno previsoka, saj smo zanjo izplačali kar 2,9 % osebnega dohodka, ki se izplačuje v breme TOZD in delovnih skupnosti, v skupnem izplačilu pa je delež nadomestila za bolezensko odsotnost 5,5 %. Ta odstotek pa še ni tako velik v primerjavi s težavami, ki jih tolikšna neplanirana odsotnost povzroča pri izvajanju proizvodnih in poslovnih procesov. Tu nam uhaaja velik delež dohodka, ki bi ga lahko pridobili.

V mesecu juniju lahko pričakujemo za okrog 200 din manjši povprečni osebni dohodek. V proizvodnih TOZD, ki delajo neprekinjeno, bo zmanjšanje osebnega dohodka izraženo kot drugje.

PRIMERJAVA UR IN ZASLUŽKOV

Obdobje	ur/zap.	din/uro	din/zap.	din/182 ur	% uč. 78 = 100	ind. od 1.
I. 1978	189.0	22.37	4.227	4.071	31.9	70.1
I. 1977	189.6	25.86	4.904	4.707	33.0	81.3
I. 1978	188.9	31.94	6.034	5.813	34.6	100.0
maj 1978	180.6	29.45	5.613	5.360	34.2	93.0
I-V 1978	187.3	28.01	5.248	5.098	34.8	87.0
jan. 1979	192.2	35.12	6.750	6.392	32.7	111.9
februar	179.1	39.17	7.016	7.129	33.7	116.3
marec	181.9	38.79	7.443	7.060	34.8	123.4
I-III	187.7	37.66	7.071	6.854	33.7	117.2
april	190.3	38.78	7.381	7.058	34.2	122.3
maj	190.1	39.15	7.441	7.125	36.0	123.3
I-V	188.7	38.19	7.207	6.951	34.3	119.4

STRUKTURA OSEBNEGA DOHODKA ZA MAJ 1979

Vrsta izplačila	znesek OD v din	din na fiz. zap.	din za 182 ur	Struktura v %	22-100	19-100
1. Osnovni OD	25.754.255	3.854	3.690	51.8	53.2	
2. Učinek	9.263.074	1.386	1.327	18.6	19.2	
3. Stim. za prod.	1.647.473	247	236	3.3	3.4	
4. Uč. del. prisp.	3.340.049	500	479	6.7	6.9	
5. Skupaj 1-4	40.004.951	5.987	5.732	80.4	82.7	
6. Dod. za del. dobo	2.001.035	299	286	4.0	4.1	
7. Sohotni dopust	437.234	65	62	0.9	0.9	
8. Skupaj 5+6+7	42.422.220	6.351	6.080	85.3	87.7	
9. Dod. za nočno d.	1.357.955	203	194	2.7	2.8	
10. Nadomestilo za pr.	777.381	116	111	1.5	1.6	
11. Dodatek za delo na dan praznika	257.105	38	36	0.5	0.5	
12. Dodatek za delo na dan nedelje	528.159	79	76	1.1	1.1	
13. Nadur. pribitek	579.039	87	83	1.2	1.2	
14. Skupaj 9 do 13	3.499.639	523	500	7.0	7.2	
15. Otežk. dodatek	577.188	86	83	1.2	1.2	
16. Otr. dod. dopl.	457.005	69	66	0.9	1.0	
17. Skupaj 8+14 do 16	46.977.052	7.029	6.729	94.4	97.1	
18. Nadomest. OD za bl. ods. do 30 dni	1.387.956	208	200	2.8	2.9	
19. Skupaj 18+17 OD iz sredstev TO	48.365.008	7.237	6.929	97.2	100.0	
20. Nadomest. OD za bol. ods. nad 30 dni	1.328.334	198	190	2.7	2.7	
21. Ostale ref. OD	39.848	6	6	0.1	0.1	
22. Izpl. neto OD	49.733.190	7.441	7.125	100.0	102.8	

(Na
na j
zna
zap
P
bila
Sku
odli
84,3
tetr
P
aso
90,5
in €
štev
ga r
v el
in v
mar
mer
elek

T.
spoc
ličn
niko
67.6

Ti
spod
oper
post
dars
dnev
ljen
proi
zast
valn
načr
pret
pres
Ol
peči
zara
uspe
dom
D
trak
pote
Glay
iz je

Er
prec
izvoc
ki s
46,98
meha
tudi
slab
prev
Va
tova

Ti
V
nast
stro
načr
izvoi
med
ploč

V
tova
Zar
TOZ

IZVI

T O :

Plavž

Jekla

— Sl

— E

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

PROIZVODNJA V MAJU BOLJŠA KOT V APRILU

(Nadaljevanje s 1. strani)

no prelahkih tež šarž. Ta problem bo znatno zmanjšan z uvedbo drsnih zapiral na livnih ponovnih.

Pri vlivanju Dinamo kvalitete je bila situacija v maju zelo slaba. Skupno so bile naročene 104 šarže in odlihtih je bilo 81 ali 77,9 % (v aprilu 84,3 %). Vzrok za to so bile kvalitativne težave.

Pri izpolnjevanju kvalitativnega asortimenta je martinarna izdelala 90,5 % po programu naročenih šarž in elektro jeklarne 82,6 %. Ob upoštevanju dogovorjenega tehnološkega rizika 5,0 % v martinarni in 6,0 % v elektro jeklarni, je bilo v prvi 4,5 % in v drugi 11,2 % zgrešenih šarž. V martinarni je bila situacija v primerjavi s aprilom za 1,6 % in v elektro jeklarni za 1,3 % boljša.

TOZD LIVARNA

Ta temeljna organizacija je z gospodarskim načrtom predvideno količino presežila. Zunanji naročnikom je bilo odpremljeno skupno 67,6 ton jeklenih odlitkov.

TOZD VALJARNA BLUMING - ŠTEKEL

Ta valjarna je v maju pri skupni proizvodnji malenkost ostala za gospodarskim načrtom, precej pa za operativnim programom. Ta je bil postavljen višje, ker je bil v gospodarskem načrtu predvideni štiridnevni remont te valjarne prestavljen na september. Vzrok za nižjo proizvodnjo so bili zelo visoki zastoji, ki so bili 35,34 % na obratovalni čas letos najvišji. Gospodarski načrt gotove proizvodnje je bil pretekli mesec v valjarni štekel presežen.

Obratovalna kampanja potisne peči je trajala od 10. do 21. maja in zaradi zastojev tudi ni bila najbolj uspešna. Prevaljano je bilo 6.336 ton domačih in tujih slabov.

Direktno valjanje toplovaljanih trakov kvalitete Dinamo je v maju potekalo najslabše v letošnjem letu. Glavni vzrok za to je slaba kvaliteta iz jeklarne dobavljenih blokov.

TOZD VALJARNA ŽICE IN PROFILOV

Edini vzrok, da je valjarna žice precej zaostala za načrtovano proizvodnjo so bili obratovalni zastoji, ki so dosegli zelo visoko številko 46,98 %. Bilo je s 17,0 % preveč mehanskih in elektro zastojev pa tudi valjarski zastoji in tisti zaradi slabše kvalitete materiala so bili previsoki.

Valjarna profilov je za maj načrtovano skupno proizvodnjo presežila.

TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

V tej valjarni je v mesecu maju nastala večja okvara na ravnalnem stroju. To je bil tudi vzrok, da načrtovano skupno in gotovo proizvodnjo ni bilo mogoče doseči, medtem ko je bila pri vroče valjani pločevini presežena.

TOZD HLADNA VALJARNA BELA

V maju načrtovani skupna in gotova proizvodnja sta bili doseženi. Zaradi zgoraj navedenih težav v TOZD Jeklarne in TOZD Valjarna

bluming-štekel, je bilo izdelane manj Dinamo kvalitete kot je predvideval gospodarski načrt. Izdelava nerjavnih kvalitete pa je bila močno ovirana zaradi večje okvare na lužilni liniji št. 2.

TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE

Gospodarski načrt skupne proizvodnje je bil dosežen, medtem ko je pri gotovi proizvodnji zaostanek malenkosten. Proizvedeno je bilo 490 ton dinamo trakov (v aprilu 354 ton) in 180 ton nizkolegiranih in visoko ogljikovih kvalitete (v aprilu 270 ton).

TOZD ŽIČARNA

Žičarna je gospodarski načrt skupne in gotove proizvodnje v aprilu dosegla. Po kvalitativnem asortimentu je bilo proizvedenih 1154 ton patentirane žice (v aprilu 974 ton), 436 ton VAC žice (v aprilu 370 ton) in 79 ton EPP žice (v aprilu 126 ton). Nekaj težav je bilo zaradi nepravilne preskrbe z vložkom in to predvsem pri kvalitetnejšem asortimentu.

TOZD PROFILARNA

V začetku meseca maja so bile v okvari Bronx škarje za vzdolžno rezanje trakov v TOZD Valjarna bluming-štekel. To je imelo za posledico slabšo preskrbo vložka za potrebe profilarne. Poleg tega je bila v proizvodnem programu večja količina profilov manjših dimenzij in bilo je tudi precej menjav zaradi

izdelave nujno urgiranih naročil. Končno tudi železarna Sisak ni dobavila za ta mesec naročenih 250 ton toplo valjanih trakov.

TOZD VRATNI PODBOJI

Načrtovana skupna in gotova proizvodnja ni bila dosežena zaradi razdrobljenih naročil in posebnih izvedb podbojev. To dokazujejo tudi časi obratovalnih zastojev pri katerih se je delež menjav dvignil nad 30 %.

TOZD JEKLOVLEK

Jeklovlek je v maju presežil načrtovano skupno in gotovo proizvodnjo. Nekaj težav je bilo s kvalitativnim asortimentom, predvsem zaradi pomanjkanja avtomatskih jekel legiranih s svincom. Zaradi težav v elektro jeklarni je bila proizvodnja teh jekel v maju premajhna.

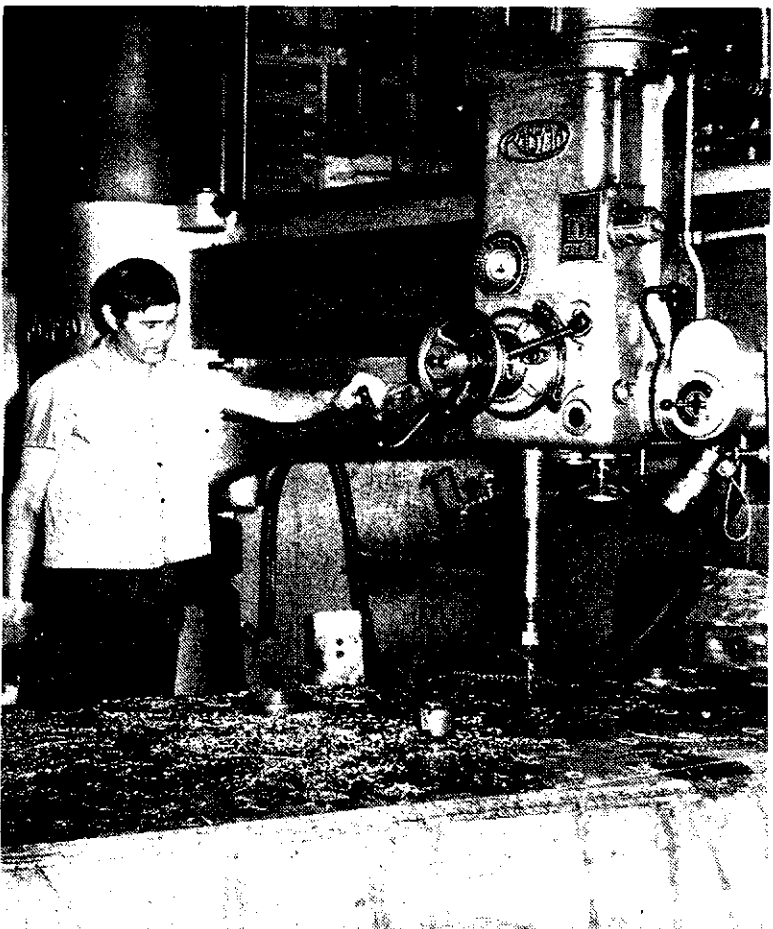
TOZD ELEKTRODE

Gospodarski načrt skupne in gotove proizvodnje je bil v maju presežen. Za 1,8 % je bila pod načrtom proizvodnja oplasnjenih elektrod. Vzrok je bil v tanjšem proizvodnem asortimentu, ki je negativno vplival na količino, je pa finančno ugodnejši.

TOZD ŽEBLJARNA

Načrtovana skupna in gotova proizvodnja je bila v maju dosežena. Precej pa je zaostala odprema zaradi pomanjkanja kontejnerjev, ki so potrebni za izvoz v ZDA.

A. Karba

Sodelavec v konstrukcijski delavnici

ZSJ IN NATEČAJ ZA NAJUSPEŠNEJŠO INOVACIJO S PODROČJA IZBOLJŠANJA DELOVNIH POGOJEV

Odbor za inovacije pri predsedstvu sveta Zveze sindikatov Jugoslavije je v marcu letošnjega leta razpisal nagradni natečaj za najuspešnejšo inovacijo s področja izboljšanja pogojev dela. Nagrade so denarne, poleg tega pa prejmejo avtorji izbranih inovacij še lepe diplome in plakete. Podelitev nagrad bo 27. junija ob dnevu samoupravljalcev.

Zveze sindikatov Jugoslavije, republiški odbori, občinski sveti zveze sindikatov in organizacij združenega dela, so si zadali nalogo stalno spremljati razvoj množične inventivne dejavnosti v vseh gospodarskih in negospodarskih panogah. V skladu s sklepi 8. kongresa Zveze sindikatov Slovenije, so osnovne organizacije sindikata prevzele politično odgovornost za to, da bodo v samoupravnih aktih temeljne in drugih organizacij združenega dela podrobneje opredeljene možnosti za čim širši razvoj ustvarjalnosti delavcev in merila za posebna nadomestila avtorjem inovacij. Se vedno pa ugotavljamo, da so akcije in iniciative v zvezi z inovacijami bolj stranskega pomena in ne tečejo vzporedno z ostalimi gospodarskimi in družbenimi akcijami. Čeprav vemo, da bi prav domača ustvarjalnost, predvsem v svoji množični dimenziji, lahko bistveno prispevala k reševanju gospodarskih težav. Pri tem ugotavljamo, da tudi v občini Jesenice še niso vse politične, znanstvene in strokovne sile spoznale pomena množične inventivne dejavnosti. Ugotavljamo, da razen v Železarni, kjer tudi sindikat uspešno sodeluje, nimamo v občini nikjer nobenih bistvenih rezultatov.

Tudi v Železarni ugotavljamo, da še nismo izkoristili vseh možnosti, ki nam jih množična inventivna dejavnost lahko da. Pri 6700 zaposlenih bi moralo vsako leto sodelovati pri inovacijah vsaj 600 zaposlenih in ne samo 200 kot je to sedaj. Če računamo, da v Železarni poprečno na leto 200 novatorjev s sto tehničnimi izboljšavami ustvari 25 milijonov din inovacijskega dohodka in da stroški za izvedbo inovacij skupaj z nadomestili avtorjev ne presegajo 10 %, nam je lahko jasno, da se nam še kako izplača razvijati to dejavnost.

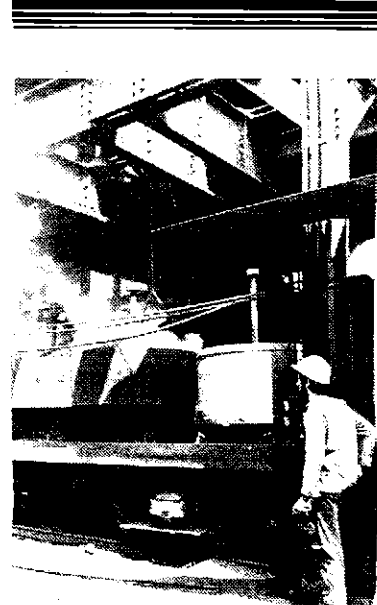
Na žalost nekateri še vedno dvomijo v te rezultate kljub temu, da so vse koristi potrjene v TOZD. Pri nas še vedno prevladuje miselnost, da mora delavec samo delati, zanj pa naj mislijo izbrani strokovnjaki. Ta miselnost je preživela tudi na zahodu, zato je toliko manj sprejemljiva za nas.

Od delovnega človeka se vse bolj zahteva ustvarjalni odnos do delovnega procesa. S tem ne zmanjšujemo pomena profesionalne raziskovalne

razvojne dejavnosti saj nam je vendar jasno, da razvoja Železarne in s tem njene bodočnosti ne moremo prepustiti zgolj morebitnim zamislom posameznikov.

Zveza sindikatov Jugoslavije v svojih dokumentih obvezuje sindikate, da se vključijo z dodatnimi zadolžitvami v aktiviranje množične inventivne dejavnosti v delovnih organizacijah. Ena takih zadolžitvev je tudi popularizacija dejavnosti z javnimi natečaji za najuspešnejše inovacije iz področja izboljšanja pogojev dela in varstva pri delu. Na nagradni natečaj, ki je bil objavljen marca letos (tudi v našem Železarnju), se je v roku prijavielo 36 avtorjev inovacij v SFRJ. Iz Slovenije, oziroma naše železarne je prijavljeno šest inovacij. To pomeni, da imajo naši novatorji resne možnosti, da dobijo eno od nagrad, ki bodo podeljene 27. junija ob dnevu samoupravljalcev.

Tone Strajnar

Priprava vložka za plavž

OBVESTILA KOLEKTIVU - OBVESTILA KOLEK

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK - 18. 6.	ARNEŽ FRANC	KAVČIČ IVAN
TOREK - 19. 6.	PETERNEL JANEZ	VARL ALOJZ
SREDA - 20. 6.	BAK DUŠAN	SLAMNIK IVAN
ČETRTEK - 21. 6.	SITAR ANTON	SLIVNIK ALOJZ
PETEK - 22. 6.	TRONTELJ MARJAN	LOGAR IGOR
SOBOTA - 23. 6.	ŠLIBAR MIHA	BERNIK FRANC
NEDELJA - 24. 6.	ZUPAN ALOJZ	BURJA ANTON, ml.

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358, vezni telefon je: 410

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure, nočni pa od 18.00 do 6.00 ure.

Na proste sobote, nedelje in praznike dela: dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure, nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni zgradbi TOZD Vzdrževanje.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 18. do 23. junija bodo delale naslednje obratne ambulante: dopoldan: III. obratna ambulanta - dr. med. Zelimir Cesarec in IV. obratna ambulanta - dr. med. Vesna Sitar, popoldan: I. obratna ambulanta - dr. med. Branimir Čeh in II. obratna ambulanta - dr. med. Vesna Furlan-Zidar.

V soboto, 23. junija, samo dopoldan I. obratna ambulanta - dr. med. Branimir Čeh in II. obratna ambulanta - dr. med. Vesna Furlan-Zidar. Dispanzer za borce od 18. do 23. junija od 13.30 do 15.30 - II. obratna ambulanta - dr. med. Vesna Furlan-Zidar, v zobni ambulanti pa v torek, 19. junija, od 13.30 do 19.30 II. zobna ambulanta - dr. stom. Alojz Smolej.

Zobna ambulanta: dopoldan: II. zobna ambulanta - dr. stom. Alojz Smolej, popoldan: I. zobna ambulanta - v. den. Viktor Stražišar. V soboto, 23. junija, samo dopoldan II. zobna ambulanta - dr. stom. Alojz Smolej.

V torek, 19. junija in v četrtek, 21. junija, dodatno za Železarno I. zobna ambulanta - v. den. Viktor Stražišar od 7. do 13. ure in v četrtek, 21. junija, dodatno za Železarno II. zobna ambulanta - dr. stom. Alojz Smolej od 13. do 19.30.

Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13. ure, popoldan od 13. do 19.30, v soboto samo dopoldan od 6.30 do 13. ure.

IZVRŠITEV PROGRAMA SKUPNE IN GOTOVE PROIZVODNJE ZA MESEC MAJ 1979

TOZD	SKUPNA PROIZVODNJA			GOTOVA PROIZVODNJA			ODPREMA
	progr.	izvrš.	%	progr.	izvrš.	%	
Plavž	14.300	13.984,5	97,8				
Jeklarne	40.050	37.945,3	94,7				
- SM jekl.	26.500	25.140,9	94,9				
- El jekl.	13.550	12.804,4	94,4				
- ASEA	5.000	5.971,6	119,4				
- LM	8.400	6.666,1	79,3				
- BBC	150	166,7	111,1				
Livarna	145	145,2	100,1	55	67,8	123,2	67,8
- jeklo	140	142,2	101,5	55	67,6	122,9	67,6
- kovino	5	3,0	60,0		0,2		
Valj. blum.-štekel.	35.500	32.318,2	91,0	6.060	6.448,8	106,4	6.049,0
- bluming	21.500	18.195,8	84,6	700	504,3	72,0	404,4
- štekel		11.106,7			3.045,6		2.764,4
- termična	14.000	3.015,7	100,8	5.360	2.898,9	110,9	2.880,2
Valj. žice in							
profilov	10.620	9.512,2	89,6	2.840	2.770,2	97,5	2.999,5
- valj. žice	9.430	8.304,4	88,0	2.840	2.770,2	97,5	2.999,5
- valj. prof.	1.190	1.207,8	101,4				
Valj. deb. ploč.	8.420	7.646,0	90,8	8.310	7.507,2	90,3	7.710,8
HV Bela	7.600	7.734,1	101,8	7.500	7.582,2	101,0	7.755,1
HV Jesenice	2.400	2.403,2	100,1	2.200	2.191,8	99,7	2.326,3
Žičarna	5.250	5.279,6	100,6	3.860	3.887,7	100,7	4.054,4
Profilarna	2.570	1.818,4	70,8	2.430	1.682,4	69,2	1.614,8
- HOP	2.430	1.628,8	67,0	2.290	1.466,3	64,0	1.403,1
- ronle	20	22,1	110,5	20	22,1	110,5	22,1
- diski	120	52,0	43,3	120	52,0	43,3	48,1
- cest. ograja		115,5			142,0		141,4
Skladišče 38	160			160			
Vratni podboji	100	89,6	89,6	100	89,6	89,6	77,2
Jeklovlek	1.540	1.581,5	102,7	1.540	1.570,7	102,0	1.603,9
Elektrode	2.110	2.281,9	108,1	1.925	2.086,9	108,4	2.080,7
- el. + var. žica	1.580	1.569,9	99,3	1.575	1.556,4	98,8	1.532,8
- var. prašek	60	60,1	100,1	60	59,3	98,8	76,7
- suha masa	100	123,2	123,2	100	123,2	123,2	123,2
- ognjevdzdr. mat.	370	528,7	142,9	190	347,9	183,1	347,9
Žebljarna	920	920,5	100,0	920	918,5	99,8	768,3
- žebli	920	920,5	100,0	920	918,5	99,8	768,3
ŽELEZARNA	131.685	123.660,2	93,9	37.900	36.803,9	97,1	37.107,8
Elektr. Zagreb				300	433,2	144,4	433,2
SKUPAJ				38.200	37.237,1	97,4	37.541,0

SAMOUUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

TOZD Valjarna debele pločevine

1. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Predsednik odbora za gospodarstvo pri TOZD Valjarna debele pločevine Milan Šulc je 29. maja sklical prvo sejo odbora. Obravnavali so sedem točk dnevnega reda.

Najprej so ugotovili, da so bili sklepi predhodne seje izvršeni. V zvezi z realizacijo sklepov je odbor ugotovil:

- da so od nabavne službe dobili pisno pojasnilo o vzrokih neizdobe vlozka iz železarne Smederevo, in
- da na javni razpis zbiranja racionalizatorskih predlogov za konstruiranje brusilnega stroja in obračalne naprave v TOZD Valjarna debele pločevine ni bilo prijav.

V nadaljevanju so obravnavali oceno izpolnjevanja plana v mesecu maju ter ugotovili, da v adjustaži in odpremi plan ne bo izpolnjen, zaradi zaostankov na progi v preteklih mesecih, visokega presegevanja plana v adjustaži in odpremi v mesecu aprilu ter okvare ravnalnega stroja. Zato so sprejeli sklep, da je treba napeti vse sile, da se negativni rezultat čim bolj zmanjša.

Člani odbora so potrdili operativni program za mesec junij, ki znaša 8800 ton gotove proizvodnje, od katere je 500 ton izvoza.

Obravnavali so tudi oceno izvrševanja operativnega programa za marec in za prvo četrtletje letošnjega leta, ki jo je naredil odbor za gospodarstvo pri DS Železarne. Člani so se strinjali s sklepom tega odbora, da je treba delo organizirati tako, da bi z delom na proste sobote, nadoknadili manjkajočo proizvodnjo, ki jo ima TOZD v prvih petih mesecih.

Odbor za gospodarstvo je tudi obravnaval informacijo o investicijskem programu za investicijo: »Elektronski računalniški center — ERC, št. projekta 098 0061 — april 1979«, in se s predloženimi sklepi sektorja novogradenj strinjali in jih je posredoval delavskemu svetu TOZD Valjarna debele pločevine v obravnavo in potrditev. Obravnavali so tudi osnutek delovne kartice za spremljanje proizvodnje ter predlagali, da se pri SEO naroči izdelava naloge: »Spremljanje proizvodnje v TOZD Valjarna debele pločevine z delovno kartico«.

Vodja TOZD je odbor seznanil o razpoložljivem denarju za investicije.

cijsko vzdrževanje v višini 2.659.719 dinarjev in podal predlog za njihovo razporeditev:

- za ureditev higienskih prostorov,
- za večja popravila hladilne prhe,
- za demontažo Blaw Knox škarij,
- za ureditev dovoznih cest in kanalizacije meteoritnih voda,
- za popravilo drsnega voda v hali A,
- za popravilo merilne regulacije za kalilno in žarilno peč,
- za popravilo naprave za odvoz odpadkov pri Sack škarijah,
- za popravilo prostorov odpreme in adjustaže in
- za sanacijo energetskega kanala.

Predlog razporeditve denarja so člani potrdili. Realizacijo dveh pred-

logov pa so zaradi pomanjkanja denarja prenesli v naslednje leto.

Poročilo o okvari ravnalnega stroja je podal vodja TOZD. Po daljši razpravi, ki je sledila poročilu, so sprejeli naslednje sklepe:

— Vodja TOZD in asistent za delovne naprave naj preko nabavne službe takoj pričeta z iskanjem ponudbe za nov ravnalni stroj in skušata dobiti sredstva za investicijo iz združenih sredstev.

— Vsi delavci naj zaradi težav, ki so nastale z okvaro ravnalnega stroja, s čimboljšim delom skušajo pri-
spevati, da bo mogoče nadoknaditi manjko v mesecu juniju.

Člani odbora so izrekli Jožetu Zidarju pohvalo, ker je z izvirno rešitvijo uspel popraviti ravnalni stroj in ga nagradili z enkratno nagrado v višini 1000 din.

Prav tako so za prizadevno delo pri popravilu ravnalnega stroja nagradili Avgusta Gaborja v višini 500 din.

Na koncu so v zvezi s klimatsko napravo na žerjavu št. 5 zadolžili asistenta za delovne naprave, da ponovno išče ponudbe pri naših izdelovalcih klima naprav za novo klimatsko napravo na tem žerjavu.

1. SEJA DELAVSKEGA SVETA

V petek, 31. maja, je predsednik Ivan Žvan sklical prvo sejo delavskega sveta TOZD Valjarna debele pločevine. Pri pregledu sklepov predhodne seje so ugotovili, da so bili vsi izvršeni.

Delavskemu svetu je bil posredovan dopis oddelka za nagajevanje, ki zadeva spremembo kategorije za dela in opravila »signer pločevine« — šifra 1375 in jo potrdili s tem, da velja s 1. 6. 1979.

Delegati so bili seznanjeni z dopisom kadrovskega sektorja, da je republiški sekretariat za delo odobril nočno delo 11 ženskam z TOZD Valjarna debele pločevine. S postavitvijo še enega sektorja in ukinitvijo nočnega dela na sektorjih so ostale še štiri delavke, ki delajo na tri izmene. Od teh dve še nista bili na obveznem preventivnem zdravniškem pregledu, zato ga morata čimprej opraviti.

Delegati delavskega sveta so obravnavali in potrdili informacijo ter predložene sklepe sektorja novo-

gradenj o investicijskem programu za investicijo:

»Elektronski računalniški center ERC« ter samoupravni sporazum o združevanju dela in sredstev za zgraditev in dograjevanje računalniško podprtega informacijskega sistema, ki jih je predhodno že obravnaval odbor za gospodarstvo pri DS TOZD Valjarna debele pločevine.

Sprejeli so tudi sklep, da se pri SEO naroči izdelava naloge: »Spremljanje proizvodnje v TOZD Valjarna debele pločevine z delovno kartico.«

V nadaljevanju so sprejeli samoupravni sporazuma o združevanju sredstev za dograditev pokritega kopaljšča v Ukovi na Jesenicah in o urejanju medsebojnih odnosov pri združevanju deviznih prilivov in skupnega koriščenja deviznih pravic v SOZD SŽ s pripombami in dopolnitvami. Soglasno so sprejeli tudi dogovor o spremembah in dopolnitvah dogovora o osnovah družbenega plana občine Jesenice za obdobje 1976—1980. Za podpisnika sporazuma so pooblastili Ivana Žvana.

Po daljši razpravi o okvari ravnalnega stroja je delavski svet sprejel naslednje sklepe:

— vsi delavci v TOZD naj z odgovornim in vestnim delom izpad proizvodnje, ki je posledica okvare ravnalnega stroja, nadoknadijo. Prav tako je treba stremeti za tem, da se s povečanjem tehnološke in delovne discipline čimbolj zmanjša zaloga ter zaostanki in izboljša izplen.

— Delo v TOZD je treba organizirati tako, da bi z delom na proste sobote nadoknadili izpadlo proizvodnjo, ki jo ima TOZD v prvih petih mesecih.

— Delegati delavskega sveta so dolžni, da z zgornjima sklepoma neposredno seznanijo vse delavce na sestankih samoupravnih delovnih skupin.

Za proslavo ob 30-letnici obstoja Valjarne debele pločevine je delavski svet imenoval organizacijski odbor v sestavi: Vitomir Gričar, Jože Vilman, Ivan Žvan, Franc Justin, Danijel Črv in Jože Zidar. Soglasali so s predlogom, da bi proslavo združili z obnim zborom osnovne organizacije zveze sindikatov.

KS

IS

TOZD Vratni podboji

2. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

V četrtek, 31. maja, je predsednik odbora za gospodarstvo sklical 2. sejo, na kateri so obravnavali poslovne rezultate v aprilu in operativni program za junij, pregledali gibanje OD za april in sklepe 29. seje odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarne, program koriščenja razpoložljivega denarja za amortizacijske zamenjave in investicijsko vzdrževanje za leto 1979 in razno.

Poslovni rezultati v mesecu aprilu so bili zadovoljivi, ker je TOZD dosegla proizvodnjo in odpremo po družbenem planu. Večji stroški so bili le zaradi slabšega izplena. Rezultati bi bili lahko še boljši, če bi imeli

HK

1. SEJA ODBORA ZA KADRE IN DRUŽBENI STANDARD PRI DS ŽELEZARNA

V četrtek, 7. junija je bila 1. seja odbora za kadre in družbeni standard, ki so ji prisostvovali novi člani odbora: predsednica odbora Pekolj — Zukanovič Marija, namestnik predsednika Branko Rešman, člani odbora Janez Stare, Dušan Sikošek, Jože Rožič, Tatjana Pazlar, Olga Tišov, Jože Šlibar, Miro Mohorič, Jože Zidar in Slavko Koselj.

Na seji so obravnavali naslednje točke dnevnega reda: pregled sklepov prejšnje seje, vloge iz nalog izobraževanja kadrov in razno.

Pri pregledu sklepov prejšnje seje so ugotovili, da so vsi sklepi izvršeni, razen nekaterih, ki so dolgoročnejšega značaja in so še v izvajanju.

Pod točko vloge iz nalog izobraževanja kadrov so člani odbora reševali vloge, ki spadajo v ta naslov in sprejeli ustrezne sklepe, posamezniki pa bodo o rešitvah pisмено obveščeni.

Člani odbora so vzeli na znanje tudi sklep o valorizaciji vrednosti točke kadrovskih stipendij brez pripomb, ter informacijo o koriščenju izredno plačanega dopusta za mladince iz Železarne, ki se bodo udeležili mladinskih delovnih akcij. Odbor hkrati predlaga občinski konferenci ZSMS Jesenice, naj v bodoče

mladinske delovne brigade sestavlja jo mladi iz srednjih šol, saj je v temeljnih organizacijah Železarne velik problem pomanjkanja delovne sile.

Odbor je obravnaval tudi vlogo OK ZSMS Jesenice, v kateri prosijo za dodelitev 30 dni iz skupne kvote izredno plačanega dopusta za leto 1979 za mladince, ki ga bodo koristili za idejno izobraževanje, ki ga organizira ZSMS in jo ugodno rešil.

Odbor je potrdil že predhodno odobreno odsotnost na odborih za delovna razmerja TOZD za delavce Železarne, ki so se udeležili politične partijske šole.

Odbor predlaga družbenopolitičnim organizacijam, da naj v bodoče planirajo izobraževanje tako, da odbor ne bo potrjeval odsotnosti šole, potem, ko je že bila koriščena.

Z.V.

TOZD REMONTNE DELAVNICE

1. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

V sredo, 30. maja, je predsednik odbora za gospodarstvo Zdenko Cund sklical prvo sejo odbora na kateri so najprej pregledali izvajanje sklepov 22. seje, obravnavali poslovno poročilo za mesec april, predlog sprememb uporabe denarja za amortizacijske zamenjave, oceno tehnične izboljšave štev. 2409 in vprašanja delegatov.

Odbor je poročilo o izvajanju sklepov 22. seje, ki ga je podal vodja TOZD sprejel in ugotovil, da so bili vsi sklepi izvršeni, razen sklepa o razporeditvi denarja za amortizacijske zamenjave, kar pa je na dnevnem redu te seje.

Nadalje je odbor sprejel mesečno poslovno poročilo za april o delu TOZD RD, iz katerega je bilo razvidno, da so bili delovni rezultati še kar zadovoljivi. Pri ugotavljanju stroškov za rezervne dele pa je odbor zahteval, da se do 30. junija izdelajo predlogi za spremembo njihovih planskih cen.

Ker je odbor ugotovil na osnovi obvestila finančno-računskega sektorja, da ni na voljo toliko denarja za amortizacijske zamenjave, kolikor ga je na 22. seji razdelil, je ponovno izvedel interno razdelitev.

Naknadno je odločil dve spremembi namembnosti denarja v obratu SRD in GRD.

Pri obravnavi predloga tehnične izboljšave štev. 2409 — vpenjalna naprava za notranje brušenje na brusilnem stroju UFC 1000 — je avtorju na predlog komisije za inovacije odobril enkratno odškodnino v znesku 1.600,00 din.

Potrdil je tudi delo po pogodbi za izdelavo petih tesnil za TITAN KAMNIK in na predlog obratovništva RTA enkratno nagrado štirin sodelavcem za prizadevno reševanje problematike na žarilni peči jeklovleka in pri menjavi klimatskih naprav v valjarni Bela.

Na osnovi pisnega in ustnega poročila vodja HIP o problematiki skladiščenja in šifriranja rezervnih delov za HIP je zadolžil vodstvo TOZD in strojno remontne delavnice, da organizirata sestanek s predstavnikoma TOZD Jeklarne, TOZD Valjarna bluming štekel, TOZD Valjarna žice in profilov, skladiščne službo in SEO, na katerem se bodo dogovorili o ustreznih rešitvah.

Obravnaval je informacijo vodje žerjavnega oddelka glede dobave rezervnih delov in jo odstopil v obravnavo samoupravnih delavskih kontrol v TOZD RD.

Ob koncu je sprejel informacijo o pozivu vodja TOZD Viktorju Žanu glede določitve odškodnine za patent ter zadolžil vodja TOZD, da o rezultatih razgovora poroča na naslednji seji.

NZ

1. SEJA ODBORA ZA LJUDSKO OBRAMBO IN DRUŽBENO SAMOZAŠČITO

Namestnik predsednika odbora za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito pri DS TOZD Remontne delavnice Anton Drobnač je 11. junija sklical prvo sejo odbora, na kateri so obravnavali varnostno oceno za temeljno organizacijo, izdelano konec leta 1977.

Ugotovili so, da se je število zaposlenih ustalilo, da se je število članov zveze komunistov povečalo, da se je povečalo tudi število zaposlenih iz drugih republik, da se je povečala fluktuacija delavcev, s čimer se je povečala tudi možnost odtujevanja zapornih informacij in podatkov, da se stanje na področju delovne discipline ni bistveno izboljšalo, da je še vedno prisotna nekontrolirana izraba delovnega časa, da pa se je v večini oddelkov izboljšalo stanje glede uživanja alkohola med delom. Ugotovljena dejstva ne vplivajo bistveno na spremembo sprejete varnostne ocene. Odbor je tudi ugotovil, da so vsi dokumenti iz varnostne ocene,

kakor tudi iz obrambnega načrta zastarani, zato je naročil, da se vsi podatki v dokumentaciji ažurirajo do konca meseca junija.

Glede na nov razpored stražarskih mest v Železarni, za katere mora poskrbeti TOZD RD je odločil, da se imenuje osemčlanska stražarska četa. Organizacijsko in strokovno stražarsko četo vodi načelnik narodne zaščite TOZD RD. V zvezi s akcijo »nič nas ne sme presenetiti« odbor naroča vodstvu TOZD, da ugotovi aktivno in uspešno sodelovanje vseh delov in posameznikov iz TOZD Remontne delavnice. Odbor je na koncu sprejel tudi informacijo kateri naši sodelavci so določeni v enoto civilne zaščite. NZ

TOZD Jeklovlek

1. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Na prvi redni seji odbora za delovna razmerja, dne 25. maja, ki jo je vodil predsednik Stane Rev, so pri pregledu sklepov ugotovili, da so izvršeni, razen nekaterih, ki so daljšega značaja.

Kadrovec Franjo Kragolnik, je uvodoma pojasnil nekatere naloge, ki so najbolj pomembne za delo odbora in predlagal, da bi na vsaki seji obravnavali nekatere člene iz pravilnika o delovnih razmerjih, ki so najbolj aktualni.

Odbor je potrdil razporeditev dveh novospredanih delavcev, dva delavca sta bila obračunana po sklepu disciplinske komisije, ena delavka pa je bila starostno upokojena. Nadalje je potrdil premetitev dveh delavcev na druge delovne naloge, enemu delavcu pa je podaljšal začasno odločbo.

Odbor je razpravljal tudi o potrebah po delavcih, ki so v zadnjem času, zaradi velike odsotnosti in od-

hoda delavcev v druge OZD, vse večje. Nadalje je razpravljal o odklopanjih, ki bodo podeljena ob 30-letnici razvoja in delovanja TOZD Jeklovlek. Odklopanih bo deset zaslužnih delavcev. M.

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

DEJAVNOST OO ZSMS KS ŽIROVNICA

Osnovna organizacija ZSMS krajevne skupnosti Žirovnica je z ureditvijo razmer in sprejetjem programskih načel leta 1977 stopila na novo pot urejanja tako problemov mladine, kakor tudi iskanja družbenopolitične vlog v krajevni skupnosti in v širši skupnosti. Četudi je delovala dokaj uspešno že v prejšnjih obdobjih pa preko reševanja internih mladinskih problemov ni prišla in ravno v njeni zaprtosti je bil vzrok, da se je na mladino gledalo kot na nekakšen krožek oziroma klub, ki ni sposoben angažirati širšega dela mladine v krajevni skupnosti, s tem pa tudi ne odločilne poseči v družbenopolitično življenje.

Takoj po sanaciji razmer, ko je bil zajet v delo OO ZSMS kar najširši krog mladih, je OO ZSMS začela dosegati uspehe tako pri političnem kakor tudi pri družbenem življenju. Pri volitvah delegacij samoupravnih interesnih skupnosti je tako dosegla 42 % udeležbo mladih, prav tako se je vključila v vse organe krajevne samouprave, dosegla je svojo prisotnost v družbenopolitičnih organizacijah, kar vse je pripomoglo k spoznavanju, da je z mladino treba resno računati. Svojo vlogo na političnem področju je OO ZSMS opravičevala tudi z aktivnostjo na drugih področjih dela; tako je, na primer presegla svoj akcijski plan za leto 1977/79, dasi je bil le-ta zelo velikopotezno načrtovan. Kljub temu, da OO ZSMS KS Žirovnica nima lastnega prostora, je razvila dokaj močno klubsko dejavnost, pri čemer je največji odmev tudi navzven imela organizacija zabavnih iger Vesele igrice 78 v Završnici. Poleg teh prireditve, se je OO ZSMS uspešno vključevala tudi v kulturno življenje krajevnih skupnosti, pri čemer je treba posebej izpostaviti dobro sodelovanje z DPD Svoboda Žirovnica – Breznica. Žal je bilo nekoliko slabše sodelovanje na športnem področju s TVD Partizanom, čeprav so bile tudi športne prireditve v okviru OO ZSMS dokaj številne in odmevne med mladimi. Skratka, dosedanje delo OO ZSMS KS Žirovnica je upravičilo prizadevanja za njeno uveljavitev.

Seveda so bile v delovanju OO ZSMS tudi stalno prisotne težave; med njimi so zlasti izstopale kadrovske, ki pa smo jih mladinci dokaj uspešno odpravljali, kljub temu, da so nam nekateri očitali nesistematičnost in improviziranost. Nekaj pa velja poudariti pri OO ZSMS KS Žirovnica in morda je tudi v tem naša prednost namreč, da smo doslej, vsaj za redno dejavnost dobili dovolj finančnih sredstev in se nam ni bilo treba ukvarjati s komercialnimi prireditvami, ki največkrat (kot kaže praksa) mečejo temne sence z raznimi izgredi na ugled ZSMS kot družbenopolitično organizacijo.

Kot že rečeno, je največji problem v delovanju OO ZSMS KS Žirovnica kadrovski, to je stalno odhajanje usposobljenih članov predsedstva na nove dolžnosti. Ravno letos, maja, smo se znašli v situaciji, ko je OO ZSMS dejansko ostala brez ožjega predsedstva in prisiljeni smo bili sklicati izredno volilno konferenco, na kateri smo postavili novo pred-

sedstvo in se dogovorili za nov način dela v predsedstvu: težišče delovanja se je preneslo na komisije. V predsedstva OO ZSMS pa so poleg predsednika, sekretarja, blagajnika še predsednik aktivna mladih komunistov, referent za SLO in družbeno samozaščito, dva člana ter mentor. Predsedniki komisij so odgovorni predsedstvu. Kar pa se tiče razdeljevanja funkcij v predsedstvu, pa smo prešli na obliko kolektivnega vodstva s tem, da za delo OO ZSMS odgovarja vsak član predsedstva; pač glede na naloge, za katere je zadolžen in jih je prevzel.

Takoj po volilni konferenci se je znatno povečalo zanimanje med mladimi za delo v OO ZSMS. Poudariti je treba, da smo uvedli tudi način nagrajevanja aktivnih mladincev. Plod tega so bile uspešno izvedene akcije v okviru meseca mladosti iz programa OK ZSMS Jesenice, dalje čiščenje okolice in urejanje spominskih obeležij pred prireditvijo »pohod po poteh kokrškega odreda«.

NOVA AKCIJA JESENIŠKIH BRIGADIRJEV

Klub jeseniških brigadirjev in komisija za MDS pri OK ZSMS Jesenice nadaljujeta z izvedbo lokalnih mladinskih delovnih akcij. V soboto, 9. junija, se je končala še ena lokalna MDS in sicer akcija »SREDNJI VRH« nad Martuljkom. Okrog 80 brigadirjev in tistih, ki so zainteresirani za letošnjo udeležbo v mladinskih delovnih akcijah, so delali na cesti v Srednji vrh, kjer so izkopavali in čistili odtočne jarke. Akcija je po mnenju strokovne službe komunalnega podjetja Kovinar Jesenice uspela in so z delom tudi zadovoljni. To je še en dokaz kako so pomembne lokalne mladinske delovne akcije.

Na zaključku akcije je bila brigadna konferenca mladinskih delovnih brigad jeseniško-bohinjski odred, ki bosta sodelovali na MDA Brkini 79 in Podrinje-Kolubara 79. Na konferenci so pregledali pravilnike o delu brigade v naselju in na trasi, zadolžitve in pravice brigadirjev, podeljevanje priznanj in udarniških značk ter pravilnik o disciplini. Okvirno so formirali vodstvo brigade, ki bo sodelovala na Brkinih in dali predloge za vodstvo posameznih komisij.

V soboto, 9. junija, so se v naši občini mudili mornarji iz Titove šolske ladje GALEB. Ogledali so si tehnični muzej Železarne in del Železarne. Pogovarjali so se tudi z mladimi iz Železarne, predsednica KS ZSMS Železarne Ana Pagon jih je seznanila o delovanju mladih v občini ter jim poklonila spominsko darilo. V imenu mladih z ladje GALEB se je za darilo zahvalil kapetan korvete Svetolik Marič, ki je tudi orisal šolanje na ladji in življenje mornarjev ter pomen vojaškega poklica. Mornarji so si ogledali tudi Kranjsko goro in Planico.

OK ZSMS Jesenice je vsem OO ZSMS poslala razpis za Titove študentske. Ker je rok razpisa do 31. junija je potrebno v tem času skupaj z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami predlagati možne kandidate, ki nameravajo nadalje študirati in izpolnjujejo vse pogoje, ki so navedeni v razpisu.

Zaradi nujnih kadrovskih zamenjav v organih OK ZSMS Jesenice, se mora takoj začeti z resno akcijo evidentiranja možnih kadrov. V akcijo se morajo vključiti vse OO ZSMS iz TOZD, krajevnih skupnosti in šole. Predloge naj pošljejo do 1. avgusta na OK ZSMS Jesenice. Za izvedbo akcije so kolektivno odgovorna predsedstva OO ZSMS.

V. Hribar

sploh pa sama organizacija pohoda, ki je dobro uspela, ter kurjenje kresov ob dnevu mladosti. S tem je OO ZSMS res dostojno proslavila mesec mladih, čaka pa nas še en mesec velikih prizadevanj – junij.

Kot je znano, praznujemo krajan Žirovnice in ostalih vasi v juniju krajevni praznik in v to praznovanje se bo vsekakor morala vključiti tudi mladina. Prav tako bo 17. junija pomenovanje osnovne šole Žirovnica po gorenjskem odredu in tudi tu bo morala sodelovati OO ZSMS. Poleg tega pa je v okviru prireditve »naš klub 79«, ki jih v občini Jesenice organizira OK ZSMS Jesenice, Žirovnica gostitelj slikarske kolonije in tudi k tej akciji moramo pristopiti z vso resnostjo.

Žal pa je ravno mesec junij ob vsem lepem tudi mesec matur in izpitov in tako akcije OO ZSMS v tolikšnem obsegu, kot v maju, ne bodo možne. Vsekakor pa bomo storili vse, da bodo naše akcije čim boljše in množične tudi v tem mesecu in da bomo še enkrat upravičili zaupanje krajanov v OO ZSMS KS Žirovnica.

Zdenko Mežek

Po konferenci sta se obe brigadi pomerili v nogometu. Med tekmo so jih z obiskom presenetili mornarji šolske ladje Galeb. Brigadirji so mornarje pozdravili z brigadirskim zdravom, nakar so skupaj zapeli nekaj revolucionarnih pesmi in zaplesali kolo.

Sledilo je še eno presenečenje. V trenutku, ko so se brigadirji pogovarjali z mornarji, se je na igrišče vsulo okoli 60 pionirjev iz Sombora, ki so na ekskurziji v Martuljku in tudi oni so pozdravili mornarje s pionirskim pozdravom in jim zapeli nekaj pesmi.

Starešina ladje Galeb je na koncu seznanil brigadirje in pionirje iz Sombora o pomenu mornariške šole ter na kratko o življenju na ladji. Vsi skupaj so mornarje še enkrat lepo pozdravili in jim zaželeli prijetno bivanje v Sloveniji, nakar so se poslovili. Srečanje z mornarji šolske ladje Galeb je bilo za brigadirje v veliko čast, saj se z mornarji in starešinami Titove šolske ladje na srečuje vsak dan.

V. Hribar

KRATKE NOVICE

V nedeljo, 10. junija so mladi iz krajevnih skupnosti Žirovnica uspešno izvedli lokalno delovno akcijo. Stirideset mladih je na Rodinah urejevalo športno igrišče.

Na letošnjo republiško delovno akcijo Istra 79 pa se pripravljajo tudi pionirji. Jeseniška občina je organizator brigade, v kateri bo poleg 25 pionirjev iz jeseniške občine tudi po deset pionirjev iz ostalih gorenjskih občin razen radovljiške.

Jesenjski brigadirji so že sodelovali na akciji na Hruščanski planini, v sredo, pa so se v Kranju srečali prvič na brigadni konferenci.

Rk

ZAKLJUČNE PRIREDITVE »NAŠ KLUB 79« V JESENIŠKI OBČINI

Na Jesenicah bodo v soboto, 16. junija, zaključne prireditve Naš klub 79. V zaključni izbor je prišlo 31 mladinskih klubov iz vse Slovenije. Posamezni klubi bodo gostovali v krajevnih skupnostih naše občine in tako predstavili svoje delo.

V Žirovnici bo gostoval mladinski klub iz Ptuj, prireditve bo potekala na temo likovni klubski večer, na katerem bodo predvsem govorili o ustvarjalnosti.

V Mojstrani bo gostovala glasbena skupina iz Preboda, v Kranjski gori literarna skupina s Krma, v Planini pod Golico se bodo dijaki centra srednjih šol na Jesenicah predstavili s pravljico igro, mladinska skupina iz Kroke pa z recitalom.

Na Blejski Dobravi pa bodo vzorčno predavanje o jamarstvu pripravili mladi iz Celja.

Ob 15. uri se bo začel posvet o klubski dejavnosti, ob 19. uri pa v dvorani gledališča Tone Čufar na Jesenicah še zaključna prireditev, na kateri bodo podelili tudi priznanja najboljšim mladinskim klubom v Sloveniji. Mladinski klub iz Ptuj bo prikazal klubsko prireditev Cirkus. Prireditve pa bodo zaključili s plesom v športno-kulturni hali v Podmežakliji.

Rk

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje ...

Tito

ZAŠČITA ŽIVALI V PRIMERU ABK NAPADA

Od ptic so v gospodarstvu pomembne predvsem kokoši (nesnice, brojlerji, enodnevniki piščanci), purani, gosi in race.

Vsi sesalci se rodijo živi in nekaj časa sesajo, ptice pa ležejo jajca, iz katerih se po različno dolgem valjenju izvalijo mladiči.

Rastlinojede živali lahko razlikujemo tudi po tem, ali prežvekujejo (govedo, ovce, koze) ali ne prežvekujejo (kopitarji).

Živalsko telo je sestavljeno iz organov, organi pa iz različnih vrst tkiva. Tkiva sestojijo iz celic.

Organe, po katerih se pretaka kri, imenujemo krvne žile. Kri poganja po žilah srce.

Organi, ki sploh ne sprejemajo krvi ali jo sprejemajo premalo, ne morejo opravljati svojih nalog in prej ali slej odmrejo. Če odmre življenjsko pomemben organ (možgani, ledvice, jetra, srce, pljuča itd.), odmre tudi organizem.

Dihalni organi (pljuča) preskrbijo iz zraka organizmu kisik, ki nato s krvjo prihaja do sleherne celice v organizmu. Če ni dovolj kisika v celicah, le-te odmrejo. Če odmre večji del celic v kakem organu, odmre ves organ, in če je ta življenjskega pomena, kot smo že prej omenili, odmre organizem.

Prebavila skrbijo, da se zaužita hrana – krma, spremeni v takšno obliko, da jo organizem lahko izkoristi kot energetski vir in vir za obnovu. Prebava se začne v ustni votlini, nadaljuje se v želodcu (želodcih), v tankem in debelem črevesu in konča v danki. Preostanek zaužitih krmil organizem izloča v količini in v obliki, ki je značilna za posamezne vrste živali in odvisna od njihove starosti.

Ledvice so predvsem filter, ki iz krvi v seč izloči vse tisto, kar telesu ni več potrebno ali bi mu celo utegnilo škodovati.

Seč se zbira v sečnem mehurju, od koder se občasno izloča iz telesa skozi odprtine, skupne sečnim in spolnim organom.

Domače živali imajo po dvoje sprednjih in zadnjih okončin, pravimo jim sprednje in zadnje noge. Noge se končujejo s prsti, na katerih so nohti v obliki parkljev, kopit ali krempljev. Pri pticah so prednji udje spremenjeni v krila.

Če kateri del ene noge ali več nog ni brezhiben, nastane motnja pri premikanju, ki jo imenujemo šepavost. Pomembnost takšne hibe je odvisna od teže živali in od namena, za katerega žival uporabljamo.

Vid je posebno pomemben pri živalih, ki jih uporabljamo za vprego, medtem ko je sluh posebnega pomena pri službenih, športnih in za druge namene uporabnih psih.

Ker so spolni organi pomembni za razmnoževanje, moramo pri plemenskih živalih posvečati posebno skrb zdravstvenemu stanju teh organov.

Organi se sestojijo iz tkiva, ki je značilno za posamezne vrste organov. Omenili bomo le tista, s katerimi pridemo najpogostejše v stik, ko imamo opraviti predvsem z ranjenimi živalmi.

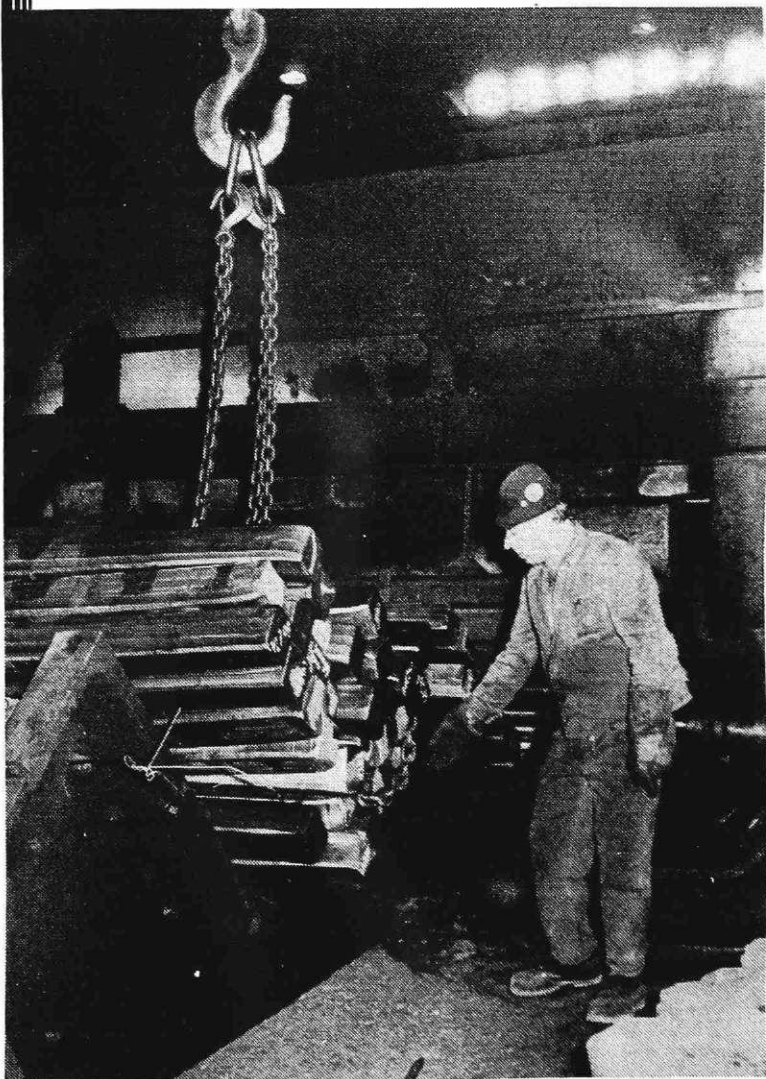
Mišice so sestavljene iz mišičnih vlaken. Mišicam pravimo »meso«. Zanje je značilno, da so močno prekrvavljene in da se hitro in dobro celijo.

Kosti dajejo telesu trdnost in varujejo življenjsko pomembne in druge občutljive organe. Čeprav se kosti same po sebi rade celijo, pri živalih to ni vedno uresničljivo, ker je živali težko za toliko časa umiriti, da bi zaceljena kost postala primerno trdna. Zato pri velikih živalih (konj, govedo) le izjemoma zdravimo prelome kosti, zlasti udov.

Vezivno tkivo je, kot že ime pove, vez med različnimi celicami, organi in organskimi sistemi. Ni močno prekrvavljeno – npr. kite (tetje) – zaradi tega se tudi slabo celi.

Živčno tkivo sestavlja možgane, hrbtenični mozeg in živce. Celi se zelo slabo.

(Se nadaljuje)

Priprava gredic v valjarni žice

ENERGETIKA IN RAZVOJNE MOŽNOSTI V SLOVENSKEM ŽELEZARSTVU

(Nadaljevanje s 1. strani)

V svetovni proizvodnji jekla je sedaj in bo še vrsto let najpomembnejši tehnološki postopek izdelava jekla na klasičen način, to je, prek izdelave surovega železa v plavžih in z vpihavanjem kisika v tekoče surovo železo v konvertorjih. Kar 61 % svetovne proizvodnje jekla je bilo izdelanega leta 1978 po tej poti in tekoče surovo železo ima po tej tehnologiji okoli 75 odstotni delež v vložku. Siemens-Martinov postopek, ki je bil udeležen v svetovni proizvodnji jekla leta 1978 le še s 16 % in kjer je v vložku okoli polovica surovega železa, bodo postopno še nadalje opuščali, pretežno v korist izdelave v konvertorjih.

Poraba koksa za izdelavo surovega železa zavisi od številnih dejavnikov. Zanimiv je podatek, da so v železarnah Zahodne Nemčije znižali povprečno porabo od 938 kg za tono izdelanega surovega železa v letu 1956, na povprečno porabo 484 kg v letu 1977. Podatki za leto 1976 povedo, da je znašala skupna poraba koksa in težkih olj, preračunano na koks za izdelavo surovega železa: na Japonskem 482 kg, v Zahodni Nemčiji 520 kg in v ZDA 582 kg. Kaj to pomeni pri količini na svetu izdelanega surovega železa nam pove izračun za leto 1975, ko je bila količina največja in je znašala okoli 505 milijonov ton. Vzemimo, da znaša povprečna poraba koksa 560 kg za tono, potem je znašala svetovna poraba koksa za izdelavo surovega železa 283 milij. ton. Na svetu pa so dejansko izdelali okoli 345 milij. ton, ker železarstvo ni edini porabnik koksa. Veliki porabniki so še livarne, izdelava železovih zlitin, izdelava barvnih kovin, plinarne in drugi.

Za tolikšno količino koksa so koksarne na svetu porabile v enem letu 514 milijonov ton premoga za koksanje. Poraba koksa se bo povečevala in računajo, da bo leta 1985 poraba črne premoga dosegla že 1.000 milijonov ton, od tega za koksanje 675 milijonov ton, za kar svetovne zmogljivosti premogovnikov ne bodo več zadoščale in bo nastal pomemben primanjkljaj. Računajo, da znašajo znane svetovne zaloge premogov za koksanje 138 milijard ton, kar tudi ne bo trajalo večno. Ob rastoči količini na svetu izdelanega jekla, se bo povečevala tudi poraba koksa in čim bo nastal primanjkljaj v oskrbovanju koksarn s premogom, bodo cene premoga poskočile. Razumljiva so torej prizadevanja raziskovalcev, da bi iz slabših vrst premogov izdelali nadomestek za metalurški koks. Znanih je že več polindustrialnih poskusov izdelave »form-koksa«, pri čemer uporabljajo nekaj slabših vrst premogov, z zadovoljivimi rezultati.

V Jugoslaviji premogov za koksanje nimamo in ga morajo koksarne uvažati. V slovenskih železarnah znaša letna poraba koksa okoli 150.000 do 160.000 ton. V primeru, da bi izdelavo belega — jeklarskega surovega železa z ukinitvijo SM postopka v železarni Jesenice postopno opustili, ostaja še odprto vprašanje ekonomike izdelave sivga surovega železa. V nobenem primeru se letna potreba po koksu ne bo v naslednjih letih bistveno povečala. Če bi ustavili tudi oba jesenjska plavža, se bo letna potreba koksa znižala na vsega okoli 25.000 ton za izdelavo sivga in posebnega surovega železa v železarni Štore. Koks, ki se dodaja kot reducent pri izdelavi sivga in specialnega surovega železa v elektro redukcijsko peč pa ni treba, da ima visoko trdnost, željeno je le, da nima škodljivih spremljajočih elementov, ki negativno vplivajo na kvaliteto izdelanega surovega železa, posebno pri specialnem surovem železu za nodularno litino.

Potrebe koksa za slovenske železarne niso velike in ne bi smele predstavljati problema pri oskrbovanju. Treba pa je vedeti, da je potrebno za vsako tono koksa uvoziti okoli 1.350 kg premoga za koksanje, če koks izdelujemo v domačih koksarnah.

Pregled porabe koksa v zadnjih petih letih v jugoslovanskih in slovenskih železarnah je bil (v tonah):

Leto	Skupna poraba v jugoslovanskih železarnah	od tega iz uvoza	Skupna poraba v slovenskih železarnah
1973	1.432.000	268.600	155.000
1974	1.575.000	370.000	163.000
1975	1.482.000	293.000	154.000
1976	1.424.000	23.000	161.000
1977	1.487.000	115.000	140.000

Naslednji velik porabnik energije v železarnah so naprave za izdelavo jekla, vendar ne pri vseh tehnoloških postopkih. Pri postopku vpihavanja kisika v tekoče surovo železo v konvertorjih ni treba dovajati toplote, ker se le-ta razvija ob gorenju nekaterih elementov, ki so v surovem železu.

Pri SM postopku so v rabi tekoča ali plinasta goriva, pri izdelavi jekla v električnih pečeh pa uporabljamo električno energijo. Vse do letošnjega leta je bil v jugoslovanski izdelavi jekla prevladujoč proces izdelave jekla v SM pečeh. Še pred 15 leti so za gorivo uporabljali pri pretežnem delu SM jeklarn v Jugoslaviji generatorski plin iz domačih premogov. Ukrepi za zaščito okolja, slaba kvaliteta premoga, zaradi visoke vsebnosti žvepla in pogosti problemi v oskrbovanju, so pripeljali vse jeklarje, z izjemo tistih, ki so uporabljali zemeljski plin, da so prešli na kurjenje z mazutom. V slovenskih železarnah je znašala letna poraba premoga leta 1976 nič manj kot 272.000 ton. Štiri leta kasneje se je znižala skoraj na polovico in je bila leta 1971 samo še 84.500 ton. Zadnja leta znaša ta poraba samo še okoli 13.000 do 15.000 ton za podrejene namene ter za izdelavo pare in ogrevanje.

Vzporedno s temi premiki pa se je povečala poraba tekočih goriv. Leta 1967 so v slovenskih železarnah porabili 77.800 ton tekočih goriv, v letu 1978, letu je pa znašala poraba že 155.000 ton.

Poraba tekočih goriv v jugoslovanskih in slovenskih železarnah (v tonah):

Leto	Poraba v jugoslov. želez.	Poraba v sloven. želez.
1973	488.200	136.000
1974	506.300	141.200
1975	518.400	146.000
1976	501.800	145.300
1977	570.200	150.000

Podatki o porabi tekočih goriv veljajo za celotno porabo in ne samo za jeklarne. V slovenskih jeklarnah je bilo pretežno del jekla, leta 1978 že 54 %, izdelanega v električnih pečeh. V letošnjem 1979. letu bo ta delež narasel nad 60 % in kasneje naj bi izdelovali samo elektro jeklo.

Pri tekočih gorivih v Jugoslaviji načrtujejo toliko nafte, da pokriva slabo tretjino potreb. Nafta in naftni derivati so predmet vsakdanjih razprav in mislim, da te problematike ni treba posebej obravnavati. Med naftne derivate spada tudi del plinastih goriv, to je propan butan, katerega smo že doslej uporabljali v slovenskih železarnah. V naslednjem pregledu so podatki za porabo propan-butana in zemeljskega plina, katerega sta doslej uporabljali predvsem železarna Sisak in nekaj železarna Smederevo. Kot je razvidno iz pregleda, je pa pretežni del porabe propan-butana plina odpadlo na SOZD Slovenske železarne.

Leto	Zemelj. plin 10 ³ m ³	(v tonah)	
		jugoslov. žel.	slo. žel.
1967	45.400	—	—
1973	89.700	15.400	15.400
1974	88.800	22.400	21.400
1975	94.300	43.200	40.700
1976	80.000	29.300	26.000
1977	91.300	36.300	27.700

Gotovo vam je znano, da v železarni Štore in v železarni Ravne že od lani uvajajo uporabo zemeljskega plina. V železarni Jesenice je vse nared, da prično z uporabo, čim bo zemeljski plin na voljo. Če letos se ne bi imeli na voljo zemeljskega plina, bi morali gotovo že večkrat ustavljati peči, kjer je bil prej v rabi propan-butana, kot se je to dogajalo v zimskih mesecih v preteklih letih.

Tekoča goriva in zemeljski plin za slovenske železarne pomenita poseben uvoz, čeprav za plačilo ni treba neposredno dajati deviznih sredstev. Za državno devizno bilanco so pa vsekakor uvoz. Temu primerno ju moramo seveda racionalno uporabljati.

Električna energija je od doslej navedenih virov energije, ki so v slovenskih in jugoslovanskih železarnah v rabi, gotovo najbolj domači vir energije. Domači premogi so v rabi tudi preko električne energije in pare. V prihodnosti obstaja možnost, da bi uporabili ponovno domače premoge kot plinasto gorivo vendar tako, da bi jih uplinjevali že pri rudnikih in transportirali plin. Takšne rešitve na svetu obstajajo in postajajo ob sedanjih svetovnih energetski krizi vse bolj zanimive. Perspektivne rešitve pa do leta 1985 ne bodo še realizirane, mi pa potrebujemo za načrtovanje našega razvoja

v tem času dosegljive energetske vires. Naslednji pregled pokaže, kolikšna je bila poraba električne energije v slovenskih železarnah (10 kWh):

Leto	srednjeročni načrt	poraba
1973	—	593,5
1974	—	651,7
1975	—	666,3
1976	706,0	673,4
1977	738,0	705,9
1978	774,0	703,8
1979	844,0	765,7 (plan)
1980	929,5	—

V letu 1979 ne bomo porabili toliko električne energije, kot je predvideno z gospodarskim načrtom, ker bodo nastopile nadaljnje kasnitve pri izgradnji nekaterih proizvodnih agregatov. Verjetno letna poraba ne bo večja, kot 725,0 GWh. V primerjavi s porabo leta 1975, je v štirih letih celotno povečanje komaj okoli 8 %. Poraba, ki je bila načrtovana v srednjeročnem planu za leto 1980 bo lahko realizirana že leta 1984 ali 1985.

Leta 1985 naj bi se poraba približala 930,6 GWh na leto. V šestih letih bi v tem primeru potreba odnosno poraba narasla za 205 GWh ali letno v šestih letih za 28 % ali z letno stopnjo rasti približno 4,2. Tolikšna rast bo pa verjetno dosežena v razvoju elektro gospodarstva SR Slovenije v naslednjih šestih letih že s temi naložbami, ki so v teku in s sovlaganji v drugih republikah in z realizacijo gradnje še nekaterih načrtovanih central.

V naslednji razpredelnici je pregled, kolikšna je bila v nekaj preteklih letih v slovenskih železarnah poraba električne energije na eno tono blagovne proizvodnje. Opozorjam, da poraba ni primerljiva, ker je struktura proizvodnje v vseh treh delovnih organizacijah različna (v kWh/tono):

Leto	Jesenice	Ravne	Štore
1973	749	1435	918
1974	753	1470	1134
1975	735	1476	1025
1976	782	1558	1085
1977	783	1408	1067
1978	725	1480	964

Če sedaj vso porabljeno energijo seštejemo in izračunamo, koliko jo porabijo v posamezni železarni za eno tono izdelkov, ki gredo v prodajo, potem dobimo:

Na Jesenicah 5,40 do 5,75 G cal/tono,
na Ravnah 4,25 do 4,80 G cal/tono.

Razlika v porabi energije je 20 do 27 %, kar ustreza približno navedbam v literaturi o razliki v porabi energije med klasičnim postopkom izdelave jekla prek plavžev in izdelavo jekla v električnih pečeh. Amerikanci so izračunali, da je s stari železom v vložku prisotno tudi 33 % energije. Razlika je očitna in kaže, da je pri klasičnem postopku izdelave jekla, prek plavžev in SM peči poraba energije daleč višja, kot pri izdelavi jekla v električnih pečeh. Iz vsega, doslej napisanega lahko zaključimo:

V načrtovanju razvoja se bomo naslonili prednostno na domače vires energije. Električna je domači vir energije. Napovedi predvidevajo, da bo na svetovnem trgu prišlo do pomankanja premogov za koksanje. Razvojne možnosti z izkoriščanjem vodne energije, domačih premogov in nuklearne energije v elektro gospodarstvu so take, da količine električne energije potrebne za razvoj slovenskih železarn ne bi smele biti problem in ovira v obdobju do leta 1985 in tudi za nadaljnje razvojne zasnove.

Z letošnjim letom bodo vse tri železarne sposobne, da koristijo zemeljski plin kot glavni vir toplote energije. Obstojče skladiščne zmogljivosti za tekoča in plinasta goriva zadoščajo za potrebne rezerve.

V vseh treh železarnah so možnosti, da z manjšimi racionalizacijami in pri potrebni pozornosti prihranijo še precej energije, ker stanje porabe ni ravno vzorno — dela je tudi v tej smeri na pretek. Štednja z vsemi vrstami porabe energije mora biti eden osnovnih vodil pri delu na pripravi za srednjeročni plan za obdobje 1981 do 1985 in upoštevana tudi pri načrtovanju investicij za to razvojno obdobje.

Druge energetske medije ne obravnavam v sestavku, ker moramo potrebe pač kriti z investicijami, vendar ne predstavljajo posebnega problema. Tudi ekonomsko odnosno vprašanje cen nisem obravnaval, kar je sicer važno, vendar menim, da je najvažnejše upoštevati tiste vires energije, ki so za nas dosegljive, predvsem pa domači.

Milan Marolt

MAJHNA ŠTEVILKA, A POVE VELIKO

Samo v treh primerih so lani osnovne organizacije sindikata sprožile pred sodišči združenega dela postopek za zaščito samoupravnih pravic delavcev. To pomeni, da bi se moral sindikat v bazi v večji meri prizadevati, da bi uresničil svojo tradicionalno nalogo pri zaščiti pravic delavcev. Majhna je ta številka, ti trije primeri, toda iz njih se lahko potegnejo pomembni zaključki, ko teče beseda o sindikatu v temeljnih organizacijah združenega dela. In tudi v celoti.

Niti najmanj ni dobro, seveda, da so v 93 odstotkih primerov (od 6500 začetih postopkov pred sodišči združenega dela lani v SR Hrvatski) sprožili postopke sami delavci, manj od enega odstotka družbeni pravobranilci samoupravljanja, in tik pri njih, navzdol proti dnu lestvice, samoupravne delavske kontrole. Čeprav je na nezavidljivem zadnjem mestu, je sindikat minulo leto dokaj vestno gradil svojo osnovno celico in usposabljal sindikalna vodstva. Kaj potemtakem moti, da bi se prav sindikalna organizacija in njena vodstva postavljala na čelo obrambe samoupravnih interesov delavcev, da delavci ne bi obšli sindikata, ko nastopijo s svojimi argumenti.

Na žalost se zelo pogosto sliši, kako se v sporih, ki jih bijejo delavci za uveljavljanje samoupravnih pravic ali za zaščito družbene lastnine, sindikat uporno postavlja na pozicije, ki so nasprotnne interesom delavcev, zakona in družbe. In neredko se vodstvo osnovne organizacije sindikata, zlasti njen predsednik, postavlja na stran tistih, ki posredno ali neposredno rušijo odnose v kolektivu, se poigravajo na račun družbene lastnine ali, enostavno, kalijo vodo pri samoupravljanju. Naravno, status v kolektivu ali materialni interes pogosto znajo biti odločujoči za oportuniste.

Dobro je torej, da sodišča združenega dela krojijo samoupravno pravico v TOZD. Dobro je, seveda, da tudi ohrabre osnovno organizacijo sindikata. Toda predvsem je na njej sami, da se osvobodijo tutorja, da se briga za svojo (delavsko) skrb. (Piše »Vjesnik«).

(Članek iz »Vjesnika« je bil ponatisnjen v »Borbi« dne 1. junija v rubriki »Akcenti«. Sloni sicer na podatkih z območja SR Hrvatske, kar pa ne pomeni, da ne bi bili v posameznih primerih ti kritični poudarki umestni tudi za nekatere osnovne organizacije v naši republiki. Vsekakor pa je prav, da se ob njih zamislimo, da bi naše sindikalne organizacije delale bolje: v interesu delavca, družbene lastnine, družbe.)

Naši kulturni spomeniki

DELOVNO TEKMOVANJE KOVINARJEV V POLNEM TEKU

Za razpisano delovno tekmovanje kovinarjev v Železarni se je prijavilo 84 tekmovalcev. Nekateri varilci bodo nastopili v več tekmovalnih panogah tako, da bo skupaj 104 tekmovalnih nastopov. Tekmovalci so iz naslednjih delov železarne: TOZD — Remontne delavnice, TOZD Vzdrževanje, TOZD Strojne delavnice, TOZD Energetika, TOZD Transport, TOZD Livarna in iz službe tehnične kontrole in raziskav.

Od ponedeljka dalje poteka tekmovanje v praktičnem delu. Začeli so planinski varilci in instalacijski delavnici in strugarji v strojnih delavnicah. V tork se je nadaljevalo tekmovanje v plamenskem varjenju ter začelo tudi tekmovanje varilcev po TIG postopku. Organizacijske priprave so izvedene brezhibno, zato so dani vsi pogoji, da tekmovalci prenesejo svoje znanje in izkušnje v kvaliteto tekmovalnega izdelka. Vsi delavci pristopajo k tekmovanju zbrano in zavzeto z veliko željo, da bi dosegli najboljši uspeh, ne samo zaradi lepih nagrad, ki so predvidene za najboljše, marveč tudi zaradi želje po potrditvi samega sebe na osnovi kvalitete dela v svoji stroki.

Celotno tekmovanje s teoretičnim testom na kraju bo potekalo po naslednjem razporedu:

- orodjarji od 11. do 12. junija dopoldne,
- rezkalci od 14. do 15. junija dopoldne,
- brusilci od 13. do 14. junija dopoldne,
- strugarji od 12. do 15. junija dopoldne in 13. junija še popoldne,
- livarji od 11. do 18. junija dopoldne od 10. ure do 13.30,
- plamensko varjenje od 12. do 15. junija dopoldne,
- ročno obločno od 12. do 20. junija dopoldne,
- CO₂ varjenje od 12. do 20. junija dopoldne,
- TIG varjenje od 12. do 15. junija dopoldne.

Teoretični del preizkusa znanja obsega področje varstva pri delu ter samoupravljanja in dohodkovnih odnosov. Test bo izveden 20. junija od 12.30 do 13.30 za delavce popoldanske izmene ter od 14.30 do 15.30 popoldne za delavce dopoldanske izmene.

Tekmovalni odbor je zagotovil vse pogoje enakopravnega tekmovanja ter anonimnega ocenjevanja kvalitete izdelkov. Letos je prvič društvo za varilno tehniko prevzelo v celoti organizacijo kvaliteten kontrole in ocene tekmovalnih izdelkov varilcev. Ideja predsednika društva Janeza Zaveljčina, ki je istočasno tudi zelo delaven član odbora, je lahko spodbuda za društvo strojnih inženirjev in tehnikov, da v prihodnje prevzame v organizacijo in izvedbo kontrole in ocenjevanje izdelkov strojnih delavcev.

V petek, dne 22. junija, bo slovesna razglasitev rezultatov s podelitvijo nagrad. To bo prilika, da izrečemo priznanje vsem tekmovalcem in čestitamo najboljšim tistim, ki bodo kovinarje železarne Jesenice zastopali na slovenskem tekmovanju septembra meseca v Celju.

NM

Železarski globus

ZDA

V ZDA so v obratih železarske družbe Bethlehem Steel Co. pred časom razvili novo vrsto prevleke za protikorozijsko zaščito pločevine. Prevleka, ki jo imenujejo galvalume, se sestoji iz zlitine, ki vsebuje 55 % aluminija in 45 % cinka. Pred normalno pocinkano pločevino ima naslednje prednosti: daljšo življenjsko dobo, boljšo odpornost proti koroziji in lažje prevlečenje površine s to zlitino. V ZDA je prodaja takšne pločevine že precej razširjena in po poročanju se nadalje hitro raste, med prvimi je prevzela to tehnologijo zaščite tudi neka avstralska železarna.

INFORMIRANJE V ZDRUŽENEM DELU

STALIŠKA KOMISIJE PREDSEDSTVA CK ZKS ZA AGITACIJO IN PROPAGANDO O INFORMIRANJU V ZDRUŽENEM DELU

Komisija je na svoji seji 11. aprila letos obravnavala vprašanja informiranja v zruženem delu na temelju gradiva »Informiranje v organizacijah združenega dela«, ki so ga člani komisije sprejeli kot temelj za »razpravo o tem nadaljnjem razvoju odnosov na tem področju. Po razpravi so sprejeli naslednje ugotovitve in stališča:

— obveščanje v zruženem delu še vedno ni sestavni del celovitega sistema informiranja v družbi, ni ustrezno organizirano in ne izhaja iz potreb delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela;

— vse to omogoča prevelik vpliv poslovnih organov na politiko informiranja in hkrati predstavlja oviro pri uveljavljanju samoupravnih odnosov na tem področju;

— družbenopolitične organizacije in samoupravni organi premalo odgovorno in med sabo premalo povezano uresničujejo svoje naloge in dolžnosti pri vzpostavljanju sistema informiranja in določanju politike informiranja v zruženem delu;

— posamezni deli sistema informiranja v zruženem delu (poslovni, samoupravni, družbenopolitični itd.) delujejo nepovezano drug mimo drugega včasih tudi v nasprotju drug z drugim in tako kljub določenim uspehom pri organiziranju katerega od omenjenih podsistemov ne zagotavljajo delavcem pogoje za kvalificirano odločanje;

— pri uresničevanju ustave in zakona o zruženem delu in pri normativnem urejanju samoupravnih odnosov v zruženem delu je področje informiranja pomanjkljivo in neustrezno urejeno, kar se posebej odraža v položaju delavcev in služb na področju informiranja;

— dejavnost na področju informiranja in delo delavcev na tem področju nista ustrezno vrednotena in nimata takšnega položaja v zruženem delu, ki bi zagotavljal pogoje za kvalitetno delo in na drugi strani za ustrezno obveščenost delavcev;

— v organizacijah združenega dela često poskušajo s formalnim izdajanjem glasil zadostiti družbenim zahtevkom po informiranju pri tem pa zanemarijo druge oblike informiranja;

— vsebina, obseg in oblika samoupravnih informacij ne zagotavlja zadostne obveščenosti, razumljivosti in dostopnosti, to je osnovnih elementov informacij za odločanje.

Naloge komunistov pri izboljševanju stanja pri informiranju delavcev v zruženem delu.

I.

Komunisti v samoupravnih organizacijah, delegacijah in družbenopolitičnih organizacijah si morajo prizadevati za oblikovanje in delovanje celovitega, usklajenega in učinkovitega sistema informiranja kot je opredeljen v gradivu, sprejetem na seji komisije.

II.

Pogoj razvoja sistema informiranja v zruženem delu in edino sredstvo v boju proti monopolom in drugim izkrivljanjem na področju informiranja je njegova demokratizacija, vnašanje samoupravnih odnosov in podružabljanje. Zato se moramo zavzemati med drugim za

MAJA IN JUNIJA TEČAJ ZA ŽERJAVOVODJE

Oddelek za izobraževanje odraslih pri železarskem izobraževalnem centru, je za potrebe Železarne Jesenice organiziral tečaj za žerjavovodje. Trajal bo od 10. maja do 29. junija, in sicer po štiri ure vsak ponedeljek, torek, četrtek in petek popoldne. Kljub precejšnji potrebi po delavcih tega poklica, se je v tečaj prijavilo samo osem kandidatov in še od teh ga redno obiskujejo samo štirje. Izgleda, da ni dovolj zanimanja za ta poklic.

V tečaju se učijo snov iz elektrotehnike, tehnologije maziv in mazanja, varstva pri delu, notranjega transporta, poznavanja dvigal in žerjavov, računstva, samoupravljanja, požarne varnosti in zdravstvenega varstva. Poleg tega se kandidati spoznavajo s praktično vožnjo. Izpiti iz te stvari bodo ob koncu junija, ko bodo s tečajem tudi zaključili. Glede na velike potrebe žerjavovodskih kaže, da bo treba v jeseni začeti še z enim tečajem.

B.

ustanovitev svetov, za informiranje, ki bodo vodili politiko informiranja v organizacijah združenega dela.

III.

Družbenopolitične organizacije, predvsem sindikat, naj v vseh organizacijah združenega dela analizirajo in ocenijo razmere na področju informiranja in komunikacijske odnose ter zastavijo politično akcijo za odpravo pomanjkljivosti. Pri tem je treba posvetiti posebno pozornost:

— statusu informacijskih služb in drugih strokovnih služb, ki opravljajo naloge na področju informiranja ter predvsem položaju delavcev, ki delajo na tem področju;

— ustrezni organiziranosti informiranja na vseh ravneh organiziranja združenega dela, posebej pa v TOZD;

— uporabi vseh raznovrstnih oblik, načinov in metod informiranja;

— izpeljati je treba tesno povezavo med posameznimi podsistemi na

področju informiranja (poslovni, samoupravni, družbenopolitični itd.);

— glasila organizacij združenega dela je treba preoblikovati tako, da bodo resnično postala sredstva informiranja za odločanje;

— čimprej je treba normativno urediti področje informiranja v zruženem delu;

— zagotoviti je treba politiko informiranja, selekcijo informacij opravljajo samoupravni organi, delegacije, predvsem pa svet za informiranje in ne poslovodni organ ali strokovne službe.

IV.

V vse oblike izobraževanja in usposabljanja delavcev v zruženem delu moramo vključiti tudi obravnavo tem s področja informiranja in komuniciranja. Zato je treba pripraviti kvalitetne programe in usposobiti nosilce izobraževanja. Pri dopolnilnem usposabljanju novinarjev, ki delajo v zruženem delu, ima pomembno vlogo in naloge Društvo novinarjev Slovenije.

V.

Komisija bo v roku enega leta ponovno razpravljala o aktualnih vprašanjih informiranja v zruženem delu in ocenila, kakšni rezultati so bili doseženi pri uresničevanju teh stališč.

ZATEGOVANJE PASU, INTERESI IN PLAN

Vse številnejša so opozorila, ob katerih ne moremo ostajati ravnodušni. Ne gre le za vprašanje energetske krize, ki dobiva vse širši razmah in pri kateri smo začeli ukrepati dokaj pozno. Med drugim tudi ugotavljamo, da »osebni dohodki presegajo rezultate dela oziroma stopnjo produktivnosti« (ZIS), da nam je suša doslej požela že 20 odstotkov žitaric (če bomo žito uvažali, bo stabilnost ogrožena — ZIS), da neracionalno trošimo. In potem so tu posledice potresa, dviganja

»Če bo treba, zategnimo pas, da bi pozneje bolje živeli,« opozarja naslov v Delu z dne 11. junija, ko povzema govor predsednika republiškega sveta ZSS Vinka Hafnerja. Tudi v Železarni v prvih treh mesecih nismo zabeležili dobrih rezultatov. Vse kaže, da se vprašanja zaostrejo. V taki situaciji pa se zaostre tudi vprašanje srednjeročnega plana. Zaostre pa se še zlasti vprašanje, kje bi kazalo zategniti pas?

Namen tega zapisa ni, da bi dajal neke recepte. Želi pa opozoriti na nekatera teoretična in idejna izhodišča, da tedaj, ko bodo organi prišli pred nas z že izoblikovanim predlogom, češ, sedaj ga boste pa sprejeli z osebnim izjavljanjem, na način kot ga določa statut, ne bomo le molče strmel in priklimali, ampak da bomo lahko postavili tudi vprašanje: zakaj tako, zakaj pa ne drugače.

Kako je torej z interesi?

Interesi so izraz potreb in položaja posameznika oziroma družbene skupine v globalni družbi, pravi definicija. Vladajoči interesi so interesi vladajočega razreda (pravo pa za zakon proglasila volja vladajočega razreda) trdijo marksisti. Prav tako opozarjajo, da je treba razlikovati »razred po sebi« in »razred za sebe«, da delavski razred šele skozi svoje boje, skozi zapadanja v protislovja, skozi zavedanje in premagovanja le-teh, nastaja iz razreda po sebi razred za sebe, z javno zavestjo, kaj mora storiti. Opozarjajo pa, da se delavski razred na začetku bori predvsem za kratkoročne cilje (npr. višje plače), da je tedaj enotnost njegove akcije bolj ali manj naključna, odvisna od položaja posameznih skupin, ki ga sestavljajo, da ga šele zaostrovanje bistvenih vprašanj iztrezi do te mere, »da se zave lastne bede« (Marx) in postavi predenji zahtevo po temeljitem revolucionarnemu obstoječih odnosov. Nadalje opozarjajo, da je v etatičnem socializmu dana državni birokraciji celo večja oblast kot v kapitalizmu (kjer je le-ta odvisna od kapitalistov in ima z njimi identične interese) in da je v njeni naravi, da ohranja in krepi svoje pozicije.

Ne nazadnje pa tudi v sredstvih javnega obveščanja nenehno beremo o preveliki moči strokovnih služb, ki na primer, »vsiljujejo« svoje dnevne rede in tudi svoja stališča delegat-skim skupščinam. Če pa te ugotovitve veljajo nasploš, potem veljajo tudi za posebne in posamezne primere. Okoliščin, ki »deformirajo« drugače: različno oblikujejo interese (različne potrebe, različni položaji v družbi) je veliko.

Ob vsem tem kaže oceniti, da so v situaciji, ko »živimo dobro«, »mogoče celo predobro«, ko se govori, da »še nikoli nismo tako živeli«, kot je pogosto slišati, skupni cilji, kljub še tako obširnimi propagandnim akcijam, povsem naravno potisnjeni v ozadje, oziroma da so izven forumov, ki jih sprejemajo prisotni predvsem v svoji deklarirani obliki, manj pa v praksi. Da se v takih pogojih

povsem naravno razvija zasebniški duh, in sicer v nasprotju z deklariranimi stališči kot boj za prestiž, mezdna miselnost (pritiski za dvig osebnih dohodkov), da se določene skupine kolektivni, skupnostni, družšva itd. Tolčejo za privilegiranost svojih ozkih lokalnih interesov.

Ne smemo pozabljati, da je naša zveza komunistov stopila na svojo zmagovito pot v času zaostrenih razrednih protislovij in socialistična zveza oziroma nekdanja Osvobodilna fronta v času nacionalne stiske, kar je obema organizacijama povsem naravno omogočalo široko akcijsko zaledje v delavstvu (proletariatu in polproletariatu) in narodu. Prav tako pa tudi ne, da je uspešnost boja za stabilizacijo odvisna od prizadevnosti vseh. Ždi se, da se v sedanjih situaciji ne kaže slepiti z uspehi, ki so sicer nespori. (Kako bi se drugače lahko hvalili, kako dobro živimo?)

Ob oblikovanju in ob sprejemanju planov kaže torej biti pozoren. Pozoren še zlasti na posamezne demagoške pristope, na poskuse friziranja podatkov, s katerimi se bo opravičevalo to ali ono obliko porabe, privilegij ali posamezno investicijo. Naše potrebe, želje in ambicije so velike, možnosti pa so omejene. V široki paleti interesov, ki jih bo skušala uveljaviti ta ali ona skupina, posameznik, društvo, itd. pa bo treba gledati na prioriteto, nekatere izločiti, druge pa še posebej podpreti. Normalno pa tudi, da pod pokrov družbeno zastavljenih smernic skuša vsakdo stlačiti svoje, sicer primerno obarvane, interese.

Zato že same priprave na plan ne bi smele potekati v okviru ozkih strokovnih grup ali forumov. Plan, ki bo za daljše obdobje opredeljeval življenje in delo, možnosti sproščanja in samopotrjevanja vsakega posameznika v konkretni družbeni sredini, je tudi njegova, posameznikova, stvar. Samoupravljanje je pravica in dolžnost delovnih ljudi in občanov (ustava). Družbeni subjekti, ki so po svoji dolžnosti vključeni v planiranje, tega ne bi smeli pozabljati. V okviru svoje sredine bi morali organizirati akcijska jedra, ki naj bi nato v okviru SZDL sprožila in vodila akcijsko razpravo o svojih vizijah ter tako svoje interese soočili oziroma verificirali v živem dialogu z drugimi interesi. Tistih, ki ustvarjajo sredstva, ne bi smeli videti le takrat, ko jih potrebujejo, razen tega pa bo tudi možnosti, da bi jemali sredstva iz »skupnega žaklja«, tako da bi jih obšli, vse manj.

Le če bodo planske naloge družbene verificirane v najširšem krogu in v pravih sredinah, če jih bomo spoznali kot nujne (svoboda je spoznanja nujnost, je trdil Marxov učitelj Hegel, ne pa samovolja ali samovoljno uveljavljanje zasebnega interesa, ki se proglasa za družbenega), če bomo prepričani, da je plan resnično naš, jih bomo uresničevali z veseljem in zavzetostjo. Uspeh tako ne bi smel izostati.

Božidar Lakota

SODOBNE OBLIKE NASTOPANJA OZD NA TRŽIŠČU

(Nadaljevanje s 1. strani)

stopki, temveč mora biti vsebina ponudbe prilagojena zahtevam takega tržišča.

Zasnova marketinga je tista, ki omogoča postavitev ciljev in nalog, ki ustrezajo tako OZD kot širši družbi. Marketing-tržanje, ne pomeni tako kot na zahodu maksimalizacijo dobička, temveč optimalno rast blaginje tako posameznika kot celotne družbe.

Da bi lahko prikazali stanje in razvitost tržnih aktivnosti v OZD je prav, da to storimo po posameznih, najpomembnejših funkcijah marketinga in sicer: raziskava tržišča, politika izdelka, politika distribucije in politika komuniciranja.

Raziskava tržišča je ena od temeljnih aktivnosti marketinga. Aktivnosti marketinga in odločitve temeljnega pomena za OZD si danes ne moremo zamišljati brez ustreznih informacij in predlogov, ki jih daje tudi raziskava tržišča. Za vse aktivnosti, ki so usmerjene na tržišče, je potrebna brezpogojna transparentnost tržišča, na katerem planiramo svojo prisotnost, imamo določene planske naloge in cilje za določeno blago oz. usluge. Odločitve brez ustreznih in vsestranskih informacij s tržišča, se velikokrat pokažejo kot neustrezne.

Prevladuje mnenje, da ima večina OZD že sorazmerno dobro razvito raziskavo tržišča, toda analiza VEKS Maribor je dala tudi drugačne rezultate.

Glavne napake, ki se pojavljajo so:

— v napačnem pojmovanju raziskave tržišča,

— nepravilni uporabljenosti kadrov.

— raziskave v zaprtih mejah,

— raziskava je sama sebi namen.

Napačno pojmovanje je v tem, da se posli raziskave omejuje na vodenje evidenc in statistik, kar pa ni delo raziskave tržišča, temveč drugih ustreznih služb. Res pa je, da informacije, ki jih dajejo take službe, lahko pomenujejo osnovno za določene analize pri raziskavi tržišča. V zvezi s takim pojmovanjem, se tudi kadri-analitiški spreminijo iz raziskav tržišča v statistike, evidentirarje, planerje... S tem pa redno in vsestransko raziskovanje tržišča preide v drugi plan.

Zaprto raziskavo tržišča se kaže v tem, da se določeni tržni segmenti sicer obdelujejo, včasih preozko, včasih pa takšne analize niso upoštevane oz. so premalo upoštevane pri sprejemanju odločitev. Posameznik področje je lahko odlično obdelano, pa vendar taka analiza večkrat ni uporabna, ker ne daje kratkega povzetka in sugestij za odločanje.

Dogaja se tudi, da je raziskava naročena od določenega subjekta, namenjena za doseg določenega cilja in usmerjena k določenim osebi. Take raziskave »po naročilu« največkrat zavadejo na napačno pot, oz. škodijo tako kolektivu kot posamezniku.

Tako delo ne more biti podlaga za tržno politiko, še manj pa podlaga za politiko marketinga.

V številnih OZD raziskave tržišča ne razvijajo zaradi trenutnega konjunkturalnega oz. privilegiranega položaja. Informacije sicer obstajajo »v glavah« posameznikov, niso pa sistematično obdelane, pravočasno na voljo in ne prinašajo ustreznih odločitev oz. rezultatov.

Kljub pomanjkljivostim na področju raziskave tržišča, se je nivo razvitosti teh osnovnih služb marketinga nekoliko dvignil. Če soglašamo z ugotovitvijo, da si delavci v TOZD zagotavljajo nenehno večanje dohodka s tem, da se prilagajajo zahtevam tržišča in aktivno sodelujejo s tržiščem, na načelih samoupravljanja, potem moramo vedeti,

da je razvijanje aktivnosti raziskave tržišča nujno.

Kot zelo pomembno sredstvo marketinga bi lahko na drugo mesto uvrstili izdelek (asortiment) oz. uslugo. Politiko izdelka ne smemo obravnavati s proizvodnega, temveč s tržnega vidika, kajti izdelek je namenjen tržišču in na njem se končno blagovna vrednost tudi spremeni v družbeno uporabno-priznano vrednost. Spodbude za raziskavo izdelka, za njegovo diferenciacijo in diverzifikacijo, prihajajo s tržišča in je zato ta služba s službo raziskave tržišča najtesneje povezana in z njo sodeluje v sistemu marketinga.

Ko govorimo o politiki izdelka, pod tem razumemo uporabnost izdelka, opremljenost in asortiment, uporabnost pa opredeljujemo z vidika funkcionalnosti, kakovosti in možnosti proizvodnje. Če analiziramo te dejavnosti, bomo najlažje spoznali stopnjo razvitosti teh raziskav.

To področje raziskav je v naših OZD še zelo slabo razvito, večanje obsega proizvodnje pa temelji v glavnem na tuji dokumentaciji: kupovanju licenc. Le dobra polovica OZD pri nas ima na tem področju ofenzivne raziskave in razvoj, večina OZD pa ima celo zelo skromne razvojne načrte, ali pa jim dolgoročno strategija razvoja ni jasna, oziroma sploh ni začrtana.

Nekatere, predvsem OZD, ki proizvajajo blago široke potrošnje, imajo ustaljeno politiko razvoja izdelkov in stalno dodajajo nove izdelke; drugi izpopolnjujejo svoj asortiment predvsem kvaliteto, vendar le v mejah zagotavljanja boljšega dohodka in znižanja stroškov. Le malo pa je OZD, katerih politika sloni na asortimentu in izdelku, na osnovi raziskave tržišča in povezanosti z drugimi tržnimi aktivnostmi.

Aktivnost prodaje in distribucije zavzema zelo pomembno mesto v tržni dejavnosti. Realizirati mora vse tiste možnosti, ki jih mudi tržišče — prodati blago in storitve.

Pri nas se kaže, da je veliko podjetij še vedno proizvodno orientiranih. Najprej iščejo tehnološke možnosti in šele nato se za izdelek išče tržišče. To dokazuje, da je prodaja v podrejenosti proizvodnje in zadovoljena prodati proizvedeno, njena prodajna aktivnost pa se omeji na politiko cen, prodajnih pogojev, količin in podobno.

Zaradi sprememb, ki so se pojavile na tržišču in na področju proizvodnih procesov, bo morala prodaja zavzeti višje hierarhično mesto v OZD, kajti važnejše od vprašanja kako proizvesti je danes vprašanje, kako zadovoljiti potrebe in koristi porabnikov.

Komuniciranje s tržiščem je instrumentarij marketinga, ki skrbi za povezavo OZD z okoljem. Najpomembnejša v tem sklopu pa je ekonomska propaganda.

Ekonomska propaganda ni impulz, ki bi samo občasno vplival na intenziteto stikov OZD s tržiščem. Ekonomska propaganda je integralni del marketinga, ki mora biti na tržišču stalno prisoten in povezan z ostalimi funkcijami marketinga. Politika ekonomske propagande mora biti v skladu z delovnim programom in prodajno politiko usmerjeno v čim aktivnejši položaj OZD na tržišču z namenom, da se dosežejo čim boljši prodajno komercialni učinki. Politika ekonomske propagande je v glavnem strnjena na določanje finančnih sredstev in razdelitev teh sredstev za posamezne propagandne akcije. Priprava propagandnih akcij — celo do izdelave propagandnih sporočil, pa je največkrat del zunanjih sodelavcev. Pri tem pa največkrat nimamo vpliva na propagandno sporočilo, kakor tudi ne na ceno.

Glede na naloge pospeševanja prodaje je nujno, da ekonomska propaganda deluje skupaj z osebno prodajo in odnosi z javnostjo, v skladu z ostalimi funkcijami marketing koncepta v OZD.

Glede na prikazane pomanjkljivosti v organizacijah združenega dela, lahko iščemo pomanjkljivosti tudi v naših razmerah in povečamo in izboljšamo ravedene aktivnosti tudi v naši delovni organizaciji.

Ta zapis zajema samo del vsebine seminarja, ob priliki pa bom napisal še nekaj o konkretnih nalogah, ki so potrebne za plasiranje izdelkov višje stopnje finalizacije.

Daniel Ažman

Agglomeracija

RAZVID DELOVNIH NALOG, SESTAVLJENOST DELOVNIH NALOG

Delitev dela je na sedanjosti stopnji razvitosti tehnike in delovnih procesov dosega veliko razvejano. Delovne naloge, ki jih sprejemajo delavci, se med seboj po zahtevnosti zelo razlikujejo od najenostavnejših do zelo zapletenih delovnih nalog. Zahtevnost delovnih nalog se lahko presoja iz dveh zelo različnih vidikov:

- iz tehnološkega oziroma delovnega procesa, po katerem so delovne naloge opredeljene po zahtevnosti kot odraz tehnične opremljenosti, tehnološke razvitosti, organizacijske ravni in ureditve delovnega procesa;
- iz izvajalčevega vidika, po katerem delavec vgrajuje v delovni proces svoje sposobnosti, razpoložljivo znanje, kreativnost, delovne navade itd. Delavec nikoli ne more vlagati v delovni proces VSEH svojih sposobnosti, ker to od njega delovna naloga ne zahteva, zato ga delovna naloga nikoli v celoti ne zadovolji, kar vodi v mejnih primerih psihološko do stopnjevanja nezadovoljstva in podobno.

Oba vidika se v praksi zelo prepletata in sta medsebojno tesno povezana, vendar sta po svojem izhodišču v bistvu popolnoma različna.

Sestavljenost delovnih nalog se razčlenja v tri sestavine:

- izobrazbeni profil,
- čas usposabljanja,
- znanje tujih jezikov.

Izobrazbeni profil ponazarja teoretično znanje, ki ga delavec vnaša v izvajanje delovne naloge in ga izvajalec mora imeti najmanj na ravni, ki ustreza zahtevi delovne naloge. To znanje je lahko pridobljeno v času rednega izobraževalnega procesa v šolskih ustanovah dane smeri, lahko je pa pridobljeno tudi z lastnim teoretičnim usposabljanjem ob delu.

Sestavljalci metodologije izdelave razvida delovnih nalog so v obdobju sestavljanja metodologije imeli na razpolago dva vira za opredelitev izobrazbenega profila, in sicer:

- predlog družbenega dogovora o enotnih osnovah za klasifikacijo poklicev in strokovne izobrazbe;
- teze za zakon o usmerjenem izobraževanju v SRS, Poročevalec, 21. 2. 1978, št. 4.

Na tej osnovi je nastal pregled poti in pogojev izobraževanja za doseganje določenih stopenj delovnih nalog opredeljenih v razredu od 1 do 8 z dvema podrazredoma. Ta pregled je shematično podan na Sl. 1 z navedenimi izobrazbenimi profili na levi strani sheme.

(Sl. 1)

Od teze za zakon do osnutka zakona o usmerjenem izobraževanju, ki je izšel v prilogi Poročevalca 29. novembra 1978, je pretekel določen čas. V tem času so se stališča nekoliko spremenila.

Izobrazbeni profil s stopnjo izobraževanja je po osnutku zakona o usmerjenem izobraževanju ESA 1063 (Poročevalec — priloga 1, november 1978) opredeljen takole:

- strokovnim usposabljanjem iz skupno vzgojne izobraževalne osnove za izvajanje enostavnih in manj zahtevnih del (42. in 43. člen);
- srednjim izobraževanjem za izvajanje raznovrstnih opravil (44. člen, 2. odstavek). To izobraževanje traja dve leti po končani osnovni šoli (49. člen, 53. člen);
- srednjim izobraževanjem za izvajanje zahtevnejših in specializiranih del (44. člen, 3. odstavek). Izobraževanje traja dve do štiri leta po končani osnovni šoli (44. člen, 3. odstavek);
- višjim izobraževanjem za izvajanje zelo zahtevnih del. Izobraževanje traja dve leti po končanem srednjem izobraževanju;
- visokim izobraževanjem za izvajanje najzahtevnejših del. Izobraževanje traja štiri leta po končanem srednjem izobraževanju;
- visokim izobraževanjem v podiplomskem študiju za izvajanje najzahtevnejših specializiranih del. Izobraževanje traja dve leti po končanem visokošolskem študiju.

Pot izobraževanja, ki usposablja delavce za opravljanje nalog določene sestavljenosti, je shematično podana na sliki 2, tako kot jo razčlenjuje osnutek zakona o usmerjenem izobraževanju. Ker nimamo pred seboj še zakona o usmerjenem izobraževanju, lahko tudi osnutek doživi še določene spremembe.

Ko je bila metodologija izdelave razvida delovnih nalog že predložena poslovnemu odboru Železarne in tolmačena strokovnjakom, ki vodijo TOZD in delovne skupnosti ter predstavnikom družbenopolitičnih organizacij v TOZD in delovnih skupnostih, smo spoznali, da rangiranje delovnih nalog po znanju, ki ga delavec vnaša v izvedbo naloge v osem razredov, zaradi raznovrstnosti zahtevnosti delovnih nalog ne bo zadoščalo.

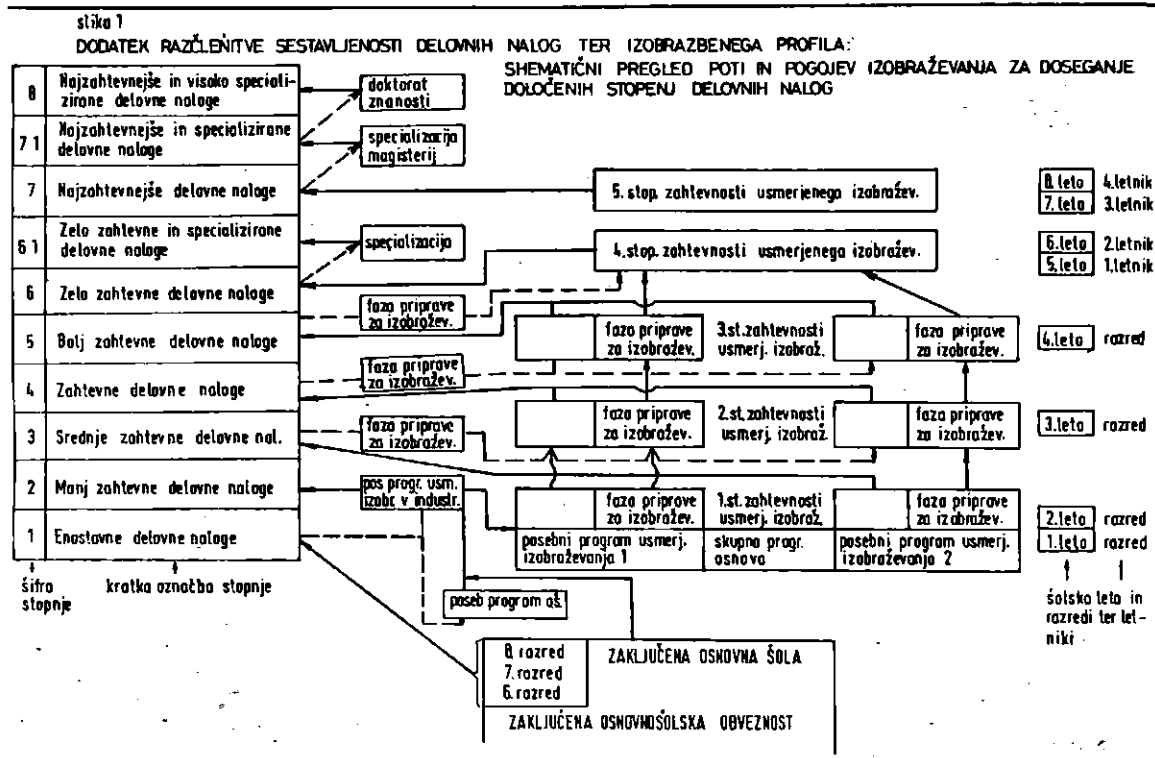
Do tega spoznanja je prišlo pri preverjanju predložene metodologije v primerih, ko je bil podan zahtevek za spremembo vrednotenja delovnega mesta. V osnovi se je predvidevalo, da bo poklicna izobrazba opredeljevala v pretežni meri raven potrebne znanja, čas usposabljanja pa tisti del znanja, ki ga je potrebno osvojiti za izvajanje neke naloge, ki ga na drugi strani šola ne posreduje, praksa pa zahteva. Ker je čas usposabljanja izvajalca za izvajanje določene delovne naloge premalo natančno opredeljen in so te opredelitev podane v opisih delovnih mest zelo različne, ni bilo mogoče časa usposabljanja opredeljevati kot dopolnilno karakteristiko izobrazbenemu profilu. Iz tega razloga se je prvotnih osem razredov z dvema podrazredoma izobrazbenih profilov spremenilo v 34 vrednostnih razredov delovnih nalog glede na znanje, ki ga mora izvajalec vložiti v izvajanje delovne naloge. V teh razredih so rangirane delovne naloge glede na potrebno znanje. Katalog je sestavljen iz primerjalnih delovnih nalog in ga je potrebno dopolnjevati v taki meri, da bo mogoče sleherni nalogi pravilno ovrednotiti po primerjalni metodi v ustrezen rang zahtevnosti po znanju. Za dober katalog primerjalnih nalog moramo biti vsi zainteresirani, ker investirano znanje v izvajanje delovne naloge predstavlja pomemben element v sistemu vrednotenja zahtevnosti vsake delovne naloge.

Čas usposabljanja je opredeljen teoretično kot čas, ki je potreben, da delavec z ustreznostjo stopnje strokovne izobrazbe doseže normalne, to je običajne, pričakovane delovne rezultate pri izvajanju določene delovne naloge. Pri tem bi bilo potrebno ugotoviti znanja, ki so potrebna za izvajanje delovne naloge, kajti ustrezna šolska izobrazba ne posreduje delavcu vseh znanj; pri delavcu pa moramo predpostaviti poprečno inteligenco oziroma zmoglost sprejemanja in dojemanja navodil in znanj ter tudi delavčevu normalno, oziroma poprečno prizadevnost za prevzemanje teh znanj. Sistem je precej oddaljen od običajne prakse iz razloga, ker se delavci kadrujejo na odgovornejše delovne naloge po drugih metodah, predvsem glede na dosežene rezultate pri izvajanju delovnih nalog pred napredovanjem. Tak sistem je bilo potrebno izgraditi zaradi tega, ker sistemi napredovanja niso opredeljeni z nekim regulativom, kjer je predpisano osvajanje določenih znanj po sistemu napredovanja na delovno nalogo višjega ranga. V sistemu je bilo potrebno ohraniti enotno izhodišče. To pa je mogoče le na dograjevanju znanj glede na formalno šolsko izobrazbo, ki jo izvajanje določene delovne naloge zahteva.

Na osnovi tega je bil čas usposabljanja rangiran v osem stopenj, ki opredeljujejo čas usposabljanja, kjer je treba usposobiti delavca samo s prikazom dela v kratki demonstraciji; v drugi stopnji s pričuvanjem do enega meseca, v tretji do treh mesecev, v četrti do pol leta, v peti do enega leta, v šesti do dveh let, v sedmi do treh let in v osmi z usposabljanjem nad treh let.

Sestavljenost delovne naloge je opredeljena še z znanjem tujih jezikov, ki se zahteva pri izvajanju določenih delovnih nalog. To so v prvi vrsti delovne naloge v izvoznem in uvoznem oddelku, naloge v razvoju in pri kreativnih delovnih nalogah, kjer je potrebno uporabljati izsledke iz tuje literature, ter delovne naloge, kjer se zahtevajo bolj ali manj redni kontakti z inozemskimi dobavitelji. Pod znanjem tujih jezikov se ne smatra razumevanje napisov na komandnih pultih, ki niso bila prevedena v slovenščino ali razumevanje enostavnih podatkov iz prospektov itd.

Znanje tujih jezikov je opredeljeno v šestih stopnjah. V prvi stopnji delovna naloga ne zahteva znanje tujih jezikov, v drugi se zahteva

Slika 2
SHEMA POTI USPOSABLJANJA DELAVCA ZA IZVAJANJE DELOVNIH NALOG DOLOČENE SESTAVLJENOSTI

Znanje sestavljenosti delovne naloge izobrazbeni profil	stopnja izobraževanja	čas in pogoji usposabljanja v letih	opredelitev v osnutku zakona o usmerj. izob.
najzahtevnejša specializirana dela na raziskavah	podiplomski študij	2	46. člen 1.6
najzahtevnejša dela	visoka strokovna izobrazba	2	46. člen 1.5
zelo zahtevna dela in naloge	višja strokovna izobrazba	2 do 4	46. člen 1.3
zahtevnejša in specializirana dela 2:			
pogosta menjava	priloga kontrola	2-4	44. člen 1.3
operativna vodenja	operativna vodenja	2-4	44. člen 1.2
raznovrstna opravila 2:			
ustaljena	raznovrstna	občasna	43. člen
enostavna, manj zahtevna dela	strokovna usposabljanje	2	42. člen
skupna vzgojno izobraževalna osnova	osnovno izobraževanje	48. člen	
delovna sredstva	delovna naloge	kontrola	vodenje

tate pri izvajanju določene delovne naloge. Pri tem bi bilo potrebno ugotoviti znanja, ki so potrebna za izvajanje delovne naloge, kajti ustrezna šolska izobrazba ne posreduje delavcu vseh znanj; pri delavcu pa moramo predpostaviti poprečno inteligenco oziroma zmoglost sprejemanja in dojemanja navodil in znanj ter tudi delavčevu normalno, oziroma poprečno prizadevnost za prevzemanje teh znanj. Sistem je precej oddaljen od običajne prakse iz razloga, ker se delavci kadrujejo na odgovornejše delovne naloge po drugih metodah, predvsem glede na dosežene rezultate pri izvajanju delovnih nalog pred napredovanjem. Tak sistem je bilo potrebno izgraditi zaradi tega, ker sistemi napredovanja niso opredeljeni z nekim regulativom, kjer je predpisano osvajanje določenih znanj po sistemu napredovanja na delovno nalogo višjega ranga. V sistemu je bilo potrebno ohraniti enotno izhodišče. To pa je mogoče le na dograjevanju znanj glede na formalno šolsko izobrazbo, ki jo izvajanje določene delovne naloge zahteva.

Na osnovi tega je bil čas usposabljanja rangiran v osem stopenj, ki opredeljujejo čas usposabljanja, kjer je treba usposobiti delavca samo s prikazom dela v kratki demonstraciji; v drugi stopnji s pričuvanjem do enega meseca, v tretji do treh mesecev, v četrti do pol leta, v peti do enega leta, v šesti do dveh let, v sedmi do treh let in v osmi z usposabljanjem nad treh let.

Sestavljenost delovne naloge je opredeljena še z znanjem tujih jezikov, ki se zahteva pri izvajanju določenih delovnih nalog. To so v prvi vrsti delovne naloge v izvoznem in uvoznem oddelku, naloge v razvoju in pri kreativnih delovnih nalogah, kjer je potrebno uporabljati izsledke iz tuje literature, ter delovne naloge, kjer se zahtevajo bolj ali manj redni kontakti z inozemskimi dobavitelji. Pod znanjem tujih jezikov se ne smatra razumevanje napisov na komandnih pultih, ki niso bila prevedena v slovenščino ali razumevanje enostavnih podatkov iz prospektov itd.

Znanje tujih jezikov je opredeljeno v šestih stopnjah. V prvi stopnji delovna naloga ne zahteva znanje tujih jezikov, v drugi se zahteva

razumevanje tujih strokovnih, specializiranih tekstov, v tretji stopnji je opredeljeno znanje pisnega prevajanja tujih strokovnih tekstov v slovenščino, v četrti stopnji je opredeljeno znanje pogovornega jezika, ne pa pisanje v tujem jeziku, v peti stopnji je opredeljeno znanje obojestranskega prevajanja, v šesti stopnji pa popolno obvladovanje tujega jezika, oziroma v manjši stopnji obvladovanje več tujih jezikov.

Poleg sestavljenosti delovne naloge je v grupni karakteristiki zahtevnosti delovne naloge »znanje« opredeljena še spretnost, potrebna za izvajanje delovne naloge.

Spretnost je izražena s priročnostjo prstov, rok in drugih delov telesa, kolikor je ta nujno potrebna za izvajanje delovne naloge pri normalnem učinku. Ta lastnost se navzven izraža s sigurnostjo in natančnostjo gibov rok, nog in posameznih delov telesa.

Ko se opredeljuje ta vrsta zahtevnosti, je treba upoštevati, če delovna

naloga zahteva obvladovanje številnih različnih gibov v določenem delovnem ritmu; če je treba izvajati natančne gibe k določenim pozicijam, nasprotje temu je izvajanje simetričnih, ohlapnih gibov; če delovna naloga zahteva izvajanje delovnih operacij, kjer je potrebna posebna spretnost prstov, rok ali težavnih pozicij telesa.

Primerjanje določene delovne naloge, glede na spretnost se izvede s primerjanjem te spretnosti k tipičnim nalogam navedenim v katalogu delovnih nalog razvrščenih po spretnosti. Tipične delovne naloge so razvrščene v desetih stopnjah v razponu od aktivnosti vratarja, kjer se ne zahteva nobena posebna spretnost pri delu, pa do precizne montaže aparatov na tekočem traku pri opredeljenem delovnem ritmu.

S temi stališči je opredeljeno znanje v strukturi zahtevnosti delovne naloge.

C. T.

STANOVANJE IN ZDRAVJE

Ekonomsko stanje današnjega delavca se izkazuje tudi v zdravem stanovanju. Stanovanje je objekt, ki varuje človeka pred vremenskimi nepravilnostmi in zagotavlja prostor, v katerem nemoteno oblikuje svoje življenjske, to je fiziološke funkcije. Menda ni odveč, če iz tuje literature za stanovanjsko higieno povzamemo naslednje:

1. Stanovanje mora biti zavarovano pred širjenjem bolezenskih kalov. Stanovanje mora imeti dobro pitno vodo in higiensko urejeno kanalizacijo za odlaganje odpadkov in fekalij. Prav tako mora biti stanovanje zavarovano pred insekti in glodalci, ki so prenašalci bolezni.
2. Stanovanje mora biti grajeno tako, da je varno pred požarom in neugodnimi. Električna napeljava mora biti napeljana tako, da ni nevarno za otroke in starejše ljudi. Varnost moramo zagotoviti tudi pri uporabi gospodinjinskih strojev.
3. Zaradi fiziološkega zdravja mora biti stanovanje primerno klimatizirano, pravilno razsvetljeno in izolirano zaradi ropota iz okolice.
4. Stanovanje mora biti takšno, da ugodno vpliva tudi na čustveno zdravje. Prenatpanost stanovanja ni priporočljiva, ker ogroža fizično in umsko zdravje.

Stanovanje smatramo za zdravo, če so izpolnjeni vsi zgoraj navedeni pogoji, in če ima vsaka oseba na razpolago pet kvadratnih metrov osebne prostora.

Nasprotje zdravega je nezdravo stanovanje, ki ima naslednje posledice za posameznika kot tudi za družino:

1. povečano umrljivost dojenčkov;
2. slabši zdravstveni uspeh otrok v razvoju;
3. lažje in hitrejša širjenje nalezljivih bolezni npr. tuberkuloza;
4. povečanje števila poškodb;
5. negativen vpliv na razvoj družinskega življenja.

Posebno poglavje stanovanja je kuhinja. Večina zaposlenih žensk se mora doma ukvarjati še z gospodinjstvom, kar predstavlja za žensko do-

(Nadaljevanje na 11. strani)

DRUGA PLAT MEDALJE ČLANKA »BO PANKRT« OSTAL PANKRT«

V zadnji številki našega glasila smo pod naslovom BO PANKRT OSTAL PANKRT objavili sestavek Staneta Sušanja, v katerem zelo enostransko obravnava svoj problem, celo na račun nekaterih zelo subjektivnih ocen, ki imajo skoraj prizvok žalitve, kar smo žal spoznali šele po nekaterih reakcijah na obravnavani sestavek. Zaradi nekaterih sprejemljivih splošnih ugotovitev avtorja, smo prezrli nekatere zelo spetno »podtaknjene« žalitve, ki z obravnavanim osnovnim vprašanjem nimajo nikakršne zveze. Zapeljalo nas je tudi spoštovanje do pisca kot dolgoletnega delavca Železarne in delovnega invalida, da nismo podvomili v nekatere njegove trditve.

Ugotovili smo, da je bil avtor zelo subjektiven pri oceni nekaterih stvari, premalo samokritičen in kritičen do sebe. To naj presodi sam objektivno in kritično. Mi moramo poudariti le to, da kadroviki pri nas niso pristojni za to, da ocenjujejo izvajanje delovnih nalog in opravil, ampak imajo to nevhvalno vlogo, da ocene strokovnjakov prenašajo na delavce, ki nimalokrat svoj »žolč« zlijejo ravno na kadrovičke. In tudi v obravnavanem primeru je bilo tako, da je kadrovik moral prizadetemu povedati oceno, ki so jo dali drugi, žal pa je Sušanji svojo nejevoljo neupravičeno zлил prav na njega.

Ne bomo se spuščali v podrobnosti, ki bi nekatere stvari, ki jih obravnava avtor postavile v drugačno luč in ki kažejo tudi na to, da se posamezniki zavedajo le svojih pravic, premalo pa tudi svojih dolžnosti.

Prav bi bilo, da bi Stane Sušanji sam objektivno in samokritično dopolnil nekatere trditve v prvem stavku in se svojemu kadroviku javno opravičil za podtaknjene žalitve, ker mu je pač moral povedati to, kar so presodili in ocenili drugi, ki so za to pristojni.

Uredništvo Železarja

PRODAJA V MAJU BLIZU NAČRTOVANE

Nadaljevanje s 1. strani

TOZD Vratni podboji bo napaka pri količini, ki je nastala v tem mesecu, v naslednjem mesecu popravljena.

V primerjavi s istim mesecem lani, so letošnji tako količinski kot vrednostni rezultati nekoliko boljši. Doseženi kumulativni rezultat za 4 % zaostaja za planirano količino.

Ta zaostanek je rezultat nedoseganja planskih obveznosti v štirih TOZD, od katerih ima največji zaostanek TOZD Valjarna bluming-štel 21 %. Tudi povprečna prodajna cena zaostaja za planirano, gledano po posameznih TOZD pa je ta zaostanek največji v TOZD Hladna valjarna Bela in to 22 %.

V prvih petih mesecih smo dosegli 2.428 milijonov din osnovne realizacije, ki se je z realizacijo storitvenih TOZD, ostalo realizacijo in realizacijo TOZD Kovinoservis povečala na 2.500,7 milijonov din, kar pa je 5 % ali 121,5 milijonov manj kot smo načrtovali. Vrednostni plan so presegli v TOZD Livarna, Valjarna žice

in profilov, Valjarna debele pločevine, Hladna valjarna Jesenice, Žičarna, Profilarna, Jeklovlek in Željar- na. Zaostanek pa je zaradi nizke do- sežene prodajne cene največji v Hladni valjarni Bela, saj znaša 22 %. Tudi kumulativni podatki letošnje- ga leta presegajo rezultate istega ob- dobjaja lani.

Simona Smolej

ZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA PRODAJE JANUAR - MAJ

TOZD	IZVRŠITEV OD I - V 1978			DRUŽBENI PLAN OD I - V 1979			IZVRŠITEV OD I - V 1979			INDEKSI					
	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	Kol. 8/2	Cena 9/3	Vred. 10/4	Kol. 8/5	Cena 9/6	Vred. 10/7
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Livarna	7.9	9.900	78.408												
Valjarna	288.1	22.330	6.434.006	290	24.000	6.960.000	382.2	25.200	9.630.927	132.7	112.8	149.7	131.8	105.0	138.4
V. bluming-štel	29.446.7	10.248	301.770.384	35.110	12.715	446.416.400	27.860.6	13.426	374.064.893	94.6	131.0	124.0	79.4	105.6	83.8
bluming-štel	1.389.4	9.315	12.942.033	4.270	8.936	38.157.700	2.737.5	11.352	31.076.644	197.0	121.9	240.1	64.1	127.0	81.4
žice in profilov	28.057.3	10.294	288.828.351	30.840	13.238	408.258.700	25.123.1	13.652	342.988.249	89.5	132.6	118.7	81.5	103.1	84.0
V. debele pločevine	15.137.8	7.288	110.323.500	13.980	8.212	114.802.650	14.648.2	8.035	117.694.794	96.8	110.2	106.7	104.8	97.8	102.5
Hladna valj. Bela	42.601.2	9.389	399.894.289	37.390	10.866	406.270.541	37.958.7	11.819	448.621.644	89.1	125.9	112.2	101.5	108.8	110.4
Hladna valj. Jesenice	11.833.8	10.829	128.151.569	11.510	13.766	158.335.690	38.789.7	12.896	500.235.389	124.1	123.2	152.9	100.4	77.8	78.2
Žičarna	20.356.4	12.271	249.801.669	21.160	14.362	303.893.975	11.834.3	13.975	165.386.932	100.0	129.0	129.1	102.8	101.6	104.4
Profilarna	10.220.7	9.325	95.308.353	10.120	10.744	108.726.424	9.352.6	12.417	332.133.984	110.0	120.9	133.0	105.8	103.3	109.3
HOP	9.744.3	8.750	85.261.239	9.370	9.446	88.513.274	8.750.0	11.412	116.131.192	91.5	133.2	121.8	92.4	115.6	106.8
rondele	34.8	28.803	1.003.399	110	33.018	3.632.020	93.6	29.670	99.851.656	103.0	103.0	117.1	93.4	120.8	112.8
stebri + distančn.	95.5	19.324	1.845.703	50	19.584	979.220	165.3	17.536	2.777.698	289.0	173.1	276.8	85.1	89.9	76.5
diski	346.0	20.802	7.198.012	590	26.444	15.601.910	343.7	30.855	10.603.372	99.3	148.3	147.3	330.6	89.5	296.0
Skladišče 38	668.5	17.209	11.332.036	795	23.529	18.705.555	1.8	26.814	48.775	0.3	155.8	0.4	0.2	114.0	68.0
Vratni podboji	318.2	24.496	7.795.753	520	22.932	11.924.879	- 230.7		9.444.835			121.1			79.2
Jeklovlek	8.516.6	17.455	148.659.487	7.920	19.583	155.098.805	8.155.1	21.131	172.325.387	95.8	121.1	115.9	103.0	107.9	111.1
Elektrode	10.486.6	11.163	117.058.910	11.100	12.566	139.479.219	10.535.7	13.006	137.023.114	100.5	116.5	117.0	94.9	103.5	98.2
elekt., var. žica,															
prašek, masa, elektr. Zgb.	8.451.9	13.700	115.796.039	10.100	13.736	138.735.019	9.465.5	14.382	136.134.823	112.0	105.0	117.6	93.7	104.7	98.1
ognjevdž. mat.	2.034.7	621	1.262.871	1.000	744	744.200	1.070.2	830	888.291	52.6	133.7	70.3	107.0	111.6	119.4
Željar- na	4.667.8	8.165	38.112.813	4.895	8.062	39.461.436	4.852.9	9.421	45.720.845	104.0	115.4	120.0	99.1	116.9	115.9
OSNOVNA REALIZACIJA	185.804.2	(10.451)	1.941.907.888	193.410	(13.184)	2.549.909.727	186.535.5	(13.019)	2.428.462.711	100.4	124.6	125.1	96.4	98.7	95.2
Realiz. storitv. TOZD			11.539.510			15.365.250			19.343.985			167.6			125.9
Ostala realizacija vključ.															
Družbena prehrana			31.528.814			39.217.810			36.836.414			116.8			93.9
SK. ZUNANJA REALIZACIJA	185.804.2	(10.683)	1.984.976.212	193.410	(13.466)	2.604.492.787	186.535.5	(13.320)	2.484.643.110	100.4	124.7	125.2	96.4	98.9	95.4
Kovinoservis						17.718.910			16.052.045						90.6
SKUPAJ	185.804.2	(10.683)	1.984.976.212	193.410	(13.558)	2.622.211.697	186.535.5	(13.406)	2.500.695.155	100.4	125.5	126.0	96.4	98.9	95.4

napaka zaradi nepravilnih knjiženj v preteklem obdobju.

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA PRODAJE V MAJU

TOZD	IZVRŠITEV MAJ 1978			DRUŽBENI PLAN MAJ 1979			IZVRŠITEV MAJ 1979			INDEKSI					
	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	Kol. 8/2	Cena 9/3	Vred. 10/4	Kol. 8/5	Cena 9/6	Vred. 10/7
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Livarna	84.1	21.013	1.768.150	55	24.000	1.320.000	47.8	26.249	1.254.584	56.8	124.9	70.9	86.9	109.4	95.0
V. bluming-štel	5.288.8	10.850	57.489.832	6.060	12.899	78.168.900	6.049.0	14.347	86.787.510	114.2	132.2	151.0	99.8	111.2	111.0
bluming-štel	273.3	9.246	2.526.575	700	9.085	6.359.600	404.4	13.000	5.256.915	148.0	140.6	208.1	57.8	143.1	82.7
žice in profilov	5.025.5	10.937	54.963.257	5.380	13.397	71.809.300	5.644.6	14.444	81.530.595	112.3	132.1	148.3	105.3	107.8	113.5
V. debele pločevine	3.130.8	7.496	23.467.342	2.840	8.355	23.729.350	2.999.5	8.199	24.593.503	95.8	109.4	104.8	105.6	98.1	103.6
Hladna valj. Bela	8.548.5	9.959	85.136.444	8.310	11.022	91.589.958	7.710.7	11.758	90.663.246	90.2	118.1	106.5	92.8	106.7	99.0
Hladna valj. Jesenice	5.839.1	10.764	62.852.494	7.500	16.712	125.340.287	7.755.1	12.587	97.616.634	132.8	116.9	155.3	103.4	75.3	77.9
Žičarna	2.422.9	11.674	28.284.892	2.200	14.044	30.896.800	2.326.4	14.763	34.343.881	96.0	126.5	121.4	105.7	105.1	111.2
Profilarna	3.815.6	12.840	48.992.952	3.890	14.589	56.314.445	4.033.9	15.686	63.272.734	105.7	122.2	129.1	104.5	107.5	112.4
HOP	2.286.5	9.318	21.305.714	2.350	10.942	25.713.392	1.606.8	13.856	22.250.361	70.2	148.7	104.4	68.3	126.6	86.5
rondele	2.172.3	8.696	18.890.046	2.200	9.824	21.612.142	1.504.3	12.754	18.185.777	69.2	146.7	101.6	68.4	129.8	88.8
stebri + distančn.	35.0	18.837	658.806	20	33.642	672.840	22.1	34.218	757.036				110.5	101.7	112.5
diski	79.2	22.178	1.756.862	120	26.909	3.229.080	31.3	21.815	682.714	89.4	115.8	103.6	313.0	109.4	342.5
Skladišče 38	161.6	18.375	2.968.897	160	23.529	3.764.640	48.1	33.800	1.624.834	60.7	152.4	92.5	40.1	125.6	50.3
Vratni podboji	87.9	23.972	1.628.965	110	23.102	2.541.270	- 534.5		1.992.255			122.4			78.4
Jeklovlek	1.729.5	17.741	30.682.329	1.540	19.544	30.098.135	1.604.4	20.130	32.295.607	92.8	113.5	105.3	104.2	103.0	107.3
Elektrode	2.538.0	9.660	24.532.336	2.175	12.592	27.387.070	2.512.6	12.033	30.233.767	99.0	124.6	123.2	115.5	95.6	110.4
elekt., var. žica,															
prašek, masa, elektr. Zgb.	1.901.3	12.722	24.189.315	1.985	13.726	27.245.670	2.164.7	13.848	29.976.644	113.8	108.8	123.9	109.0	100.9	110.0
ognjevdž. mat.	636.7	539	343.021	190	744	141.400	347.9	739	257.123	54.6	137.1	75.0	183.1	99.3	181.8
Željar- na	903.9	7.793	7.043.670	920	7.984	7.345.583	768.3	9.519	7.313.292	85.0	122.1	103.8	83.5	119.2	99.6
OSNOVNA REALIZACIJA	36.827.2	(10.757)	396.152.017	38.080	(13.241)	504.209.810	36.879.0	(13.358)	492.617.374	100.1	124.2	124.3	96.8	100.9	97.7
Realiz. storitv. TOZD			1.850.870			2.243.600			3.350.307			181.0			149.3
Ostala realizacija vključ.															
Družbena prehrana			6.280.948			8.673.010			6.960.551			110.8			80.3
SK. ZUNANJA REALIZACIJA	36.827.2	(10.978)	404.283.835	38.080	(13.527)	515.126.420	36.879.0	(13.637)	502.928.232	100.1	124.2	124.4	96.8	100.8	97.6
Kovinoservis						3.617.050			5.838.274						161.4
SKUPAJ	36.827.2	(10.978)	404.283.835	38.080	(13.622)	518.743.470	36.879.0	(13.796)	508.766.506	100.1	125.7	125.8	96.8	101.3	98.1

napaka zaradi nepravilnih knjiženj v preteklem obdobju.

TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI

VEČJE SODELOVANJE V ENERGETSKI POLITIKI MED ZAHODNO- IN VZHODNOEVROPSKIMI DRŽAVAMI

Štirideset uglednih energetskih strokovnjakov, znanstvenikov, ekonomistov in zastopnikov mednarodnih organizacij iz enajstih držav, je sodelovalo na zasedanju o sodelovanju med zahodnimi in vzhodnoevropskimi socialističnimi državami na področju energije. Zasedanje je organiziral dunajski inštitut za mednarodno ekonomsko sodelovanje. Mnogi udeleženci zasedanja iz obeh delov Evrope so bili mnenja, da je glede na nezanesljivo situacijo pri preskrbi z energetskimi viri, nujno potrebno medsebojno sodelovanje.

ZALOGE NAFTE V SOVJETSKI ZVEZI

Natančne številke o zalozah nafte v Sovjetski zvezi niso znane, ker jih ne objavljajo. Zato navajajo nekatere zahodne institucije svoje približne ocene, ki pa se med seboj močno razlikujejo.

Švedski inštitut Petro Studies je objavil podatke, na osnovi katerih predvideva, da bo Sovjetska zveza leta 1985 načrpalala okoli 800 milij. ton nafte, porabila 533 milij. ton, ostalih 267 milij. ton pa bo izvozila. Nekatere druge ocene se gibljejo med 450 in 720 milij. ton načrpane nafte in 505 in 552 milij. ton porabe.

Za celotno področje evropskih socialističnih držav se giblje ocena med 48 in 147 milij. ton za izvoz in 20 ter 175 milij. ton potrebe za uvoz nafte iz drugih držav.

VELIKE ZALOGE ZEMELJSKEGA PLINA V SOVJETSKI ZVEZI

Podatke o rezervah zemeljskega plina v Sovjetski zvezi redno objavljajo. Vendar se tudi na tem področju ocene raznih institucij iz zahodno

ZBOR DELEGATOV ENOTE SPIZ

V četrtek, 21. junija, bo peti zbor delegatov enote skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja (SPIZ) v občini Jesenice. V nadaljevanju objavljamo povzetek gradiva za ta zbor.

POROČILO KOMISIJE ZA REŠEVANJE STANOVANJSKIH POTREB UPKOJENCEV IN INVALIDOV

Komisija za reševanje stanovanjskih potreb upokojencev in invalidov v občini Jesenice je bila oblikovana že leta 1967. Iz sredstev stanovanjskega prispevka pri SPIZ so v začetku odobraval tudi posojila upokojencem za dograditev stanovanj, drugače pa so bila ta sredstva namenjena za nakup družbenih stanovanj ter za povečanje kapacitet doma Franceta Berglja. Do maja 1979 so tako zgradili 58 stanovanjskih enot, odobrili posojila 24 upokojencem ter financirali pri domu prvi prizidek, novi trakt, povečanje zmogljivosti kuhinje in ostalo. Sedaj je še 34 upokojencev in invalidov, ki potrebujejo stanovanje. To bo možno zagotoviti, saj bo do konca 1980. leta na razpolago 17 milijonov dinarjev. Manjka pa predvsem potrebnih lokacij in ustreznih vrst stanovanj.

POROČILO INVALIDSKE KOMISIJE

Senat invalidske komisije prve stopnje pri izpostavi SPIZ na Jesenicah deluje za območje jeseniške občine ter Bleda in Bohinja. Iz petletnega pregleda (obdobje 1974 do 1978) je razvidno, da število aktivnih zavarovancev počasi narašča, prav tako pa tudi število starostnih, družinskih in invalidskih upokojencev. V teh petih letih je senat opravil okrog 1700 pregledov, tako da je vsako leto, razen leta 1976, naraščalo število teh primerov. To kaže na povečan interes za status invalida, pa tudi na preveliko delovno obremenitev v bližnji preteklosti. V poročilu so nato prikazani podatki o vrstah in vzrokih invalidnosti in letu 1978. Postopek od izvida, ugotovitve in mnenja je predolg.

Zadnje čase je še posebno pereče zaposlovanje invalidov na drugem ustreznem delovnem mestu (npr. v drugi temeljni organizaciji ipd.), istočasno pa se kaže precejšnja težnja po statusu invalida zaradi relativnih ugodnosti tako za posameznika kot delovno organizacijo.

Gradivo za 6. do 15. točko dnevnega reda 5. zbora delegatov enote SPIZ Jesenice je objavljeno v glasilu SPIZ v SRS, ki so ga prejeli vodje delegacij (v enem, dveh ali treh izvodih — odvisno od velikosti temeljne organizacije ali delovne skupnosti).

ANALIZA URESNIČEVANJA SREDNJEROČNEGA PLANA RAZVOJA SKUPNOSTI ZA OBDOBJE 1976 DO 1980 V LETIH 1976 — 1978 TER OCENA URESNIČEVANJA V LETIH 1979 IN 1980; IZHODIŠČA ZA OSNUTEK RAZVOJNIH MOŽNOSTI SKUPNOSTI V LETIH 1981 — 1985

Vse organizacije združenega dela, samoupravne interesne in družbenopolitične skupnosti ter krajevne skupnosti se morajo že sedaj pripravljati na planiranje naslednjega srednjeročnega obdobja (od leta 1981—1985). Zato je najprej treba analizirati, koliko in kako smo doslej uresničili planirane naloge v tem srednjeročnem obdobju (od leta 1976 do 1980), na tej osnovi pa pripraviti izhodišča razvojnih možnosti v naslednjem srednjeročnem obdobju. Vse to je strokovna služba SPIZ že pripravila.

Iz analize povzemamo le nekaj podatkov. V tem srednjeročnem obdobju smo višino pokojnin sproti prilagajali gibanju povprečnih realnih oziroma nominalnih osebnih dohodkov zaposlenih delavcev na območju SRS. S postopnim usklajevanjem pokojnin z osebnimi dohodki smo dosegli povečanje poprečnih pokojnin v primerjavi s poprečnimi osebnimi dohodki na zaposlenega. To rast kaže tabela:

Doseženo razmerje med popr. pokoj. in OD v %				
Vrsta	1966 — 1970	1971 — 1975	1976 — 1978	1979 — 1980
starostne	61,1	66,6	72,1	
invalidske	46,3	50,8	56,6	
lružinske	40,3	43,8	47,0	
skupaj	52,3	56,7	61,4	

Poprečne stopnje prispevkov iz osebnega dohodka za SPIZ so se v tem srednjeročnem obdobju gibale takole:

leto	1976	1977	1978	1979	1980
%	12,50	12,37	11,01	10,90	10,65

(ocena)

V tem obdobju so v SPIZ dosegli povečanje rezervnih in obratnih

sredstev, tako da ni treba več najemati kratkoročnih kreditov za izplačevanje pokojnin, kar je bilo značilno za prejšnja obdobja.

Na osnovi te analize so za naslednje srednjeročno obdobje možna naslednja izhodišča:

- enak obseg pravic zavarovancev in upokojencev ter enak sistem valorizacij pokojnin in drugih denarnih dajatev kot v tem srednjeročnem obdobju,
- hitrejša stopnja rasti upokojencev kot sedaj,
- nespremenjeni viri sredstev skupnosti in podobno.

RAZPRAVA O NADALJNJEM RAZVOJU SAMOUPRAVNIH DRUŽBENO EKONOMSKIH ODNOSOV V STANOVANJSKEM GOSPODARSTVU

SPIZ predlaga dopolnitev stališč skupščine SRS o stanovanjski politiki predvsem glede sistema reševanja stanovanjskih vprašanj upokojencev. Te dopolnitve se nanašajo predvsem na to, da naj se uveljavi načelo rešitve stanovanjskega vprašanja delavca pred upokojitvijo, da s prekinitvijo delovnega razmerja ne usahne pravica do reševanja stanovanjskega vprašanja na podlagi minulega dela; da s solidarnostnimi sredstvi rešujemo stanovanjske potrebe le tistih upokojencev, ki so potrebni take pomoči, ne pa kar celotne »kategorije« upokojencev in podobno.

USTANOVITEV ODBOROV ZA UVELJAVLJANJE PRAVIC IN ODBORA ZA VARSTVO PRAVIC IZ POKOJNINSKEGA IN INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA

Doslej je bilo oblikovanih 15 odborov zavarovancev prve stopnje za uveljavljanje pravic zavarovanih oseb iz posameznih regij in oseben odbor za odločanje o pravicah zavarovancev na podlagi mednarodnih pogodb. Na sedežu SPIZ (v Ljubljani) pa je bil odbor II. stopnje, ki je odločal o pritožbah na odločitve odborov zavarovancev I. stopnje. Na osnovi sprememb in dopolnitev statuta SPIZ mora skupščina izvoliti odbore za uveljavljanje pravic (15 odborov v vsej Sloveniji) in odbor za varstvo pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja (za celotno republiko) ter odbor za uveljavljanje pravic za odločanje o pravicah zavarovancev na podlagi mednarodnih pogodb (tudi za celotno republiko).

DOLOČITEV OSNOVE ZA PLAČILO PRISPEVKA ZA POKOJNINSKO IN INVALIDSKO ZAVAROVANJE V TUJINI ZAPOSLENIH DELAVCEV

Način določanja pokojninske osnove za detaširane delavce (delav-

ci, ki so jih v tujino poslale jugoslovanske organizacije združenega dela na strokovno izobraževanje, specializacijo ali opravljanje del investicijske narave, oziroma v skladu s pogodbo o tehničnem sodelovanju) smo doslej večkrat spremenili. Sedaj pa naj bi prek sindikata uveljavili naslednja stališča:

— osnovo za obračun in plačilo prispevkov predstavlja osebni dohodek delavca, dosežen v rednem delovnem času v duhu naših predpisov in po določenih samoupravnih splošnih aktov organizacije združenega dela;

— razlike med skupnimi prejemki detaširanega delavca in tako določenim osebnim dohodkom je potrebno označiti kot dodatke oziroma nadomestila, ki se ne štejejo za redni osebni dohodek. Ti dohodki bi naj bili tudi posebej specifikirani;

— na ta način določeni osebni dohodek ni le podlaga za obračun in plačilo prispevkov, temveč tudi za odmero pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

POROČILO O STANJU MATIČNE EVIDENCE IN OBDELAVI PODATKOV ZBRANIH V PREDPISIH O MATIČNI EVIDENCI

V poročilu je podan dosedanj razvoj matične evidence ter njen nadaljnji razvoj.

Podatke matične evidence nujno potrebujejo zavarovanci za zakonito uveljavljanje, odmero in uživanje pravic s področja pokojninskega zavarovanja ter samoupravni organi SPIZ in drugi organi kot realno podlago za pravilno vodenje samoupravne politike in za druge družbene potrebe. Na osnovi teh podatkov je tako možno vsak čas odmeriti vsakemu zavarovancu pravico do pokojnine. Vendar bo možno ažurne podatke na osnovi matične evidence uporabljati v celoti šele leta 1982.

Delegacije pa bodo obravnavale še:

- informacijo o samoupravnem položaju in organiziranosti strokovne službe ter dohodkovnih odnosih med skupnostjo in službo,
- informacijo o reševanju prostorske problematike območnih delovnih enot in informacijo o predvideni nabavi pisarniške ter AOP opreme,
- predlog samoupravnega sporazuma o oblikovanju in uporabi prihodkov ter razporejanju skupnega dohodka doseženega s poslovanjem Ljubljanske banke — združene banke,
- sporazum o socialnih delavcih in tolmachi, ki v tujini nudijo pomoč jugoslovanskim državljanom na začasnem delu,
- predlog pravilnika o organiziranosti in nalogah enote SPIZ v občini Jesenice.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje
Nada Dejak

Sodelavci gasilci-reševalci so vedno pripravljeni za intervencijo

UTRINKI IZ ZAPISNIKOV

ŠTORSKI ŽELEZARJI SO ZADOVOLJNI S HRANO

V Štorah delijo pripravljen obrok le od osme do pol desete ure. Ostali nakupi za denar (kava, pijače, delicatese) so šele od poldesetih naprej. Čakalne dobe skoraj ni, saj delikam, ki delijo že pripravljen obrok, ni potrebno opravljati še preostalih del. Seveda pa obstaja predpogoj za takšno organizacijo malice: treba jo je naročiti en dan prej. Delavec se tedaj odloča za eno od treh jedi na osnovi preje objavljenega jedilnika. Odpisa hrane tako praktično ni. Delilke naročajo hrano tako kot želijo delavci, ne pa tako kot pri nas — po prosti presoji. Tak sistem v Štorah dobro deluje. Na malicah se srečujejo vsi: od vodilnih do vseh ostalih delavcev. Polovico osebnega dohodka delavkam v kantinah zagotavlja TOZD Družbena prehrana, polovico pa temeljne organizacije — ob dejstvu, da je vrednost bona za hrano 24,40 din. Če se ozremo na to, si lahko mislimo, da je naše trenutno stanje več kot kritično, ugotavlja Stanja Vulelija, vodja naše temeljne organizacije Družbena prehrana. (Delavski svet TOZD Družbena prehrana — 18. maj 1979).

ZA DELAVCE ŽELEZARNE CENEJŠE KOPANJE V UKOVI?

Je prav, da morajo delavci Železarne plačati isto ceno vstopnice kot drugi uporabniki kopališča Ukova, ko pa TOZD Energetika nosi stroške za ogrevanje in čiščenje vode ter za vzdrževanje bazena v sedanjem kopališču Ukova, oziroma če Železarna posredno krije te stroške?

To nikakor ni prav, meni delavski svet TOZD Energetika, in zato predlaga sindikatu Železarne, da nabavi za naše delavce permanentne vstopnice po nižji ceni. Hkrati pa opozarja, da bo v nasprotnem primeru TOZD vse stroške za zgoraj omenjena dela zaračunala športnemu društvu Jesenice kot neposrednemu koristniku njenih uslug. (Delavski svet TOZD Energetika — 29. maj 1979).

TUDI DIJAKI LAHKO ZAPOLNIJO VRZEL

V temeljni organizaciji Plavž bodo tudi letos, tako kot druga leta, sprejemali na počitniško delo dijake. Za določen čas (1—2 meseca) bodo v času povečane odsotnosti delavcev sprejeli določeno število dijakov na proste delovne naloge II. delavcev na livnem polju in iztresalec vagonov. (Odbor za delovna razmerja TOZD Plavž — 25. maj).

TUDI DIJAKI LAHKO ZAPOLNIJO VRZEL (nadaljevanje)

Podobno sta sklenila tudi odbora za delovna razmerja v TOZD Jeklarna (16.5.) in v TOZD Hladna valjarna Bela. V TOZD Jeklarna nameravajo v času rednega letnega dopusta sprejeti določeno število dijakov in študentov v delovno razmerje za začetna delovna opravila. V Hladni valjarni Bela pa nameravajo sprejeti v juliju in avgustu na obvezno prakso za 30 dni 6 učencev in 3 dijakine. Tu jim nudijo še posebno ugodnost: da delo lahko prekinijo, v kolikor bi želeli iti na letni oddih.

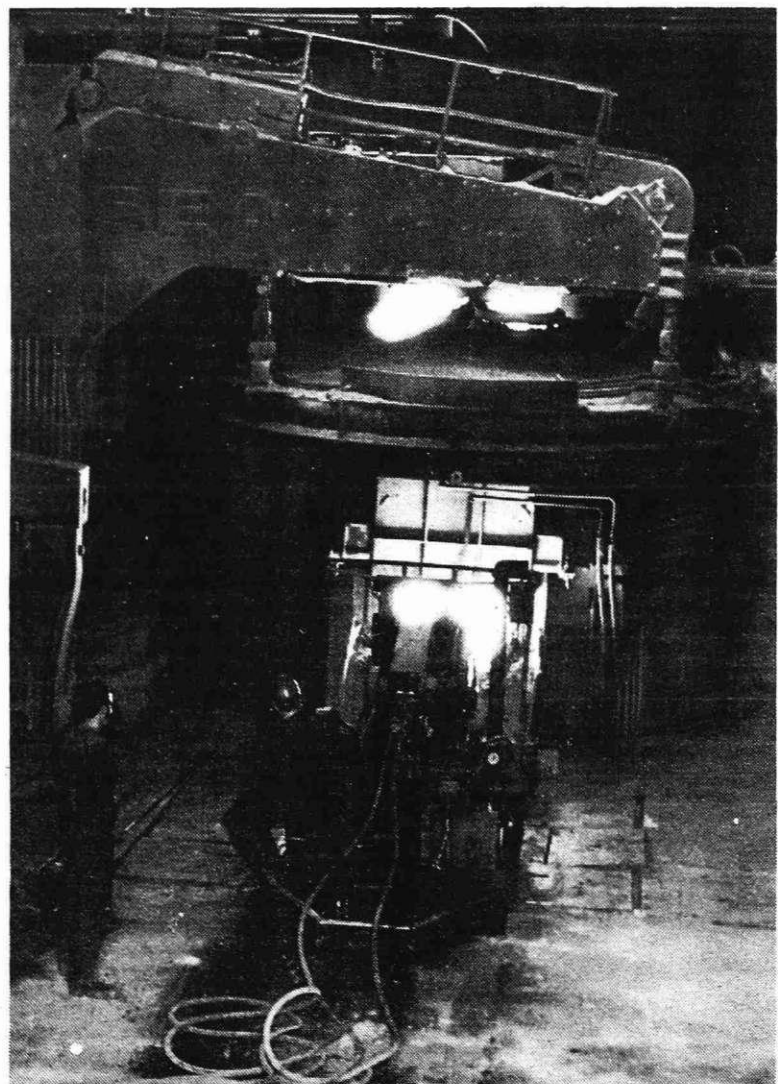
ŠTEVILO NADUR SE LAHKO ZNIŽA

Z boljšim delom med rednim delovnim časom bi število nadur v TOZD Vzdrževanje lahko znižali, meni odbor samoupravne delavske kontrole (29.5.) v tej TOZD. Število nadur pa se lahko zniža tudi z drugačno organizacijo dela.

Božidar Lakota

V ramb Slove nja obrat ter š ljudi nizira izved za p pripr: čanov kov prese Ak lizaci mora delov k na snove družb podru in no cialisti družb organ ljudsk zaščit nizira cijo i drugi dela zacije

Na v ak Oprece nem kume neje in po gresa Pre nalog bodo podru osveš movir social take gotav obran uresni ljudsk zaščit publiki dikatu Na sindik diva vanje nje r: občin dogra zlasti nost Prece dročji vilne Na obrav rali c me s družt ravni in iz glede nasta osnov nju delo boj i nju stev samo nosti ščite delov ne za sablj: ziran mlad bo in in na Na bodo li, da njih : družl obve: je na nja o nosti uspo: ljudi moza Na tudi prav med zdru: nostj Da lovat nosti sezn: gi te: vso : civil: druži samo: ca: vanj

Pri ASEA električni peči

SINDIKATI IN CIVILNA ZAŠČITA V AKCIJI ZA KREPITEV OBRAMBNO-VARNOSTNEGA SISTEMA

V okviru nadaljne krepitve obrambno-varnostne pripravljenosti v Sloveniji, poglobljanja, podružbljanja odnosov na področju ljudske obrambe in družbene samozaščite ter široke aktivnosti vseh delovnih ljudi in občanov ter njihovih organiziranih socialističnih sil bo letos izvedena vsesplošna družbena akcija za preverjanje obrambno-varnostne pripravljenosti delovnih ljudi in občanov ter vseh družbenih dejavnikov pod geslom Nič nas ne sme presenetiti.

Akcija ima zlasti politično-mobilizacijski pomen in bo poleg krepitve moralno-političnih vrednot in zavesti delovnih ljudi in občanov prispevala k nadaljnjemu izpolnjevanju zasnove splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite in njenemu podružbljanju. Glavni organizatorji in nosilci akcije so organizacije socialistične zveze skupaj z drugimi družbenopolitičnimi in družbenimi organizacijami ter drugimi dejavniki ljudske obrambe in družbene samozaščite na vseh ravneh njene organiziranosti. Za pripravo, organizacijo in izvedbo akcije v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela so posebej odgovorne organizacije zveze sindikatov.

NALOGE SINDIKATOV

Naloge, ki jih bodo imeli sindikati v akciji, niso nikakršna novost. Opredeljuje jih tako zakon o združenem delu kot tudi vrsta drugih dokumentov, predvsem pa so podrobneje zapisane v sklepih republiških in pokrajinskih ter zveznega kongresa zveze sindikatov.

Preletimo nekaj najosnovnejših nalog v dejavnosti sindikatov, ki bodo v akciji usmerjene predvsem v podružbljanje obrambnih priprav, osveščanje delavcev za obrambo domovine in graditev samoupravnega socialističnega sistema, vzpostavitev take organizacijske oblike, ki bo zagotavljala učinkovito delo ljudske obrambe in družbene samozaščite, uresničevanje sklepov s področja ljudske obrambe in družbene samozaščite, sprejetih na nedavnem republiškem in zveznem kongresu sindikatov.

Na ravni republike čaka organe sindikatov predvsem obravnavna gradiva in zamisli akcije ter izdelovanje, izpolnjevanje in preverjanje raznih načrtov ter pomoč medobčinskim in občinskim svetom pri dograjevanju, programiranju akcije, zlasti pa skrb za lastno organiziranost in delovanje v vojnih razmerah. Precej nalog je seveda tudi na področju družbene samozaščite in civilne zaščite.

Na ravni občine bodo sindikati obravnavali zamisel akcije, analizirali dosedanje dejavnosti in probleme s področja ljudske obrambe in družbene samozaščite. Tudi na tej ravni bodo dograjevali, usklajevali in izpolnjevali obrambne načrte glede na spremembe, ki bodo sproti nastajale. Poleg tega bodo pomagali osnovnim organizacijam pri osveščanju in usposabljanju delavcev za delo v proizvodnji ter za organiziranje in odpor, sodelovali pri odločanju o dodeljevanju finančnih sredstev za potrebe SLO in družbene samozaščite, izdelali program dejavnosti na področju družbene samozaščite v občini in ga usklajevali, sodelovali pri opravljanju nalog civilne zaščite (oblikovanje enot, usposabljanje in opremljenost), organizirano delovali za usposabljanje mlade generacije za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito v šolah in na vseh ravneh.

Na ravni osnovne organizacije bodo sindikati v okviru akcije skrbeli, da bo čimveč delavcev seznanjenih z zasnovo ljudske obrambe in družbene samozaščite in s svojimi obveznostmi v akciji. Namen akcije je namreč poleg splošnega preverjanja obrambne pripravljenosti in varnosti naše družbe zlasti tudi usposabljanje delavcev, delovnih ljudi in občanov za obrambo in samozaščito.

Na tej ravni so sindikati zadolženi tudi za usklajevanje obrambnih priprav in dela v družbeni samozaščiti med temeljnimi organizacijami združenega dela in krajevnem skupnostjo.

Dalje morajo zahtevati (in sodelovati), da bo v TOZD izdelana varnostno-politična ocena, z njo pa seznanjeni delavci, ki bodo na podlagi tega prevzeli obveznosti. Tudi na tej ravni bodo sindikati posvečali vso skrb izvajanju nalog s področja civilne in narodne zaščite, zlasti pa družbene samozaščite (uvajanje samoupravne odnose, skrb za delavca ter varno in humano delo, varovanje premoženja, delo delavskih

kontrol, odnos do dela in delovne storilnosti ...).

V sodelovanju s sindikati na občinski ravni bodo izdelali navodilo za delo v vojnih razmerah za tiste osnovne organizacije, ki bodo delovale tudi v morebitni vojni. Pri tem

AKTIVNOSTI CIVILNE ZAŠČITE

je treba omeniti še ustanavljanje odborov (teritorialno načelo), komisij in drugih teles za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito.

Nalog je seveda še več, na vseh ravneh in v taki ali drugačni obliki. Akcija pa bo toliko bolj uspešna, kolikor bolj nam bo uspelo prepričati slehernega posameznika, naj ne misli, da bo v vojni znal tisto, česar se v miru ni naučil!

Skupaj z drugimi sestavinami splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite se bo v akcijo Nič nas ne sme presenetiti aktivno in skladno s svojo družbeno vlogo in pomenom vključila tudi civilna zaščita.

Njena aktivnost, zasnovana na množičnosti in različnih oblikah samoorganiziranja delovnih ljudi in občanov, organov in organizacij za obrambo in zaščito v vojni, ob naravnih ali drugih hudih nesrečah in za delovanje v drugih posebnih razmerah, bo usmerjena v preverjanje, izpolnjevanje in usklajevanje priprav civilne zaščite v vseh okoliših. Težišče aktivnosti bo predvsem izboljševanje pripravljenosti in sposobnosti delovnih ljudi in občanov za izvajanje samozaščitnih nalog, preverjanje in krepitev mobilizacijske pripravljenosti, kadrovske popolnosti in opremljenosti štabov in enot civilne zaščite kakor tudi vsestranske pripravljenosti temeljnih in drugih organizacij združenega dela, družbenih in drugih organizacij, ki se po naravi svoje redne dejavnosti neposredno vključujejo v civilno zaščito.

Akcija bo pomenila izredno prilagoditveno in vsestransko proučevanje in iskanje novih oblik in vsebin pripravljanja civilne zaščite, za pospeševanje in izboljševanje njene organiziranosti in uveljavljanja v okoliših, kjer to še ni sorazmerno s potrebami in možnostmi, dovolj prilagoditveno in neposredno izvajanje nekaterih preventivnih in drugih zaščitnih ukrepov, katerih namen je preprečiti oziroma oblažiti posledice vojnih dejstev in ter naravnih in drugih hudih nesreč.

Da bi aktivnosti civilne zaščite potekale čim bolj organizirano in da bi bile hkrati dovolj in ustrezno usklajene z aktivnostmi na drugih področjih splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite, bodo štabi za civilno zaščito v krajevnih skupnostih, temeljnih in drugih organizacijah združenega dela ter v drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih, v občinah in republikah pripravili v skladu s sprejetimi usmeritvami ustrezne programe in na njihovi podlagi spodbujali in usmerjali aktivnosti na področju civilne zaščite. S programi bodo posebej opredeljene aktivnosti, ki jih bodo posamezni dejavniki civilne zaščite izvajali med letom, ter aktivnosti, ki jih bodo izvajali ob vrhuncu akcije, to je 29. in 30. septembra, v okviru teh programov pa bodo letos načrtovane in izvajane tudi aktivnosti ob dnevu civilne zaščite - 20. juniju.

Ko je republiški štab za civilno zaščito opredeljeval usmeritev aktivnosti civilne zaščite v tej skupni družbeni akciji, je posebej poudaril, naj bodo množičnost, iniciativnost, izvirnost in aktualnost bistvene značilnosti načrtovanja in izvajanja aktivnosti. Poudaril je tudi, da nosilci nalog s področja civilne zaščite niso le upravni in drugi organi za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito, štabi in enote civilne zaščite ter organizacije, ki se vključujejo v to dejavnost temveč so civilna zaščita, njeno organiziranje, pripravljanje in delovanje bolj ali manj skrb in naloga vseh družbenih struktur na vseh ravneh.

Takšen odnos do civilne zaščite se mora docela pokazati tudi v tej akciji.

Glede izbire praktičnih nalog, ki naj jih med akcijo izvaja civilna zaščita, nedvomno ne bo zadreg. Potruditi se bo treba le, da bodo čim bolj pestre po vsebini in obliki izvajanja, usklajene s potrebami in možnostmi konkretnega okolja oziroma izvajalca ter z njegovo vlogo v civilni zaščiti.

Naj na kratko navedemo le nekatere naloge, ki jih je v načrtovani akciji treba in možno izvajati.

Na ravni republike so v ospredju predvsem naloge v zvezi s pomočjo

občinskim in mestnim organom, organizacijam in skupnostim pri organiziranju in izvajanju praktičnih aktivnosti z njihovega področja. Preveriti je treba dosedanje ter pospešiti in poglobiti nadaljnje sodelovanje zlasti med tistimi organi in organizacijami, ki so posebej pomembna za civilno zaščito, posebno skrb je treba posvetiti izpolnjevanju lastnih priprav civilne zaščite, da bi zagotovili boljše možnosti za obrambno in zaščitno organiziranje v bazi, je treba preveriti, če so zagotovljeni potrebni pogoji ter možnosti za uspešno organiziranje in pripravljanje civilne zaščite v občinah ter temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih, zlasti glede izvajanja posameznih ukrepov civilne zaščite, npr. zaklanjanja, protipožarne zaščite, evakuacije, prve medicinske in veterinarske pomoči, RBK zaščite in drugih, pa tudi za izvajanje preventivnih gradbenotehničnih, urbanističnih in drugih zaščitnih ukrepov ter sprejeti ustrezne ukrepe, da se te možnosti izboljšajo. V ta namen je treba zagotoviti neposredno sodelovanje pri izvajanju pomembnejših vaj civilne zaščite ter spremljati njeno praktično aktivnost v občinah, krajevnih skupnostih, tozidih in drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih, da se evidentirajo pomanjkljivosti, ki so posledica neustreznosti zakonskih in drugih rešitev.

Na ravni občine in mesta je treba z različnih strani proučiti stanje priprave civilne zaščite v teh skupnostih ter v skladu z ugotovitvami izvajati predvsem tiste naloge, ki lahko najučinkoviteje odpravljajo ugotovljene pomanjkljivosti ter vsestransko krepijo pripravljenost in sposobnost civilne zaščite za delovanje v izrednih razmerah. Pospešiti je treba izpolnjevanje načrtov civilne zaščite in na različne načine konkretno preveriti načrtovane rešitve, organizirati in izvesti praktično vajo občinskih enot civilne zaščite in gasilskih organizacij in tekmovalna enota za prvo medicinsko pomoč kakor tudi različne druge aktivnosti civilne zaščite, organizacij združenega dela in družbenih organizacij ter društev (s komunalnimi, gradbenimi, zdravstvenimi in drugimi organizacijami, z organizacijami Rdečega križa, gorske reševalne službe, gasilskimi organizacijami, potapljači, taborniki itd.) evidentirati različne potencialne nevarnosti naravnih in drugih nesreč na območju občine in pospešiti ustrezajoče ukrepe civilne zaščite, izboljševati kvaliteto pouka, zlasti praktičnega, z delovnimi ljudmi in občani ter pripadniki enot in štabov za civilno zaščito v krajevnih skupnostih, po ulicah, vaseh, manjših organizacijah združenega dela itd. preveriti mobilizacijsko pripravljenost sestavin civilne zaščite ter sposobnost za usklajeno delovanje v skupnih akcijah zaščite in reševanja kakor tudi za sodelovanje z drugimi sestavinami splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite.

Tudi na ravni krajevnih skupnosti ter temeljne in druge organizacije združenega dela, kjer bo težišče praktičnih aktivnosti, bo med letom posvečena posebna skrb izpolnjevanju načrtov civilne zaščite, usklajevanju priprav med krajevnimi skupnostmi in organizacijami združenega dela, krepitvi zavesti delovnih ljudi in občanov o nujnosti obrambe in zaščite, pospeševanju in izboljševanju njihovega usposabljanja ter usposabljanja pripadnikov enot in štabov za civilno zaščito, pripravi za izvajanje ukrepov civilne zaščite, zlasti za zaklanjanje, protipožarno zaščito, evakuacijo, prvo medicinsko in prvo veterinarsko pomoč, reševanje iz ruševin, RBK zaščito in drugih ter izvajanju različnih preventivnih ukrepov, kot so npr. ugotavljanje in odpravljanje nevarnosti za nastanek požarov v stanovanjskih stavbah, v proizvodnih in drugih objektih ter odpravljanje vzrokov in nevarnosti za nastanek drugih nesreč, preverjanje oskrbljenosti delovnih ljudi in občanov s sredstvi za zaščito pred RBK bojnimi sredstvi itd.

Aktivnosti se bodo stopnjevale tako, da bodo dosegle vrhunec 29. in 30. septembra, ko bodo pri izvajanju praktičnih nalog civilne zaščite množično sodelovali delovni ljudje in občani, enote in štabi ter druge sestavine civilne zaščite, zlasti v obliki vaj pod različnimi predpostavkami (zračni napad, potres, poplava, požar, zemeljski ali snežni plaz, eksplozije plina itd.) in v različnem obsegu.

Z vajami bo poleg mobilizacijske pripravljenosti posameznih struktur civilne zaščite, organiziranosti, ka-

drovske popolnjenosti enot in štabov ter njihove opremljenosti mogoče preveriti tudi vrsto pomembnih ukrepov civilne zaščite, oziroma postopkov njihovega izvajanja (npr. zatemnjevanje, umik delovnih ljudi in občanov v zaklonišča, nekatere postopke ob evakuaciji, kjer je načrtovana, usposobljenost delovnih ljudi in občanov ter enot in štabov civilne zaščite za uporabo sredstev za osebno in kolektivno radiološko-biološko-kemično zaščito, opremljenost z reševalnimi pripomočki, pri-

pravljenost za gašenje požarov, reševanje iz ruševin, vode, ob obratnih in drugih nesrečah itd.)

To so seveda le nekatere aktivnosti, ki naj bi jih ob letošnji akciji za krepitev obrambno-varnostnega sistema v SR Sloveniji razvila civilna zaščita. Skupnosti in njihovi štabi za civilno zaščito na vseh ravneh bodo imeli namreč veliko možnosti, da v akcijo zajamejo še številne druge naloge in aktivnosti.

Iz revije Obramba in zaščita pripravil Jože Urh.

STANOVANJE IN ZDRAVJE

(Nadaljevanje z 8. strani)

datni napor. Večina gospodinj del v kuhinji neracionalno zaradi nepravilne razporeditve kuhinjske opreme. Nepravilna namestitvev in dimenzija pohištva sta posreden vzrok za slabo fizično in psihično zdravje zaposlenih gospodinj. Mnoge gospodinj tožijo zaradi bolečin v križu in nogah, ki so posledica premnogih nepotrebnih, nefizioloških gibov telesa. Temna in ozka kuhinja povzroča psihične napetosti, ki se kažejo v obliki vegetativnih motenj.

Zdrava kuhinja mora obsegati 12 do 15 kvadratnih metrov površine, oprema pa mora biti prilagojena fiziološko-anatomskim dimenzijam gospodinj.

Za srednje visoko gospodinj naj bodo delovne površine visoke 90 cm. Razdalja med ploskvijo sedenja in zgornjim robom delovne površine naj bo 27-30 cm. Višina sedeža pa 60-65 cm. Ugodne dosegljive višine naj ne presegajo 150 cm.

Pri gospodinj je treba upoštevati tudi dnevno cik-cak hojo. Pri dobri funkcionalni namestitvi kuhinjske opreme mora gospodinja dnevno prihraniti 70 m, časovno pa pri treh obrokih 54 minut. Razdelitev in namestitvev pohištva je razvidna iz skic, prav tako dnevne nepravilne in pravilne poti gibanja.

Stanovanje pomeni vsekakor enega od bistvenih elementov življenjskega standarda. Raven doseženega stanovanjskega standarda je ena od bistvenih karakteristik splošne živ-

ljenjske ravni določene družbe, dežele, področja, delovne skupnosti itd.

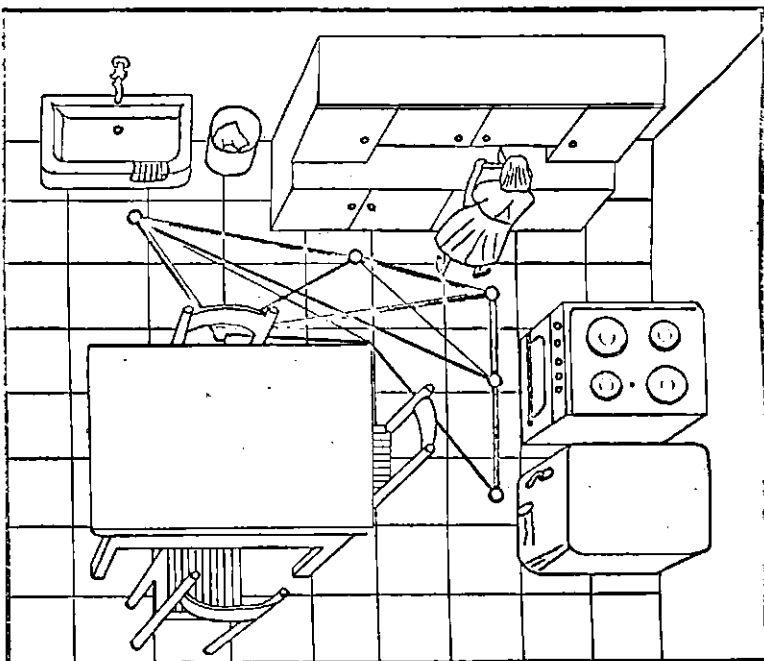
Da bi pospešila reševanje stanovanjske problematike svojih delavcev, delovna organizacija Železarne gradi stanovanja z lastnimi finančnimi sredstvi in s sredstvi, ki jih pridobi s posojili, ter daje kredite za individualno gradnjo in za nakup stanovanj. Delavci, ki prosijo za doselitev stanovanja, morajo obvezno plačati finančno udeležbo, če so finančno sposobni, zato da bi gradnjo s pomočjo Železarne še pospešili.

Stanovanja ali posojila se dodeljuje samo članom delovne skupnosti, ki so v rednem delovnem razmerju in upokojenecem tovarne. Kriteriji za dodeljevanje stanovanj in posojil so določeni v pravilniku (urejanju stanovanjskih vprašanj delavcev Železarne. Ta pravilnik določa, na kakšen način, ob katerih pogojih (osebnih in stanovanjskih) in po katerem vrstnem redu bomo dodeljevali stanovanja. Ocenjevanje stanovanjskih in osebnih pogojev izvede pristojna služba kadrovskega sektorja ob ogledu stanovanja. Na podlagi pridobljenih točk, odnosc omenitve stanovanja, se prosilca uvrsti v vrstni red.

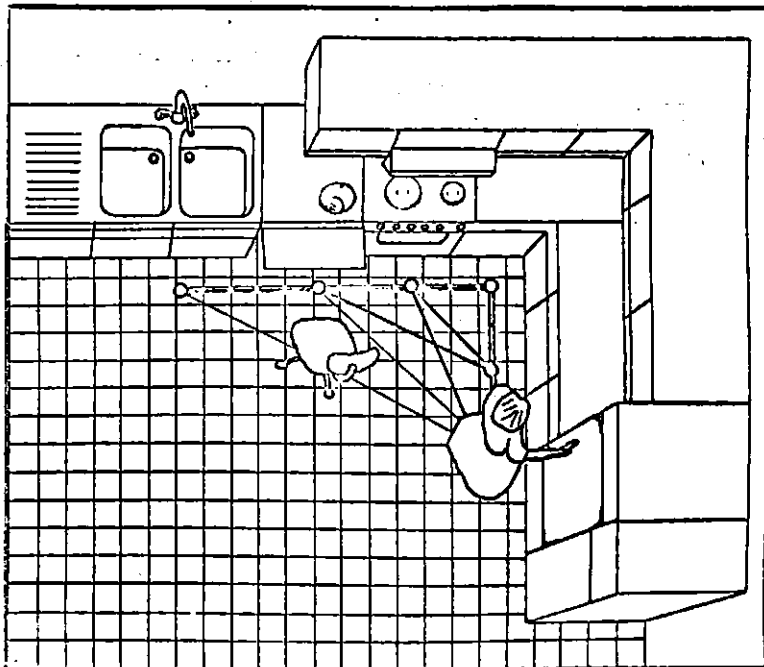
Za samske delavce ima podjetje pet samskih domov. V dveh so stanovanjski pogoji zelo slabi in ne ustrezajo higiensko-zdravstvenim normam.

Neurejene stanovanjske razmere naših poročenih in samskih delavcev so poseben vzrok odhajanja delavcev iz naše delovne organizacije.

dr. Aleksander RJAZANCEV

ZAPRAVLJANJE ČASA IN PREVEČ POTI PRI SLABI TEHNIČNI ORGANIZACIJI KUHINJE

PRAKTIČNO OPREMLJENA KUHINJA, PRI KATERI SE PRIHRANI NA ČASU IN NA POTI

V OBČINI SKLENJENA JAVNA RAZPRAVA O URESNIČEVANJU SOCIALISTIČNE SAMOUPRAVNE PREOBRAZBE, VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA

V jeseniški občini je bila 15. maja sklenjena enomesečna javna razprava o uresničevanju socialistične samoupravne preobrazbe vzgoje in izobraževanja s posebnim poudarkom na osnutku zakona o usmerjenem izobraževanju. Razprava je potekala v temeljnih organizacijah združenega dela, družbenopolitičnih organizacijah in v krajevnih konferencah SZDL. Občinski svet Zveze sindikatov Slovenije - Jesenice, ki je bil nosilec javne razprave, je prejel stališča in pripombe od 48 temeljnih organizacij združenega dela, treh krajevnih konferenc SZDL in petih organov ZSMS.

Priprave na javno razpravo so bile dovolj temeljite in vsebinsko pripravljene. Poleg akcijskega načrta z navodili za vodenje javne razprave je občinski svet zveze sindikatov organiziral seminarje za nosilce razprave, ki se jih je udeležilo 61 delavcev, vodil pa ga je Boris Lipužič. Vsem nosilcem razprave in vsem predstnikom osnovnih organizacij zveze sindikatov je občinski svet razdelil opomnik za obravnavo nekaterih aktualnih vprašanj s povzetkom osnutka zakona o usmerjenem izobraževanju in organiziral razpravo o politični koordinaciji družbenopolitičnih organizacij in posebno razpravo v delovni organizaciji Železarna. Posebna razprava pa je potekala tudi v organu občinskega sveta zveze sindikatov - v občinskem odboru sindikata delavcev vzgoje, izobraževanja in kulture.

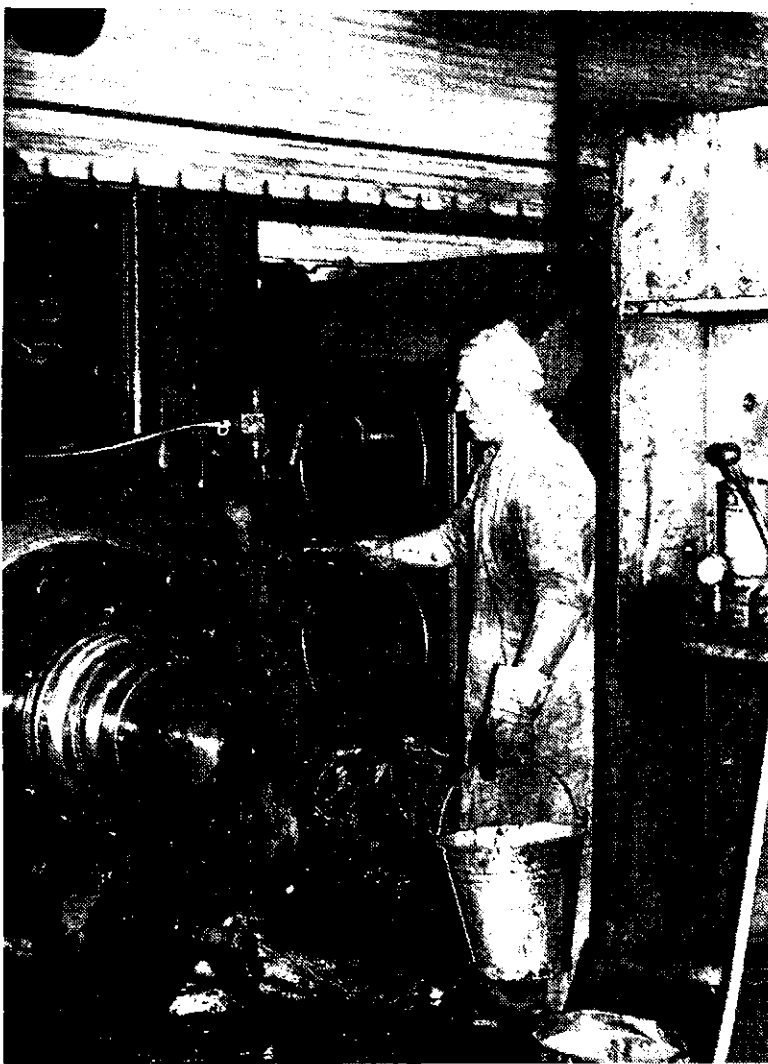
Stirinajst temeljnih organizacij združenega dela je sporočila, da stališča navedena v dokumentu podpira in da nima pripomb. V ostalih TOZD in drugih sredinah pa predlagane rešitve načelno podpirajo, imajo pa naslednje pripombe, ki so jih smiselno povzeli in povzeli v citate na občinskem svetu zveze sindikatov Jesenice:

- reforma vzgoje in izobraževanja ne bi smela dodatno materialno obremenjevati gospodarstva,
- zlasti pri izobraževanju za enostavne in manj zahtevne poklice naj bo v dokumentih precizneje določena vloga TOZD,
- usmerjeno izobraževanje naj bo prilagojeno tudi dvoizmenskemu delu, kjer ni možnih zamenjav delavcev, da se s tem omogoči izobraževanje ob delu vsem, ki to želijo oz. rabijo,

- še pred prehodom v usmerjeno izobraževanje je potrebno poglobiti in razširiti poklicno usmerjanje v osnovnih šolah ter zagotoviti učbenike in kadre,
- v zakonu o usmerjenem izobraževanju bi se morala bolj jasno izražati možnost napredovanja težje učljivih učencev s tem, da bi jim bila nudena glede na njihove sposobnosti in potrebe združenega dela možnost izobraževanja na I., II. in tudi III. stopnji usmerjenega izobraževanja. Tudi pri centrih usmerjenega izobraževanja bi se morali ustanoviti posebni oddelki za učence z motnjami v telesnem in duševnem razvoju. Možna bi bilo tudi ustanavljanje posebnih skupin učencev z motnjami v telesnem in duševnem razvoju, ki pa bi jih v splošnem delu morali voditi specialni pedagogi in defektologi. Mrežo oddelkov za nadaljnje usposabljanje učencev z motnjami v telesnem in duševnem razvoju bi morali organizirati pri vseh centrih usmerjenega izobraževanja,

- v osnutku zakona o usmerjenem izobraževanju je treba zajeti tudi glasbeno šolstvo, predvsem tisto, ki skrbi za poklicno usmeritev,
- zaradi izrednega pomanjkanja glasbenih pedagogov na osnovnih in glasbenih šolah, naj bi nižje glasbene šole še dve leti (7. in 8. r.) obdržale tiste učence, ki se želijo poklicno usmeriti v glasbeno izobraževanje,

- dijaki pedagoških usmeritev naj bi pridobivali temeljitje glasbeno znanje zlasti pri instrumentu v glasbenih šolah, ker je obseg sedanjega fakultativnega izpolnjevanja po 15 minut na teden nevzdržen. Na pedagoške usmeritve naj se usmerjajo in sprejemajo samo kandidati s preverjenim poslušom.
- Sistemsko je treba urediti povezavo med glasbenimi šolami in celodnevni osnovnimi šolami.
- Poenoti naj se tudi glasbeno šolstvo na višji in visoki stopnji zaradi možnosti vertikalnega prehajanja.
- Izbira poklica bo le relativno svobodna. Velika večina mladih se bo prisiljena odločiti glede na šole in smeri, ki jim bodo krajevo in s tem hkrati tudi finančno dostopne.
- Samoupravljanje učencev in študentov naj bo opredeljeno že v točki samoupravljanja.
- Načrtovanje prakse mora biti tako, da bo ob izvajanju le-te učenec resnično delal tisto, kar ustreza njegovi smeri izobraževanja.
- Mentorji za izvajanje prakse morajo biti ustrezno usposobljeni.
- Za javno ocenjevanje se morajo v prvi vrsti zavzemati in to izvajati zlasti učitelji.
- Redni in izredni študent naj bosta izenačena v vsem, tudi v zahtevnosti in obsegu študijskega programa.

Naš vzdrževalec

- V osnutku zakona naj bo precizneje opredeljena vloga ZSMS kot najbolj množična organizacija udeležencev usmerjenega izobraževanja.

- Doseči je potrebno, da ne bo več razkoraka med motivi za nadaljnjo študij, da bodo interesi posameznika identični interesom TOZD.

- Omogoča in podpira naj se samo nadaljnje izpolnjevanje in študij ob delu v isti poklicni (strokovni usmeritvi) in zavira prekvalifikacije, ki niso nujne.

- Vzgojnoizobraževalni programi morajo biti odraz dejanskih potreb.

- Nasilno zmanjševanje osipa ne sme vplivati na kvaliteto študija.

- Za ustreznejše poklicno usmerjanje je treba v prvi vrsti vzgojno delovati s starši. Le z njihovo boljšo poklicno informiranostjo in osveščenostjo bo uspešnejše tudi poklicno usmerjanje mladine.

- Predlog zakona naj natančno opredeli, kdo je odgovorni nosilec poklicnega usmerjanja.

- Potrebno je uskladiti zakon o usmerjenem izobraževanju z zakonom o varstvu pri delu, zlasti zaradi dela in delovne prakse mladostnikov v gospodarstvu (pri strojih).

- Pri horizontalnem prehajanju z ene študijske na drugo usmeritev naj se predhodno preveri usposobljenost kandidata za tak prehod.

- Nezadostna je opredelitev pojmov: strokovna šola, center, delavska univerza.

- Zakon ne predvideva pogoje prehajanja delavcev iz funkcije delavca v funkcijo učitelja in obratno.
- Zakon mora predvideti možnosti usklajevanja med republikami in to:

- glede enotnosti programskih osnov usklajevanje programov za vse skupine od I. do VIII.

- Z osnutkom zakona posegamo v zelo zahtevno in odgovorno družbeno dejavnost ter občutljivo področje z daljnosežnimi posledicami; zato je nujno, da se ta odgovornost ustrezno opredeli tudi v samem zakonu.

- V temeljnih odločitvah naj se vidneje izpostavi cilje, ki naj bi jih s preobrazbo dosegli, še posebej z vidika nacionalne izobraževalne politike in z vidika medrepubliške (jugoslovanske) ter možnosti prehodov (za občino Jesenice je to zelo pomembno zaradi delavcev iz drugih republik).

- Pri določanju vsebine, obsega in zahtevnosti programov naj bo poudarjena kategorizacijska lestvica poklicev. Zaradi razvojnega vidika oblikovanja programov naj se v krog pripravljavcev vključi tudi znanstveno raziskovalne organizacije in inštitute.

- Zaradi teze, da so nosilci celotne kadrovske politike delavci TOZD, je treba točno opredeliti vse naloge in odgovornosti, ki jih s tem sprejemajo delavci TOZD v institucionalnem, programskem in finančnem pogledu.

- Osutek zakona predvideva odnos v usmerjenem izobraževanju kot svobodno menjavo dela med izvajalci in uporabniki, pušča pa odprto vprašanje šolnih oziroma zagotavljanje materialnih pogojev pri izvajanju praktičnega pouka in njegovega strokovnega in pedagoškega vodenja in zanj potrebnih finančnih sredstev.

- Čeprav dobiva gimnazija v osnutku zakona mesto usmerjene vzgojnoizobraževalne organizacije, ni zanj podana dovolj konkretna opredelitev in vzbuja vtis, da ohranja status izjeme v novi obliki.

- Za vpis na visoko šolo se predvideva uspešno opravljen nadaljevalni izpit oz. **varianta** - potrebna znanja za začetek izobraževanja. Predlagamo varianto in s tem odpravo 55. člena.

- Nadalje se navaja kot pogoj »praviloma pa tudi ustrezne delovne izkušnje« - menimo, da ta pogoj lahko odpade, ker mora vpisnik že do vpisa na visoko šolo izpolniti pogoje praktičnega pouka in drugega proizvodnega dela v okviru zadevnih programov.

- Zakon daje možnost nadarjenim, da neposredno, brez poprejšnjega vključevanja v delo - napredujejo oz. prestopajo na naslednjo stopnjo. Ker ta možnost ni konkretno opredeljena s kriteriji, jih je treba opredeliti, da izjema ne postane pravilo.

- Zakon navaja, da je vzgojno izobraževalna organizacija enovita delovna organizacija, kakršna je sedanja šola. Glede na interese o združenju, ki so premalo določeno opredeljeni za organiziranje TOZD ali SOZD, je treba podrobneje opredeliti tudi te možnosti.

- Določene je treba opredeliti pogoje za ustanavljanje dislociranih oddelkov.

- Določene je treba poudariti novo funkcijo delavskih univerz za funkcijo izobraževanja s posebnim poudarkom na družbenem področju.

- Dejstvo, da so izobraževalni centri v večjih delovnih organizacijah že doslej dokazali svojo pomembnost za združeno delo, je treba v zakonu njihovo vlogo in mesta še določeneje opredeliti v okviru usmerjenega izobraževanja in v okviru združenega dela.

- Domovi za učence in študente so sestavni del usmerjenega izobraževanja, zato je treba zaradi njihove pomembnosti določeneje opredeliti njihovo pedagoško, samoupravno in družbenoekonomsko funkcijo, zlasti pa vzgojno.

- Za učence je predlagana 34-urna učna obveznost, to predstavlja samo pouk brez ostalega dela, zato je ta obveznost z vidika celotne šolske obveznosti previsoka v primerjavi z 42-urno tedensko delovno obveznostjo.

- V kriterije za visokošolske učitelje naj se vnese obvezna zahteva, da morajo biti vključeni v aplikativno znanstveno raziskovalno delo, ki se bo verificiralo v praksi.

- Če je vzgoja in izobraževanje družbeno skrajno odgovorna funkcija v oblikovanju mlade generacije, je nujno, da zakon določeneje opredeli

tudi funkcijo in kriterije za merjenje učinkovitosti dela učitelja in tudi vzgojno izobraževalnih organizacij kot celote. Sam sistem se bo potiral le z učinkovitostjo učiteljev in VIO. To bo tudi najboljše družbeno verifikacija.

- Zakon naj točneje določi opredeli naloge združenega dela pri načrtovanju vsebine in obsega vzgojno izobraževalnih programov. Dopolni naj možnost fleksibilnosti pri sprejemanju in dopolnjevanju programov in hitrejšem prilagajanju potrebam združenega dela - pri čem lahko tudi za samo eno vpisano generacijo.

- Za organiziranje proizvodne tehnične pouka v organizaciji združenega dela naj bodo predpisani minimalni standardi.

- Če pred uvedbo proizvodne tehnične prakse v OZD naj se za ustrezno usposobijo potrebni kadri in izvajalci. Današnje združeno delo tega še ni sposobno.

- Pri mladoletnih delavcih na stopa problem bivanja v samskih domovih (internatih ob OZD). Mladi letne delavce je treba vzgojno sprejeti in odgovorno spremljati in voditi (vzgojitelji, socialni delavci).

- Za srednje šole, ki ne dajejo zaključene izobrazbe oziroma poklica, naj zakon točno določi usmeritve, v katerih bo možno nadaljevati študij.

- Poklicno usmerjanje naj se uvede že v 5. razred osnovne šole.

- Tudi pri odraslih delavcih je treba še voditi skrb za poklicno usmerjanje, ker so take potrebe združenega dela.

- Sedanje kapacitete vzgojno izobraževalnih organizacij ne smejo vplivati na usmeritve in sisteme usmerjenega izobraževanja - prameno se morajo usmeritve podirati potrebam združenega dela.

- Zakon mora posebej določiti nosilce nalog poklicnega usmerjanja, njihovo odgovornost in postopke usklajevanja potreb v občini, regiji in republikah.

- Z zakonom mora biti zagotovljena takšna mreža šol, da bo izobraževanje racionalno in kvalitetno. Zato je potrebno vzgojno izobraževalne organizacije združevati, njih pa postavljati dijaške domove z dovolj veliko kapaciteto. To bi vsekakor ceneje in učinkoviteje razbremenilo majhnih šol, četudi bližje domu učencev. Z ustreznostjo bpendijsko politiko bivanja učencev v dijaškem domu ne bi smelo biti dražje od bivanja doma, sicer bodo starši - delavci v združenem delu zahtevali, naj se šola približa učencem in naj se učencev šola bližje domu.

- Zaradi ustreznosti kadrovanja na delu bo učence potrebno opredeliti opisno in ne samo numerično. Zakon naj predvidi tako rešitev.

- Zakon sicer nakazuje možnost samoizobraževanja, ne opredeljuje pa teh možnosti in načinov konkretno.

- Zakon o usmerjenem izobraževanju nakazuje možnost izmenjave kadrov iz združenega dela (proizvodnje) v vzgojnoizobraževalne organizacije in obratno, vendar ne pove, kako bomo to praktično izvedli, bodo te izmenjave skladne z zakonom dajo (zakon o delovnih razmerjih) pedagoški in strokovni izpiti učiteljev, napredovanje, nagrajevanje. Vsekakor se je treba zavzemati, da bo tako delo iz delovnega in ne iz dopolnilnega delovnega razmerja.

- Zakon enakopravno obravnava delavske univerze in izobraževalne centre pri OZD glede izvajanja programov. Zakon pa naj predvidi razmejitve izobraževalnih programov DU naj izvajajo družbenopolitični in splošno izobraževanje, izobraževalni centri pa strokovno izobraževanje. Vendar pa mora biti celotno izobraževanje usklajeno s potrebami celotne družbe in združenega dela in ne le potrebam posameznih občin.

- Zaradi konkretnosti in aktualnosti predlogov in pripomb iz razprav

TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI

STANJE NA SVETOVNEM TRŽIŠČU ŽELEZOVE RUDE

Za nafto in premogom, kar je mogoče ugotoviti na osnovi nakopane količine, velja železova ruda kot tretja najvažnejša surovina na svetu. Pri tem je jasno, da vpliva na izkopano količino in gospodarske izgube te surovine v glavnem stanje in razvojni izgledi svetovne železarske industrije. Hitrost izgradnje velikih pristanišč in tehnološki napredek ladijskega prevoza sta glavna povoda, da je v pričetku petdesetih let nastal bistven preobrat pri preskrbi železarske industrije z železovo rudo. Tako jo je bilo mogoče tudi iz zelo oddaljenih področij pod ekonomsko ugodnimi pogoji prevažati do velikih železarskih centrov. Te prekomorske železove rude, ki jih v glavnem kopljejo na dnevnih kopih, vsebujejo običajno veliko železa ob istočasno majhnih količinah jalovine ter nezaželenih elementov.

Danes znane, zanesljive in verjetne svetovne rezerve železove rude se gibljejo okoli 260 milijard ton in so razdeljene približno 55 % na zahodne in države tretjega sveta ter okrog 45 % na socialistične države. Z upoštevanjem možnih, vendar še ne zanesljivo dokazanih nadaljnjih rezerv, lahko računamo, da je človeštvo preskrbljeno s to surovino še dobrih 250 let.

Največ zanesljivih rezerv med državami zahodnega in tretjega sveta imajo Brazilija, Kanada, Avstralija, Indija in ZDA ter med socialističnimi državami Sovjetska zveza in LR Kitajska. V Braziliji, Kanadi in Sovjetski zvezi ocenjujejo, da imajo več kot 66 % svetovnih zalog železove rude, vse ostale navedene države pa več kot 80 %. Vendar je pri tem treba upoštevati, da imajo nekatere države kot na primer Sovjetska zveza velike zaloge »revnih« železovih rud.

Pri navajanju količin možnih svetovnih rezerv se količine navedene v posameznih virih močno razlikujejo, in sicer od 400 do 600 milijard ton. Pri tem se precejšen del teh, sicer po svetu razdeljenih možnih rezerv, nanaša na Avstralijo. Ker so za ostale države navedene precej nižje količine, lahko sklepamo, da doslej drugod raziskave niso bile tako intenzivne kot v Avstraliji.

Med industrijskimi državami zahodnega sveta, ki porabijo velike količine železove rude, imajo le nekatere večje zaloge te

železarske surovine. Med njimi so predvsem ZDA. Skupna zmogljivost železovih rudnikov v državah zahodnega in tretjega sveta so bile leta 1978 730 milijonov ton. Le-ta je bila deset milijonov ton nižja kot leto prej.

Poraba železove rude v tem delu sveta je dosegla leta 1978 okoli 495 milijonov ton. To je 100 milijonov ton manj kot leta 1974 in ustreza tehničnemu izkoriščanju nominalnih zmogljivosti z okoli 67 %. K takšnemu stanju je tako pripomogla manjša uporaba kvalitetno slabših rud, kakor tudi izpadi proizvodnje in nakladanja na ladje kot posledice stavk in tehničnih problemov.

Sedanje situacijo, ki je poslabšanje svetovne konjunkturo v zadnjih letih imelo za posledico tudi zmanjšanje železarske proizvodnje, so občutili tudi prekomorski dobavitelji železove rude. Ustaviti, oziroma preložiti je bilo treba vrsto projektov, ki so predvidevali povečanje obstoječih izkopnih zmogljivosti, oziroma odpiranje novih rudnikov. Zato se dolgoročno gledano lahko zgodi, da bodo narasle ob povečanju svetovne izdelave jekla težave s preskrbo z železovo rudo, če bodo še nadalje z vlačevali z modernizacijo obstoječih rudnikov in odpiranje novih.

Leta 1977 je dosegla svetovna poraba železove rude približno 770 milijonov ton. Največ jo je porabila Sovjetska zveza

renje
tudi
izaci
otrije
jev i
zben
oči i
la pr
abseg
amov
ilnost
vanju
jjanju
npr.
pisano
vodno
acijah
pisan
vodno
za te
kadr
o del
h na
ih do
flado
sprot
vodni
daje
pokli
merit
jevat
aj se
e.
jih j
klicn
otreb
no iz
smeje
sistem
pri
podre
ločit
nerja
ostop
ni, re
gotov
obra
tetno
draže
i, ob
imova
o bo
je od
bliže
o šir
encev
o bit
bodi
deli
čeno
domi
lrova
o oce
ume
reši
žnost
eljue
ikre
draže
njave
zvod
gana
pove
li, da
konc
erijh
učite
anjel
ti, da
ne i
a.
nava
valna
i pro
i raz
imov
tičn
draže
raže
lotna
ban
ela in
obča
alno
prave

o osnutku zakona o usmerjenem izobraževanju v železarskem izobraževalnem centru na Jesenicah, daje mo njihovo razpravo v celoti.

1. Izobraževanje za prvi poklic se bo po novem zakonu vrednotilo po stopnjah (I do VIII).

Predlagamo: Programi za te stopnje naj bodo točno opredeljeni oz. določeni po vrednosti. V nasprotnem primeru bo vsaka PIS oziroma DO po svoje tolmačila višino potrebne znanja za določeno stopnjo.

2. V osnutku zakona ni definirano izobraževanje posameznika; tistega, ki se želi izobraževati sam, za smer, ki je zanj zanimiva.

Predlagamo: V zakonu naj se predpiše, katera področja mora obdelati, da lahko prestopi (strokovno področje).

3. Problem vrednotenja znanja. V Predlogu zakona učiteljem ni jasno, kako vrednotiti znanje iz določenega področja za posamezni program.

Primer: Vrednotenje znanja matematike za posameznika, ki končuje šolanje po dveh letih ali za drugega, ki končuje šolanje po štirih letih v prvem letu skupne programske osnove.

V tem letu niti učitelj niti učenec ne vesta, do katere stopnje se bo učenec šolal.

4. Predlog — usmerjanje v poklice. Zakon bi moral določiti sistem in nosilce usmerjanja v občini, regiji in republiki.

5. Predvidevamo, da bodo učenci zaključili osnovno šolo s 14. letom ali najkasneje s 15. letom. Pojavil se bo problem mladoletnikov v proizvodno-tehničnem pouku pri delih in opravljenih v OZD materialne proizvodnje.

Predlagamo: Uskladitev zakona o varstvu pri delu z zakonom o usmerjenem izobraževanju.

6. Zakon daje možnost, da vsaka republika uredi usmerjeno izobraževanje po svojih trenutnih potrebah. Z ozirom na delovno migracijo med republikami predvidevamo, da bo prišlo do velikih težav na področju nadaljnjega izobraževanja.

Predlagamo: a) enotno ureditev skupnih programskih osnov b) ali uskladitev medsebojnih programov za vse stopnje šolanja (I do VIII).

7. Proizvodno-tehničnega pouka in proizvodne prakse je na vseh stopnjah šolanja po novem osnutku občutno premalo.

Utemeljitev: Po našem mnenju in po mnenju strokovnjakov železarne Jesenice, učenec ne moremo nuditi ustreznega zanimanja za določeno stroko — smer v okviru 114 ur.

Praksa tehničnega pouka v sedanjih osnovnih šolih kaže, da pri tem pouku ne dobijo usmeritve. Bojimo se, da bo večina učencev po 1. letniku SPO želela nadaljevati šolanje v drugi smeri, ker bo premalo seznanjena s proizvodno-tehničnimi znanji v določenih smerih.

Predlagamo: Fond ur proizvodno-tehničnega pouka, kakor tudi globina programa naj se bistveno poveča s tem, da se prenesejo druge ure v poznejši del programa.

8. Stipendije. Sistem štipendiranja je slab, ker je štipendiranje za vse enako ne glede na vrsto in oddaljenost šole od doma.

Predlagamo: naslednje kriterije, ki naj bodo s štipendiranjem upoštevani:

- deficitarnost poklicev,
- oddaljenost šole od doma,
- stanovanje v domu,
- po šolskem uspehu,
- po osebnem prihodku na člana družine.

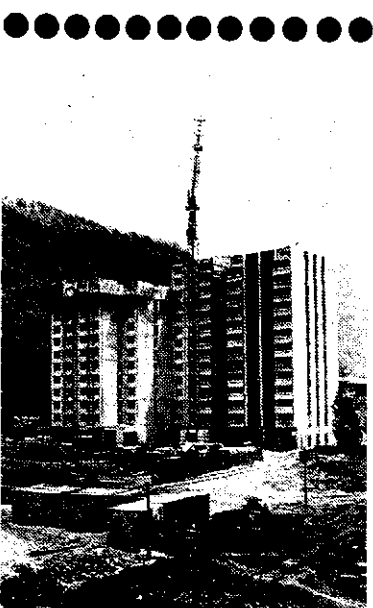
9. Če bodo upoštevani kriteriji pod točko 8, bo s tem v veliki meri urejena tudi mreža šol.

Predlagamo: Istovrstne manjše šole naj se združijo. Ob njih naj bodo urejeni domovi ali na drug način urejen prevoz učencev. Pri tem naj bodo strogo upoštevane občinske, regijske in republiške usmeritve.

S tem bomo v veliki meri izboljšali:

- pouk,
- materialni stroški bodo manjši,
- boljša bo izkoriščenost prostorov in opreme,
- boljša bo organizacija dela — kvaliteta dela,
- lažje bo doseganje družbenih smotrov,
- lažje bo doseganje interesov učenca.

10. Opredelitev strokovnih šol, centrov delavskih univerz je premalo opredeljena.

Nove stolpnice

Sodelavec pri modeliranju kalupa

Predlagamo:

a) da se v krajih, kjer so dani pogoji delovanja strokovnih šol centrov in delavskih univerz točno opredeli področje izobraževanja.

b) strokovna šola — center mora biti nosilec izobraževanja v stroki, za katero je usposobljena.

c) delavska univerza naj bo v krajih, kjer ni strokovnih šol — centrov določenega področja, organizator izobraževanja.

d) nosilci splošnega družbenega političnega izobraževanja naj bodo delavske univerze.

Celotno izobraževanje mora biti v skladu z zahtevami združenega dela materialne in nematerialne proizvodnje.

11. Kadrovska problematika. Zakon predvideva izmenjavo učiteljev in delavcev iz proizvodnje. Ni opredeljeno, kako praktično izvesti to zamenjavo. Pojavijo se problemi:

- pedagoško-andragoške izobrazbe delavcev,
- uvajanje v proizvodno delo,
- nadomestilo za delavca,
- strokovni izpiti.

12. Zakon naj enotno opredeli uporabo izkaza in indeksa.

13. Z zakonom je določeno, da morajo imeti učitelji za praktični pouk višjo izobrazbo. V Sloveniji ni izobraževalne ustanove za izobraževanje tega kadra v rednem šolanju. Organizacija študija ob delu je slabo razvita oziroma neprilagojena potrebam tega kadra.

Zelo obširna je bila tudi obravnava o osnutku zakona o usmerjenem izobraževanju v centru srednjih šol Jesenice, vendar pa niso sprejeli bistvenih zaključkov, pripomb ali predlogov.

Iz zapisnikov iz opravljenih javnih razprav ni razbrati, da bi kje obravnavali ali imeli pripombe tudi na ostale dokumente, ki so bili v sklopu te razprave.

Železarski globus

BELGIJA

Po podatkih, ki jih je objavil mednarodni inštitut za železo in jeklo je leta 1978 izdelalo največ surovega

jekla v zahodnem svetu naslednjih 15 železarskih družb (v milij. ton): žel. družba, država

	leto 1977	leto 1978
1. Nippon Steel — Japonska	(1) 32,4	(1) 31,2
2. US Steel — ZDA	(2) 26,1	(2) 28,4
3. Bethlehem — ZDA	(3) 15,1	(3) 17,1
4. BSC — Velika Britanija	(4) 17,2	(4) 16,7
5. NKK — Japonska	(5) 13,8	(5) 13,4
6. Finsider — Italija	(6) 12,9	(6) 13,4
7. Sumitomo — Japonska	(7) 12,5	(7) 12,0
8. Kawasaki — Japonska	(8) 12,5	(8) 12,0
9. Thyssen — ZRN	(9) 11,5	(9) 12,0
10. National Steel — ZDA	(10) 8,5	(10) 9,5
11. Republic — ZDA	(11) 8,4	(11) 9,1
12. Inland — ZDA	(12) 7,0	(12) 7,8
13. Armco — ZDA	(13) 7,2	(13) 7,7
14. BHP — Avstralija	(14) 7,3	(14) 7,7
15. Usinor — Francija	(15) 6,8	(15) 7,2

JAPONSKA

V železarni Sakai, ki pripada največji japonski železarski družbi Nippon Steel Co., so dosegli pred kratkim v jeklarni s kisikovimi konvertorji na enem izmed obeh konvertorjev doslej najboljšo vzdržnost ognjestalne obzidave na vstr. Vzdržala je 3190 šarž ob specifični porabi ognjestalnega materiala samo 0,77 kg na tono jekla. To so dosegli z dinamično tehniko kontrole temperature, sestave raztaljenega jekla in žlindre, strogo kontrolo temperature konvertorja s pomočjo termometrov z infrardečimi žarki, občasnimi popravki konvertorja v vročem stanju z brizganjem ognjestalnega materiala in uporabo visoko kvalitete, vendar tanjše opeke za obzidavo sten.

LR KITAJSKA

Kitajski predstavniki so ponudili japonskim železarskim družbam za letošnje leto še dodatno dobavo 200.000 ton premoga za koksiranje k 500.000 tonam za katere je pogodba sklenjena. Osnovni namen te ponudbe je, da bi LR Kitajska lahko še bolj povečala nabavo tiste industrijske opreme iz Japonske, ki bi jo plačala z dobavo premoga.

SAUDSKA ARABIJA

V letošnjem aprilu so z veliko svečanostjo v mestu Al-Jubail ob Perzijskem zalivu vzdali temeljni kamen za izgradnjo nove, velike železarne, ki bo pričela obratovati leta 1982. Zgradili bodo dve Midrex napravi za proizvodnjo železove gobe z zemeljskim plinom kot reducentom za 800.000 ton letne proizvodnje, tri 120 tonske električne peči, tri šestžilne naprave za kontinuirano vlivanje jekla za 850.000 ton letne proizvodnje ter dve valjarni za valjanje palčastega jekla. To bo šele prva faza izgradnje in v prihodnjih 15 — 20 letih predvidevajo, da bodo njeno letno proizvodno zmogljivosti postopno povečali na štiri milij. ton surovega jekla.

SOVJETSKA ZVEZA

ZDA, Japonska in Sovjetska zveza so se sporazumele o gradnji cevovoda, ki bo povezal bogata nahajališča zemeljskega plina v sibirski Jakutiji z obalo pacifiškega oceana. Za projekt, katerega vrednost ocenjujejo na štiri milij. dolarjev predvidevajo, da ga bodo pričeli uresničevati v sredini leta 1980. Potrebne cevi bodo dobavile japonske železarne.

ZVEZNA REPUBLIKA NEMČIJA

Pred kratkim so pričeli v zahodnonemškem pristanišču Emden, ki leži ob obali Severnega morja, z deli za izgradnjo prvega izmed treh predvidenih Midrex modulov za proizvodnjo železove gobe. Letno bo proizvajal 400.000 ton te železarske surovine, ki jo bodo prodajali raznim železarnam v Zahodni Evropi. Potrebno železovo rudo bo v obliki peletov dobavljal norveški rudnik v Kirkenesu, zemeljski plin potreben za redukcijo bodo dobavljali z nahajališč v Severnem morju. Ostala dva modula, od katerih bo imel eden isto proizvodno zmogljivost kot prvi, drugi pa nekoliko večjo, bodo pričeli graditi nekoliko kasneje.

LR KITAJSKA

V kitajski provinci Gansu je prenehalo z delom devet majhnih železarn, ker je bilo njihovo obratovanje negospodarno. Po letu 1970 je pričelo obratovati v tej provinci 12 majhnih železarn, vendar so imele stalne težave s preskrbo z železovo rudo in premogom za koksiranje. Zato so tudi pred kratkim izvedli ta ukrep.

MEHIKA

Pred kratkim je predstavnik mehiške železarne, ki je vpeljala HYL postopek za izdelavo železove gobe povedal, da so razvili nov postopek imenovan HYL II. Njegova značilnost v primerjavi s sedanjim HYL postopkom je, da ima za 30 % povečano produktivnost in približno za toliko tudi manjšo porabo plina potrebnega za redukcijo.

VELIKA BRITANIJA

Po britanskih podatkih je bilo leta 1978 proizvedeno v svetu (brez socialističnih držav) skupno 968 ton zlata. Daleč največji proizvajalec je Južnoafriška republika s 706 tonami ali 72,9 %. Ob upoštevanju zaloga in nabave v socialističnih državah, predvsem v Sovjetski zvezi, je bilo v letu 1978 porabljene v svetovnem merilu 1968 ton zlata, od tega največ 1250 ton za industrijske namene in 250 ton za kovance.

ZDA

V železarni Pittsburgh, ki pripada železarski družbi Jones & Laughlin so pred kratkim zgradili dve 350-tonski obločni električni peči. Letno bodo z njima izdelali 1,7 milijona ton surovega jekla in nadomestili proizvodnjo šestih SM peči, ki bodo vzporedno s tem prenehale obratovati.

TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI

in za njo Japonska, ZDA, LR Kitajska, Zvezna republika Nemčija in Francija.

V razdobju med leti 1966 in 1977 se je povečala svetovna poraba železove rude letno povprečno za 3,4 %. V istem času se je povečala količina izdelanega grodja za okoli 3,7 %. Ta razlika je, poleg netočnosti pri zajemanju podatkov, pogojena s splošno znanim dejstvom o boljši kvaliteti in višji vsebnosti železa v rudi.

Leta 1966 so že uporabljali železovo rudo, ki je v povprečju vsebovala 48,5 % železa, medtem ko je današnja vsebnost 56,6 %. Za države, v katerih se je v zadnjem obdobju močno povečala železarska proizvodnja kot, na primer, Japonska, Brazilija in Španija, je značilno nadpovprečno povečanje njene porabe. Pri klasičnih industrijskih državah v Zahodni Evropi in ZDA je nastala v tem desetletju določena stagnacija. V železarnah Velike Britanije in Luksemburga se je poraba celo zmanjšala.

V letih 1950 do 1957/58 je svetovno povpraševanje po železovi rudi preseglo ponudbo, kar je seveda pogojevalo stalno naraščanje njene cene. Potem so se do leta 1968 cene znižale zaradi znatnih presežkov na svetovnem tržišču železove rude. Izredna konjunktura v letih 1969 in 1970 je prinesla ponovno zvišanje cene, ki je trajalo do leta 1971 in se je leta 1972 stanje ponovno umirilo. Kljub stalno naraščajočim izkopnim stro-

škom v rudnikih, je cena rude za kratko obdobje celo nekoliko padla, da se je potem spet močno povečala.

V času ustanovitve AIEC (Association of Iron Ore Exporting Countries — Združenje držav izvoznice železove rude), v katerega se je leta 1975 vključilo skupno deset držav izvoznice rude (delež teh držav pri svetovni izkopani količini je bil leta 1976 okoli 24 %), je nastalo obdobje sorazmerne umiritve cen. Brazilija, ki je ena najvažnejših izvoznikov železove rude zahodnega sveta, se temu združenju ni priključila. Kljub gospodarski krizi, ki je po letu 1976 posebno močno prizadela železarsko industrijo, so lahko kupci železove rude šele v letu 1978 ob nespremenljivi neugodni gospodarski situaciji ugotovili določeno umiritev pri svetovnih cenah železove rude.

Za leto 1985 predvidevajo, da bo dosegla svetovna količina izdelanega surovega jekla milijardo ton. To ustreza, v primerjavi z letom 1977, povečanju za okoli 330 milijonov ton. Ob upoštevanju današnje tehnologije in nespremenjenemu razmerju izdelave grodja in surovega jekla, bo narasla v tem letu izdelava grodja na približno 720 milijonov ton. Pri ponudbi železove rude na svetovnem tržišču bi prišlo v obdobju 1974 — 1985 predvsem do spremembe v razmerju med peleti in kosovno rudo. Za leto 1985 predvidevajo ponudbo 50 % (1974 — 53 %) fine rude, 30 (21) % peletov in 20 (26) % kosovne rude.

V letu 1985 računajo, da bo dosegla količina nakopane

železove rude v svetu 1,2 milijarde ton in s tem bodo tudi pokrile takratne potrebe. Približno dve tretjini te količine bodo pokrile države zahodnega in tretjega sveta in eno tretjino socialistične države. Predpogoj za resnično doseganje te količine je, da bodo vsi projekti odpiranja novih rudnikov in povečanja izkopanih zmogljivosti obstoječih, ki so danes predvideni, tudi uresničeni. V glavnem gre pri tem za projekte pri največjih dobaviteljih železove rude kot so Brazilija, Avstralija, Kanada, ZDA, Južnoafriška republika, Indija, Sovjetska zveza in LR Kitajska.

V industrijsko razvitih državah Zahodne Evrope bodo leta 1985 krili iz svojih rudnikov približno 30 % celotnih potreb po železovi rudi. V glavnem gre pri tem za rudnike v Franciji, Španiji, Norveški in Švedski. Ostalih 70 % bo treba kriti z uvozom iz prekomorskih držav in to predvsem iz Brazilije, Kanade, Librije, Avstralije, Mavretanije in Južnoafriške republike.

ZDA bodo leta 1985 dve tretjini svojih potreb po železovi rudi krili iz domačih virov in eno tretjino z uvozom iz Kanade, Brazilije in Venezuele. Japonske železarne imajo za to obdobje tudi zagotovljene dobave železove rude v glavnem iz Avstralije, Brazilije in Indije.

DELO OBLIKUJE ČLOVEKA

Povečana proizvodna skupina je dobila oblikovno sestavljeno organizacijo združenega dela, ki je uspešno povečevala obseg proizvodnje ter predelave jekla. Leta 1975, to je zadnje leto petletnega obdobja, so združene Slovenske železarnice dosegle cilje srednjeročnega plana. Še več, po celotnem prihodku in dohodku so se v Sloveniji povzpeli na prvo mesto. K uspehom združenega železarstva je treba pristeti tudi delež pri oblikovanju ter delovanju skupnosti izdelave in predelave jekla.

Svojo pot napredovanja so v SOZD Slovenske železarnice združene delovne organizacije nadaljevale tudi v srednjeročnem obdobju 1976–1980. SOZD Slovenske železarnice je med prvimi izdelala in sprejela samoupravni sporazum o temeljnih srednjeročnega plana, ki ga kljub objektivnim težavam, zlasti v letih 1976 in 1977, uspešno izvršuje. Gospodarski načrt za leto 1979 predvideva 815.000 ton surovega jekla, 823.000 ton blagovne proizvodnje ter 13,7 milijarde dinarjev realizacije, kar je v primerjavi z letom 1969, ko se je rodilo združeno podjetje Slovenske železarnice, povečanje za 28 %, oziroma za 58 %, v realizaciji pa celo za devetkrat. Ker se je število zaposlenih v tem času povečalo za okrog 6.200 delavcev, ali za 53 %, je očitna tudi povečana produktivnost dela.

Slovenske železarnice ob desetletnici združitve predstavljajo stabilno organizacijo združenega dela, ki ima dalekovidno zasnovano razvojno pot, uspešno organizacijo združenega dela in sredstev, usklajevanje proizvodnje in poslovanja in enotno izvrševanje razvoja. Zasnova dolgoročnega razvoja Slovenskih železarnic predvideva nadaljevanje procesa plemenitjenja proizvodnje surovega jekla, razvijanje večstopenske predelave in tako finalizacijo kakovostnih in plemenitih jekel, ki bo v Jugoslaviji pomenila substitucijo uvoza ter uspešen in konkurenčen nastop predelanih jekel na tujih tržiščih. Milijon ton jekla je zgornja meja količinskega povečanja surovega jekla, pomembnejša pa je njegova struktura in vrednost izdelkov, namenjenih domačim in tujim porabnikom. Osrednji cilj naslednjega srednjeročnega plana SOZD Slovenske železarnice, mora biti uravnoteženo zunanjetrgovinskega blagovnega prometa po obsegu in območjih. Ta cilj opredeljuje tudi politiko razvoja proizvodnih zmogljivosti in programa dela.

Veseli me, da sem pri ustanavljanju združenega podjetja, njegovem uveljavljanju, transformaciji v sestavljeno organizacijo združenega dela ter pri snovanju skupnosti za jeklo prispeval tudi svoj delež.

Sodeloval sem pri oblikovanju in preobrazbi SOZD Slovenske železarnice po zakonu o združenem delu, skrbel za pretok informacij in s pripevki v tovarniških glasilih, dnevnikih in publikacijah stalno seznanjal zaposlene v javnost s stanjem, problemi in načrti slovenskega železarstva. Bil sem tudi pobudnik vseh

srečanj delavcev Slovenskih železarn na družbenopolitičnem, strokovnem, kulturnem in športno-rekreacijskem področju, ki utrjujejo duh solidarnosti, vzajemnosti in priпадnosti železarstvu in celotni naši samoupravni družbi.

Prepričan sem, da smo leta 1969 ravnali pravilno, ko smo se na referendumu odločili za združitev slovenskega železarstva. To je bila pametna poteza, ki bo tej najstarejši industrijski dejavnosti na Slovenskem bogati tradiciji omogočila tudi plodno prihodnost.

ZADOŠČENJE

Uveljavljanje sestavljene organizacije združenega dela je bilo na celotni poti težavno. Prepričani smo bili sami sebi. Pomankljiva družbenopolitična podpora republike pa je rojevala nezaupanje tudi v združenih delovnih organizacijah. Dobil sem občutek, da moja prisotnost na poslovnih dolžnostih postaja ovira priznanja in krepitve SOZD Slovenske železarnice, zato sem sredi leta 1977 pisno izjavil, da v naslednjem razpisu poslovnih del in nalog ne bom sodeloval. Osvežitev, ki je nastala po tem, ko je letos dolžnost predsednika prevzel Igor Uršič, člana poslovnega organa pa Peter Kunc in Marjan Belej, pomeni nov veter, ki bo pospešil plitbo slovenskega železarstva.

Sedaj, ko gre moja aktivnost h kraju, imam mirno vest in ugoden občutek, da sem prispeval svoj delež pri osvoboditvi domovine in gradnji našega samoupravnega socializma. Sodeloval sem pri snovanju organizacije OF na terenu, delal v komunistični partiji, v organih oblasti, krajevnih, občinskih, okrajnih, okrožnih, republiških in zveznih družbenopolitičnih telesih. Prav gotovo sem med tistimi, ki so dosegli najdaljši staž na osrednji poslovnih dolžnostih podjetja oziroma organizacije združenega dela. Delal sem tudi v družbenih in samoupravnih organih na področju znanosti, prostev in denarništvu, sodeloval v telesno-kulturni dejavnosti ter zastopal barve države doma in v inozemstvu.

Alpinizem in smučanje sta moja življenjska spremljevalca, ki mi omogočata, da nisem breme družbe in da tudi sedmi križ nosim pokonci. Telesna kultura je vir sposobnosti, zdravja in moči. Ker je zasebna materialna bilanca mojega dela kljub varčnosti skromna, podružblja pa se tudi podedovana imovina mojih prednikov, sem prepričan, da sem slovenski socialistični družbi dal kar sem mogel. Ne materialna bogatitev, temveč doseženi delovni uspehi pomenijo največje zadoščenje.

Če se ozrem nazaj, sem srečen, da sem se zavestno predal toku gibanja za osvoboditev dela ter pravičen in human razvoj socializma. Očitam si le premajhno skrb za svoje tri sinove. To poskušam sedaj popraviti pri petih vnukih in vnukinjah – zamujenega pa ni mogoče nadomestiti.

Nikoli nisem zapustil svoje družine, zavedam pa se, da ji očetovstva nisem razdaljal. V poduk novim generacijam, ki bodo nadaljevale začeto delo samoupravne gradnje socializma, moram reči: Ob požrtovalnem delu za splošne družbene koristi se nikoli ne sme pozabiti na nov rod, ker nihče ne more nadoknaditi tistega, kar lahko in morajo dati starši. Lastnim otrokom nisem omogočil niti prijetnega otroštva niti velike prihodnosti, premoženja pa jim tudi ne bom zapustil. Skromnost dediščine si ne očitam, saj morata tudi za naslednje generacije le živo delo in ustvarjalnost biti vir novega življenja.

Življenjska usoda na žalost vsebuje tudi grenke preizkušnje. Najbolj boleči so trenutki, ko ti v lastnih vrstah naredijo krivdo. Tudi taka razočaranja sem prebolel, imam pa posebno radost, da so me vedno razumeli in mi zaupali borci in delavci. Manjša naravnost na dnevnopolitično in večjo na cilje socializma ne prinašata priznanj, temveč rezultate dela in zadoščenje.

Veliko je, kar smo v tri in pol desetletju pri nas dosegli. Nacionalno svobodno gradimo pravično sedanjost in lepšo prihodnost. Veliko pa bo še truda, samoodpovedi in požrtvovalnosti potrebno, da bi dokazali vrline ter prednost, ki jo vsebuje socialistično samoupravljanje. Večja družbena storilnost je edini objektivni dokaz naprednejših proizvodnih odnosov. Delovne vneme še nismo razvili do take ravni, ki bi nas pripeljala do tega cilja. Premajhna zavest in resnična predanost samoupravni ureditvi nam zmanjšujeta gospodarske ter druge dosegke, izražata se v količini in kakovosti izdelkov ter storitev in na žalost tudi s posledicami, ki nam niso v čast. Ponovno bo potrebno uveljaviti duh iz narodno osvobodilne borbe in vzajemno ter vdano nadaljevati gradnjo našega socializma.

KONEC

ČEZ POČITNICE BOSTE LAHKO BRALI NAŠ NOVI PODLISTEK — NOVELO S PARTIZANSKO TEMATIKO:

VINKO TRINKAUS

1

IZDAJA

I.

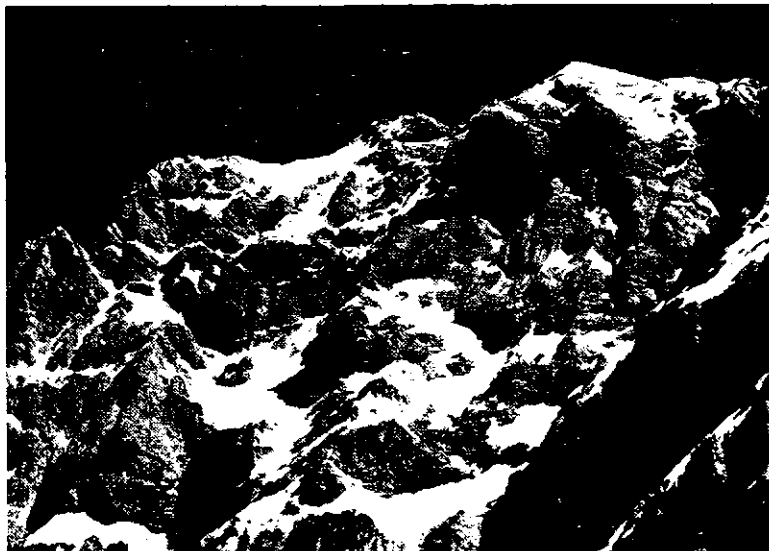
Najraje bi zavrnil. Naposled v bližini doma. Dolino je poznal. Nikoli ni bil na tej strani, gledal jo je iz nasprotne strani, ko je stal v senci velike hrške. Kot bi zagledal starega znanca. V spomin so se mu naglo utrinjali dogodki iz mladosti, vasi, saj bo kmalu doma. Res bo lahko prišel k hiši šele v temi, vendar blizu je, kmalu bo potrkal na okno, na pragu iznenadil koga od domačih in potem bo začel pripovedovati. Koliko novic po dobrem letu dni, odkar je partizan. Kako bo sprejel oče novico, da je postal komandir in poveljuje četi hbrabnih partizanov?

Nenaden strel je Matica zdramil iz vzburljivega premišljevanja. Napet je prisluškoval, da bo znova počilo in bo tako uganil smer, od koder je nekdo ustrlel. Vsekakor sovražnik, saj partizanov, kolikor je vedel, ni bilo v bližini. Ko ni dočkal novega strela je s pogledom iskal smer preko doline. Ni jo ubral navzdol, ampak se je začel previdno pomikati po obrobju. Veselje se je umaknilo previdnosti. Dokler ne ugotovi, zakaj strel, ne bo miren.

Zagledal je volovsko vprego iz domače vasi, ni pa prepoznal kmeta, ki je bil ob volih. Slišal je zategle klice, sam pa se je pomikal v zavetje drevin in grmičja. Z brzostrelko v roki se je premikal po obrobju in gledal kmeta. Drugih ljudi v dolini ni opazil.

Zastal je ob robu gozda. Greben je sekala večja izjeda, porasla z visoko travo, resjem, redkim leščevjem in pritlikavimi borovci. Globoko izjedeno kolovoz je poprek prerezal sedlo. Sonce še ni zatoniло, naprej ni kazalo, pa se je Matic naslonil na deblo hrasta in strmel preko sedla v daljavo, kjer je slutil domačo vas. Strašno ga je mikalo, da bi se odpravil na rob, gledal proti vasi, do mraka. Strel ga je opomnil, da mora počakati.

(SE NADALJUJE)

Prisojnik (Foto Franci Sluga)

MIROSLAV NIKOLIĆ

12

SPOMINI NA PRVO SVETOVNO VOJNO IN KOROŠKO OFENZIVO

Rekli smo mu: če smo dovolj zreli, da odgovorno na svojih ramah nosimo levji delež programa (recitacije, petje, igranje) in pripravljajmo del, potem smo tudi zreli, da plešemo z ostalimi. Zmagali smo!

Negotin je imel tedaj veliko dobrih ciganskih orkestrrov. Bili so domačini, toda po rodu romunski cigani. Igrali so po sluhu (brez not), toda na pamet so znali ne samo vse srbske in rumunske pesmi in ples, temveč tudi skladbe Straussa in še več! Na primer: glasbo za četvorko, za polonezo in drugo.

Najboljši orkester je imel prvi igralec na violino, pravi virtuoz, sloviti Maraško. Do danes nisem slišal, da bi kdo bolje igral otočni valček Jesensko listje!

Tedaj sem se izuril za dobrega plesalca. Kot enega med najbolj nadarjenimi sošolci za ples, so me sošolke naučile in trenirale plesati valček »na obe strani«. Jaz njih »One step«. Pri babici sem imel status odraslega samca. S teto sta zelo skrbeli zame. Imel sem svoj ključ od vežnih vrat, odhajal na sprejeme, zabave in proslave tudi sam in prihajal ponoči domov. Bil pa sem vedno dober učenec, pa tudi oče se pozneje ni vtikal v moj način življenja.

V jeseni, na začetku šolskega leta, so nam sporočili, da mi, ki smo v času okupacije izgubili eno leto, lahko naredimo v šolskem letu 1919/20 dva razreda: enega v prvem, drugega v drugem semestru. Toda, da moramo dobro poprijeti. Vpisal sem se torej v tretji razred.

Pozimi enkrat, ne vem natančno kdaj, je mama z otroki končno prišla v Negotin in povedala, da gremo vsi za Vranje, kjer je bil domičil očetovega polka, kjer bodo stari veterani po osmih letih bojevanja in potepanja demobilizirani, polk pa stacioniran.

Torej konec mojega samostojnega življenja pri babici! Vprašal sem se, kako se bom ujemal z očetom. Od 1912. leta

nisva nikdar za daljši čas živela skupaj. Pa je šlo boljše kot sem pričakoval. Oče je bil živahen, temperamenten človek, toda plemenit in širok. K nobeni stvari nas ni silil. Pustil je, da si sami izbiramo smer študija, poklice in stranske dejavnosti. Zahteval pa je, da smo solidni učenci, poštteni in demokratični v odnosu do vseh ljudi. Bil je bolj tolerant kot jaz, ki bi rad vsakega naredil srečnega, toda — po mojem konceptu in profilu.

Koncem januarja 1920 sem končal tretji razred in se za vedno poslovil od negotinske gimnazije. Ni šlo lahko, veliko stvari me je vezalo na moje rodno mesto. V Vranju pa smo se kmalu počutili zelo domače. Vranje je imelo, še bolj kot Negotin, značaj tipičnega patriarhalnega malega mesta trgovcev in obrtnikov, ličnega navdiha, če imajo mesta dušo. Meščani so bili veseli, prijazni in znani muzikalni ljudje.

Nešteto pihalnih in godalnih ansamblov je bilo, ne samo v mestu, temveč tudi v okoliških vaseh. Govorica je bila bolj melodična kot v Negotinu in je imela neke elemente makedonščine.

Da smo se hitro znašli in tudi uredili stanovanje, je bila zasluga babičine najmlajše sestre, ki je živela v Vranju z dvema neporočenima hčerama in imela veliko sodobno grajeno hišo. K njej nismo mogli, ker je imela v polovici hiše nameščeno ameriško misijo Rdečega križa, ki je potrebnemu prebivalstvu delila perilo, različne potreščine, sladko kondenzirano mleko za otroke in drugo. Sestavljena je bila iz dveh ali štirih starih devic, sicer grdih, toda zelo ljubeznivih in simpatičnih. Za stanovanje smo dobili precej staro in zanemarejeno hišo, približno 100 m od glavne ulice, na prečnem dohodu v mestni park. Vmes med parkom in našo hišo je bil prazen prostor, na katerem smo fantje igrali nogomet. Takoj za parkom proti zahodu se je že začel dvigati visok hrib Pljačakavica, če se ne motim. Predno smo prišli, je oče hišo že uredil. Tukaj sem doživel prijetno presenečenje: na dvorišču nas je čakala Mici, že precej odrasla udomačena srnica, spomin na Koroško ofenzivo.

Vojaki so jo najbrž v Senturški Gori nekje staknili še čisto majhno, udomačili in potem darovali očetu, ki je imel živali zelo rad. Bila je zelo vesela, da je dobila družbo. Navezala se je na nas, spremljala me je kot pes, če sem šel kaj kupovat.

Spomladni se je svobodno pasla v mestnem parku, vsi so jo poznali in noben mestni pes se ni vtaknil vanjo. Še leta potem, ko je že odrasla, je bila pri nas.

Okoli polovice februarja leta 1920 sem stopil v četrti razred vranjske gimnazije. Lepo so me sprejeli: profesorji zaradi

odličnega spričevala, ki sem ga prinesel iz Negotina, sošolke zaradi tega ker sem dobro plesal (da bi bil zahudiča, le za nekaj centimetrov višji!), sošolci zaradi imenitnega tobaka, ki sem ga občasno prinesel v šolo in tovariško razdelil med vse kadilce (z mano vred). Namreč baba Ljuba, kot smo babičino sestro klicali, je bila strastna kadilka. Američanke od Rdečega križa, ki so pri njej stanovale, so ji od časa do časa darovale po več škatele izvrstnega tobaka za pipo. Še danes jih vidim: ovalne, rdeče, s sliko pipe in oznako »velveta«. Tobak je bil v medu prepiran, gostega belega in opojnega dima. Kot »staremu« kadilcu mi je baba Ljuba, na skrivaj, da oče ne bi vedel, tovariško primaknila eno do dve škatli. Oče nikdar ni kadil, toda proti kajenju se ni izrazil. Vendar jaz nisem želel, da oče ve, da kadim že od bolgarskih časov naprej.

Moji tatici hčerki babe Ljube, sta bili mladi, toda zreli dekleti. Posebno starejša Lela je bila živahna in brhko dekle. To sem izkoriščal. Če so se mladi očetovi oficirji želeli z njo spoznati, sem za posredovanje zahteval protiuslugo. Na primer, jahanje konj iz njihovega mitralješkega oddelka, skupno z mojimi prijatelji.

Zahvaljujoč tatici sem prišel v družbo »zrelejš« mladih: študentov učiteljev mladih uradnikov in oficirjev. Nekateri so bili komaj demobilizirani. Tam sem se najprej zavedel, kaj se v Vranju novega dogaja. Razcvet komunističnega gibanja je zajel postopoma vse sloje prebivalstva. Povsod so tekale razprave. Ponosni očetovi demobilizirani veterani so postali komunistični propagandisti! Nečesa sem se dobro zapomnil: nikjer ni bilo grobih spopadov ali žolčnih ugovarjanj. Ljudje so se nekako delili na navdušene in nenavdušene, ki so na kakšne goreče razlage navdušenih majali z glavami in se smehljali, kot da gre za kakšno novo modo.

Včasih je prihajalo do zabavnih in komičnih situacij. Tako je, na primer v neki družbi, kjer sem bil zraven, mlad zagnan jurist, ki se je ravnokar vrnil iz Pariza, razlagal bodoče podražavljenje osnovnih proizvodnih sredstev. To na »stare« ni uredilo posebnega vtisa. Toda, ko je začel navdušeno zagovarjati volilno pravico in vsestransko enakopravnost žensk in svobodno zakonsko zvezo in svobodno ljubezen, so se uboge patriarhalne ženske kar spogledovale in križale!

Moram pripomniti, da je bila komunistična partija tedaj legalna in komunistična propaganda svobodna. Nihče si ni upal zoperstaviti temu valu, ki je šel čez celo Evropo.

(se nadaljuje)

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Vsi trije zbori občinske skupščine Radovljica so na šesti skupni seji 13. junija najprej obravnavali poročilo o delu delegatov iz SR Slovenije v zveznem zboru skupščine SFRJ v 1978. letu, osnutek zakona o družbenih svetih, osnutek zakona o sistemu družbenega planiranja in o družbenem planu SRS ter informacijo o delovanju organov za postopek o prekrških v SRS. V nadaljevanju so na ločenih sejah zbori med drugim sprejeli odlok o spremembah in dopolnitvah odloka za zemljišča za stanovanjsko gradnjo na Jaršah na Bledu, odlok o razširitvi obveznosti plačevanja samopriskevka na območju občine, odlok o obveznem prispevku za razširjeno reprodukcijo komunalnih naprav in objektov v občini, poročilo o delu skupščine občine za tekoče mandatno obdobje, poročilo o delu upravnih organov in poročilo kmetijske zemljiške skupnosti. Delegati so bili seznanjeni z razpravo in stališči o samoupravnih in družbeno-ekonomskih odnosih v stanovanjskem gospodarstvu ter izrekli soglasje k imenovanju Edgara Vončina za sekretarja regionalne zdravstvene skupnosti Kranj.

Izvršni svet OS Radovljica je na 50. seji 4. junija ponovno obravnaval predlog odloka o organizaciji upravnih organov, predlog odloka o določitvi zemljišč namenjenih za stanovanjsko gradnjo na blejskih Jaršah, poročilo o gibanju gospodarstva v prvem tromesečju 1979, osnutek samoupravnega sporazuma o skupnih obveznostih pri organiziranju kulturnih, športnih in drugih prireditveh širšega pomena na Gorenjskem in poročilo o prilivu sredstev za razširjeno reprodukcijo komunalnih objektov in naprav. Na seji so sprejeli delovni program izvršnega sveta za pripravo srednjeročnega plana 1981-1985. Ocenili so tudi podatke o gibanju gospodarstva za mesec april 1979 in sprejeli več odločitev urbanističnih in gradbenih zadev. Vse predloge odlokov je izvršni svet posredoval v potrditev občinski skupščini.

Komite OK ZK Radovljica je na 18. seji 7. junija ocenil problematiko zaposlovanja v občini, naloge pri oblikovanju in družbenih svetov ter obravnavalo položaj okoli črni gradnji po- čitniških hiš na območju radovljiške občine. Člani komiteja so spregovorili tudi o akciji za zbiranje sredstev namenjenih šoli v Krumovcu ter o pobudi za sofinanciranje spominske plošče predvojnemu komunistu Andreju Prešernu iz Zasipa.

Občinske družbenopolitične organizacije v Radovljici so za učinkovito izvedbo nalog pri pripravi družbenega planiranja in planskih dokumentov ter za uresničevanje stališč republiškega sveta ZSS o pridobivanju in razporejanju dohodka ter uveljavljanja načel delitve po delu, ponovno pripravile program obiskov politično strokovnih skupin v vseh TOZD v občini. Obiski, podobni tistim ob akciji zaključnih računov, se bodo v vseh TOZD zvrstili od 15. avgusta do 15. septembra. Že v juniju bodo sklicali razširjene seje izvršnih odborov sindikatov, ki bodo izdelale akcijske programe nalog.

Iz pregleda občinskega sveta ZSS Radovljica je razvidno, da so do 1. junija nakazali radovljiški delovni kolektivi šele 26 % sredstev od načrtovanih za solidarnostno pomoč potresnim krajev v Črni gori. Po oceni sindikatov je večina delavcev že delala solidarnostno in namenilo eden ali dvodnevni zaslužek, vendar ga še niso nakazali. Vsa sredstva bodo po sklepu predsedstva občinskega sveta ZSS vse TOZD in OZD nakazale v juniju.

Po statističnih podatkih oddelka za gospodarstvo občinske skupščine Radovljica je bila v aprilu dosežena najvišja vrednost izvoza v 1979. letu. V prvih štirih mesecih je vrednost izvoza znašala kar 34 % več kot lani. V aprilu je svoj izvoz najbolj povečal Elan Begunje.

V aprilu mesecu je 18.303 gostov, ki so bili prijavljeni v radovljiški občini ustvarilo 49.305 nočitev. Največ nočitev 63 % so ustvarili domači, 36,2 % pa tudi gostje. Na Bledu je bilo 26.342, v Bohinju pa 18.234 nočitev. Vse kaže, da si gostinci lahko obetajo ugoden izid letošnjih nočitev, kajti že v prvih štirih mesecih so jih presegli za 14 % v primerjavi z lanskim letom. Z občinsko resolucijo je predviden porast nočitev v 1979. letu za 15 %.

Ob letni registraciji čolnov v občini Radovljica je bilo razvidno, da je na Bledu 64, v Bohinju pa 44 čolnov, plitvic in drugih športnih čolnov, kar pomeni, da se je njihovo število zmanjšalo lani za 24 raznih plovil.

Po sklepu izvršnega sveta OS Radovljica je izrečeno soglasje samoupravnih stanovanjskih skupnosti, da se najemnine za poslovne prostore, namenjene za opravljanje osebnih storitev s 1. junijem povišajo za 25 %, za pisarniške in skladiščne prostore, garaže in druge prostore pa se najemnina poviša s 1. junijem za 30 %.

Po prvih treh mesecih 1979. leta je izkazalo izgubo v poslovanju v radovljiški občini 15 TOZD oz. OZD v skupnem znesku 17.671.000 din. Večidel so pokazale izgube gostinske delovne organizacije in delno tudi kmetijstvo ter gozdno gradbeništvo. Večina teh zaradi sezonskega značaja redno prikazuje izgube v začetku leta.

Organizacijsko kadorovska komisija pri predsedstvu občinskega sveta ZSS Radovljica je na zadnji seji obravnavala in oblikovala predloge za podelitev srebrnega znaka sindikata 16 zaslužnim sindikalnim delavcem. Predlagala je tudi imenovanje dveh delegatov za republiško proslavo dneva samoupravljalcev, 27. junija v Ljubljani. To sta predsednika delovnih svetov OZD Veriga Lesce Rado Janša in LIP Bled Janez Kovačič. Vse predloge bo potrdilo predsedstvo občinskega sveta ZSS na prvi junjski seji.

Zaradi izredno naglega naraščanja števila prebivalstva v novem naselju na Gradnikovi ulici v Radovljici sedanji objekt za otroški vrtec ne more pokriti potrebe po varstvu otrok niti 50 %. Sprito tega si je skupnost otroškega varstva občine Radovljica postavila za prednostno nalogo v 1980. letu, da pripravi vse potrebne pogoje za začetek gradnje novega vrtca tudi v Cankarjevem naselju, v katerem naj bi v osmih ali desetih oddelkih dobilo mesto najmanj 200 predšolskih otrok.

Izumiteljski in novatorski dejavnosti za tehnične izboljšave v proizvodnji so v Elanu Begunje šele v zadnjem času posvetili več pozornosti, ko so imenovali novo komisijo za inovacije. Le-ta je že pregledala 25 vlog raznih predlogov domačih inovatorjev, od katerih jih je ugodno rešila 12. Začasno je odločila 3 predloge, 2 vloge je vrnila avtorjem za ponovno obdelavo predloga, eno vlogo bo reševal delavski svet TOZD Telovadno orodje, 7 vlog pa je komisija zavrnila. Za 12 osvojenih predlogov inovacij je bilo avtorjem izplačano 10.939,28 din nagrade. Komisija je opozorila vse DPO in samoupravne organe, da naj bolj spodbujajo tovrstno dejavnost, ki prinaša Elanu veliko korist glede na značaj njegove proizvodnje.

Skupna komisija podpisne samoupravnega sporazuma o štipendiranju učencev in študentov v občini Radovljica je na zadnji seji pregledala pripombe k predlogu družbenega dogovora o štipendiranju politiki v SRS in osnutku samoupravnega sporazuma o štipendiranju, ki so jih kar precej zbrali iz OZD in SIS. Obravnavali so zaključni obračun za štipendiranje v občini Radovljica za I. tromesečje 1979. V občini je skupaj 407 štipendistov, ki prejema 314 štipendij iz združenih sredstev in 93 kadrovskih štipendij. V I. tromesečju je bil prispevek za štipendiranje v letnim planom dosežen 24 %. V tem času so znašali prihodki združenih sredstev za štipendiranje 3.070.097 din, lani pa 1.561.455 din.

Po podatkih občinske skupnosti za zaposlovanje Radovljica je bilo v 1978. letu v občini 12.186 zaposlenih, kar pomeni porast za 3,4 % ali 1,4 % več kot je bilo predvideno z občinsko

resolucijo. Od 600 novih delavcev kolikor se jih je zaposlilo lani je bilo kar 40 % iz drugih republik. Od vseh novozaposlenih je 58 % polkvalificiranih in nekvalificiranih. Letno se v občini upokoji od 70 do 100 delavcev, okoli 80 pa jih postane delovnih invalidov.

Ob zadnji solidarnostni akciji pri zbiranju pomoči prizadetemu prebivalstvu Črne gore so se še posebno izkazali aktivisti Rdečega križa in pionirji v krajevni organizaciji Bled. Že v prvih dneh po potresu so zbrali nad 15.000 din, do sredine maja pa znaša vrednost v gotovini in obveznicah za ceste zbrana in nakazana na pomoč 124.000 din.

Svet KS Radovljica je na zadnji majski seji sklenil, da bo dal pobudo krajevni konferenci SZDL za sklic širšega političnega aktivna v KS, na katerem bi se predstavniki vseh družbenopolitičnih organizacij in organov krajevne skupnosti dogovorili o pripravah za izvedbo novega referenduma o samopri- spetku za izgradnjo družbenega doma in zimskega bazena. Svet je priporočil tudi SIS za telesno kulturo, izobraževanje, otroško varstvo in kulturo, da te objekte vnesejo v svoje srednjeročne programe za obdobje 1981-1985. Posvet aktivna bodo sklicali že v juniju.

Konec maja je bil v festivalni dvorani na Bledu 3. kongres zdravstvenih delavcev Jugoslavije, ki se ga je udeležilo nad 1000 delegatov. Glavna tema tega največjega srečanja zdravstvenih delavcev je bila posvečena samoupravnim organiziranosti in razvoju družbeno-ekonomskih odnosov jugoslovanskih zdravstvenih organizacij.

Na skupni seji izvršnih odborov kulturne skupnosti in zveze kulturnih organizacij Radovljica konec maja so spregovorili o stališčih kulturnih delavcev do preloženih gradiv o družbeno-ekonomskih odnosih v stanovanjskem gospodarstvu. Zavzeli so se za vključevanje stanovanjskih potreb delavcev v kulturi, ki združujejo stanovanjske prispevke v okviru svojih, večidel zelo majhnih delovnih skupnosti, vendar pa te niso zmogle same zagotoviti stanovanj. Opozorili so tudi, da bi morali biti v vsaki večji stanovanjski soseski načrtovani večnamenski prostori za družbeno in kulturno dejavnost. Izgradnja večjih družbenih ali kulturnih domov naj bi se v bodoče načrtovala le v večjih središčih, ne pa v vsaki KS ali naselju. Prednost pa mora imeti občinsko središče. V razpravi so tudi menili, da Kulturna skupnost ne bo zmogla kriti vzdrževanje vseh kulturnih domov, ker bi sicer morala združevati izredno veliko sredstev in s tem povečati stopnjo prispevka za kulturo od bruto OD za več kot 50 % nad dosedanje.

S samostojnim koncertom slovenskih narodnih in umetnih pesmi ter nekaterih tujih avtorjev so se v petek, 8. junija v osnovni šoli v Radovljici predstavili pevci komornega zbora A. T. Linhart KUD Radovljica. Zbor, ki ga zadnja tri leta zelo uspešno vodi pevovodja Andrej Arnel šteje 18 rednih članov, med katerimi je v zadnjem času pristopilo nekaj novih in mlajših pevcev. Zaradi vidnega napredka v kakovosti petja je zbor priljubljen gost na številnih prireditvah. V zadnjem času je nastopal na Blejskem otoku, v Radovljici za tuje turiste, na krajevnih proslavah in v nekaterih delovnih organizacijah.

Igralci jeseniškega gledališča Tone Čufar so v okviru kulturne akcije za delovne kolektive v petek, 1. junija večer uprizorili v dvorani kina v Radovljici komedijo Zakonski vrtljak.

Klub zadovoljnih abstinentov Radovljica je tudi letos v maju organiziral za svoje člane celodnevni obisk Rogaške Slatine. Razen delovnih razgovorov s svojimi pokrovitelji iz tamkajšnjega zdravilišča so Radovljičani sodelovali na prijateljskem tekmovalstvu v šahu, streljanju, kegljanju in malem nogometu in si prisluzili dva pokala. Sodelovanje z zdraviliščem Rogaška Slatina, ki je vzpostavljeno že pred dobrimi dvema leti, pomeni za klub zadovoljnih abstinentov iz Radovljice veliko spodbudo, predvsem pa možnost navezovanja prijateljskih stikov in medsebojnega poznavanja.

SREČANJE Z »GALEBOM«

V petek, 8. junija zjutraj se je devet mladincev iz jeseniške občine odpeljalo proti Kopru na srečanje s posadko šolske ladje Galeb. Ob devetih dopoldne se je začelo srečanje, na katero je bilo povabljenih 150 mladincev iz Gorenjske, Ljubljane in njene okolice.

Na ladji, ki je bila zasidrana v koprskem pristanišču, smo se najprej seznanili z zgodovino in nalogami ladje, nato pa smo si jo tudi ogledali. Spoznali smo, da je to v bistvu čisto navadna ladja, po drugi strani pa tudi najbolj nenavadna ladja na svetu. Navadna zato, ker je grajena tako kot so grajene vse ladje, ki plujejo po morjih, nenavadna pa zato, ker je to ladja miru in ker je na njej prebil tovariš Tito pri svojih obiskih skupaj več kakor leto dni. Na njej so po več dni prebivali tudi državni drugi prijateljskih držav.

Galeb je prejel nešteto priznanj in pohval za svoje delo. Največje pa je priznanje tovariša Tita za misijo miru v času zasedanja neuvrščenih dežel v Kolombu, ko je tovariš Tito uporabil Galeb za svojo rezidenco in tam sprejel neštete državnike.

Galeb je učilnica za neštete mornarje in bodoče starešine naše vojne mornarice. Biti mornar na tej ladji je največja čast in hkrati velika obveznost za vsakega fanta, ki stopi na njen krov. Vsako generacijo obišče vsaj enkrat tovariš Tito in vsaka generacija spozna tudi nekaj tujih dežel.

Na ladji delujeta osnovna organizacija zveze komunistov, ki šteje vedno vsaj tretjino vse posadke in osnovna organizacija ZSM, ki je razdeljena v tri aktivne, katerih predsedniki sestavljajo predsedstvo osnovne organizacije.

Seznaili smo se, kako poteka na vaden delovni dan na ladji. Za konec

pa smo si v domu Heroja Tita ogledali še štiri filme.

V prvem smo se seznanili z življenjem na ladji, kadar pluje po morjih in kadar je zasidrana v domačih in tujih pristaniščih. Drugi film nam je prikazal življenje najmlajše posadke — posadke pionirjev iz vse Jugoslavije, ki so se na njej prvič seznanili s pravim mornarskim življenjem.

Tretji film je prikazoval verjetno najtežje dneve, ko je ladja zasidrana v pristanišču in ko mornarji lahko kopensko življenje samo opazujejo z ladje.

Gorenjski mladinci pred šolsko ladjo Galeb v Kopru.

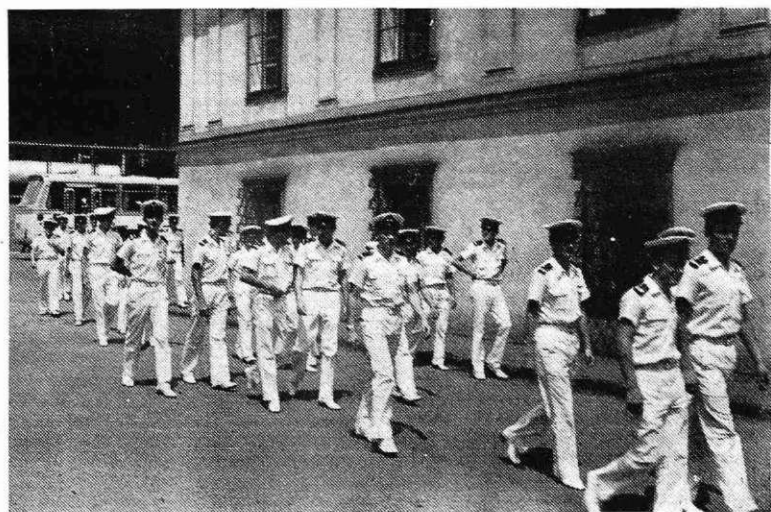
Četrti film pa je prikazoval zadnje dneve na ladji pred odhodom domov.

Kaj smo še zvedeli na Galebu?

Med drugim tudi to, da na njem skoraj ne poznajo nediscipline in da je skoraj vsak član posadke nagrajen za svoje delo na vojaškem ali družbenopolitičnem področju. Vendar pa ne zato, ker bi bili kriteriji tako lahko dosegljivi. Ne! Kriteriji so strogi, le vsak hoče čimbolje opraviiti svoje delo.

Odšli smo domov s prijetnimi spomini na pristrčno srečanje in s spoznanjem, da smo se v tem dopoldnevu spet nečesa naučili.

I. Smolej

Mornarji iz šolske ladje Galeb

in našim tehničnem muzeju

PRIHODNI TEDEN SEJE VSEH TREH ZBOROV ...

(Nadaljevanje s 1. strani)

O DELU DELEGATOV IZ SR SLOVENIJE V ZVEZNEM ZBORU SKUPŠČINE SFRJ OD 15. MAJA DO KONCA LANSKEGA LETA

Poročilo obravnava delo zveznega zbora skupščine SFRJ, pogovore delegatov iz SR Slovenije v zveznem zboru skupščine SFRJ in druge oblike njihovega skupnega dela ter obveščanje o delu zveznega zbora skupščine SFRJ.

V obravnavanem obdobju je bilo pet pogovorov delegatov, in sicer prvi pri predsedniku republiške konference SZDL Slovenije Mitju Ribičiču, ostali pa pred vsako sejo zveznega zbora. Na prvem pogovoru so ugodno ocenili dotedanje delo in izkušnje delegatov iz prvega mandatnega obdobja in sprejeli pomembne sklepe za nadaljnje delo novoizvoljenih delegatov in SZDL. Že na tem pogovoru je bila izražena potreba za še tesnejšim sodelovanjem s skupščinami občin in delegatsko bazo, za koordinacijo delegatov pa je bil izvoljen Bogdan Osolnik, za njegovega namestnika pa Drago Seliger. Zbori skupščine SR Slovenije pa so za sekretarja delegatov iz SR Slovenije v zveznem zboru skupščine SFRJ imenovali Igorja Kostjukovskija.

Delegati so na pogovoru sprejeli tudi dogovor o medsebojnem sodelovanju, ki se opira na izkušnje iz prvega mandatnega obdobja in s katerim se opredeljujejo take oblike sodelovanja v SR Sloveniji, ki jim bodo omogočale čim bolj uspešno kolektivno delo. Delitev dela in medsebojno pomoč pri usklajevanju stališč, pri sodelovanju z delegatsko bazo in pri oblikovanju predlogov in pobud za delo na sejah zbora in na sejah delovnih teles. Na pogovorih, kot njihova osnovna oblika in metoda delovanja, razpravljajo o vprašanjih, ki jih obravnava zvezni zbor ali delovno telo in oblikujejo stališča ter se dogovarjajo o razpravah v teh telesih. Dogovarjajo pa se tudi o uspešnosti sodelovanja s skupščinami občin in delegatsko bazo.

O takem delu delegatov so bile obveščene vse skupščine občin z obvestilom, da bodo v bodoče obveščene o sklicu pogovorov delegatov in dnevnih redih sej zveznega zbora. Vse to v bistvu prispeva k učinkovitejšemu in boljše delu delegatov, zlasti pa njihovem skupnem delu, kar v ničemer ne omejuje delegatov pri izpolnjevanju njihovih z ustavo določenih pravic in dolžnosti, kot delegatov temeljnih samoupravnih organizacij in skupnosti ter družbenopolitičnih organizacij.

V tem času so tudi vpeljali prakso, da na vsakem pogovoru razpravljajo o različnih predlogih, pobudah in problemih iz delovnih in drugih organizacij, ki se tičejo delovnega področja zveznega zbora bodisi, da so jih sprožili delegati ali pa navedene organizacije. Ti pogovori kažejo, da se v delegatski bazi dnevno porajajo številna vprašanja, predlogi in pobude, ki se nanašajo na delovno

področje zveznega zbora. S tako prakso, pravijo v poročilu, kaže se bolj intenzivno nadaljevati in pri tem vzpostaviti še tesnejše sodelovanje z delegatsko skupščino SR Slovenije v zboru republik in pokrajin skupščine SFRJ. To sodelovanje je še toliko bolj pomembno, ker v delegatski bazi povsod še ne razumejo razlik o pristojnostih obeh zborov skupščine SFRJ.

Tudi v novem mandatnem obdobju delegati nadaljujejo s sodelovanjem s skupščinami občin in so bili vsi delegati razporejeni za vzdrževanje stikov z njimi. Prvi skupni pogovor so delegati imeli že v skupščini občine Krško, skupaj s predstavniki družbenopolitičnih organizacij in organizacij zveznega dela. Ob sprejemanju delovnega programa zveznega zbora za leto 1979 so še povečali sodelovanje s skupščinami občin in z delegacijami temeljnih samoupravnih organizacij in skupnosti. O tem so govorili na širšem sestanku delegatov iz SR Slovenije in zveznem zboru v skupščini občine Maribor, na katerem so prisostvovali predstavniki skupščin občin, družbenopolitičnih organizacij in organizacij zveznega dela mariborske regije. Poleg tega pa je večina delegatov sodelovala pri obravnavi osnutka delovnega programa zveznega zbora za leto 1979 v posameznih skupščinah občin, ki so tudi v delovne programe svojih zborov uvrstile nekatera vprašanja iz delovnega programa zveznega zbora. Z obojestranskimi pobudami pa bi morali okrepiti sodelovanje še zlasti s tistimi občinami, oziroma skupščinami občin, kjer ni delegata iz SR Slovenije v zveznem zboru.

Skupščine občin so v tem obdobju sprejele tudi poslovniške za svoje delo, v katerih so med drugim skoraj vse uredile vprašanje sodelovanja z delegati SR Slovenije v zveznem zboru skupščine SFRJ. V teh poslovnikih so predvidene različne oblike in metode dela, ki bodo pripomogle k večji aktivizaciji teh skupščin in delegatske baze na relaciji skupščine občin in zvezni zbor skupščine SFRJ.

Poleg pogovorov so delegati razvili tudi druge oblike in metode svojega skupnega dela kot, na primer, oblikovanje posebnih »interesnih skupin« delegatov za posamezne teme ali akte, ki bolj poglobljeno obravnavajo nekatera vprašanja in sodelujejo z vsemi zainteresiranimi dejavniki. Sestajale so se tudi »ad hoc« skupine delegatov s sodelovanjem predstavnikov izvršnega sveta skupščine SR Slovenije, republiških upravnih organov in republiških organizacij in skupnosti. Delegati so v tem času organizirali več posebnih razgovorov z zainteresiranimi dejavniki v republikah in uspešno nadaljevali prakso sodelovanja s skupščino SR Slovenije, izvršnim svetom in republiškim upravnimi organi ter nekaterimi drugimi organizacijami in skupnostmi.

Tako so delegati sedanjega mandata na osnovi izkušenj iz prvega mandatnega obdobja dali pobude za nove oblike in metode sodelovanja s skupščinami občin in delegatsko bazo. Ob tem v poročilu poudarjajo, da je bilo na zadnjih volitvah izvoljenih 25 novih delegatov, ki delujejo neprofesionalno, pri tem pa sprožajo številna vprašanja iz delegatske prakse ter iz dela samoupravnih organizacij in skupnosti.

V drugem delu poročila obravnava delo zveznega zbora SFRJ in njegovih delovnih teles, skupnih delovnih teles zborov skupščine SFRJ in drugih organov oziroma teles v skupščini SFRJ.

Zadnji del poročila zajema vprašanje obveščanja o delu zveznega zbora skupščine SFRJ, kar opravlja delegatsko glasilo POROČEVALEC kot skupno glasilo skupščine SR Slovenije in skupščine SFRJ, ki objavlja povzetke aktov, ki jih obravnava zvezni zbor. Druga sredstva množičnega obveščanja prav tako pišejo in poročajo o delu zveznega zbora, vendar, pravijo v poročilu, da je zanje še vedno značilno, da obveščajo predvsem o sejah zbora in da izčrpane podajajo ekspozice in uvodne razprave predlagateljev različnih aktov, le redno pa razprave posameznih delegatov. Malo ali pa nič ne pišejo o delu delovnih teles zbora, o predlogih, mnenjih, stališčih in pobudah delegatov, ki so jih dali o posameznih vprašanjih, kar velja tudi za Poročevalca, ki je sicer v zadnjem času objavil tudi informacije o delu delovnih teles zborov.

Delegatska baza je slabo obveščena o delegatskih vprašanjih in drugih pobudah delegatov. Vprašanja in odgovore sicer objavlja informativni bilten skupščine SFRJ, ki pa ni dostopen delegatski bazi. Zato delegati predlagajo, da naj bi se objavljala tudi v Poročevalcu. Delegati tudi menijo, da je za obveščanje delegatske baze še dosti drugih možnosti kot, na primer sindikalna glasila, občinska in regijska glasila ter glasila organizacij zveznega dela.

O DELU SODIŠČA ZDRUŽENEGA DELA V KRANJU ZA LETO 1978

Predsednik sodišča zruženega dela v Kranju Marko Prezelj predlaga delegatom vseh treh zborov v razpravo poročilo o delu za leto 1978. Iz prvega, statističnega dela poročila je razvidno, da je sodišče v lanskem letu sprejelo 503 predloge ali 150 – 42,5 % – več kot v letu 1977. Iz jese- niške občine je bilo 78 predlogov, ali 15,51 % v odnosu na vse predloge, iz radovljiške pa 68 ali 13,28 %. Največ predlogov je bilo iz občine Kranj – 228 (45,32 %), sledi občina Škofja Loka – 96 predlogov ali 19,08 %, najmanj pa jih je bilo iz občine Trzin – 33 ali 6,76 % v odnosu na vse predloge. Primerjava s preteklim letom pokaže, da se je število sporov v kranjski občini zmanjšalo za slabih 7 %, povečalo pa v radovljiški občini približno za en odstotek in v Škofji Loki za približno 6 %.

Sprejeti predlogi se okvirno nanašajo na naslednje spore: statusni 0,60; delovno razmerje 30,22 %; denarni zahtevki 52,09 %; stanovanjski spori 7,15 %; samoupravne interesne skupnosti 5,96 % in ostalo 3,96 %.

V primerjavi s podatki iz leta 1977 ugotavljajo v poročilu, da so se v letu 1978 znatno povečali spori o denarnih zahtevkih delavcev. Sodišče je dobilo 95 predlogov ali 56,66 % več kot leto poprej. Pri tem gre za plačila razlik v osebnih dohodkih po različnih temeljih po analitični oceni del in nalog (delovnih mest) – 85 primerov. Za odškodnine za nesreče pri delu 54 primerov in 15 primerov za jubilejne nagrade in še za razna druga nadomestila in prejemke. Organizacije zruženega dela pa so v 52 primerih zahtevale vrnitev denarja od delavcev, v 19 primerih za vrnitev stanovanjskega kredita.

Tudi spori o delovnih razmerjih so se povečali, vendar ne pomembno. Sodišče je dobilo 30 predlogov več ali 25 % kot v letu poprej. Spori iz delovnih razmerij se nanašajo:

- objava prostih del in nalog 32 ali 21 %;
- prenehanje delovnega razmerja 56 ali 36,84 %;
- premetitve 24 ali 15,88 %;
- ostalo 24,03 %.

Pretežno večino sporov so na sodišču rešili v dveh mesecih, in sicer 300 ali 62 %. V 38 primerih je spor tekel nad šest mesecev. Z upoštevanjem nerešenih zadev iz leta 1977 (128) so imeli v lanskem letu skupaj v reševanju 631 sporov, ob koncu leta 1978 pa jim je ostalo še 137 nerešenih sporov.

Ustavnemu sodišču SR Slovenije so v dveh primerih predlagali v oceno samoupravni splošni akt z ustavo in zakonom:

– v prvem primeru gre za pravilnik o pogojih za dodeljevanje stanovanj, zgrajenih s sredstvi samoupravne enote za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu v občini Trzin, ki v posebnem členu med pogoji za pridobitev pravice prijave za stanovanje navaja pogoj, »če je trzin prebival na območju občine Trzin najmanj tri leta, računajoč od datuma razpisa nazaj«. Sodišče je namreč menilo, da je določilo v nasprotju z ustavo in ustreznim zakonom, ker to pravico pridobi občan stalno naselivtvo;

– v drugem primeru pa gre za pravilnik o urejanju stanovanjskih vprašanj delavcev delovne organizacije Universal Jesenice, ki ga je sprejel delavski svet, medtem ko bi ga po veljavni zakonodaji morali delavci. Sodišče zruženega dela pa je razveljavilo:

– sklep centralnega delavskega sveta komunalnega podjetja Kovinar in temeljne organizacije Kovinska predelava Jesenice, ker sta konkretno višino o dnevnih in različnih zneskih sprejela delavska sveta. Po zakonu o zruženem delu bi o tem morali razpravljati in jih sprejemati delavci;

– Specerija Bled, TOZD Maloprodaja je na neveljavni način sprejela pravilnik o sistemizaciji delovnih mest in delovnih opravil. Ta splošni akt sprejemajo delavci in sta bila tako oba obravnavana akta sprejeta v nasprotju s statutom delovne organizacije;

– delavci delovne skupnosti skupnosti za zaposlovanje Kranj so v samoupravnem sporazumu o oblikovanju in delitvi sredstev za osebne dohodke in skupno porabo določili, da se delavcem, ki nimajo ustrezne izobrazbe, odbijejo točke in je zato delavec že avtomatično vnaprej dobival manjši osebni dohodek, ne glede na to, koliko je naredil. To pa ni v skladu z ustreznim slovenskim samoupravnim sporazumom. V ustreznem branžnem sporazumu, ki ga je podpisala tudi ta skupnost, pa je rečeno, da bodo v svojih splošnih aktih navedli morebitne odhite, vendar če delavec zahtevanih nalog ne bo opravil po vnaprej določenih merilih. Tega pa v njihovem samoupravnem sporazumu ni bilo;

– del besedila v 19. točki liste pri-
spevkov uporabnikov stroškov

zdravstvenega varstva, ker je v njej stavek »kadar je uporabnikom nujno potreben za upravljanje poklicnega dela«. Gre namreč za doplačilo 150,00 din za slušni aparat, ki so ga doplačali le tisti, ki jim je nujno potreben za upravljanje poklicnega dela, medtem ko so ostali morali sami plačati celoten znesek. Ker pa to ni v skladu z enakim republiškim sporazumom, ki pravi, da 150 din doplačajo vsi, se to določilo po pravno-močnosti sodbe ne bo smelo več uporabljati.

Med ostalimi ugotovitvami v poročilu navajajo, da so pri samoupravnih aktih, ki so jih posredovale organizacije zruženega dela o osnovah in merilih za razporejanje sredstev za osebne dohodke: Iskra Železniki, Sukno Zapuže, Cestno podjetje Kranj, GIP Gradis – TOZD Jesenice in Škofja Loka, Viator TOZD Hoteli Bled, Lepenka Trzin, SGP Tehnik Škofja Loka, Bolnica Jesenice, Domplan Kranj, Kmetijska združba Škofja Loka, Exoterm Kranj, Niko Železniki, Planika Kranj, GG Kranj – TOZD Kooperantov Pred-dvor, Sava Kranj in Servisno podjetje Kranj opazili:

– da so osnove in merila za osebni dohodek enaka kot pred uveljavitvijo zakona o zruženem delu, soneča na analitični oceni delokrogov, del in nalog, to je na oceni delovnih mest.

Na sodišču so ugotovili, da delovni organizaciji železarna Jesenice in Planika Kranj nista imeli aktov o izobraževanju. V prvem polletju lanskega leta TOZD Delovnih organizacij LTH Škofja Loka, železarna Jesenice in Sava Kranj niso imele samoupravnega sporazuma o osnovah in merilih za delitev osebnih dohodkov in so uporabljale skupnega. V SOZD Alpetour Škofja Loka so TOZD uporabljale skupni samoupravni sporazum o sredstvih skupne porabe, medtem ko bi morale imeti vsaka svojega. V tovarni Alpina Žiri so vse TOZD uporabljale skupni samoupravni sporazum o medsebojnih delovnih razmerjih, namesto da bi imela vsaka svojega. V Bolnici Jesenice in tovarni klubov Sešir Škofja Loka sta samoupravni sporazum o skladu skupne porabe sprejela delavska sveta namesto delavci.

V poročilu sodišče zruženega dela podrobno obravnava posamezne primere odstopanja in je delegatom poleg obsežnega poročila posredovalo tudi izvešček, kar je doslej edinstven primer delegatske informacije, čeprav bi tako morali raz-nati vsi, ki delegatom posredujejo obsežne informacije.

O DELU JAVNEGA PRAVOBRANILSTVA KRANJ ZA LETO 1978

Borut Kobi, javni pravobranilec, ki deluje za vseh pet gorenjskih občin, v svojem poročilu poudarja, da je ena izmed najbolj pomembnih nalog pravobranilstva – varstvo družbenega premoženja – pri čemer se pojavljajo precejšnji problemi. Tisti namreč, ki upravljajo z družbenim premoženjem, dostikrat ne upoštevajo vseh zakonitih določil pri sklepanju raznih pogodb. Po zakonu o prometu z nepremičninami namreč morajo vse družbenopravne osebe predložiti javnemu pravobranilcu pogodbe, ki jih sklenejo z občani oziroma civilno pravnimi osebami za nepremičnine. V več primerih so namreč ugotovili, da cena nepremičnine, bodisi zemljišča ali stavbe, ni bila v skladu s prometno vrednostjo. Pri pridobivanju stavb ali zemljišč za urbanistične namene, za gradnjo stanovanjskih naselij, cest, razne rekonstrukcije in podobno, občani običajno zahtevajo ob prodaji višje cene kot je prometna vrednost nepremičnine. Takšno ceno je običajno kupec tudi pripravljen plačati, da se izogne dolgemu in zapletenemu postopku razlastitve. Nema ločeno temu botruje tudi časovna stiska investitorja. Seveda so pogodbe, ki so sklenjene v škodo družbenega premoženja nezakonite in jih mora javni pravobranilec s tožbo izpodbijati. Največkrat pa do tožbe sploh ne pride, ker javno pravobranilstvo pred potrditvijo pogodbe izrazi svoje pomisleke oziroma posreduje tako, da se pogodba uskladi z zakonom.

Javni pravobranilec v poročilu opozarja na dopolnitev zakona o razlastitvi, ki pravi: »Če razlastitveni upravičenec preskrbi prejšnjemu lastniku in drugim imetnikom stanovanjske pravice, drugo ustre-zno stanovanje, se odškodnina za stanovanjsko hišo zmanjša za 30 %.«

Podobno je tudi pri odkupu zemljišč za stanovanjske soseske, ko prodajalci postavljajo tudi dvakrat ali trikrat višje cene. Ugotavljajo tudi, da se za zidavo uporabljajo draga, kvalitetna kmetijska zemljišča, za kar se mora plačati še posebno nadomestilo kmetom, kar tudi kontrolira javno pravobranilstvo.

Lansko leto je pravobranilstvo organiziralo sestanek s sodnimi cenilci, ki niso imeli enotnih meril za ugotavljanje vrednosti nepremičnin, uti niso uporabljali enotne metodologije. Pri usklajevanju tega bo pra-

vobranilstvo tudi letos nadaljevalo z delom.

Javno pravobranilstvo zastopa tudi krajevne skupnosti, ki imajo vedno več pravic in dolžnosti pri urejanju svojih komunalnih vprašanj, v premoženjskih sporih. Pri tem ugotavljajo, da je še premalo povezave in da v marsikateri krajevni skupnosti ne vedo, da se v primeru potrebe lahko obrnejo za brezplačno pravno pomoč na javno pravobranilstvo Gorenjske. Letos bo zato pravobranilstvo po občinah organiziralo sestanke z vodstvi krajevnih skupnosti in jih poučilo o teh zadevah.

Javno pravobranilstvo Gorenjske v Kranju je v lanskem letu imelo skupaj 2837 vseh opravil ali 100 manj kot leto poprej. Razen tega javno pravobranilstvo opravi tudi veliko preventivnega dela, ki ga ni mogoče niti registrirati (neposredna ali posredna telefonska vprašanja za nasvete in podobno).

OCENA STANJA IN NEPOSREDNE NALOGE PRI UVELJAVLJANJU DRUŽBENOEKONOMSKIH ODNOSOV NA PODROČJU STANOVANJSKEGA GOSPODARSTVA V OBČINI

Samoupravna stanovanjska skupnost občine Jesenice delegatom predlaga zelo obsežno gradivo z gornjim naslovom, ki poleg ocene stanja zajema zelo konkretno neposredne naloge na področju stanovanjskega gospodarstva v občini, konkretno navedbo nosilcev nalog in roka izvršitve, planiranje stanovanjske graditve, zruževanje sredstev in financiranje stanovanjske graditve, pridobivanje stanovanj v zasebni lasti, ekonomske stanarine in delovne hišne samouprave, družbene usmerjanje graditve stanovanj v občini, področje podstanovalskih odnosov, samoupravno organiziranje in izvajanje nalog na področju urejanja stavbnih zemljišč v občini in samoupravno organiziranost samoupravne stanovanjske skupnosti. Kot že rečeno za vsa ta področja je podana ocena sedanjega stanja in navedene konkretne naloge in nosilci nalog s terminsko opredelitvijo.

PREDLOG DRUŽBENEGA DOGOVORA O ŠTIPENDIJSKI POLITIKI V SR SLOVENIJI

Predlog je bil objavljen kot posebna priloga Mladine 5. aprila letos. Družbeni dogovor bodo poleg republiških družbenopolitičnih organizacij in skupnosti, izvršnega sveta skupščine SRS, Gospodarske zbornice SRS, podpisale tudi skupščine občin, skupščina mesta Ljubljana in skupščina obalne skupnosti Koper. Družbeni dogovor o štipendijski politiki v SR Sloveniji poleg temeljnih določb, zajema izhodišča in kriterije štipendiranja, samoupravne organiziranost, oziroma zbor delegatov udeležencev družbenega dogovora, naloge udeležencev družbenega dogovora in prehodne in končne določbe.

Izvršni svet skupščine občine delegatom posreduje tudi svoje mnenje, v katerem predvsem poudarja, da določilo 7. člena, ki pravi, da lahko zaprosijo za kadrovske štipendije udeleženci v usmerjenem izobraževanju, katerih dohodek na družinskega člana v družini presegla ne presega 75 % povprečnega neto osebnega dohodka na zaposlenega v SR Sloveniji, ni v skladu z vsebino in namenom kadrovskih štipendij, razen tega pa takšen pogoj zelo omejuje krog prosilcev. Poleg tega ima izvršni svet še nekatere druge manjše pripombe.

Zbor zruženega dela in zbor krajevnih skupnosti bosta na ločenih sejah obravnavala še:

PREDLOG ODLOKA O ODŠKODNINI ZARADI SPREMENBE NAMEDNOSTI KMETIJSKEGA ALI GOZDNEGA ZEMLJIŠČA, katerega namen je, da doseže usmerjanje gradnje na zemljišča, ki so za kmetijsko proizvodnjo manjvredna, da se doseže varčevanje z zemljišči in da se zagotovijo sredstva kmetijsko zemljiški skupnosti občine za izvajanje njenih nalog. S tem odlokom pa se predpisuje tudi odškodnina spremembe namednosti kmetijskih ali gozdnih zemljišč, ki znaša od 15,00 do 40,00 dinarjev za kvadratni meter, odvisno od kvalitete zemljišča oziroma katastrskega razreda. Odlok pa tudi določa, za kakšne namene se odškodnina ne plačuje.

Zbor krajevnih skupnosti in družbenopolitični zbor bo bosta na ločenih sejah obravnavala še poimenovanje osnovne šole v Žirovnici – OSNOVNA ŠOLA GORENJSKEGA ODREDA ŽIROVNICA. Utemeljitev objavljamo v posebnem sestavku.

Družbenopolitični zbor bo na svoji seji opravil tudi nadomestne volitve dveh delegatov v družbenopolitični zbor skupščine SR Slovenije. Vsi trije zbori imajo na dnevnem redu tudi potrjevanje zapisnikov zadnjih sej, poročila o izvrševanju sklepov in delegatska vprašanja.

LANI V OBČINI 375 PROMETNIH NESREČ

V letu 1978 se je na vseh cestah na območju občine Jesenice pripetilo 375 prometnih nesreč, ki so zahtevale deset smrtnih žrtev, 45 huje poškodovanih in 75 lažje poškodovanih udeležencev v prometu. Prometne nesreče pa so imele za posledico tudi znatno materialno škodo na vozilih in objektih, ki je po nestrokovni oceni znašala približno 3.982.897,00 din. Za takšno stanje in število prometnih nesreč je delni vzrok x objektivnih pogojev, oziroma razlogih – slabe in slabo vzdrževane ceste, v večini primerov pa so vzroki povsem subjektivni – udeleženci v prometu, predvsem vozniki motornih vozil vseh kategorij, se ne prilagajajo dovolj trenutnim razmeram na cesti glede na gostoto prometa, stanje ceste, vidljivost in drugim razmeram, ki bistveno pogojujejo določeno nevarnost v cestnem prometu. Alkohol je, žal, še vedno prisoten v prometu na naših cestah. V letu 1978 je bilo na območju občine Jesenice zalotenih v cestnem prometu 73 voznikov pod vplivom alkohola.

(Iz poročila o stanju varnostnih razmer v občini Jesenice)

POHVALNO O DELU RADIA TRIGLAV

Iz razprave in sprejetih sklepov izvršnega sveta skupščine občine Jesenice k poročilu o delu lokalne radijske postaje Triglav — Jesenice v letu 1978 je razvidno, da je ta institucija s svojo dejavnostjo dosegla svoj namen. Poleg tega je izvršni svet na 50. in 51. seji obravnaval še nekaj pomembnih gradiv.

Poročilo o delu LRP Triglav Jesenice v letu 1978 sistematično razčlenjuje organe te institucije, govori o kadrih oz. o delovni skupnosti in o sprejetih samoupravnih aktih, posebno pozornost namenja programu, seznanja pa tudi s stanjem osnovnih sredstev in s finančnim položajem. Iz poročila so razvidna velika prizadevanja delovnega kolektiva LRP Triglav po kvalitetnem napredku, obenem pa so nakazani tudi problemi, ki ta razvoj zavirajo. Izvršni svet je poročilo potrdil, hkrati pa sprejel tudi določene ugotovitve in mnenja. Vsekakor je pomembna ugotovitev, da je delovni kolektiv svoje naloge opravil v skladu s statutom LRP Triglav in družbenim dogovorom o sofinanciranju za leto 1978. Nesporna je ugotovitev, da nadaljni razvoj LRP Triglav ovirajo tudi določeni kadrovske problemi. Realizacija sedanje programske strukture je možna le ob največji angažiranosti celotnega kolektiva. Zaradi težnje po boljšem obveščanju o dogajanjih na vseh področjih družbenega življenja bi zato kazalo k delu LRP Triglav pridobiti še določeno število novih delavcev, predvsem iz vrst novinarjev, kar bi to omogočalo. Tudi priporočilo, da k samoupravnemu sporazumu o svobodni menjavi dela LRP Triglav pristopijo vse samoupravne interesne skupnosti in krajevne skupnosti je pomembno. Na ta način bi bilo zagotovljenih več sredstev, kar bi omogočilo razširitev informativne dejavnosti tudi na tista področja, ki so sedaj iz povsem objektivnih vzrokov premalo obravnavana.

Družbenopolitični zbor in zbor krajevnih skupnosti bosta na svojih sejah 19. oz. 21. junija obravnavala med drugim tudi poimenovanje osnovne šole v Žirovnici. Predlog za poimenovanje je dala delovna skupnost osnovne šole, ta pa naj bi se v bodoče imenovala TOZD Osnovna šola Gorenjskega odreda Žirovnica. Akcija za poimenovanje teče že od lani. Tako je aktiv Kokrškega odreda predlagal poimenovanje po gorenjskem odredu. Ta je bil osnovan med 10. in 28. junijem 1942, vključeval pa je borce Cankarjevega bataljona ter borce iz Mežaklje, Pokljuke in Jelovice. Ena njihovih najpomembnejših akcij je bila požig cestnega in železniškega mosta v Mostah.

Izvršni svet k predlogu ni imel pripomb in se s poimenovanjem strinja, kar je razvidno tudi iz mnenja, ki bo posredovano skupščini občine Jesenice.

V bodoče se obeta, da bo pri sofinanciranju večjih prireditve na Gorenjskem, te so bile do sedaj predvsem športne, večji red, predvsem pa določen sistem sofinanciranja. Tako je izvršni svet obravnaval osnutek družbenega dogovora o skupnih obveznostih pri organiziranju in sofinanciranju športnih in drugih prireditve širšega družbenega pomena na Gorenjskem. Športne prireditve, ki

naj bi bile predmet sofinanciranja, so samo tiste s svetovnim, evropskim ali balkanskim poimenovanjem, med druge prireditve širšega družbenega pomena pa sodijo kulturne in politične manifestacije, za katere se udeležence sklepanja tega dogovora posebej in predhodno dogovorijo. Organizacije prireditve, ki so predlagane za sofinanciranje, morajo hiti praviloma načrtovane za celotno srednjeročno obdobje, s tem, da so enakomerno porazdeljene po letih in občinah.

Osnutek dogovora predvideva, da so v vsaki občini na Gorenjskem lahko sofinancira le ena športna in druga prireditve širšega družbenega pomena. Nadalje dokument opredeljuje način in vrste sofinanciranja, razmerja podpisnikov pri sofinanciranju, oblikovanje, oblikovanje koordinacijskih organov itd. Kot reče no naj bi navedeni dogovor urejal ta vprašanja za celotno gorenjsko regijo zato naj bi ga podpisalo vseh pet občinskih skupščin, skupščine Kul-

turnih skupnosti ter skupščine telesnokulturnih skupnosti, kakor tudi občinske konference SZDL vseh petih občin. Izvršni svet je sprejem tovrstnega akta podprl, predvsem zaradi tega, ker je bilo do sedaj veliko problemov, ti so izhajali predvsem iz nesistemskih rešitev, pri organiziranju in sofinanciranju prireditve, ki imajo ne nazadnje velik pomen za celotno regijo.

V javno razpravo o oceni stanja in neposrednih nalogah pri uveljavljanju družbenoekonomskih odnosov na področju stanovanjskega gospodarstva v občini Jesenice se je vključil tudi izvršni svet. V razpravi je bilo ugotovljeno, da je gradivo primereno za učinkovito javno razpravo, prav tako pa tudi dobra osnova za dokončno izoblikovanje nalog pri uveljavljanju družbenoekonomskih odnosov v stanovanjskem gospodarstvu. Javna razprava bo zaključena, ko bodo o gradnji spregovorili delegati na prihodnji seji vseh zborov skupščine občine Jesenice.

Na 52. seji izvršnega sveta, ki je bila 12. junija sta bili najpomembnejši točki dnevnega reda obravnavanje programa sanacijskih ukrepov v SOZD SAP Viator — TOZD Tovorni promet Jesenice in sklepanje o novih cenah dimnikarskih storitev v občini Jesenice.

Božo AHEC

USPEŠNO DELO KS RATEČE-PLANICA

V krajevni skupnosti Rateče — Planica ugotavljajo, da so v prvih treh letih izvajanja srednjeročnega programa do leta 1980, dosegli zelo spodbudne rezultate. Uspešno so se samoupravno organizirali, predvsem na področju delovanja delegatskega sistema. Čeprav so večkrat naleteli na težave, predvsem zaradi neaktivnosti posameznikov, pa danes lahko z razvejano dejavnostjo dokažejo, da je delegatski sistem v krajevni skupnosti v celoti zaživel.

Zelo pomembne rezultate samoupravne organiziranosti so dosegli preko raznih komisij pri svetu in skupščini krajevnih skupnosti in sicer predvsem na področju socialnega varstva, ljudske obrambe in družbene samozaščite in na drugih področjih.

Iz tega srednjeročnega programa so realizirali ureditev otroškega varstva. V vrtcu, ki so ga uredili v bivši osnovni šoli, je sedaj prostora za 30 otrok. Izvedli so akcijo za zbiranje sredstev za drugi televizijski program. Zbrali so 20.150 dinarjev, ostala manjkajoča sredstva pa bodo pokrili s sredstvi krajevnih skupnosti.

Tudi na področju komunalne dejavnosti so izvršili veliko nalog. Tako so v Ratečah dobili nov vodovod iz Tamarja, asfaltirali so pot za Rutom, asfaltirali avtobusno postajo, vzdrževali in čistili vse poti v naselju, čistili kanalizacijo, vzdrževali javno razsvetljavo in še bi lahko naštevali. Poudarek so dali tudi varstvu okolja, saj so vsako leto organizirali več očiščevalnih akcij skupaj z mladinsko organizacijo in turističnim društvom.

Na področju kmetijstva so preko pašne skupnosti in kmetijske zemljiške skupnosti uredili pašnike, preko kmetijske zadruge pa so zaščitili kmetijske površine. Pri vseh teh delih je bil velik prispevek občanov, saj

so se v velikem številu odzvali na vse akcije, tako za zbiranje sredstev kot tudi za prostovoljno delo. Ob vseh uspehih pa še vedno ugotavljajo, da povezava med temeljnimi organizacijami, samoupravnimi interesnimi skupnostmi in krajevno skupnostjo še ni v celoti zaživel.

V krajevni skupnosti pa so v skladu s smernicami srednjeročnega programa do leta 1980 pripravili tudi zelo obsežen delovni plan za letošnje leto, ki ga že izvajajo. Na področju komunalne dejavnosti izvajajo vzdrževalna dela na cestah in krajevnih poteh, vzdrževanje smetišč in druga dela. Pripravljajo pa že načrte za urbanistično zazidavo, za postopno izgradnjo javne kanalizacije, za zaprto avtobusno postajo.

V sodelovanju s pristojnimi organi skupščine občine Jesenice in trgovske delovne organizacije Golica si prizadevajo izboljšati preskrbo z živili in drugim blagom. Tako bodo do leta 1981 zgradili potrošniški center, ki je predviden ob križišču v Planico. V letošnjem letu bodo pripravili vso potrebno dokumentacijo, v prihodnjem pa bodo že začeli z gradnjo. V tem centru bo trgovina, mesnica in pošta.

V teku pa je tudi akcija za adaptacijo prostorov za delovanje krajevne skupnosti in družbenopolitičnih organizacij ter društev. S preureditvijo stavbe živilsko-kmetijske kombinata, ki jo je krajevna skupnost prevzela v upravljanje, bodo rešili problem večnamenske dvorane, knjižnice, sejne sobe in prostorov za redno dejavnost krajevne skupnosti ter drugih organizacij in društev. Prav tako pa tudi v letošnjem letu namenjajo pozornost nadaljnji samoupravni organiziranosti krajevne skupnosti Rateče-Planica.

J. R.

SREČANJE INVALIDOV GORENJSKE

V počastitev meseca mladosti je društvo invalidov Jesenice priredilo za svoje člane tovariško srečanje, ki je bilo v domu društva upokojencev na Javorniku. Srečanje, ki je bilo nad vse prisrčno, je popestril zabavni ansambel Veseli upokojenci iz Javornika, katerega vodja je tov. Petercel. Organizator pa je pričakoval večjo udeležbo.

Vsako leto pa se društva invalidov Gorenjske dogovorijo o srečanju težjih invalidov s tem, da je vsako leto organizator drugo društvo. Letošnjega petega tradicionalnega srečanja, ki je bilo v soboto, 9. junija, v osnovni šoli Križe pri Trziču, je bil organizator društvo invalidov Trzič. Organizator je srečanje nad vse skrbno pripravil. Vsakemu udeležencu so pripeli nageljček in ga prisrčno sprejeli. Srečanje je bilo z bogatim kulturnim programom, ki so ga izvajali folklorna skupina Karavanke, kvintet bratov Zupan, učenci glasbene šole Trzič in mladinsko gledališče Trzič.

Po kulturnem delu je bila pogostitev, sledil pa je družabnozabavni del, tja do 16. ure. Vseh udeležencev iz Gorenjske je bilo čez 240, iz jeseniškega društva pa 52 invalidov, ki so se odpeljali s posebnim avtobusom, nekateri pa z osebnimi vozili.

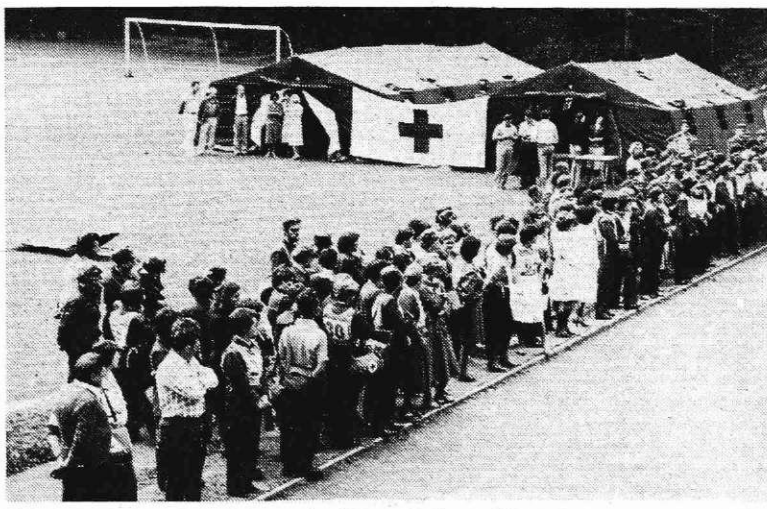
Pokrovitelj srečanja je bila Ljubljanska banka — enota Gorenjske, kot vsako leto doslej, letos pa so srečanje denarno podprli tudi občinski svetli zveze sindikatov gorenjskih občin in nekatere delovne organizacije iz Trziča.

Slavnostna govornica je bila predsednica društva invalidov Trzič Metka Gradišar, s pozdravi pa so se pridružili predstavnik pokrovitelja, tajnika ZDI SRS, predsednica koor-

dinacijskega odbora društev invalidov Gorenjske in predstavnica medobčinskega sveta SZDL Gorenjske.

Ob 16. uri so se invalidi razšli. Iz obrazov je žarela hvaležnost, zadovoljstvo in želja po novih srečanjih. Organizator zasluži vsestransko priznanje za tako skrbno pripravljeno srečanje težjih invalidov Gorenjske.

P. M.

V soboto, 9. junija je bilo na igrišču v Podmežakli tekmovanje enot civilne zaščite krajevnih skupnosti, delovnih organizacij in združenega odreda občine. Pomerili so se v prvi pomoči. Tekmovanje sta organizirala in zelo uspešno izvedla štab za civilno zaščito ter organizacija rdečega križa občine Jesenice. Vse udeležence sta pozdravila Slavko Osredkar predsednik sveta za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito ter Marjan Jelovec, predsednik štaba civilne zaščite, ki sta vsem zaželela čimveč uspeha. Tekmovanja se je udeležilo 72 trojk, najbolje pa so se izkazale trojke: 1. Ljubljanske banke podružnica Jesenice, 2. Iskra Blejska Dobrava in 3. Osnovna šola Kranjska gora. (Foto in tekst: B. Blenkuš).

V NEDELJO, 17. JUNIJA, SLAVJE V ŽIROVNICI

Krajevna konferenca SZDL, krajevna organizacija ZB NOV, osnovna organizacija ZSMS in ostale družbene organizacije ter krajski krajevne skupnosti Žirovnica, vabijo borce GORENJSKEGA ODREDA in drugih odredov in enot ter aktiviste iz vseh gorenjskih občin na

SVEČANOST OB POIMENOVANJU OSNOVNE ŠOLE PO GORENJSKEM ODREDU,

ki bo v nedeljo, 17. junija. Ob 9.30 bo skozi Žirovnico do osnovne šole krenila povorka s praporščaki ZB NOV gorenjskih občin in domicilnih enot, s pihalnim orkestrom Jeseniških železarjev ter drugimi borci in aktivisti NOV, 500 pripadniki planinske enote, graničarji, narodne noše, gasilci, lovci, člani družbenih organizacij, šolska mladina, člani avto-moto društva in drugih društev iz krajevne skupnosti Žirovnica.

Ob 10. uri bo pred osnovno šolo v Zabreznici slovesnost, ki jo bodo s kulturnim programom popestrili pihalni orkester Jeseniških železarjev, vokalni oktet domače Svobode, mladinski pevski zbor in recitatorji iz osnovne šole.

Slavnostni govornik bo predsednik skupščine občine Jesenice SLAVKO OSREDKAR.

Podpolkovnik Peter Harolovič, komandant brigade teritorialne obrambe bo prebral ukaz vrhovnega komandanta JLA tovariša Tita o poimenovanju brigade teritorialne enote po gorenjskem odredu.

Upravitelj osnovne šole Marjan Jemec in polkovnik Ljubo Kržišnik, predsednik domicilnega odbora gorenjskega odreda, bosta podpisala listino o poimenovanju osnovne šole Žirovnica po gorenjskem odredu.

Po slovesnosti bo pod skakalnico iz umetne mase na Glenci srečanje borcev, aktivistov, mladine in ostalih krajanov ter udeležencev slavlja. Ob tej priliki bodo skakali izvedli tudi več skokov. V primeru slabega vremena bo slovesnost v telovadnici osnovne šole.

POIMENOVANJE OSNOVNE ŠOLE V ŽIROVNICI PO GORENJSKEM ODREDU

V nedeljo, 17. junija bodo v Žirovnici na posebni slovesnosti poimenovali tamkajšnjo osnovno šolo po gorenjskem partizanskem odredu in se bo poslej imenovala OSNOVNA ŠOLA GORENJSKI ODRED NOV ŽIROVNICA. Slavnosti se bodo začele ob 9.30 s povorko, ob 10. uri bo osrednja slovesnost pred šolo, potem pa bo pod skakalnico iz umetne mase na Glenci srečanje borcev, aktivistov, mladine in ostalih občanov. V utemeljitvi za poimenovanje osnovne šole po gorenjskem odredu je navedeno:

Takoj po okupaciji Jugoslavije so tudi na Slovenskem zapokale partizanske puške. Iz majhnih skupin, sprva slabo organiziranih, so nastajale čete, iz čet bataljoni, odredi. Glavno poveljstvo slovenskih partizanskih enot je snovalo obsežnejše akcije, za kar pa je bilo potrebno usklajeno in načrtno delovanje vseh partizanskih enot. Zato je poveljstvo osnovalo grupe odredov, ki naj bi povezovale določene odrede med seboj.

Prvo grupo odredov so sestavljali gorenjski partizani. Poveljevali so jim komandant Joža Gregorčič-Gorenje, politkomisar Lojze Kebe-Štefan in še nekaj drugih tovarišev. Leti so 4. aprila 1942 dobili nalogo, da čimprej ustanovijo tri odrede: gorenjskega, kokrškega in koroškega in zato pohitijo z mobilizacijo novincev. Gorenjski in kokrški odred sta bila ustanovljena istočasno, med 10. in 28. junijem 1942. Gorenjski odred je povezal borce prvega ali Cankarjevega bataljona, ki je bil osnovan že 5. avgusta 1941 in partizane z Mežaklje, Pokljuke in Jelovice. S tem pa je bilo tudi določeno delovanje gorenjskega odreda.

Borce gorenjskega in kokrškega odreda so opravljali pomembne in težke naloge. Z diverzantskimi akcijami na cestah in železnici so onemogočali varen prevoz sovražnih enot in orožja, varovali so prehode iz Avstrije na Gorenjsko, pripravljali pa so tudi ugoden teren za premik druge grupe odredov proti Štajerski po končanih operacijah na gorenjskem.

Ker so bile naloge vedno bolj zahtevne in obsežne, število borcev v

enotah pa se je močno povečalo, sta oba odreda — gorenjski in koroški — ustanovljala nove bataljone.

Najpomembnejša akcija prvega bataljona je vsekakor požig cestnega in železniškega mostu v Mostah pri Žirovnici v noči med 29. in 30. junijem 1942. Sovražnik je besnel, kajti uspela akcija je za tri tedne pretrgala njegovo najpomembnejšo zvezo z Jugoslavijo, Balkanom in še z Italijo. Prvega julija je okupator iz begunjskih zaporov pripeljal 30 ujetnikov in jih ustrelil kot talce. Enemu izmed njih — Karlu Perdihu-Zaru pa je uspelo pobegniti z morišča.

Te in številne druge akcije so prisilile okupatorja, da je pripravil močno ofenzivo proti partizanskim enotam, v kateri je sodelovalo od 15.000 do 18.000 do zob oboroženih in za boje v planinah usposobljenih policistov in vojakov. Med borci gorenjskega in kokrškega odreda je bilo mnogo žrtev, toda z ofenzivo ni bilo uničeno partizanstvo na Gorenjskem, kakor je računal okupator, čeprav so nastale velike vrzeli.

Kokrški odred je bil z odlokom z dne 26. decembra 1942 reorganiziran, gorenjski odred pa je kot edina partizanska enota vse od januarja 1943 do avgusta 1944 deloval po vsej Gorenjski. Njegove naloge so bile ves čas iste: mobilizacija poštenih, svobodoljubnih ljudi v partizanske enote; sabotaže in najrazličnejše druge akcije, ki so prizadevale in onemogočale sovražnika in njegove somišljenike.

Zaradi rasti in organizacijskega spreminjanja partizanskih enot, se je tudi gorenjski odred neprestano spreminjal. V maju in juniju 1943 je imel kar devet bataljonov, vse od Jelovice do Pokljuke. 13. julija 1943 je bila iz delov teh enot ustanovljena gorenjska — Prešernova brigada. Močno preoblikovan gorenjski odred je začel težo boj in delovanja prenašati na levi breg Save, vse do Kravca, kjer je domobranstvo poglavo močnejše korenine. Poveljstvo je vse do februarja 1944 imelo svoje sedeže na desnem bregu Save, na Jelovici in škofjeloškem hribu.

Dotok novih borcev je bil vedno večji. Pokazale so se potrebe po ustanovitvi novih enot. Iz enot gorenjskega odreda je 27. avgusta 1944 nastal kokrški odred, ki je deloval na levem bregu Save, na desnem bregu Save pa sta dobila svoje operativno področje škofjeloški in jeseniško-bohinjski odred.

Gorenjski odred je v svojih vrstah vzgojil mnogo pomembnih osebnosti naše narodnoosvobodilne vojske.

To je torej zadnja osnovna šola v občini Jesenice, ki je dobila svoje ime po partizanski enoti. Tako sedaj vse osnovne šole v občini nosijo imena po partizanskih enotah, oziroma pomembnih dogodkih v NOB in revolucionarjih.

TRADICIONALNO SREČANJE INTERNIRANCEV, IZGNANCEV IN ZAPORNIKOV NA LJUBELJU

V soboto, 9. junija, dopoldne je bilo na Ljubelju že tradicionalno srečanje internirancev, izgnancev in političnih zapornikov. Tu se je zbralo nad tri tisoč udeležencev iz Slovenije in zamejstva — Italije, Avstrije in Francije. Slavnostni govor je imel Stane Vrhovec, ki je med drugim dejal, da so bili interniranci, izgnanci in politični zaporniki velik odred borcev za svobodo v posebnih pogojih. Poudaril je, da so takšna srečanja koristna za obujanje spominov, da vemo koliko žrtev je bilo treba dati, da smo danes svobodni. Tudi sedaj moramo krepiti prijateljstvo med narodi, ki so takrat trpeli pod okupatorji. V mednarodnih odnosih naj bi se uveljavila načela neuvrčenosti, naše narodnostne skupnosti v zamejstvu pa naj bi postale most prijateljstva med narodi. Z vsemi močmi se moramo prizadevati, da bi v miru dosegli še večji napredek in standard. Ob sklepu govora je v imenu vseh navzočih zaželel našemu največjemu borcu — predsedniku Titu še mnogo zdravih in srečnih let.

V pestrem in lepem kulturnem programu so nastopili pihalni orkester iz Tržiča, pevski zbor in recitatorji dramske skupine gimnazije Vida Janežič iz Ljubljane. Pod vodstvom Drape Rogelj-Ivančič je več pesmi zapel zbor taboriščnic, ki so bile v italijanskih zaporih. Zelo lepo

pa so zapele tudi članice noneta ROG iz Kočevja. Številne delegacije so položile vence k spomeniku na Ljubelju in k napisnim ploščam vseh

taborišč v Evropi, ki so jih tu pred nekaj leti razpostavili v obnovljeni kleti ene od barak tega koncentracijskega taborišča. Tu so izobesili tudi številne posnetke zapornikov iz posameznih taborišč.

Iz jeseniške občine se je srečanja udeležilo en avtobus občanov, precej pa jih je prišlo tudi s svojimi vozili. Lepo vreme je še pripomoglo k prijateljskemu vzdušju.

B.

JESENIŠKA ŽELEZARNA

Železarna je največja delovna organizacija v naši občini. Sprva se mi je zdela nekaj nenavadnega, nedostopnega. Sedaj pa sem spoznala, da je Železarna zelo pomembna in da si v njej služi kruh več kot šest tisoč ljudi.

Nekoč so bili delavci, ki so bili zaposleni v tovarni slabo plačani in niso dobili niti za vsakdanji kruh. Kapitalisti so naše delavce izkoriščali. Delali so po 12 ur in več na dan. Delavci so se uprli. Bile so stavke. Največja je bila leta 1936. Dvajset let za tem, po zmagi v narodnoosvobodilni vojni, so leta 1956 delavci končno postali gospodarji Železarne.

Danes je v tovarni mnogo modernih strojev. Delo je lažje, delavnik krajši, osebnih dohodkov mnogo večji. Delavci ne živijo več v barakah in kletnih stanovanjih, ampak v sodobnih stanovanjskih blokih. Vse tisto, za kar so se nekoč borili, je seveda postalo resnica.

Železarno sem lansko leto obiskala. Na svojem obhodu sem zvedela mnogo zanimivega. Sedaj mi je Železarna mnogo bolj znana in bližja kot pred leti.

Andreja Vehar, 4. č
COS Tone Čufar Jesenice

OČIŠČEVALNA AKCIJA

Na osnovni šoli Tone Čufar je turistični podmladek, ki ima med drugim nalogo, da skrbi za čisto okolje. Skupine učencev redno čistijo šolsko okolico. Dogovorili smo se, da bomo očistili tudi ulice in ceste na Plavžu. V tej akciji so sodelovali vsi učenci od 1. do 4. razreda. Za to delo smo se dobro pripravili. Vsak učenec je prinesel dve vrečki. Manjša nam je služila za rokavico, v večjo pa smo spravljali smeti.

Zavzeto smo se lotili dela. Vrečke so bile hitro polne, saj ni manjkalo odpadkov. Čudili smo se, kako nam je malo mar za čisto okolje. Do vrha smo napolnili smetnjake. Naša očiščevalna akcija je trajala uro in pol. Mislimo, da smo vsaj malo pripomogli k lepšemu videzu našega mesta.

Miha Dakskobler in Milenko
Cvetkovič, 4. a — novinar-
ski krožek OŠ Tone Čufar

ZAKLJUČNI IZLET PETIH RAZREDOV OŠ PREŽIHOV VORANC

Kot že štiri leta poprej, smo tudi letos imeli zaključni izlet. V sredo, 6. junija, smo se ob 7,30 zbrali pred gimnazijo. Z avtobusom smo se odpeljali proti Turjaku. Namenili smo se na Turjak, v Taborsko jamo, Muljavo in v Stično.

Najprej smo se ustavili pri Turjaku. Tam nam je vodnik povedal zgodovino gradu Turjaka. Zraven gradu stoji stara lipa, ki jo je opisoval France Prešeren v pesmi Turjaška Rozamunda. Turjak so napadli Turki. Premagali so takratnega turjaškega vojvodo in ga obglavili. Glavo so odnesli v Carigrad, kot vojno trofej. Kasneje so jo turjaški gospodje spet odkupili nazaj. Bila je tako draga, da je turški paša s tem denarjem zgradil eno najlepših džamij. Kasnejši vojvoda Andrej je Turke zvalil v dolino Kolpe. Čeprav so bili Turki v premoči, saj so šteli 38.000 mož, vojvoda pa jih je imel samo 5.000, jih je vseeno napadel. Napadel jih je tako iznenada, da je polovica Turkov poskakala v mrzlo Kolpo. Veliko jih je utonilo, ostale pa so pogladi v beg. Naslednji dan so iz vode potegnili tudi mrtvega paša. Ta poraz je Turkom nagnal strah v kosti tako, da niso več oblegali gradu.

Med NOB so bili x Turjaku belogardisti. Po kapitulaciji Italije so se zbrali pri Turjaku. Zbralo se jih je 700. A vsi niso bili za to, da bi se zaprli v grad. Tako jih je v gradu ostalo le 450, ostali pa so odšli po okoliških vaseh. Brigada Franceta Prešerna je dobila ukaz, da uniči belogardiste. Prve dni niso imeli uspeha, nato pa so zaprli vodovod. Belogardisti so ostali brez vode. Naslednji dan so porušili vzhodno steno in skozi njo napadli belogardiste. Po vojni so popravili steno in zdaj je grad Turjak zgodovinski spomenik.

Od Turjaka smo se odpeljali do Taborske jame. Ogled jame je bil zelo zanimiv. Na začetku jame, v prvi dvorani, ki se imenuje Ledenica, je najnižja temperatura, samo štiri stopinje. Odšli smo po rovu, ki ni naraven. Naredil ga je je človek. V njem je 90 stopinj. Naslednja dvorana je kot pravljica. Imenuje se Srebrna dvorana. V njej so majhni kapniki, kot palčki v pravljici. Nato smo prišli do kraja, kjer so prvič pred 53 leti odkrili Taborsko jamo. Odkril jo je tamkajšnji župan. Tudi on je predlagal, da so skupali rov od Ledenice do Srebrne dvorane. S tem je omogočil boljši in varnejši prehod. Tej sledi Blatna dvorana. V tej

dvorani je veliko ilovice, zato so jo imenovali Blatna dvorana. V dvorani je kapnik po imenu Župan. Zadnja dvorana se imenuje Matjaževa dvorana. V njej so trije kapniki v podobi prestola, kjer naj bi kraljeval kralj Matjaž z Alenčico. V dvorani so še votli kapniki, ki dajejo zvok, če nanje potrkáš.

Po ogledu Taborske jame, smo se opravili na Muljavo. Tu je hiša, v kateri se je rodil znani slovenski pesnik in pisatelj Josip Jurčič. Po ogledu njegove rojstne hiše, smo si ogledali še Kriavljevo koč. To je majhna koč, krita s slamo. V koči sta dve sobi, oziroma kuhinja in soba s posteljo in majhno kmečko pečjo.

Potem smo se odpeljali v Stično. V Stični je samostan, star preko 800 let. Stična je eden naših najpomembnejših kulturnih spomenikov v Sloveniji. Ta vas je v zgornjem delu Dolenjske. Samostan je bil ustanovljen sredi 12. stoletja. V samostanu hranijo veliko rokopisov, kipov in fresk.

Ko smo si ogledali samostan, smo se odpeljali domov. Izlet mi je bil zelo všeč, saj sem spoznal nov del naše domovine in se seznanil z njegovo zgodovino.

Klemen Gričar

OČISTIMO NAŠE OKOLJE

Tudi letos se je naša šola ponovno vključila v akcijo »očistimo naše okolje«. Na pionirskem sestanku smo se domenili za očiščevalne akcije in organizirali »zeleno stražo«. Okoli šole pobiramo papirčke, smeti in varujemo zelenice.

V preteklem tednu smo učenci 3b, 4b in 4c razreda pripravili očiščevalno akcijo. Priporočili so nam čiščenje Tomšičeve ceste. Krenili smo z avtobusne postaje, opremljeni z vrečkami in gumijastimi rokavicami. Očistili nismo le glavne ceste, ampak smo zavili tudi v stranske ulice. Vrečke s smetmi smo hitro polnili. Med seboj smo tekmovali, kdo bo bolj delaven. Najbolj čisto je bilo pri zasebnih hišah, najmanj pa okoli blokov pri trgovini.

Ker nas je bilo veliko, smo delo uspešno opravili v dveh urah. Domov smo se vrnili utrujeni, vendar zadovoljni.

Mojca Krašovec in Irina Vauhnik,
OŠ Prežihov Voranc, 4. c razred

Del udeležencev srečanja na Ljubelju (Foto B. Blenkuš)

GASILSKO DRUŠTVO SMOKUČ PRAZNUJE

Letos mineva že 50 let, odkar je bilo ustanovljeno prostovoljno gasilsko društvo Smokuč. To ni tako kratka doba, v tem času se je spremenilo marsikaj. Društvo je zašlo tudi v velike težave, a jih je znalo tudi s trdovratnim delom premagati. Za bodoče bo ena najvažnejših nalog društva, da se bo znalo izogibati vseh napak, ki bi utegnile škoditi dejavnosti društva.

V zadnjem desetletju pa društvo dosega izredne uspehe. Upravni odbor društva je z jekleno voljo resno prijel za delo. Znal je pridobiti v svoje vrste mladino, članice, člane in vaščane. Znal je prikazati potrebno sodelovanje nas vseh, ne samo na področju varstva pred požarom, temveč tudi v slučaju elementarnih in drugih nesreč, da ne govorimo v slučaju vojne.

Društvo daje v zadnjih letih velik poudarek strokovnemu usposabljanju in izobraževanju svojega članstva. Saj so to ljudje, ki bodo prvi priskočili in takoj nudili učinkovito in strokovno pomoč in to ne glede na čas in kraj.

Gasilci Smokuča bomo praznovali svoj jubilej v okviru praznovanja krajevnega praznika krajevnih skupnosti Zirovnica. Pripravili smo zahteven in obširen program, z izvedbo »tedna gasilstva Smokuč«, ki bo potekal po posebnem programu.

Od 18. do 23. junija se bodo izvršile naslednje akcije in prireditve: obisk gasilcev pri ustanovnih članih, veliko društveno tekmovanje na gasilskem športnem poligonu v spretnostih ravnanja z gasilskim orodjem, večeri požarne varnosti, slavnostna seja upravnega odbora, izročitev nove motorke »Tomoš« pionirjem v Smokuču in izročitev

nove motorke »Tomoš« gasilcem v vasi Doslovce.

Te dni bo izšla posebna publikacija z naslovom »Petdeset naših let«, v kateri bo prikazana vsa dosedanja dejavnost društva, uspehi in neuspehi. Opremljena bo s številnimi slikami. Podporni člani in redni člani jo bodo prejeli brezplačno. Ostali pa jo bodo lahko kupili za 30 dinarjev.

Najbolj pomemben pa bo jubilejni dan, to je 24. junija. Ob tej priliki bo velika parada pod geslom: »Srečanje gasilcev Gorenjske«. Pričakujemo tudi delegacije iz Koroške in Julijske Krajine. Ob tej priliki bomo razvili prapor pionirjev gasilcev in izročili nov sodobni gasilski avtomobil namenu. Po proslavi bo prijateljska zabava s srečelovom.

Vabimo, vse družbenopolitične in družbene organizacije, krajevnih skupnosti Zirovnica, kakor tudi vse organizacije na območju občine Jesenice, da se naše skupne slavnosti udeležijo v čimvečjem številu.

Prav posebno pa vabimo narodne noše, ekipe kolesarjev, mopedistov, motociklistov in druge. Prijave ekip za uvrstitev v parado sprejema do sobote 16. junija GD Smokuč — prireditveni odbor.

Na veselo svidenje v Smokuču v čimvečjem številu.

Gasilsko društvo Smokuč
Prireditveni odbor

Očiščevalna akcija učencev osnovne šole (Foto Tomaž Rant)

USPEH JESENIŠKE EKIPE V POSTOJNI

Na tradicionalnem, letos že osmem republiškem taktičnoorientacijskem tekmovanju ekip občinskih organizacij ZRVS in ZSMS, od 8. do 9. junija v Postojni, so člani ZRVS in ZSMS občine Jesenice dosegli odlično sedmo mesto.

V ekipi so za ZRVS sodelovali: FRANC MERTELJ, BOJAN ERJAVŠEK in VOJKO KUČINA, za ZSMS pa IGOR RAZINGER, RADE OBLAK in KLEMEN VALONTAR.

Iz vse Slovenije je sodelovalo skupaj 59 ekip. Glede na izredno težke in zahtevne pogoje tekmovanja smo z doseženimi rezultati naših lahko upravičeno zadovoljni.

JU

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

PRIPRAVE NA OBČNI ZBOR PODODBORA VEZISTOV NOV GORENJSKE

Pred kratkim so se na Mlaki v Radovljici sestali člani pododbora vezistov NOV za Gorenjsko. Na seji je Janez Bertonec poročal o vsebini seje odbora vezistov za Slovenijo. Govorili so o akciji za prispevek za spomenik na Prtovcu. Sklenili so, da bosta Milan Robič in Peter Tulipan seznanila predstavnike delovne organizacije PTT Kranj o bodočem delu pododbora in zaprosila za ustrezne finančne prispevke, da bi lahko uresničili predvidene akcije.

Poročali so o ustanovitvi aktivnega vezistov na Jesenicah in se seznanili z njihovim programom dela. Na seji so se dogovorili, da bo občni zbor pododbora 8. julija in sicer na domačiji vezista Vinke Berceta na Mlaki v Radovljici. Po občnem zboru pa bo tu tovariško srečanje skupaj z nekdanjimi kurirji.

B.

NAŠ KONČNI IZLET

V torek smo imeli zaključni izlet. Iz Begunj smo se pripeljali po cesti pod Stolom v Dosloviče. Tu se je rodil pisatelj Fran Saleški Finžgar.

Sedaj je hiša preurejena v muzej. V muzeju smo si najprej ogledali spodnje prostore. V njih smo videli slikovni material iz življenja pisatelja, pisateljeva spričevala in odlikovanja, ki jih je dobil za svoja literarna dela. V muzeju je shranjen pisalni pribor, ki ga je pisatelj potreboval za pisanje povesti in tudi očala so spadala k pisalnemu priboru. Shranjena je tudi pipa, ki jo je prižgal ob prazničnih dneh.

V zgornjih prostorih smo najprej zagledali črno kuhinjo. V njej so bile burkle, lopar in greblja za žerjavico. Ob greblji je stal škaf s korcem. Lesena solnica pa je visela nad škafom. V zidni omari so shranjevali koruzno moko, zaseko, mast in druga živila. Velik slednik je bil glavni element črne kuhinje. Menterge za inenjeje k uha tudi ni manjkalo.

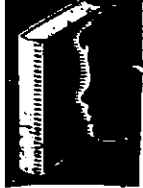
V veliki sobi — hiši je velika kmečka reč. V temnem kotu pa je močna velika miza. Pri vratih visijo dereze, krpice, malha in okovana palica za mrzle zimske dni. V izbi stoji šivalni stroj, ki je bil prvi v vasi. Pisatelj oče je bil znan krojač v vaseh pod Stolom. V izbi so še statve, kolovrat in svitek.

V kamri, nasproti črne kuhinje, smo videli dve postelji, zibelko in skrinjo. Vanjo so shranjevali praznična oblačila in platnene rjuhe.

Na tem izletu sem spoznal še nekaj lepote naše Slovenije — Gorenjske.

Bor Rojnik, 3. b OŠ
Prežihov Voranc

NOVOSTI NA POLICAH JESENIŠKE KNJIŽNICE

Moris RENEK: Las Vegas strip.

Založba Obzorja 1978. (Moj roman.) Beseda »fiction« pomeni v angleščini predvsem izmišljanje in izmišljotino, razen tega pa tudi leposlovje oziroma čisto konkretno roman. Iz tega bi lahko sklepali, da je za anglo-američane roman predvsem izmišljotina. Res je nekaj na tem, vendar —

V nasprotju s povedanim je prav med ameriški romani novejšega časa precej takih, ki bi jim le težko rekli izmišljotino. Pri tem ne mislim toliko na romane Arthura Haleya (Letališče itn.), ki so v enaki meri zabavni kot poučni, in ki torej prevzemajo vlogo Večernice, ampak na dela, ki do vseh podrobnosti obnavljajo resnične, t.j. dokumentirane dogodke. Najbolj bleščeč primer za tak roman-poročilo se mi zdi T. Capota **Hladnokrvno**. Ta roman je za las podoben izčrpnemu zgodovinski študiju, recimo opisu atentata na Kennedyja v knjigi **Predsednikova smrt**. Osebe v romanu **Hladnokrvno** samo v toliko niso zgodovinske, v kolikor niso zgodovinsko pomembne. V neko širše pojmovano sociološko zgodovino pa morila iz tega romana vsekakor soditi.

Tak roman najbrž ni »izmišljotina«. Roman pa je vseeno. Pisatelj je iz morja podatkov v svoji glavi ustvaril nek red, neko jasno podobo: to pa je isto, kot sicer počnejo pisatelji z izmišljenimi in delno po resničnosti povzetimi »podatki«. Izkazalo se je, da dokumentarni romani v nekem smislu bogatijo leposlovje — to pa zato, ker je, kar je sicer stara resnica, stvarnost bolj zapletena in včasih tudi bolj nenavadna od domišljije.

Ce naj verjamemo temu, kar piše na ščitnem ovitku pričujoče knjige, je tudi **Las Vegas strip** nastal na podlagi resničnih dogodkov in opisuje resnične osebe, pa čeprav pod izmišljenimi imeni. To, da pisatelj ni hotel uporabiti pravih imen, je konec koncev razumljivo, če vemo, da gre za nevarnejše primerke človeške vrste.

Te osebe so namreč vodilni ameriški gangsterji v času med zadnjo vojno in v prvih letih po njej. Slovite igralnice v Las Vegasu je namreč ustanovil eden izmed njih, neki Bugsy Siegel, ki se v romanu imenuje Yank Karkow. Sicer bi bilo to mesto znano le po atomskih poskusih, ki so jih opravljali v bližini. Po zamisli omenjenega gangsterja naj bi igralnice postavili sredi puščave. Mimogrede, duhovni vodja in izvajalec tega grandioznega načrta je med drugim sklenil, da si bo začel pridobivati denar na zakonit način. V državi Nevadi so igre na srečo dovoljene. Obetal si je, da bodo razkošne igralnice sredi puščave posebno atraktivne.

Še en razlog je bil, da si je izbral odročen kraj. Bil je gangster zvodni-

ške branže, igralnice naj bi po njegovi zamisli dopolnili s hoteli, v katerih naj bi posebej izurjena delovna sila poskrbela za najrazličnejše užitke. Za tak center razvratu pa je nadvse primerno, če stoji na samem.

Na tem svetu pa je že tako, da vsaka genialna misel naleti na ovire. Lokalne oblasti so privolile — podkupnina je storila svoje — niso pa se strinjali drugi bossi. Z vsemi sredstvi so poskušali preprečiti zamisel svojega novatorskega pajdasa. In ko ni šlo drugače, so ga sklenili uničiti. Prav borba med Yankom in gangsterskim centrom moči na Vzhodu tvori osnovo te epopeje.

Ne, ni se mi zapisalo. Ta akcijski roman dejansko učinkuje kot kakšna starodavna pesnitev. Glavni junak Yank Karkow je kot nekakšen polbog, se pravi človek izjemnih lastnosti: pogumen, podjeten, neupogljiv. Neznansko žilav, ko ga cela vojska nasprotnikov skuša spraviti s sveta.

Na začetku sem zapisal, da gre za faktografski roman. To oznako mi je narekovala spremna beseda založbe. Dejansko pa gre tu za način pisanja, ki ni prav nič faktografski. In tudi akcijske zgodbe pišejo navadno vse drugače. Avtor je snov na svojski način dramatičiral, strnil v nekaj velikih celot, v katerih je prikazan junakov vzpon in padec. Skoraj vse, kar je povedano, je povedano skozi dialog. In ko smo že omenili snov: kako je pisatelj prišel do te snovi, ko pa gangsi ne pišejo letopisov in prejkone ne hranijo korespondence?

OPERETA NA JESENIŠKEM ODRU

V amaterskem gledališču Tone Čufar na Jesenicah so v nedeljo, 10. junija ob 17. in 20. uri gostovali študentje Akademije za glasbo univerze Edvard Kardelj-Ljubljana. Upriporili so komično opereto v enem dejanju Jacquesa Offenbacha **SREČKOVA PESEM**. Poleg študentov akademije sta v predstavi nastopila še znani gledališki in filmski igralci Tone Gogala in član ljubljanske opere Jaka Jeraša.

Po dvanajstih letih smo na Jesenicah spet prisluhnili in si ogledali opereto, za katero se že ravno toliko in še več let govori, da je preživela glasbena dejavnost. Se danes nikomur ni jasno zakaj so se nekateri glasbeni pa tudi družbeni delavci tako močno zavzemali za odstranitev operete z naših odrov? Enostranska ugotovitev da opereta »diši« po avstroogorskem žargonu, je bila napačna, saj obstoja veliko operet sprejemljivih vrednosti. Mi pa imamo nekaj domačih operet, ki se na naših odrih izvajajo po več gledaliških sezon. Tako ima beograjsko gledališče — scena Terazije, na svojem sporedu Tjardovičevi opereti Mala Florami in Splitski akvarel, že veliko let. Malo Florami so uprizarili več kot 500 krat, vedno pri dobro zasedeni dvorani, ki ima 800 sedežev. Zato menim, da tudi Akademija za glasbo v Ljubljani ni bila »neumna« ker je v program izobraževanja svojih študentov uvrstila to vrsto pevske dejavnosti.

Na Jesenicah je bilo pred leti veliko zanimanje za opereto. Upriporjeno je bilo nekoliko uspešnih

Res pa je, da se je marsikaj dalo dobiti v časopisih in sodnih spisih.

Nikomur ni več skrivnost, da ima ameriška družba poleg sebe nekaj karikiran posnetek, svoje podzemno dopnilo. Tu, med gangsterji je kakor v legalni družbi — vse zasnovano na principu moči in dobička, pa vendar reči potekajo za odtenek drugače. Res je, gansterstvo se postopno legalizira; prav v tem romanu je prikazan nek poskus zlitja zgornjega in spodnjega sveta. Vendar neke temeljne razlike ostanejo.

V čem se podzemlje loči od zakonite družbe? Ta roman na svoj način posredno odgovarja na to zanimivo vprašanje. Namreč, zakaj mora Yank propasti? Odgovor je malce presenetljiv: zato, ker je neubogljiv.

V kriminalnih navadno vidimo nekakšne svobodnjake, ljudi, ki se ne znajo podrediti. Ta roman nam jasno kaže, da v podzemlju vlada stroga poslušnost. Ne poslušnost sistemu, ampak konkretnim osebam. Tu lahko storiš vse (no, marsikaj!) le neubogljiv ne smeš biti.

Yank je tudi potem, ko je sklenil delovati na zakonit način, ostal pravi gangster. Z nasprotniki je obračunal kruto in hitro — ta slog poznamo že iz filma Boter. V razliko od svojih kolegov pa je bil novator in neubogljivi individualist, in to je moral plačati.

S sadovi njegovega dela pa se je podzemlje vseeno okoristilo — Las Vegas je cvetel naprej, pa čeprav so ustanovitelji spravili s sveta. Hudičnik

SREČANJE PIHALNIH ORKESTROV GORENJSKE REGIJE

V soglasju z zvezami kulturnih organizacij gorenjskih občin, je bilo v organizaciji ZKO občine Škofja Loka v soboto, 9. junija, popoldne na Mestnem trgu v Škofji Loki PRVO SREČANJE PIHALNIH ORKESTROV GORENJSKIH OBČIN.

Ideja za tako srečanje so orkestri gojili že dolga leta. Pred kratkim pa so se na pobudo ZKO Škofja Loka dogovorili za vsakoletno srečanje. O vrstnem redu, v kateri občini in v kakšnem času bodo naslednja srečanja se bodo dogovorili pozneje. Razveseljivo veliko število poslušalcev potrjuje množično zanimanje občinstva in turistov za taka srečanja. Na osnovi tega »poskusnega« srečanja je mogoče ugotoviti, da bodo srečanja pomembno vplivala na razvoj in vlogo pihalnih orkestro v gorenjskih občinah. V takih srečanjih vidimo temeljno poslanstvo dela naših pihalnih orkestro. Tako srečanja oziroma muziciranja so namreč vse premalo krat sestavni del vsakdanjih potreb po tovrstni glasbi delovnega človeka pri nas. Zato je tako manifestacija kulturnega sodelovanja gorenjskih občin potrebno pozdraviti z željo, da bi se uveljavila. Kolikor mi je znano, je to PRVA tovrstna kulturna manifestacija med občinami nekega območja — primer resnične kulture množičnosti.

Orkestri so se zbrali na parkirišču ob Puštalskem mostu v Škofji Loki. Od tod so v povorki odkorakali na Mestni trg, na katerem je bil koncertni del srečanja. Srečanja se je udeležilo šest pihalnih orkestro in sicer iz Škofje Loke, Jesenic, Gorji (občina Radovljica), Tržiča, Kranja in Žiri. To je bil tudi vrstni red povorke in nastopanja.

Ob 16. uri je srečanje odprl in pozdravil godbenike ter številno občinstvo, v imenu ZKO občine Škofja Loka, Vinko Pribošič. Nato je koncertni del srečanja pričel pihalni orkester Škofja Loka, pod vodstvom dirigenta Janeza Ravnikarja. Zaigrali so koračnico Vinka Strucla POD LIPO in skladbi Maxa Leemana PICCADILLY in Villya Löfflerja DIXIELAND PARADE.

Pihalni orkester Jeseniških železarjev, pod vodstvom dirigenta Ivana Knifca, se je predstavil s skladbami Nikole Kalodžere BRATSTVO IN JEDINSTVO in Vilka ter Slavka Avsenika AVSENIKOVE MELODIJE O GORENJSKI. Godba na pihala iz Gorji, pod vodstvom dirigenta Lojzeta Velkavrhja, je izvedla TANKO BOLERO Juana Llassasa, PO DALMACIJI Draga Lorbeka in KOROTAN, koračnico od Vinka Strucla. Pihalni orkester Tržič, pod vodstvom Andreja Puharja je občinstvo pritegnilo k posluhu s skladbami ARMIJA MIRA, Vinka Savnika KALINKA, R. Becka, TRA-TA-TA Bojana Adamčiča in NA ROJSTNIH TLEH Konrada dolarje v prirebi Mojmir Sepeta. Pihalni orkester občine Kranj, pod vodstvom dirigenta Miroslava Matiča, je izvedel BAVARSKO POLKO (s solo pozavnaj) G. Lohmana, Verdijev NABUCO in ZAIGRAJTE Z NAMI. J. Holzingerja. Pihalni orkester Alpina Žiri, pod vodstvom dirigenta Draga Kanduča, je koncertni program izpolnil s skladbami V. in S. Avsenika GREMO NA GORENJSKO, M. Bertolluccija FESTA CAMPESTRE, simfonija in V. S. Avsenika SONČNA BRDA. Nastopili so tudi združeni orkestri — čez 200 godbenikov — pod vodstvom dirigentov Draga Kanduča in Janeza Ravni-

karja. Zaigrali so koračnico MOJA DOMOVINA Josipa Skraška in GORENJSKA Gvida Učakarja.

To je bil veličasten trenutek. Dovolj prostran trg in v urbanističnem pogledu kot po naročilu zgrajen za take prireditve, je s svojimi okoliškimi zgradbami tako dobro sprejemal zvoke orkestro (ki so bili razdeljeni vsak na svojem prejšnjem mestu), da je vseh šest ansamblov zvenelo kot eden. Glasbeniki pravijo, da ne pomnijo, da so še kdaj v tako množični sestavi igrali v prijetnem in popolnem akustičnem okolju. Stari meščani tisočletne Škofje Loke niti sanjali niso, da bo nekdanj tu na »njihovem« trgu delovni človek — tisti, ki v njihovem času ni imel pristopa na ta trg — v svobodi, v bratstvu in enotnosti, prikazoval dosežke svoje bogate kulturne dediščine in ustvarjalnosti. Dediščine katero nam nihče ni mogel uničiti in ustvarjalnosti, katere je mogoča samo v družbi kakršno je ustvaril naš delovni človek.

Kakor je razvidno so imeli orkestri na sporedih skladbe domačih in tujih skladateljev. Dobro je, da so prevladale domače skladbe. Od 21 izvedenih del je bilo kar 13 domačih. To je razveseljivo podatek, čeprav moramo gojiti tudi uspešne skladbe tujih skladateljev. Vsekakor pa taka programska politika, potrjuje pravilno zastavljeno pot.

Tudi to srečanje ni bilo tekmovalnega pomena. Orkestri so prikazali velik napredek. Nekateri so številčno okrepili. V vseh orkestrih je bilo videti veliko mladih godbenikov, kar je posebno razveseljivo in daje upanje, da se bo delo pihalnih orkestro krepilo in tudi v bodoče kvalitetno razvijalo. Dobra zvočnost, kompaktnost, dobri ritmi, muzikalnost, svežina... to bi bile nekatere zelo pozitivne lastnosti orkestro tega srečanja. Med godbeniki, dirigenti in organizatorji srečanja se je po koncertu razvila zelo plodna in objektivna razprava o nastopih posameznih orkestro. Brez izjeme, odkrito, iskreno, vsi so dali prvenstvo in najboljšo oceno pihalnemu orkestru Jeseniških železarjev, pod vodstvom dirigenta Ivana Knifca. To bi sami za naš orkester težko rekli, ker je le naš, toda ugotovitev v Loki je bila tako iskrena in strokovna, da jo tudi mi ne moremo in ne smemo prezreti. Seveda, tako priznanje je velika obveza za pihalni orkester Jeseniških železarjev, ker bodo na naslednjih srečanjih to priznanje morali zopet potrditi.

Po koncertnem delu srečanja so organizatorji za vse godbenike in goste priredili na vrtu loškega gradu pogostitev in prijateljsko srečanje. Predstavniki občinskih ZKO in orkestro ter dirigenti, so tudi del srečanja izkoristili za pogovore o nadaljnjih nalogah in programskih rešitvah takih srečanj, godbeniki pa so se zaigrali in uspelo ter prijetno srečanje se je v prvih večernih urah končalo.

Naj omenim še to, da organizator tega srečanja ZKO Škofja Loka, za dobro organizacijo in prijetno počutje na srečanju zasluži vse priznanje.

F. Ropret

ZAKLJUČNI KONCERT PEVSKIH ZBOROV OSNOVNE ŠOLE PREŽIHOV VORANC

V petek, 8. junija, zvečer je bil v gledališču Tone Čufar na Jesenicah zaključni koncert treh pevskih zborov osnovne šole Prežihov Voranc z Jesenic. Vse tri zборе, v katerih je nastopilo 130 pevki in pevcev ali 177 vseh učencev, je zelo uspešno vodil zborovodja Roman Ravnič.

Spored je pričel otroški zbor, ki je lepo, doživeto in vsebinsko primerno zapel tri pesmi ob odlični klavirski spremljavi male pianistke Marte Mesec.

Pionirski zbor je zapel skladbe štirih avtorjev, med njimi je bila najbolj doživeta Domača pesem Antonina Dvořaka. Zbor odlikuje popolna zlitost glasov in odlična zborovska disciplina. Tudi ta zbor je imel odlično klavirsko spremljavo Maje Komelove.

Mladinski zbor je zapel deset skladb slovenskih in jugoslovanskih avtorjev. Zbor je pokazal dovolj zanesljivo intonacijo in dovolj širok dinamični razpon. Spored je vseboval tudi nekaj tehnično zahtevnih skladb, omenim naj Danila Svare Hej brigade in Jakoba Ježa Igraj Kolce. Tudi v teh, kot v vseh ostalih skladbah, je bil zborovski zvok lepo zlit.

F. Ropret,

Zboru se pozna, da imajo pevci osnovno glasovno izobrazbo in pevsko tehniko. Ta plat je bila pri pionirskem zboru še bolj izrazita.

Zborovodja je sugestivno vodil vse tri zборе, ki so dobro reagirali na vse njegove kretnje.

Pionirski in mladinski zbor sta letos pokazala tak nivo, da gotovo sodita na republiško revijo v Zagorju. Ta ugotovitev ne velja samo za izvedbo, ampak tudi za program.

Celotna prireditev je izzvenela v intimnem komornem tonu, celo poslušalci so k razpoloženju prispevali svoj delež, čeprav smo jih pričakovali več.

J. P.

Iz srečanja harmonikarjev, ki ga je 3. junija organiziralo turistično društvo Begunje pod naslovom AMATERSKE MELODIJE (Foto F. K. Jman)

Pihalni orkester Jeseniških železarjev

DOSEDANJA DEJAVNOST GLASBENE ŠOLE JESENICE IN NJEN RAZVOJ DO LETA 1980

Delavci TOZD Glasbena šola Jesenice, so s svojim prizadevnim in požrtvovalnim ravnanjem Jankom Pribošičem na čelu, v preteklih dneh imeli polne roke dela. Poleg priprav za zaključne izpite na šoli in za javni nastop — koncert ob končanem šolskem letu, so 1978/79 in PREDVIDELI RAZVOJ DEJAVNOSTI ŠOLE DO LETA 1980.

Ker je analiza prikazala in potrdila zelo razgibano in družbeno koristno dejavnost glasbene šole Jesenice, kakor tudi nadaljnje načrte za še uspešnejše delo je prav, da o tem zvedo tudi občani Jesenic, predvsem pa starši učencev šole in ljubitelji glasbene dejavnosti in drugi kulturni delavci.

PODRUŽBLJANJE VZGOJE IN IZOBRAZBE

Svet šole in šolska skupnost učencev in staršev dobro delujeta. Nekaj slabše je sodelovanje s predstavniki krajevnih skupnosti, ki pa se v novem svetu v širši sestavi stalno izboljšuje. Svet šole v širši sestavi sestavljajo delegati krajevnih skupnosti: Kranjska gora, Mojštrana, Sava-Jesenice in Žirovnica, delegat kulturne skupnosti Jesenice, delegat krajevnih konferenc SZDL Sava-Jesenice, delegat ustanovitelja skupščine občine Jesenice, delegat staršev, delegat učencev in celotna delovna skupnost glasbene šole — svet šole v ožji sestavi.

Šola je z okoljem trdno povezana. Zelo tesni so stiki s šolami v občini Jesenice, razvito je sodelovanje s kulturno skupnostjo, s katero šola uspešno rešuje pereče, tudi kadrovske težave. Uspešno sodelujejo tudi z Zvezo kulturnih organizacij Jesenice, s kulturnimi društvi v občini, s krajevnimi skupnostmi in z vsemi ostalimi društvenimi organizacijami. Vzajajno tudi naraščaj za pihalni orkester Jeseniških železarjev. Žal so potrebe orkestra mnogo večje, kot pa so njihove kadrovske zmoglosti. Vsako leto se trudijo ob vpisu novih gojencev, da jih usmerjajo v pihalni orkester. Rezultati so, vendar še vedno preskromni. To pogojuje tudi kadrovska zasedba na šoli, ki je za to področje (trobila in pihala) prešibka, pa tudi slaba zainteresiranost učencev za delovanje na tem področju.

Najuspešnejše je sodelovanje njihovih učencev z osnovnimi šolami in s centrom srednjih šol. Na vseh teh šolah so učenci glasbene šole aktivni soustvarjalci glasbene dejavnosti.

Šola od jeseni leta 1978 tesno sodeluje tudi s Slovensko prosvetno zvezo v Celovcu in pomaga pri pouku na glasbeni šoli v Bilčovsu. Prav tako je šola organizirala pouk v Ukvah v Kanalski dolini. V Bilčovsu poučujeta dva pedagoga, v Ukvali pa štirje.

VSEBINSKA PREOBRAZBA

Predmetnik je dosledno uveljavljen za vsa glasbila in za nauk o glasbi. Učenci od 1. do 6. razreda imajo individualni pouk dvakrat tedensko po 30 minut. Učenci od 7. do 10. razreda pa dvakrat tedensko po 45 minut. Učenci nauka o glasbi imajo pouk enkrat tedensko po 90 minut. Komorne skupine in trije orkestri delajo po svojem letnem planu. Vaje so enkrat tedensko po 90 minut. Ocenjevanje učencev je v skladu z zakonom o glasbenih šolah, je javno in stalno skozi vse šolsko leto. V kontrolne knjižice učitelji vpisujejo ocene štirikrat letno, ob redovalnih konferencah. Po zakonu o glasbenih šolah imajo učenci pravico, da iz opravičenih razlogov predelajo učno snov v dveh letih. Takih primerov je na šoli zelo malo. Učencem, ki ne zmorejo predpisane tvarine, na šoli svetujejo izstop iz šole. Tudi to so le izjemni in posamezni primeri. Izredno prizadevni dobijo ob koncu šolskega leta pohvale, izredno prizadevnim in nadarjenim učencem, predvsem tistim, ki se udeležujejo republiškega tekmovanja učencev glasbenih šol, šola nudi tudi dodatni pouk. Vsi učenci, ki so starejši od 14 let, sestavljajo skupnost učencev, ki ima redne sestance, obravnava probleme in daje predloge. Njihov zastopnik pa je navzoč tudi pri vseh redovalnih konferencah in na sestankih sveta šole v širši sestavi. Šola se zavzema tudi za idejnost pouka. Pri instrumentih, pri katerih je na voljo revolucionarna literatura, jo sistematično gojijo. To so predvsem skupine ki nastopajo na proslavah v šolah in krajevnih skupnostih. Splošno pa pri vseh instrumentih šola sistematično goji domačo slovensko in jugoslovansko glasbeno literaturo, ki je bistveni del idejne usmerjenosti v spoznanju domačih glasbenih vrednosti.

SKLADNOST RAZVOJA Z MATERIALNIMI MOŽNOSTMI DRUŽBE

Materialno stanje se vse od leta 1975 do danes postopno izboljšuje.

Sredstva se trošijo zelo premišljeno, zato so v zadnjih letih nahvalili nekaj novih instrumentov — 4 klavirje, 4 harmonike, 2 pozavni, 2 roga in 6 trobent ter 2 violini. Šola deluje z denarjem, ki ga na osnovi programa daje skupnost Jesenice in s prispevki staršev.

USMERJANJE UČENCEV V GLASBENE POKLICE

Ena od poglavitnih nalog šole je, da učence usmerja v glasbene poklice. V obdobju katerega zajema analize, je šola izpolnila svojo nalogo. V letu 1975/76 je šola usposobila za srednjo glasbeno šolo — oddelek flavta eno učenko, v 1976/77 dve učenki odd. flavta, eno za klavir in eno za fagot, 1977/78 dva učenca za oddelek pozavna.

GIBANJE ŠTEVILA UČENCEV

V letu 1975/76 je bilo na šoli 186 učencev, 1976/77 164 učencev, 1977/78 152 učencev, v tem letu 1978/79 227 učencev.

Od leta 1975/76 do leta 1977/78 je število učencev padalo, ker je šola sistematično omejevala vpis, ker je bil učni kader nenormalno obremenjen z nadurami. V šolskem letu 1978/79 pa se je število učencev zopet povečalo, ker je šola dobila dva nova glasbena delavca.

ŠTEVILO NASTOPOV

Učenci glasbene šole redno nastopajo na raznih manifestacijah, razstavah, revijah in snemajo za potrebe RTV Ljubljana. Razen tega šola prireja interne in javne nastope, katerih je bilo: v 1975/76 — internih 10, javnih 8, revija 1, v drugih TOZD 21, RTV 2, v letu 1976/77 — internih 10, javnih 1, revija 1, v drugih TOZD 14, v letu 1977/78 — internih 8, javnih 2, reviji 2, v drugih TOZD 15 in RTV 2.

ŠTEVILO NASTOPOJOČIH UČENCEV

V letu 1975/76 je nastopilo 807, 1976/77 — 480 in v 1977/78 — 385 učencev.

ŠTEVILO SKUPIN

Poleg individualnega pouka na šoli imajo nekoliko glasbenih skupin, ki pomenijo sestavni del učnega plana šole.

1975/76: 7 skupin, 53 učencev (5 komornih 20 učencev in 2 orkestra 33 učencev); 1976/77: 9 skupin, 75 učencev (6 komornih 23 učencev, 2 orkestra 32 učencev in 1 zbor 20 učencev); 1977/78: 10 skupin, 91 učencev (7 komornih 30 učencev, 2 orkestra 36 učencev in 1 zbor 26 učencev).

INDIVIDUALNI POUK

Na glasbeni šoli poučujejo naslednje instrumente: klavir, kitara, harmoniko, violino, čelo, kontrabas, flavto, obojo, klarinet, rog, tenor, trobento, tolkala, blok flavto.

DISLOCIRANI ODDELKI

Šola ima dislocirane oddelke v Kranjski gori, Žirovnici in Mojštrani. V teh oddelkih je bil, ali je še, pouk klavirja, harmonike, kitare, blok flavte, klarineta in nauka o glasbi.

V Kranjski gori: 1975/76 — harmonika 10, klavir 4, nauk o glasbi 9 učencev; 1976/77 — harmonika 9, klavir 5, nauk o glasbi 5 učencev; 1977/78 — harmonika 11, klavir 8, nauk o glasbi 2 učenca; 1978/79 — harmonika 19, klavir 9.

V Žirovnici: 1975/76 — harmonika 8, kitara 3 učenci; 1976/77 — harmonika 9, kitara 3 učenci; 1977/78 — harmonika 6, klavir 2 učenca; 1978/79 — harmonika 7 in klavir 2 učenca.

V Mojštrani: 1975/76 — harmonika 7, blokflavta 7, kitara 2 učenca; 1976/77 — harmonika 4, blokflavta 5, klarinet 1 učenec; 1977/78 — harmonika 3; 1978/79 ni dislociranega oddelka.

Število učencev na dislociranih oddelkih upada, predvsem v Mojštrani, zaradi novih obveznosti glasbene šole do dijakov pedagoške gimnazije na Jesenicah, ki jim je šola morala zagotoviti instrumentalni in teoretični pouk. V šolskem letu 1979/80 bo glasbena šola ponovno oživelo delo na oddelku v Mojštrani in okrepila oddelke v Žirovnici, medtem ko je oddelki v Kranjski gori številčno primerno zasedeni. Za šolsko leto 1979/80 na šoli predvidevajo, da bodo imeli na individualnem instrumentalnem pouku spet manjše število učencev, 20 manj kot v šolskem letu 1978/79, zaradi novih predpisov o zaposlovanju upokojenec. Števila učencev pa ne bodo zmanjšali, če bo odziv na naknadni

razpis za dela in opravila učitelja harmonike ali učitelja violine. Ker dvomijo v uspešen razpis, predvidevajo v šolskem letu 1979/80 na individualnem pouku 180 učencev in do 30 učencev v predšolskem zboru, to je skupaj 210 učencev.

PEDAGOŠKI KADER

Na šoli so trenutno zaposleni naslednji pedagoški delavci: Za nedoločen čas: 2 profesorja, 3 predmetni učitelji, 2 učitelja, ki sta po zakonu o glasbenih šolah oproščena dokvalifikacije; za določen čas: 1 učitelj brez strokovne izobrazbe, ki se mora dokvalificirati, 1 učitelj s polovičnim delovnim časom, ki končuje III. letnik akademije za glasbo v Ljubljani, je reden študent in bo študij prihodnje leto končal; v c.p.r. razmerju: 4 učitelji upokojenici, pri dveh bodo morali v prihodnjem šolskem letu dejavnost skrajšati zaradi novih predpisov o zaposlitvi upokojenec; po pogodbi o delu: 1 učitelj.

Za potrebe pihalnega orkestra Jeseniških železarjev bi morali nujno okrepiti oddelke za pihala in trobila, zato bi potrebovali dva nova učitelja.

MATERIALNA OSNOVA

Fond instrumentov so v glavnem obnovili. Manjkajo še nekatera sodobna učila: kvaliteten gramofon, zvočna tabla, dva pianina in podobno. Nevzdržno pa je stanje prostorov. Šola ima samo 160 kv. metrov uporabne površine. Za vso dejavnost imajo na voljo samo ŠTIRI učilnice za individualni pouk, od teh je ena zasilo pregrajen hodnik s površino 9 kv. m. Za skupinski pouk imajo samo eno učilnico. V njej poučujejo trije učitelji individualnega pouka, v njej je ves skupinski pouk in vse vaje orkestru in zboru. Učilnice so zasedene od 7. ure jutraj do 22. ure zvečer. Vsako učilnico za individualni pouk si praviloma delita dva učitelja, eden dopoldan, drugi popoldan. Taka izraba prostora pa bo nemogoča, ko bodo vse osnovne šole prešle na celodnevni pouk. Takrat se bo moral pouk delno prenesti na celodnevne šole, v Kranjski gori, v Žirovnici in Mojštrani je to že urejeno, na Jesenicah pa bo večina dela na glasbeni šoli potekala dnevno po 16 ur; ves preostali individualni pouk, ki ga ne bo mogoče vključiti v delo celodnevne šole, ves teoretični pouk — nauk o glasbi in vse delo glasbenih skupin — zboru, orkestru itd.

Šola predvideva, da bo v novem kulturnem domu na Jesenicah dobila 500 kv. metrov prostora za svoje potrebe. To pomeni 14 učilnic za individualni pouk — zadostuje najmanj 12 kv. m za eno učilnico, dve učilnici za skupni pouk, za delo orkestra, zboru in morda še baleta. Nekaj učilnic za vaje učencev na trobilih, ker teh instrumentov ne morejo igrati v stanovanjih zaradi nestrpnosti sosedov.

ZAKLJUČKI

— Razvijati samoupravljanje na vseh nivojih: v svetu šole v ožji in širši sestavi, v okviru VIZ, v skupnosti učencev in v celotnem delegatskem sistemu.

— Pomagati pri delu glasbenih šol v zamejstvu: v Bilčovsu na Koroškem in v Ukvali v Kanalski dolini.

— Okrepiti dejavnost dislociranih oddelkov v Mojštrani in Žirovnici in obdržati isti obseg dejavnosti oddelka v Kranjski gori.

— Obdržati dosedanja sistem financiranja, ker se je izkazal za ustreznega.

— Podpreti idejo o gradnji kulturnega doma na Jesenicah, kjer je predvideno 500 kv. m prostora za dejavnost šole.

— Pri adaptacijah ali novogradnjah celodnevni šol predvideti po štiri učilnice za potrebe glasbene šole v skupni površini 48 kv. metrov.

— Okrepiti kadrovsko zasedbo za vzgojo učencev za potrebe pihalnega orkestra Jeseniških železarjev (še en učitelj pihal in en učitelj trobil).

(Podatki povzeti iz analize o dejavnosti glasbene šole Jesenice.)

Franjo Ropret

V PONEDELEJK KONFERENCA ZKO JESENICE

Predsednik Zveze kulturnih organizacij občine Jesenice Janez Ambrožič sklicuje v ponedeljek, 18. junija ob 18. uri sejo delovne konference, na kateri bodo obravnavali poročilo o dejavnosti zveze in članov zveze v prvem tromesečju letošnjega leta in sklepali o finančnem načrtu zveze za letošnje leto. Več o dejavnosti in poteku konference bomo poročali v naši prihodnji številki.

IMENITNA KULTURNA MANIFESTACIJA V UKVAH — ITALIJA

V nedeljo, 10. junija sta kulturni društvi LEPI VRH in PLANIKA iz Ukev v Italiji, organizirali zaključno prireditev ob zaključku glasbene šole in tečaja slovenščine. Po pozdravnih besedah Marja Gorjupa, župnika v Ukvali, se je v cerkvi v Ukvali, odvijal pester in kvaliteten kulturni program, v katerem so poleg domačinov, kot gostje nastopili učenci glasbene matice iz Trsta, tamburaški ansambel iz Hodiš na avstrijskem Koroškem in mešani pevski zbor Blaž Arnič z Jesenic, ki ga je vodil Roman Ravnič.

Po nastopu domačega pevskega zbora PLANIKA, se je zvrstil nastop učencev tečaja slovenščine in glasbene šole, pri kateri izvedbi sodeluje in pomaga tudi jeseniška glasbena šola. Učenci so nastopili z recitacijami in z instrumenti, katerih se učijo v glasbeni šoli (harmonika, klavir, kitara). Ob tej priliki je učitelj slovenščine Salvatore Venosi spregovoril o opravljenem delu v tečaju slovenščine v preteklem šolskem letu.

Številni hvaležni poslušalci so bili izredno zadovoljni z izvedenim programom, predvsem pa z rezultati svojih otrok, ki so jih dosegli v tečaju slovenščine in v glasbeni šoli.

Folklorna skupina iz bohinske Srednje vasi, ki jo vodi Janez Iskra (Fot. B. Blenkuš)

SPOMINSKA RAZSTAVA FRANCETA BOLTARJA

V Šivčevi hiši v Radovljici bodo jutri v petek, 15. junija ob 18. uri odprli spominsko razstavo likovnih del slikarja in likovnega pedagoga FRANCETA BOLTARJA iz Radovljice. Razstava bo odprta do 5. ju-

lija, vsak dan od 10. do 12. in od 16. do 18. ure.

Franceta Boltarja poznamo kot izvrstnega likovnega pedagoga, ki je deloval na radovljiški osnovni šoli, več let pa tudi kot svetovalec za likovni pouk pri takratnem zavodu za pedagoško službo na Jesenicah. Predvsem se je uveljavil kot dober akvarelist in se je pred leti s samostojno razstavo predstavil tudi na Jesenicah.

PETA SLIKARSKA KOLONIJA HP GORENJKAJA

V ponedeljek, 18. junija se bodo v Podkorenu zbrali slikarji iz treh krajev Slovenije na peti slikarski koloniji, ki jo v sodelovanju z jeseniškim DOLIKOM organizira in zagotavlja prehrano in stanovanje slikarjem hotelsko podjetje GORENJKAJA z Jesenic. Ta spodbudna poteza Gorenjke ima velik pomen, poleg tega da na ta način podpira likovno izpopolnjevanje udeležencev, s tem tudi pospešuje, da se na umetniški način popolnijo lepote gorenjske krajine. Seveda

pa se bo tudi zbirka umetniških slik Gorenjke za svoje obrate povečala za 14 del, kolikor bo udeležencev kolonije. Naslednja korist pa je nedvomno tudi slikarska razstava v Kranjski gori, ki jo bodo odprli neposredno po končani koloniji in na njej prikazali ustvarjena dela. To pa bo lepa kulturna prireditev na vrhu turistične sezone.

Slikarske kolonije v Podkorenu se bodo udeležili: Peter Adamič, Janez Ambrožič, Rudolf Arh, Marjan Belec, Branko Čušin, Nika Hafnerjeva, Janko Korošec, Franc Kreuzer, Pavel Lužnik, Tine Markež, Marjan Pliberšek, Jaka Torkar, Tone Tomazin in Jože Trpin.

JUTRI, V PETEK, ZLATI GLASOVI SEVDAHA NA JESENICAH

Jutri v petek, 15. junija bodo Jeseničani in okoličani imeli izredno priljubeno slišati ZLATE GLASOVE SEVDAHA na Jesenicah. Ob 20. uri bodo nastopili v športno-kulturni hali v Podmežaklije pevci, ki sodijo v prvo zasedbo RTV Sarajeva in zmagovalci festivala narodne glasbe ILIDŽA ob spremljavi solista RTV Sarajeva Jovice PETKOVIČA in njegovega ansambla.

Nastopili bodo naslednji pevci in pevke: Hanka PALDUM, Himzo POLOVINA, Zaim IMAMOVIČ, Slobodan LALIĆ, Zora DUBLJEVIĆ, Beba MIHALJEVIĆ, Čampara MIRALIM-MIČO. Vodja programa Mile BOGUNOVIĆ.

Del dohodka od koncerta je namenjenega za prizadete ob potresu v Črnogorskem Primorju.

Pokrovitelj koncerta je ZLATARNA MAJDANPEK, ki bo na osnovi zreba vstopnic nagradila nekaj poslušalcev z vrednimi nagradami.

Na koncert še posebej opozarjamo sodelavce in občane iz bratske republike Bosne in Hercegovine.

JEZIK NAŠ VSAKDANJI

Na Koroškem se Slovenci boré za pravico, da bi pred vami pa še kod drugod postavili table z napisi v dveh jezikih: v nemškem in slovenskem.

Pri nas takih težav ne poznamo. Otepamo se z drugačnimi. Resno in nadvse zavzeto premišljujemo, kako bi ob cestah, na izložbenih oknih, v mesnicah in trgovinah, v gostiščih, na železniških postajah ja ne razstavili kakšnega napisa v dobrem domačem jeziku.

Ko se potnik pred odhodom iz domovine ustavi pred Kompasovo poslovalnico v Ratečah, mora ugotoviti, da je najbrž nevede že prešel državno mejo.

TOURISTSHOP BANK SOUVENIRSK

Kakšen mogočen občutek:

Se vedno si domá, pa vendar si z eno nogo že na Angleškem, z drugo pa v Skandinaviji. Nobene trgovine za turiste, zbogom Ljubljanska banka, adieu prodajalne spominkov! Najbrž bi taki napisi zveneli preveč prostaško pa bi se tuji, ki prihajajo iz trbiške smeri k nam, nelagodno počutili. Ugotoviti bi namreč morali, da so prišli v deželo, v kateri ljudstvo govori slovenski jezik.

V Rupi na slovensko-hrvaški meji sem prebral:

RIBA GRILL SAFARI

Naj me kaj pocitra:

Ne morem in ne morem uganiti, kaj imata skupnega grill in safari. O ribi se mi pa sploh ne sanja, kako in odkod je priplavala med ti dve tuji besedi.

V Jurdanjih v Istri ponujajo ob cesti samo

CAMERE - ZIMMER - ROOMS

En sam ponudnik se je odločil, da bo razen Italijanom, Nemcem in Angležem oddajal sobe tudi domačim ljudem.

Zakaj se pred tujim človekom, ki želi spoznati našo deželo in ljudi, tako umazano ponižujemo? Zakaj si zdaj, ko smo si po dolgih tisoč letih priborili svojo svobodo, ne upamo več pokazati svoje narodne zavesti?

Nič več ne poznamo trgovin. Slovenci hodimo le v delikatese, markete, supermarkete in maximarkete.

Se pelje mar kak Jeseničan v Celovec, v Beljak? Vsi se vozijo v Klagenfurt, v Villach. Pa skozi Rosenbach v Maria Elend. Nihče skozi Podrožico v Podgorje.

7. člen avstrijske državne pogodbe? Dvojezični napisi? Čemu, če pa najbližji sosedje poznamo le še nemška imena za kraje onstran Karavank?

Ko bomo takomenovani matični Slovenci nehali potovati v Pörschach, v Velden, v Moosburg, v Radendorf, v Maria Saal pa bomo začeli romati v Poreče, v Vrbo, v Radnje ves, h Gospe Sveti, si bodo naši rojaki na Koroškem oddahnili. Šele takrat bodo s polno moralno pravico terjali od vlade, naj jim pred kraje, ki v njih živijo, postavi napisne table v dveh jezikih. Tudi Heimatdienst bi v takem primeru ostal brez moči.

Tako pa ...

Nekaj tako grenkih misli se mi utrinja, da bom moral čimprej nehati. Drugače bom zapisal kaj tako pregrešnega, kar bi pa seveda škodilo našemu splošno priznanemu internacionalizmu. Ne moreš se pri nas prepeljati po nobeni cesti pet kilometrov daleč, da bi ne naletel na angleščino, francoščino, nemščino posebej, na Musolinija, na Franca.

Ampak to, kar mi počenjam, ni internacionalizem.

Internationalizem pomeni:

Nazor o enakopravnosti in sodelovanju med narodi vsega sveta.

Neurčitenost, kakršno so na Brionih ustvarili naš predsednik Tito ter pokojna Naser in Nehru.

Toda ta internacionalizem nalaga hkrati dolžnost, da ljubiš narod, ki mu pripadaš, da spoštuješ jezik, v katerem ti je prve besede šepetala mati, da se ga iz dneva v dan učiš in spoznaš njegove zakonitosti, da s tem na vsakem koraku izpričuješ, kam in h komu spadaš.

Pred dolgimi dolgi desetletji, ko še nismo poznali kramljajočega radia in ponorele televizije, je vsaka slovenska vas prepevala Slovenec sem, Slovenec sem ...

To ni bila samo pesem. To je bil krik. Narodna čustva so planila iz nje. Slovenec sem je bila enodušna izpoved Slovencev, ki so se morali neznanjskih tisoč let udinjati tujim gospodarjem.

Vse kaže, da se je tisočletje trajajoče hlapčevstvo globoko ukoreninilo v nas. Ne moremo se ga rešiti.

V trgovini nakupuje Nemec. Blagajničarka mu v razmeroma dobri nemški obračuna nakupljene dobrate. Fant se ob slovesu nasmeje in pozdravi v ruščini:

»Do svidanja!«

»Na svidenje!« se mu nasmehe dekle za blagajno.

V vrsti pred blagajno je stal starejši možakar. Taborišnik iz Dachaua. Nemškemu mladeniču se je prijazno posmehal:

»Auf Wiedersehen!«

Kje smo, ljudje, z našo narodno zavestjo?

»Za hlapce rojeni, za hlapce vzgojeni, ustvarjeni za hlapčevanje! Gospodar se menja, bič pa ostane in bo ostal za vekomaj, zato ker je hrbet skrivilen, biča vajen in željan!«

(Ivan Cankar, HLAPCI. Drama v petih aktih. Založil L. Schwentner. Ljubljana 1910. Str. 65.)

Moj nemški prijatelj iz Vzhodnega Berlina je bil lani prvič v Sloveniji. Ko mi je po povratku domov napisal prvo pismo, se je glasil naslov:

»Pozdravljeni, moji dragi prijatelji!«

Zapomnil si je vsa slovenska osebna in krajevna lastna imena. Tudi enega ni narobe zapisal. Zanj je bilo srečno doživetje, ker je lahko svoj dopust preživel med Slovenci, ki ljubosumno spoštujejo svoj jezik. Vsak trenutek je hotel vedeti, kako se po naše reče eni ali drugi stvari.

Gostje iz tujine so nas pripravljeni spoštovati, mi se jim pa zaradi njihovih mark, šilingov, frankov mečemo pod noge.

Je mar Ivan Cankar pred sedemdesetimi leti zapisal resnico? Bo tisto njegovo o hlapcih za zmeraj držalo?

Fran Levstik bi moral vstati iz groba. Znova bi moral napisati Napake slovenskega pisanja.

Bojim se pa, da bi ne bil samo en Ebin Costa, da bi bilo med Slovenci na tisoče pridobitniških Cost, ki bi udarili po mizi in zagrmeli:

»Krepieren soll der Hund!«

(Pogine naj pes!)

Janez Svolfšak

SPREJEM V GLASBENO ŠOLO

Glasbena šola Jesenice bo sprejela v naslednjem šolskem letu majhno, zelo omejeno število novih učencev. Prednost bodo imeli učenci, ki se bodo vpisali na oddelke za pihala in trobila, za potrebe pihalnega orkestra Jeseniških železarjev.

Zaradi izbora bomo izvedli predvpis novih učencev v sredo, 20. junija od 8. do 10. in od 14. do 16. ure.

ALI OTROCI RES MORAJO V POSEBNO ŠOLO?

V glasilu Glas sem med drugim z zanimanjem prebral tudi sestavek novinarke D. Sedej z naslovom »Otroci morajo v posebno šolo«. Ne vem, kakšno mnenje imajo o tem strokovnjaki, pedagoški in prosvetni delavci in končno tudi starši teh otrok. Gre za posebno šolo v Radovljici, šolo za otroke z motnjami v razvoju. Če gledamo vso zadevo s strani boljših možnosti samega pouka teh otrok, potem je to vsekakor pridobitev. Rečeno je, da so načrtovalci že v sami začetni fazi gradnje šole upoštevali tudi vse otroke iz Bohinjske Bistrice. Zato bi bil seveda oddelek za tamkajšnji šoli za otroke z motnjami v razvoju ukinjen.

V tem članku so žal prikazane le pozitivne strani in koristi šolanja teh otrok v novi, sodobnejši šoli. Zato je prav, da pogledamo vso stvar tudi z druge strani in si na osnovi tega ustvarimo celovitejšo sliko. Upoštevati moramo že samo vožnjo v šolo in nazaj. Koliko časa bodo ti otroci izgubili samo na poti. Vsi pa vemo, da se šolsko leto začne jeseni, ko postane vreme hladno in deževno. V zimskem času pa so zamude avtobusov zaradi snega že nekaj vsakdanjega. Ali bodo ti otroci zato po več ur na dan prezebrali in čakali na prevoz v šolo in nazaj? Ali ni že dovolj, da so delno moteni v razvoju. Se slabše pa bi bilo po mojem osebnem mnenju za tiste otroke, ki bi v času šolanja prebivali v Radovljici, v internatu. Torej, bodo ti otroci že v samem otroštvu prikrajšani družinske toplote in sreče. Saj bi prihajali domov le ob sobotah in nedeljah ter praznikih. Kar deset mesecev v letu pa bi preživeli v internatu. Znano in tudi strokovno dokazano pa je, da prav takšni otroci z motnjami v razvoju bolj kot ostali potrebujejo domače okolje in so bolj navezani na družino. Ali taki otroci nimajo pravice do družinske sreče?

Boljši pogoji pouka v novi šoli z novimi in sodobnimi učili nikoli ne morejo odtehtati tistega, kar bo tak otrok s tem tudi izgubil. Nešteto krat sem že slišal, pa tudi bral o tem, da

otrok mora živeti v družinskem krogu. Da so otroci staršev, kateri so razvezani, zaradi tega delno prizadejeni in zaprti vase. Osnova vsake družbe je družina. Prav v naši, socialistični in demokratični družbeni ureditvi to nenehno poudarjamo. In prav je tako! Končno pa bi poleg staršev lahko vprašali tudi otroke same, ali so pripravljeni obiskovati šolo v Radovljici in nekateri tam v času šolanja tudi prebivati. To je tudi njihova pravica in nihče ne sme nad njimi zaradi ne vem kakšnih interesov izvajati pritiska sile. Starši in otroci se morajo sami odločiti »za« ali »proti«. Če bo večina proti temu, potem je edino pravilno, da oddelek za otroke z motnjami v razvoju na šoli v Bohinjski Bistrici ostane.

Da tudi sedanjí način pouka teh otrok le ni tako slab, bom navedel

primer iz časov, ko sem še sam trgal hlače v šolskih klopih. V okviru osnovne šole na Jesenicah je takrat obstojal tudi oddelek za otroke z motnjami v razvoju. Skoraj vse predmete je takrat poučevala tovarišica Marija Krašna. Prav od teh otrok je danes eden celo pedagog in predavatelj z odličnim poznavanjem marksistične literature, ena od deklet pa prodajalka v eni jeseniških trgovin.

V članku je omenjeno, da bo krajevna skupnost SZDL Bohinjska Bistrica sklicala posvet s starši teh otrok in jih seznanila s prednostmi novega načina šolanja otrok. Mislim, da je tak posvet lahko koristen. Seveda pa ne bi bilo prav staršem vsiljevati nekaj, kar za njih in njihove otroke ne bi bilo sprejemljivo.

Janko Fon

ZA VARNO HOJO IN PRIJETNO BIVANJE V GORAH

Številna planinska društva širom Slovenije, preko 180 jih je, se že pripravljajo na zgodnji začetek polne poletne planinsko-turistične sezone. V zadnjih letih so naše planine, od zelenega Pohorja prek koroške štajerskih in savinjsko-kamniških planin, Grintavcev in cvetočih, razglednih Karavank in mogočnih Julijcev, postale prava in priljubljena meka modernih nomadov, ki prihajajo v Logarsko dolino, na Jezersko in Bistrsko dolino opazovat in občudovat ponosne in mogočne, edinstvene lepe skalne vrste, jezera, slapove in bistre reke. Vsako leto obišče naš planinski svet, Koritnico, Planico, Martuljek, Krnico in Vršič, tri triglavske doline, Bled, Pokljuko in Bohinj čez milijon in pol domačih in tujih izletnikov, turistov, planincev in drugih ljubiteljev gora.

Naloga vseh planincev je, da pripravimo vsem tem pohodnikom sredi naših gora varno in prijetno bivanje. Komisija za planinsko pota pri Planinski zvezi Slovenije posveča prvo in glavno skrb nadelavi, zavarovanju in popravilu goste mreže planinskih poti, ki vodijo v vse, tudi najbolj samotne in odmaknjene predele našega planinskega sveta. Pota so skoraj vsa skrbno vzdrževana in zavarovana in markirana, čeprav jesenska neurja, zimski plazovi in pomladanska deževja na žalost povzročajo na planinskih poteh velika opustošenja. Treba jih bo čim prej, še pred začetkom polne poletne planinsko-turistične sezone skrbno pregledati in teme-

ljito popraviti. Markaciisti in gorski reševalci bodo morali goste mreže planinskih poti, še prav posebej pa planinske magistralske skrbno popraviti in po potrebi na nevarnih mestih nanovo zavarovati, da bodo prepričani in zmanjšali število lažjih, težjih in tudi smrtnih planinskih nesreč, ki na žalost tudi na poteh niso redke pojav. Kajti skrb za varno hojo in prijetno bivanje v gorah mora biti prva in glavna skrb vseh planinskih organizacij.

Poleg plezalnih, zavarovanih planinskih poti, slovenske planinske magistralske, gorenjske partizanske poti, bodo morali planinski markaciisti popraviti tudi druge planinske poti, ki vodijo v najlepše predele in najbolj obiskane planinsko-turistične točke. Nujno kličejo k pregledu in popravilu planinske steze in poti, ki vodijo samotne popotnike k planinskim postojankam, ki so še dostopne po cestah z avtomobili, kot so Aljažev dom v Vratih, koč v Krnici, Vršič in Tamar v Planici, kajti še vedno v gorah in dolinah srečujemo prave gornike, ki ljubijo mir, lepoto in se po planinskih stezah in poteh izogibajo prahu in ropotu vseh mogočih vozil. Dobro in skrbno zavarovane, samotne planinske poti, preko cvetočih travnikov, skozi gozdove, ob bistrih potokih in rekah so edinstvena in najboljša propaganda za naše planinstvo.

Uroš

Šah

PIONIRSKO ŠAHOVSKO PRVENSTVO POSAMEZNIKOV KONČANO

V Lescah je bilo 5. in 6. maja šahovsko prvenstvo Gorenjske za posameznike. Naše zastopnice pri mlajših pionirskih so bile: Vesna Ivelja, Snežana Balazič in Viktorija Marušič. Gorenjska prvakinja je Vesna Ivelja, na odlično četrto mesto pa se je uvrstila Viktorija Marušič, Snežana Balazič pa je dosegla osmo mesto.

Se uspešnejši so bili mlajši pionirji, saj je Marko Pazlar osvojil naslov prvaka Gorenjske, Veselko Sušur tretje mesto, Grega Krupenko pa deseto mesto.

Pri starejših pionirskih je občinsko prvakinjo zamenjala Irena Lebar, ki se je uvrstila na osmo mesto, zmagala pa je drugouvrščena z občinskega prvenstva Jugenica Anka Danilović in to popolnoma zaslužen, saj je bila zelo zanesljiva in borbena.

Manj uspešna sta bila Ferhat Bešić in Branko Ivelja v konkurenci starejših pionirjev. Bešić je bil prvi dan zelo uspešen, neuspešen poraz v četrtem kolu pa mu je izgleda zbil borbost, ki je sicer značilna zanj. V zelo močni in izenačeni konkurenci se je dokaj uspešno boril Branko Ivelja, toda za las mu je ušla uvrstitev na republiško prvenstvo, osvojil je četrto mesto za Rupertom iz Žirov, Luskovcem iz Šenturja in Zorkom iz Kranja.

Od 29. maja do 2. junija pa je bilo v Šmartnem pri Ljubljani republiško prvenstvo za starejše pionirje in pionirke, za mlajši kategoriji pa ni tekmovalja. Pred dvema letoma so namreč iz finančnih razlogov razbremenili organizatorje republiških prvenstev s tem, da so ukinili prvenstvo za mlajše pionirje in pionirke.

Tako je bila na tem prvenstvu iz naše občine le Anka Danilović. Začetek je imela zelo slab, toda po dveh porazih je zaigrala zelo dobro in pristala na odličnem petem mestu. Tekmovalje je potekalo po švicarskem sistemu. Igrali so devet kol. Danilo-

vičeva je zbrala pet točk in pol. Z nekaj več sreče in rutine bi lahko posegla še po višnji uvrstitvi.

Marušič

EKIPNA PIONIRSKA PRVENSTVA

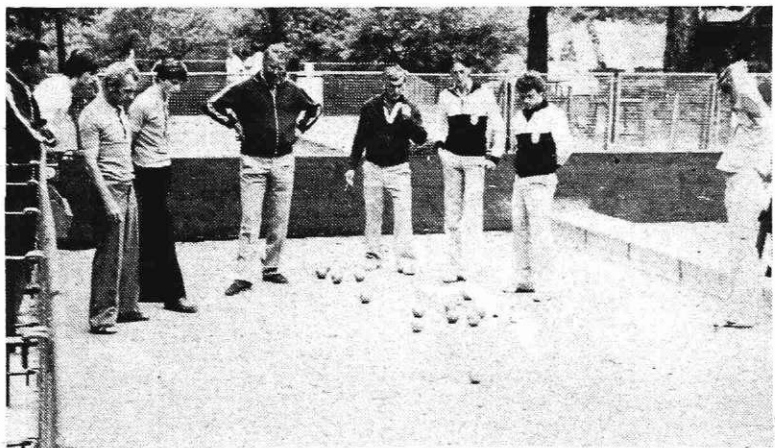
Končan je letošnji cikel tekmovalj v šahu za ekipa prvenstva občine, regije in republike. V tem letu je naša občina sodelovala s selekcijami. Dosegle so izreden uspeh na gorenjskem prvenstvu, saj so osvojili naslov prvaka: starejši pionirji, starejše pionirke in mlajše pionirke, mlajši pionirji pa so osvojili drugo mesto za ekipo Šenturja.

Na republiško prvenstvo sta odšli tako selekciji starejših pionirjev in pionirk. Samo prvenstvo je potekalo v neenakopravnem boju, ker so nekatere regije kršile propozicije razpisa in privedle regijske selekcije namesto občinskih. Ekipa starejših pionirjev v postavi Branko Ivelja, Vinko Toman, Fernat Bešić, Manojlo Duric, Armin Strukić in Mohamed Šabanović je osvojila osmo mesto v konkurenci desetih ekip. Zmagali so Celjani pred Mariborčani. Treba je reči, da so se fantje borili po svojih močeh, pri tem pa je treba izdvojiti Vinka Toman, ki je prispeval levi delež točk.

Izredno pa so presenetila dekleta, ki so bila od prvega do zadnjega kola v boju za višnjeje mesto. Osvojile so četrto mesto in le neizkušnost je kriva, da se jim je izmuznil pokal za tretje mesto. Izredno zrelo igro je pokazala Anka Danilović, borbena pa so bile tudi Bojana Jonke, Darja Klinar, Stanka Pušar, Irena Lebar in Vida Marušič. Toda nekajkrat jih je zapustila športna sreča, ko niso izkoristile obetavnih, še ne dobljenih pozicij. Sicer pa je zmagala ekipa Maribora pred Šmartnim - Ljubljana in Starim trigom.

Organizatorji pa so zaslužili pohvalo za enkratno doživetje na tem tekmovalnem in tovariškem srečanju.

NADA MARUŠIČ

V soboto, 9. junija je bilo na balinišču v Logu Ivana Krivca tekmovalje v balinjanju za prvenstvo Gorenjske. Udeležilo se ga je šest ekip petih gorenjskih občin. V ostri konkurenci, so se uvrstile posamezne ekipe balinarskih klubov takole: 1. Radovljica, 2. Škofja Loka - tisoč, 3. Trata - Škofja Loka, 4. Kokra Kranj, 5. Tržič in 6. Jesenice. Ekipa ki so si s tem pridobile pravico udeležbe na republiškem tekmovalju, ki bo zadnjega junija in prvega julija v Radovljici ter Postojni. (Foto in tekst B. Blenkuš).

Judo

BITOLA IN KRANJ

Ze preteklo soboto in nedeljo, 2. in 3. junija, je bilo v Bitoli (Makedonija) državno prvenstvo za starejše mladence. Prvenstva se je udeležilo tudi Primož Jovan, član judo sekcije Partizana Jesenice. Na pot je odšel sam, brez trenerja, na lastne stroške (zakaj?) in brez potrebnih izkušenj na večjih tekmovaljih. Nastopil je v kategoriji do 95 kg, v kateri je bilo 12 judoistov. Jovan ni izdržal, izdala ga je dolga pot z vlakom, vročina in tudi odgovornost. Kljub temu, da je odpotoval na svoje stroške (je gimnazijec) je častno zastopal jeseniške barve, toda zaradi močne in izenačene konkurence je zasedel le deveto mesto. Ko se je ves utrujen vrnil na Jesenice je dejal: »Veliko sem se naučil, boril sem se, a ni šlo, vendar obljubim, da bo bolje.«

V soboto, 9. junija, je bil v Kranju v organizaciji judo kluba Triglav močan mednarodni turnir, katerega so se udeležili tudi pionirji, mladinci in dekleta judo sekcije TVD Partizan Jesenice. Nastopilo je okrog 150 judoistov iz 13 klubov, Slovenije, Hrvaške, Italije in Avstrije.

Pri pionirjih so v kategoriji do 38 kg nastopili Kadiric, Vidic in Lukan. Medtem, ko sta prvi in zadnje imenovani izpadla v predtekmovalju, je Vidic s tremi zmagami in dvema porazoma zasedel četrto mesto.

Pri mladincih je Jovan v kategoriji nad 78 kg izgubil obe borbi medtem, ko je Pospalj v kategoriji do 78 kg, z zmago in dvema porazoma, zasedel četrto mesto.

Pri dekletih Zalčeva ni bila uspešna, obe borbi je izgubila, v kategoriji do 56 kg. V kategoriji do 48 kg sta nastopili Mediha in Merima Dizdarević. Bili sta uspešni in finalno srečanje je pokazalo, da je Merima boljša od svoje starejše sestre.

No, tudi tokrat ne moremo reči, da so jeseniški judoisti nastopili kot rekreativci. Vedno, ko katerikoli stopi na blazino, da vse od sebe. Enkrat manj, drugič bolj uspešno, toda častno zastopa TVD Partizan Jesenice in zasluži, da na njih gledamo kot na športnike, ki kljub skromnim ogojem dela, hitri menjavi kadra in denarnim težavam, dajejo največ od sebe kar n. rejo in se trudijo. Plod truda, trdega dela, samoodpovedovanja in samofinanciranja, a, so tudi rezultati in lahko jih štejejo med uspešnejše jeseniške športnike in ekipe. To kot samorastnik v gorah. Kljubujejo vsemu, korone pa so venomer globlje, trdnje in vse sili venomer višje, ob malo sonca in malo vode!

tok

ŽELEZAR

21

Na FIS kongresu, ki je bil nedavno v Ni, je Kranjska gora kandidirala za priveditelja svetovnega prvenstva v alpskih disciplinah v letu 1982. Pri glasovanju je gladko izpadla že v prvem glasovalnem krogu. Vendar se delegacija, ki je zastopala našo kandidaturu in našo deželo s kongresa ni vrnila praznih rok. Namesto svetovnega prvenstva v alpskih disciplinah je Kranjska gora dobila organizacijo finala svetovnega pokala v letu 1981. Ker to leto ni nobenih večjih prireditev — ne svetovnega prvenstva, ne olimpiade — bo finale svetovnega prvenstva največja prireditev sezone. In že sicer je vsako leto finale na moč atraktivno tekmovanje.

Tako je dokončno zapisano v koledarju svetovnih smučarskih prireditev, da bo finale konec marca 1981 v Jugoslaviji, v Kranjski gori. Kdaj je to — marca 1981? Je dotlej še dolgo, ali je nemara to že blizu? Na videz nespametna vprašanja. A nespametna je dotlej, dokler ne pogledamo pobliže zahtevne organizacije takšnega tekmovanja. V resnici je za organizatorja marec 1981 tako blizu, da bi bilo zelo pozno, če bi se že zdaj ne pripravljali z vsemi močmi. Pa se ne pripravljamo. Kar zadovoljni smo, da smo finale dobili, da bo pri nas, da smo organizator tako atraktivnega tekmovanja. Sicer pa je vse mirno. Niti en organ ni imel še niti ene seje, niti en sam odbor ali komisija še ni bila imenovana. Nihče še ne razmišlja ne o načrtih, ne o programih.

Kaj bi bilo potrebno storiti? Ne malo — za naše moči zelo veliko. Temeljito bi se morali pripraviti — organizacijsko, finančno, operativno... Pa pojdimo po vrsti in si ogledimo nekaj področij, kjer nas čaka dela na pretek!

Obstajati bi moral močan prireditveni odbor z enako močnimi pododbori ali komisijami: tehnično, gospodarsko in propagandno. Zaenkrat še ne obstaja ničesar. Organizacijski odbor Pokala Vitranc, iz katerega naj bi prišla večina ljudi za operativna dela, je v razpadu. Predsednik in vrsta najodgovornejših ljudi je že pred meseci dala ostavke zaradi dogodkov ob organizaciji svetovnega pokala v pretekli sezoni. Potlej ni bilo več nobene seje in zaenkrat ne kaže, da bi kaj kmalu katera bila.

Ta hip se zmanj sprajšujemo, kdo bo sploh dal pobudo za nove organe in kdaj jo bo dal. Zato je moč pričakovati, da bo letošnje leto poteklo brez dela in da bomo nemara celo FIS tekmovanje v prihodnji zimski sezoni izvedli približno tako, kakor smo to delali marsikdaj doslej — ad hoc.

Pa vendar finale svetovnega prvenstva ni prireditev, do katere bi se lahko obnašali površno in brezskrbno. Gre za kontinuiteto zimskih prireditev pri nas in gre za to, da obdržimo sloves, ki nam ga v organih FIS trenutno priznavajo kot uspešnim organizatorjem zimskošportnih tekmovanj najvišjega razreda. Pa ne le za to. Gre za sloves republike in države. Gre za uspešnost prodiranja našega zimskega športa in turizma v Evropo in svet.

Z eno samo slabo izvedeno tekmo lahko podremo to, kar je bilo doslej v dvajsetih letih težko zgrajeno.

Zato ni mogoče pričakovati, da bo tiškovno središče lahko neskončno dolgo v telovadnici osnovne šole v Kranjski gori, pač pa bo enkrat le treba zgraditi pri-

reditveno večnamensko dvorano, kjer bodo na voljo ustrezni prostori ne le za tiškovno središče, pač pa tudi za ostale službe, ki morajo brezhibno delovati pred tekmovanjem in še zlasti tiste dni, ko tekmovanje poteka. Pa saj prireditvene dvorane ne potrebujemo zgolj za takšna tekmovanja, pač pa jo nujno potrebuje kraj, četudi bi v njem ne bilo nobenega turista in nobene tekme. Tem bolj pa jo potrebuje kraj zato, da počasi le začne razvijati kulturno zabavno življenje v obsegu in na ravni, kakršna je potrebna za središče, ki bo zdaj, zdaj zabeležilo 500.000 nočitev letno.

Pa se razprave o prireditveni dvorani že vlečejo neskončno dolgo in doslej še nismo prišli daleč kot do projektov. Vendar imamo vsaj projekte. Drugod se teh nimajo.

Sesto leto že nismo zgradili nobene pomembnejše žičnice — ne takšne, ki bi služila zgolj zimskim gostom in dnevnim izletnikom, še manj pa takšne, ki bi služila tudi tekmovalnemu športu in bi istočasno posegla v pobočja, kjer sneg leži dlje in bi tako pomagala podaljšati zimsko sezono. Za prodor na vršice so izdelane vse potrebne predpriprave, vendar ni nobenih izglede, da bi v doglednem času, najmanj pa do finala svetovnega prvenstva, uspelo karkoli storiti za raztegnitev smučarije proti sedlu.

Finale svetovnega prvenstva bo v drugi polovici marca 1981. Kako je s snegom v drugi polovici marca na pobočjih Vitranc ni treba posebej dokazovati. Zgodi se, da leži celo do prvih aprilskih dni, vendar je

to izjema in igrati na to izjemo, bi bilo preduro tveganje.

Za organizacijo tekmovanj v okviru finala svetovnega prvenstva se dajo pripraviti vse proge na obstoječih smučiščih — seveda če bo na njih takrat še ležal količnik neopreperel sneg. Vendar bi bilo treba zagotoviti rezervne proge v višjih legah, tam kjer je sneg v tem času še čisto dober in ga je dovolj. Sicer utegnejo iti vse priprave po zlu. Kje naj bi bile takšne proge vključno s smučiščem za paralelni slalom, se je doslej bolj ugibalo, kot odločilo in razpravljalo več ob točilih mizah kot na resnih sejah za okroglimi ali oglatimi mizami. In vse skupaj je bilo zgolj ugibanje, ne pa resno, načrtno, tehtno razglabljanje in delo.

Tereni z zanesljivimi snežnimi pogoji, nagibi, višinskimi razdaljami, dolžinami prog in drugimi parametri, kakršne predpisujejo pravila, obstoje. Vendar je treba progeti do njih in jih obdelati ter tehnično opremiti. To pa se ne bo zgodilo samo ob sebi, pač pa bo treba trdo delati, kakor je bilo treba delati za vsako etapo napredka doslej.

Če upoštevamo ta dva osnovna pogoja za uspešno izvedbo finala svetovnega pokala — proge in prireditveno dvorano — nam bo kaj hitro razumljivo, da je leto 1981 presneto blizu. Če bi že imeli načrte prog in bi takoj začeli iskati finančne konstrukcije za njih izvedbo, nam ostane ena sama gradbena sezona v prihodnjem letu. Če pa letos ne bodo izvedene vse predpriprave in če se bomo še kaj časa motovili okrog celotne prireditve tako, da ne bomo imeli niti organov, ki naj predpriprave vodijo, pa nam ne bo preostalo nič drugega, kakor izvesti prireditev v obstoječih pogojih in možnostih ob tveganju, pri katerem nam le skrajno srečno naključje lahko pomaga k uspehu.

PROGRAM ŠPORTNIH PRIREDITEV V ŠPORTNEM PARKU V PODMEŽAKLJI

KOŠARKA:

- četrtek, 14. junija, ob 16. uri III. kolo rekr. obč. lige,
- torek, 19. junija, ob 16. uri IV. kolo rekr. obč. lige,
- četrtek, 21. junija, ob 16. uri V. kolo rekr. obč. lige,
- sobota, 23. junija, ob 16. uri Jesenice — Iskra — članice,
- torek, 26. junija, ob 16. uri VI. kolo rekr. obč. lige,
- četrtek, 28. junija, ob 16. uri VII. kolo rekr. obč. lige.

NOGOMET:

- petek, 15. junija, ob 16. uri II. kolo obč. lige po tri tekme do 19. ure,
- sobota, 16. junija, ob 17. uri Jesenice — Reteče — člani.

ODBOJKA:

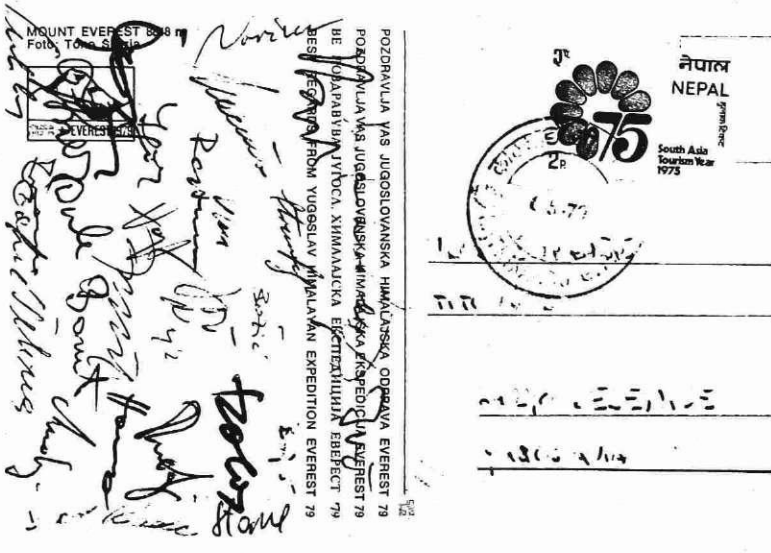
- petek, 15. junija, ob 16. uri II. kolo rekr. obč. lige — moški,
- sredo, 20. junija, ob 17. uri II. kolo rekr. obč. lige — ženske,
- petek, 22. junija, ob 16. uri III. kolo rekr. obč. lige — moški,
- sredo, 27. junija, ob 16. uri IV. kolo rekr. obč. lige — moški, ob 17. uri III. kolo rekr. obč. lige — ženske,
- petek, 29. junija, ob 16. uri V. kolo rekr. obč. lige — moški.

OSTALO:

- petek, 15. junija, ob 20. uri v športno kulturni dvorani glasbena prireditev pod naslovom »ZLATNI GLASOVI SEVDAHA«,
- sobota, 16. junija, ob 20. uri zaključni večer v okviru prireditve »VESELE MLADINSKE IGRE 1979«.

Jugoslovanska himalajska odprava »Everest 79« se je s kartico spomnila tudi našega velikega gornika Uroša Zupančiča, ki nam je razglednico kot lep dokument odstopil za objavo.

Letošnji maj (Foto Franci Sluga)

RAZPIS ŠTIPENDIJ

SŽ — ŽELEZARNA JESENICE z o. sol. o.,
Cesta železarjev 8 — 64270 JESENICE

razpisuje za šolsko leto 1979/80 naslednje štipendije

1. Visoke šole (visokošolski študij)	
FNT metalurgija	6
Fakulteta za strojništvo	4
Fakulteta za elektrotehniko	2
Ekonomska fakulteta (računovodstvo)	2
Fakulteta za gradbeništvo	1
FSPN — smer novinarstvo	1
2. Višje šole (višješolski študij)	
Fakulteta za gradbeništvo	1
3. Srednje šole	
TSS metalurški oddelek	20
Šola za oblikovanje	1
4. Poklicna kovinarska, metalurška, elektro šola (3 leta)	
strojni mehaniki	30
ključavničarji — varilci	5
ključavničarji — orodni	5
strugarji	20
vodovodni instalaterji	8
obratni elektricarji	20
kovači	4
kleparji	4
5. Šola za metalurške delavce (2 leti)	
talilec v črni metalurgiji	15
valjavec	15
žičar	15
hladni valjavec	20

Prijave bo sprejemal kadrovski sektor železarne Jesenice do 25. junija 1979.

Kandidati morajo prijaviti za štipendiranje na obrazcu DZS 1,65 priložiti:

- overjene prepise ali fotokopije dokazil o učenem uspehu (letno spričevalo šol. leto 1978/79, spričevalo o zaključnem izpitu, potrdilo o vseh opravljenih izpitih);
- dokazila o osebnih dohodkih staršev v obrazcu prijave za štipendiranje ali če so priloženi, se morajo nanašati na koledarsko leto 1978.

Sodelavci delovne skupnosti SEO, TKR in NG so se v soboto 9. junija pomerili v streljanju z zračno puško. Tega sindikalnega tekmovanja se je udeležilo 37 tekmovalcev. Med prve tri so se uvrstili: 1. Franc Urban 64 krogov, 2. Vahid Damastagič 63 krogov, 3. Anton Kozjek 61 krogov. S tem so si navedeni pridobili pravico udeležbe na tekmovanju osnovnih organizacij sindikata Železarne (tekst in foto B. Blenkuš)

VOS	ŽILJA	LONGE	ZUPAN	DELO	KI	WASIL	UCENEC	VRSTA
ODVOD	NICA	NE	ČIČ	TEČ	OSVA	JALNA	SREDNA	VALKO
NICA	POSODE	POSODE	POSODE	POSODE	POSODE	POSODE	POSODE	POSODE
POTE KI								
SARVJO								
NOTNJA								
ERTONJA								
VRSTA								
POSILNE								
SMOLE								
MEJA 3								
ODSTAV								
BRADIC								
CRKI								
POVAR-								
JUNJA								
PRED								
GORAMI								
MIRJO								
POLIC								
BUCH-								
WALD								
ZIZOEN-								
SKI								
SAHIST								
TURIST								
BRUSTVO								
VIOL-								
WIST								
OZIM								
MAJHNA								
NOGA								
ESTAN-								
JOVO								
NOVO								
MESTO								
JEZERO								
AFRIKI								
POMEN-								
BNO								
ZIVILO								
ROBET-								
LANG								
NOVO								
MESTO								
OSLOV								
GLAS								
SOM-								
BOR								
TONJA								
TOP								
KULTURNO								
UMET								
PRUENO								
OSNOVNA								
ŠOLA								
VRSTA								
BARSKA-								
RONALEC								
MODE								
OTOKI								
V JAD								
MORJU								
PROGA								
VARSKA								
ODBOR								
PARABSKI								
PREBEC								
NARODNI								
ODBOR								
PARABSKI								
PREBEC								

ŠTUDENTJE IN DIJAKI — POČITNIŠKO DELO

Po sklepih odborov za delovna razmerja TOZD objavljamo za čas počitnic (julij, avgust) naslednje proste delovne naloge:

TOZD	Proste delovne naloge	Pogoji	Sistem dela
Plavž	2. delavec na liv. polju iztresalec vagončkov	starost 18 let, moški starost 18 let, moški	4 + 1 5 + 2 (2 izmeni)
Jeklarna	pomočnik pri SM peči 3. jamski pomočnik 2. nakladalec starega železa pomočnik ponovčarskega zidarja	starost 18 let, moški starost 18 let, moški starost 18 let, moški starost 18 let, moški	4 + 1 4 + 1 4 + 1 5 + 2 (2 izmeni)
Livarna	izkopalec jeklene litine	starost 18 let, moški	5 + 2 (1 izmena)
Valjarna Blum. Štek.	prekladalec nakladalec adjuster pločevine adjuster svitkov	starost 16 let, moški starost 16 let, moški starost 16 let, moški starost 16 let, moški	5 + 2 (2 izmeni) 5 + 2 (2 izmeni) 5 + 2 (2 izmeni) 5 + 2 (2 izmeni)
Valjarna žice in prof.	pomočnik pri peči pomočnik pri progi adjuster	starost 17 let, moški starost 17 let, moški starost 16 let, moški	5 + 2 (2 izmeni) 5 + 2 (2 izmeni) 5 + 2 (2 izmeni)
Valj. deb. pločevine	2. prebiralet	starost 16 let, moški	5 + 2 (2 izmeni)
Jeklovlek	pripravljalac vložkov adjuster palic	starost 18 let, moški starost 16 let, moški	5 + 2 (3 izmene) 5 + 2 (2 izmeni)
Profilarna	adjuster profilov	starost 16 let, moški	5 + 2 (1 izmena)
Elektrode	nakladalec, razkladalec adjuster elektrod	starost 18 let, moški starost 15 let, moški	5 + 2 (2 izmeni) 5 + 2 (2 izmeni)
Hladna valj. Bela	2. adjuster	starost 16 let, moški	5 + 2 (2 izmeni)
Hladna valj. Jesenice	ovijalec HVT pripravljalac vložka	starost 16 let, moški starost 16 let, moški	5 + 2 (2 izmeni) 5 + 2 (2 izmeni)
Žičarna	ovijalec žice	starost 16 let, moški	5 + 2 (2 izmeni)
Želblarna	strojni okovalec	starost 16 let, moški	5 + 2 (2 izmeni)
Strojne delav.	4. strugar 4. ključavničar	starost 16 let, moški starost 16 let, moški	5 + 2 (2 izmeni) 5 + 2 (2 izmeni)
Vzdrževanje	4. ključavničar	starost 16 let, moški	5 + 2 (2 izmeni)
Remontne delavnice	4. elektromehanik 4. električar za žerjave gradbeni delavec (mizar, tesar, zidar)	starost 16 let, moški starost 16 let, moški starost 16 let, moški	5 + 2 (1 izmena) 5 + 2 (1 izmena) 5 + 2 (1 izmena)
Družbena prehrana	kantinerka 2.	starost 16 let, moški	5 + 2 (2 izmeni)
Transport	progovni in cestni delavec	starost 15 let, moški	5 + 2 (1 izmena)

Delovno razmerje se sklone za določen čas, in sicer najmanj en mesec in največ dva meseca.

Kolikor bo delavec prekinil delovno razmerje pred izpolnitvijo zahtevanega pogoja, se mu obračuna vse stroške zdravniškega pregleda in porabo osebnih zaščitnih sredstev.

Za poklicne delavce (TOZD Strojne delavnice, Vzdrževanje in Remontne delavnice) se zahteva, da imajo kandidati uspešno opravljen vsaj prvi letnik PIŠ ustrezne smeri oziroma, da obiskujejo STŠ, višjo ali visoko šolo ustrezne smeri.

Sprejemni postopek bo v sprejemni pisarni kadrovskega sektorja v torek: 26. junija; 10. julija; 17. julija, 24. julija in 31. julija.

S seboj morajo kandidati prinesiti: delovno knjižico
zdravstveno knjižico
osebno izkaznico (če jo že imajo)
zadnje šolsko spričevalo

Razporeditev k posameznim delovnim nalogam se bo izvedla na osnovi psihofizičnega in zdravstvenega pregleda pri sprejemnem postopku.

VATROSTALNA ZENICA TOZD »JESENICE« JESENICE

Na osnovi sklepa delavskega sveta objavljamo prosta dela oziroma naloge

VODJA DE JESENICE

Pogoj: visoka strokovna izobrazba ustrezne smeri ali z delom pridobljena ustrezna delovna zmožnost in 5 let delovnih izkušenj, ustrezne moralnopolitične kvalitete.

Delo se združuje za mandatno obdobje štirih let.

Kandidati naj vlože z dokazili poslano v 15 dneh po objavi na naslov: Vatrostalna Zenica TOZD »JESENICE«, Savska 6.

VELIKA TOMBOLA NA BLEDU

Hokejski drsalni klub Bled prireja v nedeljo, 24. junija, ob 14.30 na nogometnem igrišču na Bledu veliko javno tombolo Dobitki: osebni avto GOLF diesel
Zastava 126 P
Enosni traktor »Gorenje« in še 17 glavnih dobitkov, ter preko 400 večjih in manjših dobitkov. Poleg stalnih parkirišč na Bledu, je ob samem prireditvenem prostoru zagotovljeno posebno parkirišče za 1000 avtomobilov. Tombolske tablice so v predprodaji v vseh kioskih Tobaka in drugih organizacijah združenega dela po ceni din 30.—. Ne zamudite izredne prilagoditve na veliki tomboli na Bledu.

DEŽURNA TRGOVINA
V soboto, 16. junija, bo na Jesenicah od 15. do 19. ure odprta trgovina
SPECERIJA BLEDE
SUPERMARKET UNION,
Titova 22.

ČLANOM DRUŠTVA UPOKOJENCEV JAVORNIK — KOROŠKA BELA

Člane društva upokojencev Javornik — Kor. Bela obveščamo, da organiziramo v nedeljo, 24. junija, izlet v Novo Gorico, na tradicionalno srečanje upokojencev. Pričetek ob 10. uri na prireditvenem prostoru hotela Argonavti v Novi Gorici.
Odhod z vlakom ob 6.15 z Jesenic.
K številni udeležbi vabi odbor

JESENIŠKIM UPOKOJENCEM

Društvo upokojencev Jesenice vabi na tradicionalno srečanje upokojencev, ki ga organizira zveza društev upokojencev Nova Gorica, dne 24. junija v Novi Gorici.
Prijava sprejemamo v pisarni društva upokojencev Jesenice vsak torek in petek od 16. do 18. ure.

REŠITEV KRIZANKE IZ 21. ŠTEVILKE ŽELEZARJA:

ISA, SKALA, SAMOTA, ERA, RESNICA, OR, TRAVA ALAN, KS, ASIR, ČILE, R. LABIN, ETER, TALJ, INES, CENA, T. RIAS, HELAS, MIRO, DO, TIL, KOL, EI, PE, ORSON, ICA, KES, SJENICA, MENA, NATURIST, KALITEV, ANA, HRENOVKA, STANISLAVA, SZ, ANANAS, SNEG, TANTAL, TAT, VIRI, PERO, APO, E. OPIJ, ATI, TEROR, MAST, Š. POKOP, TARN, IASI, TRS, IR, TESTENICA, ONA, OLE, T. NASTAVE, ENKALON, SIL, EDI, TOR, ARKABUZA, KA, VAZA, PAMET, AS, NAMAZAN.

ZAHVALA

Društvo upokojencev Javornik-Koroška Bela se iskreno zahvaljuje sekretarju železarne Jesenice Dušanu Staretu, ki je omogočil našim članom ogled konti-liva, kar nam je bilo — kot bivšim železarjem — v veliko zadovoljstvo.
Istčasno se zahvaljuje tudi tehničnemu vodstvu obrata za pojasnjevanje proizvodnega postopka. Železarni želimo še veliko takih uspehov.
DU Javornik — Kor. Bela

ZAHVALA

Ob prerani smrti žene, mame in stare mame

IDE JAKOPIČ

se iskreno zahvaljujem vsem, ki so nam stali ob strani v teh težkih trenutkih.
ZALUJOČI: mož Jakob, sin Alfonz, hčerki Tatjana in Rada z družinami ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža in očeta

ALBINA SVETLINA

se iskreno zahvaljujem vsemu zdravstvenemu osebju internega oddelka jeseniške bolnišnice za intenzivno nego in pomoč v času njegove težke bolezni. Zahvaljujem se tudi vsem sorodnikom in tistim, ki so ga spremlili na njegovi zadnji poti ter darovali cvetje, nam izrekli sožalje in sočustvovali z nami.
Zahvaljujem se pevskeemu zboru društva upokojencev Javornik za lepo zapeto žalostinke. Hvala tudi vsem dobrim sosedom, ki so pomagali ob težki bolezni. Zahvala tudi IO OO sindikata TOZD Hladna valjarna Jesenice za izrečeno sožalje.
ZALUJOČI: žena Marija, sin Marjan in hči Viktorija z družinami

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

16. junija amer. barvni film SIN POGLAVARJEV MASAJEV, režija Lemon Johnson, v gl. vlogi Richard Mulegan, ob 15. uri.
16. in 17. junija amer. barvni fant. film TEMNA ZVEZDA, režija John Carpenter, v gl. vlogi Brian Norelle, ob 17. in 19. uri.
18. in 19. junija italij. franc. nemški barvni kavbojski film NOBODY IN INDIJANCI, režija Damiano Damiani, v gl. vlogi Terence Hill, ob 17. in 19. uri.
20. junija italij. barvni pustolovski film SANDOKAN — I. del, režija Sergio Solima, v gl. vlogi Kabir Bedi, ob 17. in 19. uri.
21. junija ni predstav.
22. junija amer. barvni — drama SLEPI KONJI EQUUS, režija Sidney Lumet, v gl. vlogi Richard Burton, ob 17. in 19. uri.
23. in 24. junija amer. barvni pust. film DVA SUPER POLICAJA, režija E. B. Clucher, v gl. vlogi Terence Hill, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ

16. in 17. junija italij. franc. nem. bar. kavb. film NOBODY IN INDIJANCI, ob 18. in 20. uri.
17. junija amer. barvni film SIN POGLAVARJEV MASAJEV, ob 10. uri.
18. in 19. junija amer. barvni fant. film TEMNA ZVEZDA, ob 18. in 20. uri.

20. junija ni predstav.

21. junija amer. barvni film — drama VOJAKOVA VRNITEV, ob 18. in 20. uri.
22. junija italij. barvni pustol. film SANDOKAN — I. del, ob 18. in 20. uri.
23. in 24. junija amer. barvni pust. film ZLATI RANDEVU, ob 18. in 20. uri.

Kino KRANJSKA GORA

16. junija angl. barvni seks komedija DOŽIVETJA INSTRUKTORJA VOZNEJE, ob 20. uri.
20. junija it. franc. nem. barvni kavb. film NOBODY IN INDIJANCI, ob 20. uri.
23. junija amer. barvni fant. film TEMNA ZVEZDA, ob 20. uri.
27. junija amer. barvni pust. film ZLATI RANDEVU, ob 20. uri.

Kino DOVJE-MOJSTRANA

16. junija amer. barvni vojni film PETORICA ŽIGOSANIH, ob 19.30.
17. junija angl. barvni seks kom. DOŽIVETJA INSTRUKTORJA VOZNEJE, ob 19.30.
23. junija italij. franc. nem. barvni kavb. film NOBODY IN INDIJANCI, ob 19.30.
24. junija amer. barvni fant. film TEMNA ZVEZDA, ob 19.30.

OSNOVNA ŠOLA F. S. FINŽARJA LESCE, P. O.

objavlja prosta dela in naloge

učitelja razrednega pouka

za nedoločen čas s polnim delovnim časom.
Rok za prijave je 14 dni po objavi razpisa.

BIRO ZA URBANIZEM IN STANOVANJSKO POSLOVANJE JESENICE, TOZD VZDRŽEVANJE JESENICE,

vabi k delu in sodelovanju

2 DELAVCA za opravljanje del vodoinstalatere II.

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje pogoje:

1. da imajo dokončano poklicno šolo za vodovodnega instalaterja ali z delom pridobljene sposobnosti za opravljanje takih del,
2. da imajo s poklicno šolo 2 leti delovnih izkušenj ali 5 let, če nimajo šole,
3. da opravi preizkus znanja iz varstva pri delu in
4. da predloži zdravniški izkaz o psihofizičnih sposobnostih.

Prednost imajo kandidati s prakso pri vodoinstalacijskih delih na stavbah in tisti, ki imajo urejeno vojaško oboznanost.

Prijave naj kandidati pošljejo skupaj z dokazili o strokovnosti in kratkem opisu dosedanjih del na komisijo za splošne zadeve TOZD Vzdrževanje, Titova 18, Jesenice, kjer dobijo tudi potrebne informacije.

Rok prijave je 15 dni od dne izida te objave.

ZAHVALA

Ob nenadni in tragični smrti dragega moža in očeta

SREČOTA DOBOVŠKA

se iskreno zahvaljujem vsem, ki ste se poslovlili od njega in ga spremlili na njegovi zadnji poti. Posebej se zahvaljujem BUSP Jesenice in njegovim sodelavcem za denarno pomoč, darovano cvetje in vence.

Lepa hvala za poslovlilni govor Štefanu Rodiju in tov. Pfajfarju, pevcem in pihalnemu orkestru.

Zahvaljujem se osnovni organizaciji sindikata in sodelavcem TOZD Strojne delavnice, kolektivu strugarne valjev za pomoč.

Zahvala tov. Vavpotičevi, tov. Pfajferjevi in tov. Strajnarjevi, vsem sosedom in prijateljem za nesebično pomoč.

Prisrčna hvala vsem darovalcem cvetja, vencev, vsem prijateljem ter znancem, ki ste mi kakorkoli pomagali in z mano sočustvovali.

ZALUJOČI: žena Andreja, sin Damjan in hčerka Janja

ZAHVALA

Ob boleči in prerani izgubi našega dragega brata, strica, borca, upokojenega oficirja

FRANCA KNAFLJA

se iskreno zahvaljujem vsem organizacijam in pripadnikom Jugoslovanske ljudske obrambe, zastavonošem, gasilcem, pevcem in pihalnemu orkestru Jeseniških železarjev.

Iskrena hvala za izrečeno sožalje, podarjene vence in cvetje ter spremstvu na njegovi zadnji poti.

Posebno se zahvaljujem vsem govornikom za poslovlilne besede. Vsem sosedom, sorodnikom in znancem, vsem, ki ste nam v težkih dneh pomagali iskrena hvala.

ZALUJOČI: sestre Marija, Francka, Jerca, Pavla in Ivanka

ZAHVALA

Vsem sodelavkam in sodelavcem v TOZD Družbena prehrana se najtopleje zahvaljujem za prejeta darila in poslovlilne besede ob odhodu v pokoj. Tudi v bodoče želim vsem skupaj veliko delovnih uspehov in osebnega zadovoljstva.

Danica Pulec

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem poštenemu najditelju moje denarnice tov. Semičak Huseinu s Titove 94 na Jesenicah.

Marjan Žvokelj

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Transport se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč v času moje bolezni.

Leon Vidic

GORENJCI!

GLAS
je vaš

TELOVADKE NA DRŽAVNEM PRVENSTVU V ORODNI TELOVADBI

Letošnje državno prvenstvo bi moralo biti v črno-gorskem Kotoru prve dni maja. Nesečca, ki je prizadela Kotor 15. aprila, je preprečila izvedbo prvenstva v tem kraju. Zato je vso skrb za izvedbo prvenstva v imenu mesta Kotor prevzelo mesto Paraćin v SR Srbiji.

Lepa športna dvorana je bila vse tri dni prvenstva polna gledalcev, kar je redkost na takih tekmovanjih. Otvoritev prvenstva pa je bila prava manifestacija bratstva in enotnosti ter solidarnosti naših narodov. Ob prisotnosti delegacije mesta Kotor, ki jo je vodil sam predsednik občine, so se v Paraćinu odvijale vse vrste prvenstev, je kulturna skupnost mesta Paraćin izvedla otvoritveni kulturni program. Telovadke so prvič doživeli, da je bila za otvoritev prvenstva zapeta jugoslovanska himna v živo. Zapela sta jo mešani in pionirski pevski zbor ob spremljavi harmonikarskega orkestra.

Paraćinci so organizacijo prvenstva v imenu Kotoranov izpeljali zares vzorno. Vsi udeleženci in gostje prvenstva so dobili praktične spominke steklarske industrije Paraćina, predsednik Kotor pa je podelil vsem petintridesetim sodelujočim mestom spominke zastavice mesta Kotor.

Iz vseh republik in pokrajin je na prvenstvu sodelovalo 234 tekmovalcev, 145 žensk in 89 moških iz 45 držav. Slovenija je imela s šestindesetimi tekmovalci največkrat zastopstvo. Glede na to, da je bil izbor tekmovalcev za prvenstvo zelo oster, število in kvaliteta nastopajočih kaže, da se orodna telovadba in ritmična gimnastika le prebujata in širita tudi v množičnosti. Odličnega naraščanja je v Jugoslaviji obilo, žal ni dovolj družbene podpore, da bi se gimnastika tudi mednarodno ponovno afirmirala kot za časa Cesarja. Znano je, da Zveza telesnokulturnih organizacij Jugoslavije že nekaj let ne dovoljuje jugoslovanskim tekmovalcem nastope na velikih mednarodnih tekmovanjih, to pa dovoljuje športu, ki so kvaliteto slabši kot orodna telovadba.

Slovensko zastopstvo v zveznem razredu je bilo na tem prvenstvu skromno. Med štiriindesetimi člani so Slovenijo zastopali samo trije, Ljubljancem Milan Kunčič in brata Bane in Mišo Tripkovič iz Maribora. Državni prvak je že četrtič postal Miroslav Kezunović iz Sarajeva, ki se je na tem prvenstvu tudi poslovil od aktivnega tekmovanja. Diplomiral je na medicinski fakulteti in delo mu ne bo več dopuščalo narporno vaditi vsak dan. Kunčič je že nekaj let aboniran na drugo mesto za Kezunovičem, zato pa je tretje mesto šestnajstletnega Baneta Tripkoviča prijetna osvežitev, posebno še, ker je postal državni prvak na konju z ročaji. Tudi njegov brat Mišo je bil izreden z uvrstitvijo na deseto mesto.

Samo tri članice zveznega razreda iz Slovenije je tudi malo za našo republiko, vendar pa je treba reči, da je vsaj deset

mladink enakovrednih članicam in da je toliko tudi mlajših mladink v starosti od devet do dvanajst let skoraj enakovrednih mladinkam. Že tretjič zopet je postala državna prvakinja Novomeščanka Jasna Dokl s tremi desetinkami prednosti pred Novosadčanko Adelo Ivanović, ki si je prvo mesto zaprvala z dvema padcem za gredi.

V mladinskih razredih so vsa prva mesta osvojili tekmovalci iz Slovenije. Največje zmagovalje je dosegla devetletna Anja Regent iz Sp. Šiške med mlajšimi mladinkami. Zmagala je v mnogobojni in še na treh orodjih. Vredno je omeniti njeno kombinacijo akrobatike v parterni vaji: premet nazaj - iztegnjeni salto z vijakom za 360 stopinj s takojšnjo vezavo skrčene salte in zvezano v premet nazaj in skrčeno salto. To je kombinacija, ki jo lahko vidimo samo pri najkvalitetnejših svetovnih telovadkah.

Med mlajšimi mladinkami so tekmovalce tudi tri jeseničanke. Skromne možnosti za vadbo na Jesenicah jim niso dajale nikakršnih možnosti za vidnejšo uvrstitev. Pokazale so to kar znajo, najboljša pa je bila Kuretičeva na osemnajstem mestu med dvaindesetimi tekmovalkami. Na preskoku je skočila lepo in bi si za svoj skok zaslužila nastop v finalu, žal je bilo sojenje na nizki strokovni ravni in so bile tudi nekatere druge tekmovalke še bolj oskodbane kot Kuretičeva. Pogačnikova je opravila lep nastop na gredi in bi si v parterni vaji, vendar ima premalo akrobatskih težin za višjo oceno. Močnikova pa ima še vedno preveč treme, zaradi česar na tekmah slabo skače čez konja in pada z gredi, s svojimi enajstmilimi leti pa ima še lepe možnosti za napredek.

Žal med mladinkami ni nastopila Jeseničanka Lea Mesarič zaradi poškodbe gležnja. Samo osem dni pred državnim prvenstvom je snela mavčno obvezo in vsaj mesec dni bo potrebovala, da si bo okrepila nogo.

REZULTATI:
Mlajši mladinci: 1. Šumandl Igor (Mrb); Mlajše mladinke: 1. Anja Regent 37,25, 2. Ana Markun (obe Lj.) 36,55, 3. Suzana Baršnik (Zgb) 36,05, 18. Željka Kuretič 33,15, 28. Stanka Pogačnik 31,85, 33. Metka Močnik (vse Jesenice) 31,20 točk;

Mladinci: 1. Bojan Leskošek (Lj.) 53,50, 2. Hadži Ivanov (Skopje) 52,75, 3. Darjan Škoberne (Mrb) 52,45;
Mladinke: 1. Mateja Kavšek (Nm) 36,95, 2. Breda Krumpak 36,25, Tea Ilc (obe Lj.) 36,15;

Člani: 1. Miroslav Kezunović (Sar) 54,80, 2. Milan Kunčič (Lj) 54,25, 3. Bane Tripkovič (Mrb) 53,30;

Članice: 1. Jasna Dokl (Nm) 73,65, 2. Adela Ivanović (N. Sad) 73,35, Ivica Lutar 68,90, 4. Simona Mihovar (obe Lj) 68,80.

ML

Jesenške telovadke na turnirju v Karlovcu. Od desne proti levi: Željka Kuretič, Stanka Pogačnik, Metka Močnik, Brigita Ferbežar in Marijka Kelih (Foto L. Mesarič)

V KEGLJANJU NA ASFALTU NAJBOLJŠA TOZD REMONTNE DELAVNICE

Pretekle dni so se pomerili v tekmovanju na asfaltu najboljši predstavniki TOZD in delovnih skupnosti. Na predhodnih tekmovanjih v okviru TOZD in delovnih skupnosti so bili zbrani najboljši tekmovalci, iz katerih so sestavili svoje ekipe. Na tekmovanju je nastopilo 77 tekmovalcev iz osemnajstih delovnih enot in 25 tekmovalk iz osemih delovnih enot. Moške ekipe so šteje štiri člane, ženske pa tri članice.

Pri moških posamezno je premočno zmagal Valentin Jekler iz TOZD Valjarna blumning-štekel z 239 podrtimi keglji, pred Dragom Filipajem in Bogdanom Vilmanom, oba TOZD Hladna valjarna Bela. Pri ženskah je bila Ana Čerin iz TOZD Elektrode ponovno nepremagljiva, saj je podrla kar 222 kegljev. Drugo mesto je zasedla Sonja Lotrič iz raziskovalnega oddelka, tretje pa Milena Lužnik TOZD Vratni podboji. Moški in ženske so nastopili v disciplini 50 kegljev (25 polno in 25 čiščenje).

Ekipno je bila najboljša ekipa TOZD Remontne delavnice z 835 keglji v postavi Malek (223), Benet (211), Šteblaj (217) in Divjak (184). Drugo mesto je zasedla ekipa TOZD Hladna valjarna Bela z 827 keglji (Filipaj 228, Vilman 225, Koselj 192 in Hladar 182), tretje pa ekipa delovne skupnosti SEO-TKR-novogr. z 816 keglji (Hafner 213, Tolar 208, Perko 201 in Smrke 194). Pri ženskah so bile najbolj uspešne kegljavke delovne skupnosti SEO-TKR-Nov. s 499 keglji (Lotrič 198, Reboli 155, Marinkovska 148), druga je bila ekipa TOZD Elektrode s 453 keglji (Čerin 222, Sotlar 123, Šolar 108), tretja pa ekipa TOZD Hladna valjarna Bela s 423 keglji (Jelševar 175, Benković 126, Smole 122).

REZULTATI:
MOŠKI EKIPO: 1. TOZD Remontne delavnice 835 kegljev, 2. TOZD Hladna valjarna Bela 827, 3. Delovna skupnost SEO-TKR-Nov. 816, 4. TOZD Žičarna 808, 5. TOZD Vzdruževanje 805, 6. TOZD Valjarna blumning-štekel 800, 7. TOZD Strojne delavnice 795, 8. Jeklarina 787, 9. TOZD Jeklovlek 777, 10. TOZD Energetika 770, 11. TOZD Livarna 766, 12. TOZD Kovinservis 723, 13. TOZD Transport 721, 14. TOZD Hladna valjarna Jesenice 704, 15. TOZD Valjarna žice in profilov 697, 16. TOZD

Željarna 683, 17. TOZD Valjarna debele pločevine 650 in 18. TOZD Plavž 537 kegljev.

ŽENSKKE EKIPO: 1. SEO-TKR-NOV 499, 2. TOZD Elektrode 453, 3. TOZD Hladna valjarna Bela 423, 4. TOZD Družbena prehrana 416, 5. Del. skupnost za kadr. in spl. zadeve in informiranje 415, 6. TOZD Remontne delavnice 401, 7. Del. skupnost za kom. fin. zadeve 401 in 8. TOZD Hladna valjarna Jesenice 319 kegljev.

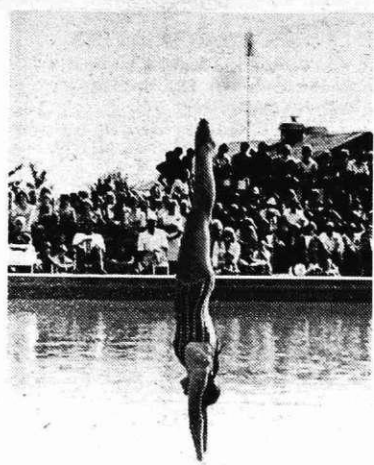
MOŠKI POSAMEZNO: 1. Valentin Jekler - Valj. blumning-štekel 239 kegljev, 2. Drago Filipaj HV Bela - 228, 3. Bogdan Vilman HV Bela 225, 4. Janez Čerin Žičarna 223, 5. Lado Malek Rem. delav. 223, 6. Franc Šteblaj Rem. delav. 217, 7. Marjan Komelj - Energr. 217, 8. Nikolaj Sušnik - Jeklovlek 214, 9. Drago Sabolič Jeklarina 213, 10. Jože Hafner SEO-TKR-NOV 213, 11. Benet Rem. del. 211, 12. Grah Str. delav. 210, 13. Tolar SEO-TKR-NOV 208, 14. Nikolič Energr. 207, 15. Kapič Jeklovlek 207, 16. Vahčić Str. delav. 207, 17. Demšar Livarna 206, 18. Jamar Žičarna 206, 19-20. Dobravec Kofi in Hadjič - Vzdružev. 202 kegljev.

ŽENSKKE POSAMEZNO: 1. Ana Čerin - Elektrodi 222, 2. Sonja Lotrič - SEO-TKR-NOV 198, 3. Milena Lužnik - Podboji 179, 4. Majda Stern - Dr. prehrana 175, 5. Valerija Jelševar HV Bela 175, 6. Joži Baršnik - Rem. delav. 158, 7. Branka Reboli - SEO-TKR-NOV 155, 8. Majda Kralj KO-FI 152, 9. Marinkovska - SEO-TKR-NOV 148, 10. Ančka Fabjan - Kadrovski 146, 11. Kanc - Kadrovski 137, 12. Divjak - Rera. delav. 133, 13. Junež - Kadrovski 132, 14. Klinar - Konti 132, 15. Benković HV Bela 126 kegljev.

Trenutni vrstni red po treh panogah (smučanje, kegljanje na ledu in kegljanje na asfaltu) za prvaka Železarjeve sledi: **MOŠKI:** 1. TOZD Remontne delavnice 168,0 točk, 2. Del. sk. SEO-TKR-NOV 163,5, 3. TOZD Jeklarina 163,0, 4. TOZD HV Bela 162,5, 5. TOZD Vzdruževanje 162,0, 6. TOZD Strojne delavnice 159,5, 7. TOZD Valjarna blumning-štekel 157,0 točk. Ostale ekipe so precej zaostale.

ŽENSKKE: 1. Del. sk. SEO-TKR-NOV 175,0, 2. TOZD Remontne delavnice 94,0, 3. Del. sk. KO-FI 92,0 točk.

bef.

Članica jugoslovanske državne reprezentance v skokih v vodo Alenka Kraljeva

KOPALIŠČE V UKOVI ČAKA SKAKALCE V VODO IZ OSMIH DRŽAV

Železarske Jesenice bodo v dneh od 2. do 5. julija spet gostile plavalce svetovnega slovesa. V teh dneh bo namreč na kopališču v Ukovi velika mednarodna prireditev v skokih v vodo, na kateri bodo nastopili tekmovalci in tekmovalke iz osemih držav: Kanade, Egipta, Avstrije, Italije, ZR Nemčije, Švice, Madžarske in Jugoslavije.

Organizacijo so prevzeli marljivi delavci plavalnega kluba z Jesenic, ki so lani izredno uspešno organizirali X. balkanske igre v skokih v vodo. Torej ni naključje, da je jugoslovanska plavalna zveza prav Jesenicam zaupala tudi to veliko mednarodno prireditev. Odbor X. balkanskih iger, ki je prevzel tudi organizacijo te prireditve, se ni ustrašil kratkega termina za izvedbo tekmovanja, temveč že resno deluje, da bi prireditev kar najbolje uspela.

Vsi so sedaj pripravljeni, da bo do konca meseca vse nared, ko bo na kopališču v Ukovi že začela s treningi jugoslovanska reprezentanca v skokih v vodo.

Upajmo, da nam bo tudi tokrat, tako kot lani, vreme naklonjeno in da bodo atraktivni skoki privabili veliko gledalcev, privrženec te lepe športne panoge.

J.R.

SREČANJE PLANINCEV NA PRISTAVI

Planinsko društvo Javornik - Koroška Bela prireja v soboto, 16. junija na Pristavi v Javornikskem rovtu srečanje planincev in ljubiteljev narave. Na srečanju bo igral od 11. do 17. ure plesni orkester, vmes pa bo potekal srečolov z lepimi dobroti.

Vabimo vse prijatelje narave in občane, da obiščejo prireditev na Pristavi, kjer jih čaka tudi sreča pri igri.

Če bo slabo vreme bo prireditev preložen na nedeljo 17. junija. Če pa bo tudi na dan slabo vreme bo srečanje prihodnjo soboto, 23. junija. Čisti dohodek od prireditve je namenjen za popravilo Prešernove koče na Stolu.

Pridite, ne bo vam žal.

ŠPORTNO SREČANJE

Sodelavci delovne skupnosti za ekonomiko, tehnično kontrolo in raziskave ter novogradnje smo se v soboto, 9. junija, srečali na Kresu na pikniku, kjer smo se pomerili med seboj v balinanju, streljanju z zračno puško, metanju pikada in vlečenju vrvi. Na izredno prijetnem srečanju smo tudi razglasili rezultate v nekaterih športnih panogah, saj smo se zbrali zares v fepem številu.

Že takoj ob pričetku srečanja se je pričelo tekmovanje v streljanju in balinanju. Za tekmovanje v balinanju se je prijavilo kar štirinajst dvojic, ob koncu pa je zaslužen zmagal par Lajoja - Hribar iz raziskovalnega oddelka, ki je v finalu premagal par Črv - Kalan iz sektorja za ekonomiko tesno 11:7. Pravo poslastico za številne prisotne pa je predstavljalo tekmovanje v vlečenju vrvi, kjer so se prijavile tri osebnostne ekipe. Najbolj močne moške je imela tokrat ekipa iz OTK, ki pa je le s težavo ugnala ekipo sektorja za ekonomiko.

Ob koncu naj še omenim, da se piknika, ki je potekal v športnem vzdušju, žal ni udeležil niti en član iz sektorja novogradnje, to pa naj bo sindikalnim mošjem v premislek. Ravno tako pa smo na srečanju pogrešali naše vodilne delavce.

REZULTATI TEKMOVANJ:
Zračna puška - moški: 1. Franc Urbanc - OTK 64 točk, 2. Velič Diamantag - OTK 63, 3. Anton Kozjek - OTK 61, 4. Jano Žnidar - OTK 60, 5. Viktor Stendler OTK 57 točk.

Ženske: 1. Anka Lajoja 55 točk, 2. Alenka Odr 34, 3. Maja Fertin 31, 4. Marija Malenšek 24 točk (vse OTK).

Pikado - ženske: 1. Lucka Marinkovska - OTK 13 točk, 2. Snežana Rozman - SEO 10, 3. Leda Stern 7 točk.

Vlečenje vrvi: 1. OTK v postavi: Žlebir, Anderle, Urbanc D., Klinar, Perko, Domestek, Benedičič, Urbanc F., 2. SEO v postavi: Klinar, Rozman, Lešnik, Ramuš, Kalan, Kelih, Trampe, Noč, 3. RO v postavi: Lajoja, Hribar, Mesec, Majcen, Ravnikar, Židanek, Podgoršek, Pirš.

Balinanje moški: 1. Lajoja - Hribar RO, 2. Črv - Kalan SEO, 3. 4. Zupan - Bregant in Benedičič-Domevšek vsi OTK.

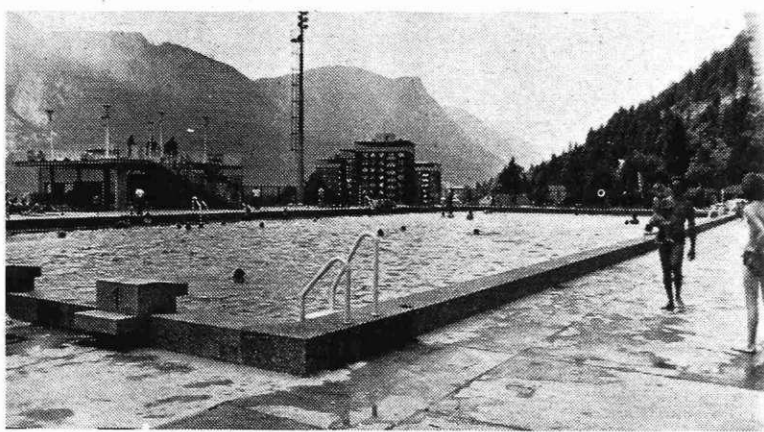
bef.

LETNE IGRE ŽELEZARJEV V ŠTORAH

V soboto, 16. junija se bodo v Štorah pomerili športniki sestavljene organizacije združenega dela Slovenskih železarn na letnih športnih igrah. Delavci iz železarn Štor, Ravne in Jesenice, Verige iz Lesc, Plamena iz Kroke, Tovila iz Ljubljane, Žične iz Celja in Metalurškega inštituta iz Ljubljane, se bodo med seboj pomerili v šestih panogah in to v košarki, atletiki, kegljanju na asfaltu, streljanju z zračno puško, balinanju in športnem ribolovu. Ženske pa se bodo med seboj pomerile v streljanju z zračno puško in kegljanju na asfaltu.

Odhod jeseniške ekipe je v soboto, 16. junija ob 6.20 zjutraj izpred Čufarja na Plavzu. Vodje posameznih ekip pa bodo določili tekmovalce, ki nas bodo zastopali na tem tekmovanju.

bef.

Kopališče v Ukovi

Košarka

1. SKL ZAHOD - ČLANICE

JESENICE: SAVA 63:68 (33:32)

Košarkarice Jesenic so v ponedeljek, 12. junija, na igrišču v športnem parku v Podmežaklju izgubile zelo pomembno srečanje za eno od prvih štirih mest, ki vodi v zimsko slovensko super ligo.

Za Jesenice so nastopile: B. Kantarevič 4, Stražar 12, Azman 19, Bertonec 6, Vavpotič 22, Kastelic, Cuder.

Jeseničanke so tekmo začele poletno, vendar si niso mogle zagotoviti zadostne prednosti za zmago. Gostjam je zadostovalo, da so dobro zaigrale dvakrat na tekmi in to med 13. in 15. minuto prvega polčasa, ko so v dveh minutah dosegle 12 košev, in takoj na začetku drugega polčasa, ko so vodstvo Jeseničank spremenile sebi v prid.

Če iščemo vzroke neuspeha domače, sicer zelo borbeno ekipe, moramo predvsem navesti premajhno izbiro igralk. Razne obveznosti, še posebej pospešeno učenje ob zaključevanju šolskega leta so vzrok, da je na tekmi nastopilo le osem igralk. Celotna igra je tako slonela le na šestici kvalitetnih igralk, ki pa so v drugem polčasu ena za drugo morale zapuščati igrišče. Tako je že v deseti minuti zapustila igrišče najboljša domača strelka Vavpotičeva, ki je dosegla 22 košev, za njo pa Azmanova - 19 košev, in Bertonec 6 s šestimi koši. Pri tem bi bilo vredno omeniti, da sodnika nista imela enakega kriterija pri doseganju osebnih napak za obe ekipe in da sta bila, kot je že pravilo v športu, Jesenicam manj naklonjena.

Naša igralka Tanja Vavpotič je poleti v kadetski selekciji igrala za Savo na državnem prvenstvu, zato njeno igro v Kranju dobro poznajo. Trener Save Urlep je določil zanj dve igralki, ki sta jo na dovoljen in nedovoljen način stalno ovirali pri metih in gibanju, pa vendar je bila Tanja tista, ki je prva zapustila igrišče s petimi osebnimi napakami.

Domačinke so na tej tekmi igrale tudi taktično slabo. Vse akcije so se zaključevale preko Vavpotičeve, ki je bila tesno pokrivala. Predvsem obrambne igralke bi jo morale razbremeniti z uspešnimi prodori in meti od daleč. Ko so gostje dosegle 12 košev zopred, bi morali domači trener in igralke prej izsiliti minuto odmora in prekiniti ritem oziroma nalet gostij.

»Bitka je izgubljena, vojna pa še ne.« Ostane še zadosti možnosti za popravni izpit, seveda ob trdem delu preko poitnice. Le dobro obiskani in resni treningi lahko povrnejo rezultate predhodnih generacij. Na stari slavi se težko živi, še posebno v ekipi s tako fluktuacijo, kot je v ženski vrsti Jesenic.

DRUGI KVALIFIKACIJSKI TURNIR

ZA SKL - ČLANI

Drugi kvalifikacijski turnir, ki je bil odigran v četrtek, 7. junija, v Škofji Loki, na katerem so se drugič pomerile ekipe: Jesenic, Lokainvesta in Radovljice, je prinesel največ uspeha domačinom, ki so v prvi tekmi premagali Jeseničane, v tretji pa še Radovljičane in si s tem v zbir vpisali še štiri točke. Po tem razpletu so možnosti Jesenic za uvrstitev v SKL le še teoretične, veliko izgledov pa imajo vodeči Ločani in domačini tretjega turnirja Radovljičani.

Levica po dveh turnirjih:

1. Lokainvest	4	3	1	6
2. Radovljica	4	2	2	4
3. Jesenice	4	1	3	2

RADOVLJICA: JESENICE 70:68

(36:43)

V tekmi med rivaloma iz sosednjih občin so to pot imeli več sreče Radovljičani, ki so dvoboj tesno dobili.

Vlečenje vrvi na Kresu - sodelavci delovne skupnosti za ekonomiko, tehnično kontrolo in raziskave in novogradnje (Foto B. Blenkuš)